

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
ÅR 1957

FÖRSTA SAMLINGEN

FJÄRDE BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1
angående statsverkets tillstånd och behov:
nionde—tionde huvudtitlarna*

NIONDE HUVUDTITELN

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, och statsrådet Hjalmar Nilson anmäler de frågor, som tillhör regleringen av utgifterna under riksstatsens nionde huvudtitel för budgetåret 1957/58, statsrådet Norup beträffande punkterna 1—139, 153—186, 208—216, 218 och 220—224 samt statsrådet Nilson beträffande punkterna 140—152, 187—207, 217 och 219.

A. Jordbruksdepartementet

[1] 1. Jordbruksdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	710 000	750 570
1956/57 (statsliggaren s. 793)	794 000	
1957/58 (förslag)	918 000	

Vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har chefen för finansdepartementet närmare redovisat en av generaldirektören H. Kling avgiven promemoria angående personaluppsättningen inom vissa avdelningar i statsdepartementen m. m. I promemorian föreslås beträffande jordbruksdepartementet bl. a., att ytterligare en tjänst såsom budgetsekreterare i lönegrad Cr 8 skall inrättas samt att i avlöningsstaten skall uppföras en ny an-

slagspost å 75 000 kronor, avsedd att disponeras för vissa i promemorian närmare angivna arbetsuppgifter. Dessa båda förslag torde böra genomföras. Den nya anslagsposten bör benämnas Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft. I anslutning till vad som jämväl uttalats i promemorian, bör vidare den av departementets båda byråchefstjänster i lönegrad Cr 13, beträffande vilken föreskrivits att den ej må återbesättas vid innehavarens avgång, utgå ur personalförteckningen. Ifrågavarande tjänsteman har nämligen numera övergått till annan tjänst.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, behöver förevarande anslag höjas med 102 700 kronor. Härutöver bör emellertid beräknas 1 800 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång samt 19 500 kronor till följd av 1956 års lönereglering. Sammanlagt bör jordbruksdepartementets avlöningsanslag alltså höjas med 124 000 kronor för nästa budgetår.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöning till departementschefen 37 700 (oförändrat) kronor;

avlöningar till ordinarie tjänstemän 433 800 (+ 21 500) kronor;

ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft (ny post) 75 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 185 500 (+ 1 500) kronor;

rörligt tillägg 186 000 (+ 26 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (37 700 + 433 800 + 75 000 + 185 500 + 186 000 =) 918 000 (+ 124 000) kronor.

Å personalförteckningen bör å ena sidan antalet budgetsekreterartjänster i lönegrad Cr 8 ökas med en till två, å andra sidan i det föregående närmare omförmälda byråchefstjänst i lönegrad Cr 13 avföras ur förteckningen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för jordbruksdepartementet, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för jordbruksdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> 433 800	433 800
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	75 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.	185 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	186 000
	186 000

Summa kronor 918 000

c) till *Jordbruksdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 918 000 kronor.

[2] 2. Jordbruksdepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	61 600	75 205
1956/57 (statsliggaren s. 793)	61 600	
1957/58 (förslag)	66 000	

Vid bifall till den under nästföregående anslagspunkt föreslagna ökningen av departementets personal med en budgetsekreterare bör delposten till övriga expenser höjas med 1 400 kronor till 31 000 kronor. Vidare torde posten till publikationstryck böra uppräknas med 3 000 kronor till 17 000 kronor. Övriga anslagsposter bör däremot upptagas med oförändrade belopp. Sammanlagt behöver alltså förevarande anslag uppföras med (61 600 + 1 400 + 3 000 =) 66 000 (+ 4 400) kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för departementet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbruksdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kronor.

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

[3] 1. Lantbruksstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 211 300	2 230 069
1956/57 (statsliggaren s. 794)	2 415 500	
1957/58 (förslag)	2 486 100	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med ett avrundat belopp av 197 600 kronor till 2 613 100 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. Höjning av arvoden till de särskilda styrelseledamöterna	4 800	
2. Lantbruksbyrån		
1 byrådirektör i Ca 31 i st. för 1 förste byråagronom i Ce 29	1 008	
Överföring till en nyinrättad husdjursbyrå av 1 byrådirektör i Ca 33, 2 statskonsulenter i Ca 29, 1 assistent i Ce 23, 1 kanslibitråde i Ce 11 samt 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång		117 012
3. Husdjursbyrån		
1 byråchef i Ca 37	32 556	
2 byrådirektörer i Ca 31	52 116	
1 byråagronom i Ce 27	20 532	
1 assistent i Ce 23	19 464	
1 kontorist i Ce 13	11 412	
2 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång	17 832	
4. Undervisningsbyrån		
1 förste byråinspektör i Ce 29 i st. för 1 arvodesavlönad inspektris	20 232	
1 förste byråinspektör i Ce 29	22 632	
5. Jordbruksekonomiska byrån		
1 förste aktuarie i Ce 29 och 1 amanuens i Cf 21—Ce 25 i st. för motsv. Cg-tjänster	—	
1 amanuens i reglerad befordringsgång	14 784	
1 räknebiträde i reglerad befordringsgång	7 836	
6. Byggnadsbyrån		
1 förste byråarkitekt i Ca 31 och 1 förste byråingenjör i Ce 31 i st. för 2 förste byråingenjörer i Ca resp. Ce 29	4 128	
7. Planläggningsbyrån		
1 byrådirektör i Ce 33 i st. för medel till en tjänsteman i Cg 33	816	14 000

Ökning Minskning

8. Kanslibyrån		
Överflyttning av en byråsekreterartjänst i Ca 25 till statens växtskyddsanstalt		21 564
9. Kameralbyrån		
1 förste revisor i Ca 27 i st. för 1 revisor i Ca 25	1 068	
1 kansliskrivare i Ca 15 i st. för 1 kontorist i Ce 13 ...	426	
10. 3 kontorsbiträden i Ce 8 i st. för i Ca 8	—	
11. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	23 938	
12. Rörligt tillägg	94 630	
	<u>350 210</u>	<u>152 576</u>
		+ 197 634

M o t i v. 1. De fyra särskilda, av Kungl. Maj:t utsedda ledamöterna i lantbruksstyrelsen åtnjuter f. n. årsarvoden å 1 800 kronor. Arvodena har varit oförändrade sedan den 1 juli 1948. Med hänsyn till därefter inträdda förändringar i penningvärdet anser styrelsen skäligt, att arvodena fr. o. m. nästa budgetår höjes till 3 000 kronor.

I detta sammanhang anmäler styrelsen även, att det fr. o. m. budgetåret 1952/53 utgående arvodet till överdirektören och souschefen å 1 200 kronor för år nu synes böra uppräknas med hänsyn till inträdda lönestegringar. Rörande arvodets tillkomst hänvisar styrelsen till prop. 1951: 114 s. 72 och statsverksprop. 1952, Bil. 2: Gemensamma frågor, s. 10 och 26. Enligt Kungl. brev till styrelsen den 10 oktober 1952 skall arvodet utgå från anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

2 och 3. De under dessa punkter väckta förslagen har framförts i anslagsäskandena för de senaste budgetåren. Rörande motiveringen hänvisas till IX ht 1955 s. 5—9 och 1956 s. 5—6.

De skäl, som då åberopades till stöd för den föreslagna uppflyttningen av förste byråagronomtjänsten på lantbruksbyrån, har sedan dess framträtt med allt större skärpa. Ärendena på byrån har undergått en ständig ökning, vilken ytterligare aktualiserat kravet på en avlastning av byråchefens arbetsbörda. Ifrågavarande tjänst inrättades i samband med lantbruksorganisationens genomförande den 1 juli 1948. Tjänstens innehavare skulle svara för sambandet med hushållningssällskapen i frågor, som avsåg växtodling även som driftsekonomiska frågor i allmänhet. Tjänsten har alltsedan tillkomsten varit placerad i lönegrad Ce 29. Under den tid av åtta år, som förflutit, anser sig styrelsen ha vunnit tillräcklig erfarenhet av befattningen för att vitsorda, att ett stadigvarande behov av densamma föreligger. Då denna tjänst nu föreslås uppflyttad i byrådirektörs lönegrad, varvid innehavaren skall icke blott sköta de göromål, som f. n. ankommer på honom, utan därjämte anförtros att självständigt handha vissa andra grupper av ärenden, från vilka byråchefen skall helt befrias, anser styrelsen motiverat, att tjänsten placeras på ordinarie stat i lönegrad 31. Den föreslagna ändringen är ett

önskemål, som föreligger oberoende av det i det följande framlagda förslaget om inrättande av en särskild byrå för husdjursärenden.

Vad härefter angår yrkandet, att husdjursärendena skall utbrytas ur lantbruksbyrån och överflyttas till en särskild för ändamålet inrättad husdjursbyrå, uttalade riksdagens jordbruksutskott (JoU 1956: 1 s. 5) i samband med den senaste riksdagsbehandlingen av samma förslag, att goda skäl anförts för att en omorganisation skulle tagas under övervägande. Därvid utgick utskottet från att planerna utformades så, att den nuvarande stuteri- byrån avvecklades samtidigt med att en ny husdjursbyrå inrättades. Riksdagen beslöt i överensstämmelse härmed (rskr. 9).

Såsom framgår av beräkningen i det föregående uppgår de årliga avlöningskostnaderna för en husdjursbyrå, bildad enbart genom utbrytning av husdjursärendena ur lantbruksbyrån, till 153 912 kronor. Enär motsvarande kostnader för den nuvarande husdjurssektionen inom lantbruksbyrån beräknas till 125 736 kronor — däri inräknat lön till ett f. n. från anslaget Diverse åtgärder på husdjursavels område avlönat kontorsbiträde, vilket enligt förslaget uppföres på styrelsens stat — skulle den årliga kostnadsökningen utgöra endast 28 176 kronor.

Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som enligt detta alternativ skulle åligga husdjursbyrån, bör denna lämpligen organiseras på tre sektioner för handläggning av ärenden rörande avel respektive utfodring och husdjurskontroll. Arbetet inom varje sektion föreslås skola under byråchefens överinseende handhas av en byrådirektör i lönegrad Ca 31. För ändamålet bör de nuvarande statskonsulenttjänsterna, som är placerade i lönegrad Ca 29, ombildas till byrådirektörsbefattningar i lönegrad Ca 31. Den nuvarande byrådirektörstjänsten i lönegrad Ca 33 bör omändras till en byråchefstjänst i lönegrad Ca 37. Härvid förutsättes, att byråchefen själv leder arbetet på en av sektionerna. Vidare föreslås, att en byråagronomtjänst i lönegrad Ce 27 skall nyinrättas. Kanslibiträdets tjänsten i lönegrad Ce 11 bör i likhet med vad som har skett på övriga byråer utbytas mot en kontoristtjänst i lönegrad Ce 13. Innehavaren av tjänsten skall tjänstgöra som byråregistrator och sekreterare åt byråchefen.

Enligt det andra alternativ, som kan komma i fråga, nämligen att till en ny husdjursbyrå överföres samtliga husdjursärenden, däri inbegripet stuteriärendena, skulle byrån erhålla följande personal: 1 byråchef i lönegrad Ca 37, 1 byrådirektör i Ca 33, 2 byrådirektörer i Ca 31, 1 byråagronom i Ce 27, 1 förste byråsekreterare i Ca 27, 1 assistent i Ce 23, 1 kansliskrivare i Ce 15, 1 kanslibitråde i Ce 11 och 4 kontorsbiträden i Ce 8. De årliga avlöningskostnaderna skulle enligt detta alternativ uppgå till 236 868 kronor. De nuvarande avlöningskostnaderna för stuteri- byrån och husdjurssektionen utgör sammanlagt (86 820 + 125 736 =) 212 556 kronor. Den verkliga kostnadsökningen skulle sålunda bli endast 24 312 kronor. Dessa beräkningar utgår från att chefen för stuteri- byrån överflyttas till den nybildade byrån och blir chef för denna samt att hela den nuvarande personalen på stuteri- byrån även efter omorganisationen tills vidare måste helt tagas i anspråk för handläggning av stuteriärenden.

Såsom styrelsen förut framhållit har några mera genomgripande ändringar icke skett i lantbruksbyråns organisation under de senaste 20 åren. Den snabba utvecklingen inom jordbruksnäringen har efter hand lett till en sådan ökning av byråns arbetsuppgifter, att det icke längre är möjligt för byråchefen att överblicka och behärska hela arbetsmaterialet. Styrelsen är alltså av den övertygelsen, att de härmed sammanhängande spörsmålen icke kan lösas rationellt annorledes än genom att husdjursärendena överflyttas till en särskild byrå. Det är enligt styrelsens mening synnerligen angeläget, att en sådan omorganisation genomföres snarast möjligt. Med hänsyn bl. a. till rådande läge inom hästaveln förordar styrelsen härvid liksom tidigare, att man i första hand söker få till stånd en lösning av spörsmålet enbart genom att överföra lantbruksbyråns husdjursärenden till en ny byrå. En sådan lösning ställer sig visserligen till en början något dyrare än det andra alternativet. Den reella kostnadsskillnaden uppgår dock endast till icke fullt 4 000 kronor. Väsentligare är att, om frågan löses på det av styrelsen förordade sättet, därmed vinnes att husdjursärendena i trängre bemärkelse redan från byråns tillkomst faktiskt får den ökade representation inom styrelsen, som bl. a. eftersträvas med förslaget, samt att den följande utvecklingen på hästavelns område, vilken blir av så stor betydelse för avelns framtid, kan under de närmaste åren med odelad uppmärksamhet följas av stuteribyråns nuvarande chef. Endast om en snar lösning icke kan erhållas på detta sätt, bör en samtidig avveckling av stuteribyran övervägas.

4. Förslag till omorganisation av undervisningsbyrån har framförts i anslagsäskandena för de senaste budgetåren. I fråga om bakgrunden till och den allmänna innebörden av dessa förslag hänvisas till framställningen i IX ht 1952 s. 6—7, prop. 1953: 102 s. 21, IX ht 1955 s. 9—10 och 1956 s. 6—7. Styrelsen framhåller nu, att ett genomförande i sin helhet av ifrågasvarande förslag skulle organisatoriskt ha inneburit en ändamålsenlig uppdelning av byråns arbetsuppgifter på tre lämpligt avgränsade huvudgrupper samtidigt som byrån skulle ha erhållit en synnerligen välbehövlig förstärkning av arbetskrafterna. Särskilt skulle härigenom ha åstadkommit en viss avlastning av byråchefens arbetsbörda, så att denne mera kunnat ägna sig åt överinseendet och ledningen av utbildnings- och upplysningsverksamheten. Detta syfte har emellertid endast i obetydlig omfattning vunnits genom 1952 års riksdagsbeslut (JoU 1952: 1; rskr. 9), innebärande att dels den dåvarande byråinspektören i lönegrad Ca 27 uppflyttades till lönegrad Ca 29, dels en amanuens tjänst i reglerad beföringång nyinrättades. Genom att arbetet på den redan förut starkt belastade byrån sedan dess undergått en kraftig stegring, har situationen nu blivit så prekär, att snara åtgärder måste vidtagas för att byrån skall kunna fullfölja sin uppgift. Styrelsen ser sig därför nödsakad återkomma till sitt tidigare förslag och anför därvid följande.

Redan 1936 års lantbruksundervisningskommitté (SOU 1937: 33) ansåg, att å byrån borde inrättas en byråinspektörsbefattning i dåvarande lönegrad 24 med uppgift bl. a. att bereda ärenden rörande lantbrukshållningen och

verkställa inspektion av lanthushållningsseminarierna och lanthushållsskolorna samt den övriga undervisningsverksamhet för landsbygdens kvinnliga ungdom, som föll inom lantbruksstyrelsens arbetsområde. Någon tvekan syntes kommittén icke behöva råda därom, att de arbetsuppgifter, som skulle tillkomma ifrågakvarande byråinspektör, skulle helt upptaga dennes tid. Kommittén uttalade samtidigt önskvärdheten av att inspektion av skolorna icke skedde med alltför långa tids mellanrum. Helst syntes varje skola böra besökas minst en gång varje år.

Den å byrån inträdda arbetsstegringen torde till icke ringa del kunna tillskrivas den alltmer intensifierade upplysnings- och undervisningsverksamheten på lanthushållningens område. Tillströmningen till lanthushållsskolorna har under senare år varit i ständigt stigande och många sökande måste årligen avvisas på grund av bristande lokalutrymme. Detta har medfört, att allt större uppmärksamhet måst ägnas byggnadsfrågorna, som blivit mera invecklade och dessutom ökat i antal. Det större elevantalet har även haft till följd, att vid vissa lanthushållsskolor parallellundervisning måst anordnas, vilket i sin tur föranlett anställande av flera lärarkrafter. En mycket bidragande orsak till den växande arbetsbördan är vidare den av hushållningssällskapen anordnade kursverksamheten, över vilken byrån även har överinseende. Antalet kurser vid sällskapen har över lag stigit, men särskilt har detta varit fallet på området för hem och hushåll. Nya ämnen har här tillkommit, såsom maskinlära, djupfrysning m. m. Dessa kurser omfattas med ett påfallande stort intresse. Under budgetåret 1954/55 uppgick sålunda det sammanlagda antalet kurser vid sällskapen till 5 562, varav 1 830 kurser kom på nyssnämnda område. Ehuru dessa lanthushållskurser endast upptager ett jämförelsevis litet antal ämnen, utgjorde samma år antalet deltagare i kurserna ungefär 35 % av det totala deltagarantalet i sällskapens hela kursverksamhet. Ökningen av antalet lanthushållskurser har för byrån medfört ett betydligt ökat arbete med bl. a. granskning och fastställande av undervisningsplaner. Någon inspektion av kurserna har hittills icke medhunnits.

Med hänsyn till vad sålunda anförts finner styrelsen det uppenbart, att det icke längre kan anstå med inrättandet av den föreslagna förste byråinspektörsbefattningen för lanthushållningen. Denne befattningshavare skulle handlägga ärenden rörande lanthushållsskolorna, hemkonsulentverksamheten samt övrig undervisnings- och upplysningsverksamhet berörande kvinnornas på landsbygden arbetsområden samt förrätta inspektion av lanthushållsskolornas undervisning, hemkonsulenternas kursverksamhet m. m. Då dessa uppgifter är fullt likvärdiga med dem, som handlägges av den i det föregående nämnde byråinspektören (numera förste byråinspektör i lönegrad Ca 29), anser styrelsen, att befattningen, som tills vidare bör vara extra ordinarie, bör placeras i samma lönegrad. Den nuvarande arvodesanställda inspektrisen har för avsikt att avgå, då hennes förordnande upphör den 1 juli 1957.

Styrelsens förslag till omorganisation av byrån innebär även inrättande av ytterligare en förste byråinspektörsbefattning i lönegrad 29. Innehavaren härav skulle handha frågor rörande den av hushållningssällskapen bedrivna undervisningen och kursverksamheten samt övrig upplysningsverksamhet, allt med undantag av vad som rör lanthushållsarbetet. Situationen på byrån är nu sådan, att även denna tjänst bör inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Sällskapens kursverksamhet ingår som ett mycket betydelsefullt led i deras

allmänna upplysnings- och rådgivningsarbete. Intresset för denna verksamhet, som omfattar en mångfald olika ämnen och anordnas på lämpliga platser inom sällskapsområdet, har under senare år varit i ständigt stigande, och antalet kurser och deltagare har efter hand ökat. Året 1954/55 anordnades totalt 5 556 kurser. Antalet deltagare i dessa utgjorde sammanlagt 171 588. Styrelsen har överinseende över kursverksamheten och har därvid bl. a. att granska och fastställa undervisningsplaner för verksamheten. Med hänsyn till det stora antalet kurser torde lätt inses, att enbart detta arbete är mycket omfattande. Inspektion av kurserna har kunnat medhinnas endast i mycket obetydlig omfattning. Behovet för sällskapen av en mera effektiv rådgivning på detta område har emellertid med den ökande kursverksamheten framträtt allt starkare. Sällskapens konsulenter behöver sålunda råd i olika avseenden vid uppläggningsarbetet av kurserna samt råd och hjälp för anskaffande av undervisningsmateriel m. m. Dessa uppgifter skulle anförtros den föreslagne nye befattningshavaren, vilken därjämte bl. a. skulle biträda vid anordnandet av fortbildningskurser på detta område för sällskapens konsulenter.

5. Yrkandet om uppförande av ifrågavarande tjänster å extra ordinarie stat har återkommit i styrelsens anslagsäskanden för de senaste budgetåren (se IX ht 1955 s. 10 och 1956 s. 7). Styrelsen framhåller, att inom byrån numera tillämpas den extra ordinarie anställningsformen för all personal utom en förste aktuarie i lönegrad 29 och en amanuens med tjänsttiteln aktuarie i lönegrad 25, vilka befattningshavare är anställda som extra tjänstemän. Enär ett stadigvarande behov föreligger även av dessa tjänster, bör de fr. o. m. nästa budgetår uppföras å extra ordinarie stat.

För bearbetning av räkenskapsmaterialet rörande den jordbruksekonomiska undersökningen behöves ytterligare en amanuens och ett räknebiträde. Båda dessa befattningshavare bör placeras i reglerad befordringsgång. Utan en sådan förstärkning av byråns personal kan man icke räkna med att det skall bli möjligt för byrån att i tid färdigställa det material, som skall ligga till grund för förhandlingarna, som erfordras för att fastställa priserna på jordbrukets produkter under nästa avtalsperiod. Arbetet på byrån är f. n. i huvudsak inriktat på att sammanställa materialet på sådant sätt, att det ger upplysning om den allmänna lönsamhetsutvecklingen, särskilt med tanke på att materialet skall kunna tjänstgöra som underlag vid de prispolitiska förhandlingarna på jordbrukets område. Materialet innehåller emellertid mycket, som skulle vara av stort värde för hushållningssällskapens upplysningsverksamhet på det driftsekonomiska området. För att materialet skall kunna utnyttjas även för sådant ändamål erfordras dock, att det underkastas speciella bearbetningar. Med nuvarande personalstyrka är det icke möjligt att medhinna detta. Styrelsen erinrar om att redan typjordbrukskommittén föreslog, att byrån skulle utrustas med en särskild befattningshavare (förste aktuarie) för detta ändamål. Styrelsen har för avsikt att närmare överväga, hur en sådan verksamhet, som här antytts, bör utformas samt att inkomma till Kungl. Maj:t med därav föranledda förslag till åtgärder.

6. Förslaget framfördes även i fjol. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 7.

7. Beträffande motiveringen för detta yrkande, som framfördes även i fjol, hänvisar styrelsen till IX ht 1956 s. 8—9. Därest tjänsten inrättas, kan den i styrelsens avlöningsstat upptagna anslagsposten ersättningar till sakkunniga minskas med 14 000 kronor.

8. Efter samråd med jordbruksdepartementet träffades den 28 april 1955 överenskommelse mellan statens växtskyddsanstalt och lantbruksstyrelsen om att en byråsekreterare hos styrelsen skulle fr. o. m. den 15 maj 1955 tills vidare t. o. m. den 30 juni 1956 tjänstgöra hos anstalten. I det häröver förda protokollet antecknades, att befattningshavaren förklarar sig icke ha något att erinra mot överenskommelsen. Lön skulle under hans tjänstgöring hos anstalten utgå ur styrelsens anslag. Överenskommelsen har sedermera enligt ett hos styrelsen den 26 juni 1956 protokollfört beslut förlängts att på oförändrade villkor gälla tills vidare t. o. m. den 30 juni 1957. Befattningshavaren, som är född den 15 november 1905, är jur. kand. och har sedan den 1 november 1941 innehaft befattning såsom ordinarie byråsekreterare hos styrelsen.

Vid de förhandlingar som föregick ifrågavarande överenskommelse förut-sattes, att styrelsen var beredd att icke blott vid behov låta befattningshava-ren tjänstgöra hos anstalten längre tid än som avsågs med den första överenskommelsen utan även, om så befanns önskvärt och lämpligen kunna ske, sedermera avstå från tjänsten till förmån för anstalten. Hos anstalten har sedan länge förelegat ett väl vitsordat behov av juridiskt utbildad arbets-kraft med administrativ erfarenhet. Befattningshavarens tjänstgöring vid anstalten har sålunda fyllt ett verkligt behov och synes även i övrigt ha ut-fallit väl. Styrelsen föreslår nu, att överenskommelsen fullföljes genom att tjänsten fr. o. m. nästa budgetår definitivt överflyttas till anstalten. Därvid förutsätter styrelsen, att frågan om eventuell uppflyttning av tjänsten till högre lönegrad med hänsyn till inom anstalten förekommande arbetsuppgifter på det juridiskt-administrativa planet i samband därmed upptages till pröv-ning.

9. Förslaget att utbyta en tjänst som revisor i lönegrad Ca 25 å revisions-kontoret mot en förste revisorstjänst i lönegrad Ca 27 framställdes av styrelsen redan i anslagsäskandena för budgetåret 1954/55. Motivet härför var i huvudsak, att styrelsen funnit ett rationellt och effektivt bedrivande av verksamheten å revisionskontoret fordra, att ifrågavarande befattningshavare anförtroddes mera ansvarskrävande arbetsuppgifter än som normalt an-kommer på tjänstemän i lönegrad 25. En uppflyttning till högre lönegrad ansåg styrelsen även vara motiverad med hänsyn till angelägenheten av att säkra en tillfredsställande rekrytering av revisionspersonalen. När ett snart genomförande av detta förslag är en ofrånkomlig förutsättning för att revi-sorerna för någon längre tid skall kunna behållas i styrelsens tjänst och därmed för revisionsverksamheten menliga verkningar av täta personal-byten undvikas, finner styrelsen sig nödsakad att ånyo framlägga förslaget. Härutöver hänvisar styrelsen till framställningen i ämnet i IX ht 1954 s. 11—12.

Beträffande den föreslagna uppflyttningen av kontoristtjänsten till en kansliskrivartjänst i lönegrad Ca 15 anför styrelsen, att de arbetsuppgifter, som ålagts ifrågavarande befattningshavare, är så kvalificerade och självständiga, att de mer än väl motiverar den högre tjänsten. Kontoristen har bl. a. övertagit flera arbetsuppgifter, som tidigare utförts av revisorerna. Genom uppflyttning till den föreslagna lönegraden skulle tjänsten erhålla en i jämförelse med andra tjänster inom styrelsen mera rättvisande lönegrads-placering.

10. F. n. är tre kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8 vakanta. Under innevarande budgetår beräknas vakans uppkomma på ytterligare två dylika tjänster. Vid ingången av budgetåret 1957/58 skulle sålunda finnas fem vakanta kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8. Enligt grunderna för reglerad befordringsgång beräknas två kontorsbiträden i lönegrad Ce 8 den 1 juli 1957 fylla förutsättningarna för att erhålla ordinarie tjänst. Med hänsyn härtill bör tre ordinarie kontorsbiträdestjänster utbytas mot motsvarande antal tjänster i lönegrad Ce 8.

11 och 12. Uppräkningarna under dessa punkter avser automatiska utgifts-tegringar.

Y t t r a n d e. *Statens lönenämnd*, som yttrat sig endast angående förslagen, avseende en byrådirektör i lönegrad Ca 31, en förste revisor i Ca 27 och en kansliskrivare i Ca 15 i stället för respektive en förste byråagronom i Ce 29, en revisor i Ca 25 och en kontorist i Ce 13, anför i fråga om förstnämnda tjänsteförändring, att nämnden av föreliggande uppgifter icke kan bedöma, huruvida sådan förändring i de med tjänsten som förste byråagronom förenade arbetsuppgifterna avses att genomföras, att en uppflyttning i lönegrad är motiverad. Förslaget om utbyte av en tjänst som revisor i lönegrad Ca 25 mot en tjänst som förste revisor i Ca 27 har icke givit nämnden anledning till erinran. Däremot finner sig nämnden icke kunna tillstyrka den föreslagna uppflyttningen av en tjänst som kontorist till kansliskrivare.

Departementschefen

Lantbruksstyrelsen har liksom i fjol framlagt förslag om inrättande av en ny husdjursbyrå. Jag anser mig emellertid icke heller i år kunna tillstyrka detta förslag.

Vad härefter angår jordbruksekonomiska byrån finner jag mig icke böra tillstyrka inrättandet där av nya tjänster. Med hänsyn till det ökade behovet av arbetskraft för bearbetning av räkenskapsmaterialet rörande den jordbruksekonomiska undersökningen är jag emellertid beredd förorda, att ett belopp av 20 000 kronor anvisas till förstärkning av byrån. Vidare torde den nuvarande arvodesavlönade amanuens-tjänsten böra inplaceras i reglerad befordringsgång. Däremot torde det, tills närmare erfarenhet vunnits, böra anstå med frågan, huruvida en som extra tjänsteman anställd förste aktuarie bör uppföras å extra ordinarie stat.

Av den redogörelse, som i det följande kommer att lämnas under lantbruksnämndernas avlöningsanslag, framgår att styrelsen liksom i fjol fram-

lagt förslag om inrättande av skogsteknikertjänster i lönegrad Ce 19. I avbidan på resultatet av 1951 års jordbruksrationaliseringsutrednings arbete kan jag icke heller i år tillstyrka, att dylika tjänster inrättas. Då det emellertid otvivelaktigt föreligger ett omedelbart behov av tillgång till skoglig expertis för de under nämndernas förvaltning stående skogarna, är jag dock beredd förorda, att ett belopp av 50 000 kronor anvisas för sådant ändamål under förevarande anslag. Beträffande dispositionen av beloppet, som lämpligen bör upptagas under posten till ersättningar till sakkunniga, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta närmare beslut i annat sammanhang.

Enligt överenskommelse mellan statens växtskyddsanstalt och styrelsen har en byråsekreterare å kanslibyrån fr. o. m. den 15 maj 1955 tillfälligt tjänstgjort hos anstalten. Då tjänstens placering vid anstalten fyller ett verkligt behov, har jag ingen erinran mot styrelsens förslag, att tjänsten fr. o. m. nästa budgetår definitivt överflyttas till anstalten. Fördenskull kommer jag i det följande under anstaltens avlöningsanslag (p. 16) att föreslå, att tjänsten skall uppföras på anstaltens stat och med hänsyn till göromålets art i samband därmed uppflyttas till lönegrad Ca 27. Vid bifall härtill bör förevarande anslag minskas med 21 600 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en revisorstjänst i lönegrad Ca 25 å kamerabyrån utbytas mot en tjänst som förste revisor i Ca 27. Kostnaden härför uppgår till 1 100 kronor. Förslaget om uppflyttning av en tjänst som kontorist till kansliskrivare kan jag icke biträda.

Vad slutligen angår styrelsens framställning om ändring beträffande vissa tjänster å lantbruksbyrån, undervisningsbyrån, byggnadsbyrån och planläggningsbyrån, torde densamma icke böra föranleda någon åtgärd.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit, behöver ifrågavarande anslag uppräknas med 49 500 kronor. Emellertid tillkommer vissa utgiftsökningar av automatisk karaktär. Till följd av 1956 års lönereglering bör anslaget höjas med 94 600 kronor. Vidare bör anslaget på grund av löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i anledning av reglerad befordringgång ökas med ett belopp, som synes böra bestämmas till 23 900 kronor. Härutöver beräknar jag 2 600 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden.

Å andra sidan visar en av styrelsen verkställd beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår, att vissa anslagsposter — till följd av att flera tjänstemän på förordnande uppehåller högre extra ordinarie eller ordinarie tjänst — kan justeras så, att medelsanvisningen kan minskas med sammanlagt ca 100 000 kronor. Därvid förutsätter jag, att styrelsen i samband med sina årliga anslagsäskanden redovisar, i vilken utsträckning de av styrelsen angivna förordnandena, vilka nu föranleder justering av ordinarie- och icke-ordinarieposterna, alltjämt består.

Sammanlagt behöver alltså lantbruksstyrelsens avlöningsanslag höjas med 70 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 920 900 (— 110 800) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 15 400
 (+ 2 600) kronor;

ersättningar till sakkunniga 85 000 (+ 50 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 895 700 (+ 33 300) kronor;
 rörligt tillägg 569 100 (+ 95 500) kronor.

Anslaget uppföres alltså med 920 900 + 15 400 + 85 000 + 895 700 +
 569 100 =) 2 486 100 (+ 70 600) kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras en tjänst som förste revisor i löne-
 grad Ca 27. Å andra sidan bör ur förteckningen avföras en revisorstjänst
 i Ca 25, en byråsekreterartjänst i Ca 25 och tre kontorsbiträdestjänster i
 Ca 8.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
 föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i per-
 sonalförteckningen för lantbruksstyrelsen, som angivits i det
 föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksstyrelsen,
 att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/
 58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	920 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	15 400
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	85 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	895 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	569 100

Summa kronor 2 486 100

c) till *Lantbruksstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret
 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 486 100 kronor.

[4] 2. Lantbruksstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	303 000	289 993
1956/57 (statsliggaren s. 795)	311 100	
1957/58 (förslag)	318 800	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att ansla-
 get för nästa budgetår skall höjas med 15 500 kronor till 326 600 kronor
 enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Bränsle, lyse och vatten	25 000	3 000
2. Övriga expenser	139 100	12 500
		15 500

Motiv. 1. Ökningen motiveras av att medelsförbrukningen för budgetåret 1955/56 utgjort 28 124 kronor.

2. Av ökningen beror 2 500 kronor på stegrade kostnader i anledning av nytt kollektivavtal för städerskepersonalen. I övrigt sammanhänger höjningen med den under styrelsens avlöningsanslag föreslagna utökningen av personalen hos styrelsen med en byråagronom, två förste byråinspektörer samt en amanuens och ett räknebiträde. För löpande expenser bör beräknas 800 kronor för varje nytillkommande befattningshavare eller sammanlagt omkring 4 000 kronor samt för utrustning av engångskaraktär sammanlagt omkring 6 000 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen torde delposten bränsle, lyse och vatten böra höjas. Höjningen synes emellertid kunna begränsas till 1 300 kronor. Beträffande posten övriga expenser förordar jag i anslutning till förslaget under nästföregående anslagspunkt om förstärkning av arbetskraften på jordbruksekonomiska byrån en ökning med 2 200 kronor. Därutöver bör sistnämnda post till följd av nytt kollektivavtal för städerskepersonalen och den allmänna kostnadsstegringen uppräknas med tillhoppa 2 700 kronor. Ifrågavarande post bör alltså för nästa budgetår upptagas med $(139\,100 + 4\,900 =)$ 144 000 kronor. Posten reseersättningar synes på grund av de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning böra ökas med 5 500 kronor. Å andra sidan torde beträffande sjukvårdsposten en minskning böra övervägas. Sedan närmare erfarenheter hunnit samlas angående verkningarna av den allmänna sjukförsäkringens samordnande med statstjänstemännens sjukvårdsförmåner i övrigt har det nämligen visat sig, att medelsförbrukningen under sjukvårdsposterna i de flesta fallen minskat. Med beaktande härav synes förevarande sjukvårdspost kunna nedräknas med 4 000 kronor.

Lantbruksstyrelsens omkostnadsanslag bör sålunda för nästa budgetår uppföras med $(311\,100 + 1\,300 + 4\,900 + 5\,500 - 4\,000 =)$ 318 800 (+ 7 700) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för styrelsen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 318 800 kronor.

[5] 3. **Lantbruksstyrelsen: Kostnader för utbetalande av producentbidrag**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	75 000	71 636
1956/57 (statsliggaren s. 796)	72 000	
1957/58 (förslag)	69 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) föreslår, att anslaget för nästa budgetår skall sänkas med 3 000 kronor till 69 000 kronor. Beloppet har beräknats med ledning av de uppgifter, som styrelsen inhämtat från lantbruksnämnderna.

Departementschefen

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslagspunkt för nästa budgetår föranleder icke någon erinran från min sida. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksstyrelsen: Kostnader för utbetalande av producentbidrag* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 69 000 kronor.

[6] 4. Lantbruksnämnderna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	9 457 100	10 220 310
1956/57 (statsliggaren s. 796)	10 320 900	
1957/58 (förslag)	10 933 800	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med ett avrundat belopp av 941 700 kronor till 11 262 600 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Höjning av nämndledamöternas arvoden	30 000
2. 12 skogstekniker i Ce 19	153 648
3. 3 arvodesavlönade byggmästare	44 172
4. 26 kansliskrivare i Ca 15 i st. för kanslibiträden i Ce 11	20 589
5. 15 kanslibiträden i Ca 11 i st. för kontorsbiträden i Ca 8	17 196
6. 5 kontorsskrivare i Ca 19	64 548
7. 2 kamrerare i Ca 29 i st. för Ca 27	2 016
8. 11 lantbruksdirektörer i Ca 37 i st. för Ca 34	12 420
9. 9 lantbrukskonsulenter i Ca 29 i st. för Ca 27	10 293
10. 6 byggnadskonsulenter i Ca 27 i st. för Ce 27	—
11. Förbättrad befodringsgång för teknikerna	—
12. 10 förste lantbruksinstruktörer i Ca 19 i st. för lantbruksinstruktörer i Ca 17	7 896
13. 10 kartritningsbiträden i Ce 11 i st. för Cf 4—Ce 8	11 436
14. Överförande å ordinarie stat av 2 kontorsbiträden i Ce 8	—
15. Löneklassförändringar och reglerad befodringsgång	170 246
16. Rörligt tillägg	397 210
	<u>941 670</u>

M o t i v. Styrelsen erinrar inledningsvis om sina i skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 oktober 1955 framlagda förslag till vissa ändringar i instruktionen för lantbruksstyrelsen och lantbruksnämnderna den 17 juni 1948, nr

349. Dessa förslag åsyftar bl. a. en sådan ändring av föreskrifterna rörande lantbruksingenjörorganisationen, att den expertis och den arbetskraft i övrigt, som finnes disponibel för planläggning av torrlägningsföretag, skall kunna utnyttjas på ett mera ändamålsenligt sätt än som f. n. synes möjligt. Bakgrunden härtill är bl. a. dels det förhållandet, att arbetsuppgifterna på torrlägningsens område är synnerligen ojämnt fördelade mellan de olika lantbruksingenjörstrakterna och att denna fördelning numera utsättes för kraftigare förskjutningar mellan de olika distrikterna än tidigare, dels ock den alltmer avtagande tillgången på lantbruksingenjörutbildad personal. Under senare år har på grund av nämnda förhållanden olika åtgärder vidtagits för att åstadkomma en jämnare arbetsfördelning och därmed även ett mera effektivt utnyttjande av lantbruksingenjörernas och deras biträdens arbetskraft. Dessa åtgärder har dock varit mer eller mindre provisoriska. För framtiden måste man för att kunna bemästra de härmed sammanhängande problemen söka åstadkomma en mera långsiktig och planligt genomförd fördelning av den tillgängliga arbetskraften. Det blir härvid nödvändigt att bestämma befattningshavarnas tjänstgöringsområden med hänsyn till de lokala behoven på sådant sätt, att verksamheten icke i samma utsträckning som nu är bunden av indelningen i lantbruksnämndsområden. De hinder, som i gällande instruktion kan finnas mot en sådan ordning, bör därför enligt styrelsens mening undanröjas. Med hänsyn till den överblick, som styrelsen har över torrlägningsverksamheten, och det ansvar, som åvilar styrelsen för denna verksamhets rationella och effektiva bedrivande, anser styrelsen, att det bör ankomma på styrelsen att bestämma distriktens storlek och gränser under beaktande av olika landsdelars behov. I enlighet härmed bör bl. a. den nuvarande bestämmelsen i instruktionen om att riket skall vara indelat i lantbruksingenjörstrakt, vilkas omfattning bestämmes av Kungl. Maj:t, utgå ur instruktionen. Härmed åsyftas icke andra eller kraftigare ingrepp i den nuvarande distriktsindelningen än sådana, som kan befinnas oundgängligen nödvändiga med hänsyn till behovet av att personalen utnyttjas effektivt.

1. Till ordförande och annan icke självskrivna ledamot i lantbruksnämnd ävensom till suppleant, vilken av ordförande inkallas vid förhinder för ledamot eller för att eljest närvara vid sammanträde, utgår dagarvode med 20 kronor för varje sammanträdes- och förrättningsdag. Ordförande äger därjämte uppbära årsarvode med 1 500 kronor. Ifrågavarande dag- och årsarvoden har varit oförändrade alltsedan lantbruksorganisationens tillkomst den 1 juli 1948. Med hänsyn till därefter inträdda förändringar i penningvärdet anser styrelsen skäligt, att dagarvode höjes till 40 kronor och ordförandens årsarvode till 2 400 kronor. Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, från vilken ifrågavarande arvoden utgår, har under de senaste tre budgetåren belastats med utgifter å respektive 117 000, 99 000 och 103 000 kronor. Säkra hållpunkter saknas för beräkning av den ökning av medelsförbrukningen, som blir följden vid bifall till styrelsens förslag. I avbidan på erfarenheter härav synes det tillräckligt, att posten uppräknas från nuvarande belopp av 170 000 kronor till 200 000 kronor.

I detta sammanhang anmäler styrelsen en fråga av särskild betydelse för de nämndledamöter, som bor avlägset från nämndens kansliort och av denna anledning eller på grund av dåliga kommunikationer vid sammanträden och andra förrättningar måste offra hel arbetsdag eller större delen av arbetsdag för resor mellan bostadsorten och sammanträdes- eller förrättningsorten. Särskilt i län med stora avstånd — framför allt i Norrbottens och Västerbottens län — är det vid dylika förrättningsresor icke ovanligt, att enbart resan fram och åter tager i anspråk två fulla arbetsdagar. Det har emellertid även förekommit fall, där vederbörande nämndledamot haft sådant yrke — som exempel kan nämnas stuveriarbetarens — att han, ehuru resan tagit i anspråk endast en mindre del av dagen, gått förlustig en hel dagsförtjänst. Styrelsen anser skäligt, att nämndledamot såsom ersättning för förlorad arbetsförtjänst i dylika och andra liknande fall är berättigad att åtnjuta arvode såsom för förrättningsdag. Styrelsen hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för erforderlig utredning och lösning av härmed sammanhängande spörsmål.

2. Förslag att tillföra lantbruksnämnderna skogligt utbildad personal har återkommit i anslagsäskandena under de senaste åren. Beträffande motiveeringen hänvisas till IX ht 1955 s. 17—18 och 1956 s. 13—14.

3. Lantbruksorganisationens förvaltning av jämtländska arrendelägenheter samt fjällägenheter, skogstorp och odlingslägenheter ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län innebär betydande arbetsbelastning för respektive lantbruksnämnder. Hittills har emellertid icke särskild personal funnits avdelad hos nämnderna för denna verksamhet, som till huvudsaklig del omfattar handhavandet av byggnadsverksamhet för upprustning av lägenheternas åbyggnader, utan verksamheten har uteslutande måst bedrivas med biträde av byggnadskonsulenter och byggnadskontrollanter. Dessa befattningshavare är dock närmast avsedda för andra med den inre rationaliseringen sammanhängande arbetsuppgifter. Lantbruksorganisationen förfogar nu över 26 byggnadskonsulenter, en för varje nämnd, samt tre byggnadskontrollanter, vilka tjänstgör i respektive Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län. Verksamheten avseende ekonomibygnader å mindre jordbruk är i dessa län så omfattande och trängande, att den disponibla personalen är pressad redan av detta arbete. I Västerbottens län, som nu redovisar den största verksamheten, har styrelsen funnit sig nödsakad att sedan några år placera ytterligare en byggnadskonsulent, vilket möjliggjorts genom att en sådan konsulent tills vidare får bestrida verksamheten vid två lantbruksnämnder i södra Sverige. Konsulenterna och kontrollanterna har sålunda icke i önskvärd utsträckning kunnat disponeras för sådan tillsyn och kontroll av arbetena å ifrågavarande lägenheter, som vid dessa spridda och avlägsna arbetsplatser är av särskild vikt. Det är nämligen ofta svårt att få kunniga och erfarna entreprenörer att för rimliga kostnader åtaga sig dylika byggnadsarbeten. Med hänsyn till lägenheternas isolerade läge i trakter med hårt klimat är det i hög grad angeläget, att byggnadsarbetet utföres på ett fullgott sätt särskilt i avseende å värmeisolation,

ventilation etc. Det skulle vara oförsvarligt att låta byggnadsarbetena utföras utan att kontrollera, att resultatet blir tillfredsställande på längre sikt. En viktig synpunkt är också, att byggnadskostnaderna kan hållas nere, om en fackman med praktisk inriktning kan disponeras för organisation och tillsyn. Sålunda har exempelvis lantbruksnämnden i Jämtlands län goda erfarenheter av samtidig materialanskaffning m. m. för ett flertal lägenheter och därmed sammanhängande samordning av transporter m. m. Styrelsen anser, att nämnderna under genomförandet av upprustningen av hithörande kronolägenheter bör ha praktiskt verksamma byggfackmän till sitt förfogande för att leda den byggnadsverksamhet, som bedrivs i nämndernas egen regi, samt för praktisk handledning och tillsyn av de byggnadsarbeten, som utföres genom entreprenörer eller av lägenhetsinnehavare.

I enlighet härmed finner styrelsen det nödvändigt att föreslå, att medel anvisas för sammanlagt tre befattningshavare med uppgift främst att biträda lantbruksnämnderna vid handläggning av ärenden rörande byggnadsverksamheten på ifrågavarande lägenheter. Då här är fråga om en kortvarig anordning, har styrelsen tidigare föreslagit att kostnaderna för denna personal skall bestridas av medel från anslaget för verksamheten, vilket förslag dock icke föranlett någon åtgärd. Styrelsen föreslår nu, att medel för ändamålet i stället skall beräknas å nämndernas avlöningsstat. De föreslagna befattningshavarna bör erhålla arvode, motsvarande lön enligt löneklass 21, ävensom samtliga de sociala och övriga förmåner — inklusive traktamente och resekostnadsersättning — som enligt statens allmänna avlöningsreglemente följer med anställning som extra tjänsteman, tillhörande avdragsgrupp 3.

4—7. Enligt de rekommendationer, som på sin tid gjordes av 1947 års centrala lantbrukskommitté i dess betänkande SOU 1948: 2 rörande organisationen av verksamheten för jordbrukets yttre och inre rationalisering, borde lantbruksnämndernas personal allt efter arbetsuppgifternas art uppdelas på olika avdelningar, däribland en kameral och administrativ avdelning, vilken skulle stå under ledning av en kamrerare. Förutom rent kamerala uppgifter såsom kassaförvaltning, räkenskaper, bankaffärer, utbetalning av avlöningar och reseersättningar skulle alla rutinmässiga verkställighetsåtgärder beträffande lån och bidrag, lagfarter, inteckningar och sammanläggningar m. m. handläggas inom denna avdelning. Ärenden rörande producentbidrag borde helt handläggas inom avdelningen, som i regel även skulle ombesörja nämndens skrivarbete. Av den för kontorsarbetet avsedda biträdespersonalen syntes endast de, som mera beständigt var knutna till vissa bestämda uppgifter åt särskilda befattningshavare — t. ex. ritbiträden åt lantbruksingenjörer och täckdikningskonsulenter — böra tillhöra annan avdelning än den kamerala och administrativa. Styrelsen anför härmed vidare.

Såsom närmaste biträden åt kamreraren skulle enligt kommitténs förslag vid varje lantbruksnämnd finnas dels en befattningshavare (registrator) för handhavandet av nämndens diarie- och protokollföring samt förteckningar över fatalietider och dylikt och med uppgift i övrigt att biträda

lantbruksdirektören såsom sekreterare, dels en befattningshavare (kassör) med huvudsaklig uppgift att under kamrerarens ledning sköta kassagöromålen. För registratorerna borde vid 20 nämnder inrättas särskilda befattningar såsom kansliskrivare i lönegrad 15; vid övriga nämnder borde dessa befattningshavare vara kanslibiträden i lönegrad 11. För kassörernas lönegradsplacering blev det för kommittén av avgörande betydelse, huruvida nämnderna själva skulle handha långivningen eller om i stället — såsom riksdagen sedermera beslöt — ett system med statlig kreditgaranti skulle införas. Kommittén räknade visserligen med att personalbehovet skulle bli något mindre vid tillämpning av ett dylikt system än om långivningen sköptes av nämnderna men ansåg dock utslutet, att några mera kvalificerade befattningar skulle kunna inbesparas på det sättet. Kassagöromålen, för vilka enligt kommitténs mening borde avses en kassör i lönegrad 15, om långivningen skulle ombesörjas av nämnderna, syntes dock kommittén kunna anförtros åt ett kanslibitråde i lönegrad 11, om kreditgarantisystemet infördes.

Enligt den av 1948 års riksdag fastställda personalorganisationen för nämnderna (prop. 1948:149 s. 95—96, JoU 1948:27, rskr. 233) inrättades icke särskilda vare sig registrators- eller kassörstjänster. Såväl registrators- som kassörsgöromålen skulle omhänderhas av befattningshavare i kanslibiträdesgraden. Samtidigt nedsattes det av kommittén för nämnderna, utom lantbruksingenjörsavdelningarna, beräknade antalet behövliga kvalificerade biträddestjänster från (20 kansliskrivare + 71 kanslibiträden =) 91 till 55.

Redan i sina anslagsaskanden för budgetåret 1949/50 framhöll styrelsen, att avvägningen mellan högre och lägre biträddestjänster till följd av nämnda nedsättning av det utav kommittén föreslagna antalet kvalificerade biträddestjänster blivit mindre god. I huvudsakligt syfte att åstadkomma en något bättre balans mellan högre och lägre biträddestjänster föreslog styrelsen, att fr. o. m. nämnda budgetår ytterligare åtta kanslibiträddestjänster skulle inrättas. Detta förslag ledde dock icke till någon åtgärd. Ej heller har senare gjorda framställningar medfört någon förbättring i detta hänseende. På anhållan av 1947 års biträdesutredning verkställde styrelsen under våren 1949 en utredning rörande bl. a. behovet av ändrad lönegradsplacering för biträddestjänsterna vid lantbruksnämnderna. Härom anför styrelsen följande.

Det skulle ha varit önskvärt om styrelsen vid denna utredning haft tillgång till mera omfattande erfarenheter än som då förelåg rörande biträdespersonalens vid nämnderna arbetsuppgifter, fördelningen av uppgifterna mellan olika befattningshavare samt arbetsförhållandena i övrigt. Vid denna tidpunkt hade den nybildade lantbruksorganisationen ännu icke funget mer än nio till tio månader. Det är under sådana förhållanden icke ägnat att förvåna, att styrelsen vid detta tillfälle icke kunde grunda sina förslag på ett vid de enskilda nämnderna konstaterat behov av biträden i olika grader utan måste nöja sig med att beräkna detta behov efter tämligen schematiska bedömningsgrunder. Hade styrelsen då haft den erfarenhet på området, som nu föreligger, hade styrelsen utan tvivel även haft anledning att med större bestämdhet än som då kunde ske hävda behovet av ett större antal kvalificerade biträddestjänster. Ur personalens synpunkt var tiden för utredningen likaledes olyckligt vald; enär organisationen ännu icke hunnit stadga sig, hade personalen givetvis större svårigheter än personal vid äldre

organisationer att med tillräcklig kraft argumentera för en förbättrad löneställning och därigenom uppnå jämställdhet i lönehänseende med motsvarande befattningshavare inom andra verk. Ej minst torde detta ha gällt biträdespersonal med rent kamerala uppgifter.

Närmast såsom ett resultat av utredningens arbete ändrades fr. o. m. budgetåret 1952/53 de kanslibiträdetsjänster vid nämnderna, som avsågs för registratorsgöromål, till kontoristtjänster i lönegrad 13 (prop. 1951: 14). I övrigt medförde detta utredningsarbete icke någon förändring för biträdespersonalen å nämndernas kamerala och administrativa avdelningar. Styrelsen erinrade härom i sina anslagsäskanden för budgetåret 1953/54 (prop. 1953: 102 s. 32 under 2 e) och anförde, att genom inrättandet av de 26 kontoristtjänsterna behovet av kvalificerade biträden å de mindre nämndernas administrativa avdelningar i stort sett fick anses ha blivit tillgodosett. Vid de större nämnderna var emellertid en ytterligare differentiering av biträdes tjänsterna motiverad. En förstärkning av den närmast för de kamerala uppgifterna avsedda personalen vid de större nämnderna med en väl kvalificerad befattningshavare framstod därvid såsom det mest angelägna önskemålet. Kamrerarna vid dessa nämnder hade nämligen en orimligt stor arbetsbörda. Om en verklig lättnad skulle kunna beredas dem, vore det enligt styrelsens mening nödvändigt, att de erhöles biträde av väl kvalificerade befattningshavare ovanför den egentliga biträdeskarriären med förmåga att arbeta självständigt. Lägre löneställning än såsom kontorskriivare i lönegrad 19 syntes icke böra komma i fråga för dessa tjänster. Förslaget ledde icke till någon åtgärd. Styrelsen understryker i detta sammanhang, att med detta förslag endast avsågs att få till stånd bättre arbetsförhållanden för kamrerarna i de områden, där de kamerala göromålen fått en sådan omfattning att, om ansvaret för dessa göromåls behöriga skötsel alltjämt skulle odelat åvila kamreraren, dennes hälsa kunde befaras taga men därav. Förslaget åsyftade däremot icke någon slutlig revision av löneställningen för den kamerala personalen vid nämnderna. Ehuru styrelsen redan då fann en sådan behövlig, ansåg styrelsen sig dock icke beredd att lägga fram förslag därom vid denna tidpunkt.

Med anledning av en utav styrelsen gjord framställning uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 7 maj 1954 åt statens organisationsnämnd att i samråd med styrelsen verkställa en undersökning av kontorsorganisationen vid nämnderna. Syftet med denna åtgärd var ytterst, att man därigenom skulle söka att med oförändrad personalstyrka skapa förutsättningar för en intensifiering av nämndernas verksamhet särskilt på den inre rationaliseringens område. Om så över huvud taget skulle bli möjligt, måste i första hand den fältarbetande personalen avlastas åtskilligt — även jämförelsevis kvalificerat — kontorsarbete, som den måste utföra därför att detta icke kunde medhinnas av den för dylikt arbete närmast avsedda men otillräckliga biträdespersonalen. En ökning av biträdespersonalens arbetsbörda var dock otänkbar, om man icke samtidigt sökte förenkla arbetsmetoderna i kontorsarbetet så långt möjligt.

Vid de förhandlingar, som åren 1954 och 1955 ägde rum mellan vederbörande personalorganisation och styrelsen, var löneställningen för olika befattningshavare tillhörande den kamerala personalen vid nämnderna föremål för ingående diskussion. Man var därvid enig om att en förbättrad löneställning i och för sig vore väl motiverad för åtskilliga av dessa befatt-

ningshavare. Särskilt gällde detta de befattningshavare, vilka tjänstgör som kassörer vid nämnderna. Tvekan rådde emellertid om lämpligheten av att härutinnan framlägga några förslag, så länge nyssnämnda organisationsundersökning pågick. Trots att i viss mån delade meningar rådde härom, kunde man dock enas om att avvakta resultatet av undersökningen, innan en mera definitiv ställning togs till dessa spörsmål.

Organisationsutredningen är numera slutförd. Den har utan tvivel givit åtskilliga värdefulla uppslag till förenkling av kontorsarbetet, särskilt i avseende å de rent kamerala uppgifterna. Det är dock styrelsens avsikt att genomföra de föreslagna förenklingarna efter hand som uppslagen hinner bearbetas och erforderliga hjälpmedel kan anskaffas. Beträffande vissa detaljer har för övrigt så redan kunnat ske. Det är dock alldeles uppenbart, att ett genomförande av de föreslagna förenklingarna icke kan medföra någon minskning i behovet av biträdespersonal. Allra minst kan man räkna med att dessa förenklingar skall leda till ett minskat behov av kvalificerade biträden eller göra dessa biträdens arbetsuppgifter mindre svåra eller mindre ansvarsfulla än tidigare. Snarare torde motsatsen bli fallet. Till följd av den ständigt ökande omfattningen av nämndernas arbetsuppgifter blir det nämligen nödvändigt att efter hand — såsom för övrigt i viss utsträckning redan skett — överföra även kvalificerade arbetsuppgifter från högre till lägre befattningshavare. Att skapa förutsättningar härför har ju också såsom förut nämnts varit ett väsentligt syfte med undersökningen.

På grund av vad sålunda förekommit finner styrelsen, som härutinnan samrått med Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund, icke anledning att dröja längre med att framlägga förslag till en sedan länge välmotiverad förbättring av löneförhållandena för den kamerala personalen vid nämnderna. Innan styrelsen närmare går in på innebörden av dessa förslag, lämnar den en utförlig redogörelse för arten och omfattningen av denna personals arbetsuppgifter. Därvid anför styrelsen bl. a. följande.

Fördelningen av arbetet mellan de olika kamerala befattningshavarna är icke och kan ej heller vara i detalj genomförd lika vid alla nämnder. Därtill är icke bara göromåls omfattning i dess helhet utan även den intensitet, med vilken olika uppgifter förekommer, alltför varierande vid nämnderna. Helt allmänt sett gäller dock följande. Den s. k. kassören (benämningen är egentligen felaktig, eftersom denne befattningshavares uppgifter icke i huvudsak utgöres av kassagöromål; den är dock praktisk och har därför blivit vedertagen inom organisationen) har vid samtliga nämnder till uppgift att under kamrerarens ledning handha kassa- och postgiroförrelse, journalbokföring av inkomster och utgifter samt titelbokföring. Vid alla nämnder uppsätter kassören därjämte föreskrivna kassarapporter, uppgör avlöningslistor, verkställer och redovisar skatteavdrag, förhandsgranskar reseräkningar, biträder med beredning av utanordningar, upprättar statistik, för personalmatriklar m. m. Normalt biträder kassören vidare med lånegarantiredovisningen, bidrags- och avskrivningslåneverksamheten, producentbidragsverksamheten, fastighetsredovisningen och tillämpningen av lantbruksnämndstaxan. Dessa göromål har dock sådan omfattning, att arbetet därmed icke kan medhinnas av kassören utan hjälp av särskilt kassa-biträde och ett eller flera skrivbiträden. Över huvud taget är det ingen över-

drift att göra gällande, att kassören såsom kamrerarens närmaste biträde är verksam med olika uppgifter inom hela det kamerala fältet, givetvis med olika grad av ansvar och med mer eller mindre stor självständighet efter uppgifternas art. Styrelsen är för sin del helt övertygad om att kassörerna icke erhåller en i förhållande till arbetsuppgifternas art i allmänhet rättvisande löneställning med mindre de placeras i lönegrad 15. För en sådan löneställning talar jämväl det förhållandet, att kassören fungerar såsom vikarie åt kamreraren under dennes semester och ledighet i övrigt och därvid har att svara för all löpande kameral verksamhet. Den nuvarande löneklyftan mellan dessa befattningshavare — icke mindre än 16 lönegrader — måste med hänsyn härtil anses orimligt stor.

Vid de större men även vid vissa medelstora nämnder, där någon viss gren av den kamerala verksamheten fått jämförelsevis stor omfattning, har det omedelbara ansvaret för arbetets behöriga gång inom ett begränsat fält — exempelvis lånegarantiredovisningen, producentbidragsverksamheten, fastighetsredovisningen eller redovisningen av räkningar enligt lantbruksnämndstaxan — måst anförtros åt kassabitrådet eller annan särskild befattningshavare i kontorsbitrådesgraden. Även andra speciella uppgifter än rent kamerala har på detta sätt överlämnats till sådana befattningshavare. Ofta fullgöres dessa uppgifter under sådant ansvar och med sådan självständighet (någon fortlöpande tillsyn torde som regel icke medhinnas, utan den för göromålen ansvarige tjänstemannen, kamreraren eller konsulenten, måste kunna lita på att arbetet blir korrekt utfört av bitrådet), att en högre löneställning än kontorsbitrådets skulle vara väl motiverad, i synnerhet som dessa bitråden som regel har både lång och välmeriterad tjänstgöring hos nämnden. Styrelsen har beräknat, att för sådana uppgifter varom här är fråga skulle behöva inrättas ett femtontal kanslibitrådestjänster i utbyte mot kontorsbitrådestjänster. Om så skedde, skulle även balansen mellan högre och lägre bitrådestjänster bli tillfredsställande.

Vid de i kameralt hänseende största nämnderna, till vilka styrelsen främst räknar nämnderna i Norrbottens och Västerbottens samt Jämtlands, Västernorrlands och Skaraborgs län, har de kamerala göromålen, såsom styrelsen anmälde redan år 1953, en sådan omfattning, att en verklig uppdelning av arbetet och ansvaret för detsamma måste ske. Styrelsen föreslår, att vid sidan om kamrerartjänsterna i dessa län särskilda tjänster inrättas såsom kontorsskrivare i lönegrad 19, vilkas innehavare avses skola få till uppgift att övertaga vissa göromål, som nu åvilar kamrerarna. Av dessa befattningshavare måste krävas verklig förmåga till självständigt arbete. Därjämte måste kraven på skolunderbyggnad ställas högre än vad som i allmänhet fordras av kassörer. Om tjänsterna inrättas, är det styrelsens förhoppning att till desamma kan knytas personal med studentexamen, motsvarande handelsutbildning eller annat liknande teoretiskt underlag. Bland uppgifter, som företrädesvis kan anförtros dylika befattningshavare, kan nämnas självständig handhavande av samtliga kamerala uppgifter avseende statsbidrag (direkta bidrag och avskrivningslån) till jordbrukets rationalisering, självständig handläggning av producentbidrag, kontroll över räkningar enligt lantbruksnämndstaxan, omhändertagandet av dispositionsbokföringen, utbetalning av löner och arvoden samt reseersättningar m. m. De berörda kamrerarna skulle härigenom få möjlighet att fullgöra återstående arbetsuppgifter utan att såsom hithittills skett under stora delar av året behöva tillsätta fritid i betydande omfattning. Deras omfattande erfarenhet skulle även till båtnad för verksamheten i dess helhet bättre kunna utnyttjas av nämnden och dess övriga tjänstemän. Därutöver skulle möjlighet vinnas att skapa förutsättningar för en god rekrytering av kamrerartjänsterna

med personal med erfarenhet av nämndernas arbetsförhållanden. Sådana förutsättningar kan f. n. sägas vara helt obefintliga.

Vid bifall till vad nyss föreslagits beträffande den kamerala biträdespersonalen skulle fördelningen på olika lönegrader av samtlig biträdespersonal vid lantbruksnämnderna utom lantbruksingenjörsavdelningarna bli följande: 5 kontorsskrivare i Ca 19, 26 kansliskrivare (kassörer) i Ca 15, 26 kontorister (registratorer) i Ca 13, 18 kanslibiträden i Ca 11 samt 110 biträden för kontors- och skrivgöromål. F. n. utgöres den kvalificerade biträdespersonalen av 26 kontorister och 29 kanslibiträden. Kontors- och skrivpersonalen omfattar 125 befattningshavare. Å lantbruksingenjörsavdelningarna utgöres biträdespersonalen f. n. av 25 kontorister i Ca 13, 2 kanslibiträden i Ca 11, varav dock en tjänst icke må tillsättas så länge ett ordinarie kanslibitråde på övergångsstat kvarstår i tjänst, samt 33 kontors- och skrivbiträden.

Vid beräkningen av kostnaderna för inrättandet av nyssnämnda 26 kansliskrivartjänster har styrelsen beaktat, att av de nuvarande 29 kanslibiträdestjänsterna i Ca 11 hos nämnderna — lantbruksingenjörsavdelningarna ej inräknade — sju tjänster icke må tillsättas så länge sju ordinarie kanslibiträden på övergångsstat kvarstår i tjänst. Sistnämnda sju kanslibiträden fördes på övergångsstat i samband med att de fr. o. m. budgetåret 1952/53 i utbyte mot ordinarie kanslibiträdestjänster inrättade tjänsterna såsom kontorist (registrator) besattes. Vissa innehavare av ifrågavarande ordinarie kanslibiträdestjänster var nämligen kassörer och kunde därför icke komma i fråga såsom registratorer utan fördes på övergångsstat. Med hänsyn härtill synes i detta sammanhang från icke-ordinarieposten till ordinarieposten endast behöva överföras ett belopp, motsvarande lön åt 19 kanslibiträden eller sålunda 143 319 kronor. Ordinarieposten bör därjämte uppräknas med ett belopp, motsvarande skillnaden i lön mellan lönegraderna 15 och 11 för 26 befattningshavare, eller med tillhoppa 18 153 kronor. Därest någon av de på övergångsstat uppförda kanslibiträdena ej heller denna gång skulle kunna komma i fråga till befördran, torde befattningshavaren efter anmälan därom av styrelsen alltjämt få kvarstå på övergångsstat såsom kanslibitråde.

Styrelsen föreslår slutligen, att kamrerarna i de två mest arbetslyngda länen — vilka utan någon som helst tvekan är Norrbottens och Västerbottens län — av rena rättviseskäl erhåller en något högre löneställning än de övriga kamrerarna och placeras i lönegrad 29. Härför talar även, att dessa tjänster torde vara mer än vanligt svåra att rekrytera; förutom att arbetsbördan — även om förstärkning av personalen erhålles i form av kontorskrivare — alldeles påtagligt är betydligt större än på andra håll, är båda tjänsterna placerade inom typiska transportlän.

8. Lantbruksdirektörerna, vilka från början tillhörde lönegrad 32, erhöi sin nuvarande lönegradsplacering på förslag av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Innan förslaget framlades, hade styrelsen i olika sammanhang tillfälle att till kommittén framföra sin mening i frågan. Styrel-

sen gav därvid bestämt uttryck åt uppfattningen, att en placering av lantbruksdirektörerna i lönegrad 37 var väl motiverad med hänsyn till arten av deras arbetsuppgifter. En sådan placering av dessa befattningshavare syntes styrelsen även skälig vid jämförelse med den löneställning, som av kommittén föreslogs för cheftjänstemän inom andra lokala organ. I detta hänseende uppmärksammade styrelsen särskilt kommitténs förslag till placering av vissa länsjägmästare vid skogsvårdsstyrelserna i lönegrad 37. Styrelsen kunde för sin del icke finna något skäl för att lantbruksdirektörerna skulle ha lägre löneställning än dessa tjänstemän; enligt styrelsens mening var snarare motsatsen befogad.

Efter tjänsteförteckningsrevisionens genomförande har styrelsen ytterligare styrkts i sin uppfattning, att lantbruksdirektörernas arbetsuppgifter och ställning inom organisationen klart motiverar en högre lönegradsplacering än den, som då fastställdes för dem. Deras tjänster utgör nyckeltjänsterna inom hela organisationen. Verksamheten är till sin art utpräglat konstruktiv. I särskilt hög grad gäller detta det område — jordbrukets yttre rationalisering — för vilket lantbruksdirektörerna, förutom att de såsom cheftjänstemän har att leda och övervaka arbetet inom nämnden, särskilt ålagts att ha det omedelbara ansvaret. Ingenstädes i lokalförvaltningen torde såsom inom detta speciella område utsikterna att vinna positiva resultat av verksamheten vara så beroende av den ansvarige tjänstemannens initiativkraft. Ej heller torde för någon tjänsteman i motsvarande ställning riskerna av felbedömning i verksamheten framstå mera påtagliga eller det med riskerna förenade ekonomiska ansvaret väga tyngre än vad som fallet är med lantbruksdirektörerna. Härvid tänker styrelsen icke blott på den omfattande bidrags- och lånegarantiverksamhet, som bedrivs vid nämnderna, utan också och framför allt på den aktiva inköspolitik, vilken kommit att alltmer framstå såsom det kanhända verksamaste medlet för att åstadkomma yttre rationalisering och som i stort sett innebär, att nämnden köper, säljer och byter fastigheter och fastighetsdelar för att därmed underlätta bildandet av bärkraftiga brukningsenheter. Särskilt starkt har betydelsen av den aktiva inköspolitiken framträtt efter förköpslagens avskaffande den 1 juli 1955. På grund av att ärendena rörande den yttre rationaliseringen dessutom i stor utsträckning är särskilt känsliga eller kontroversiella till sin natur, kan den för deras handläggning omedelbart ansvarige tjänstemannen, lantbruksdirektören, i förhållande till allmänheten ofta lätt nog komma i ett läge, vari han personligen utsättes för stort obehag. På jämförligt plan torde det vara svårt att finna någon motsvarighet härtill på annat håll inom förvaltningen.

På grund av dessa och andra liknande skäl finner styrelsen sig kunna med bestämdhet hävda, att lantbruksdirektörstjänst normalt bör vara placerad i lönegrad 37. Det kan dock icke förnekas, att på detta liksom på många andra områden såväl omfattningen som svårighetsgraden av arbetet av helt naturliga skäl varierar från tjänst till tjänst så att, medan den nuvarande löneställningen beträffande vissa tjänster helt uppenbart måste be-

dömas vara för låg, den däremot i fråga om vissa andra icke kan sägas vara direkt oskälig. Detta förhållande bör dock enligt styrelsens uppfattning icke få lägga hinder i vägen för att i vart fall lantbruksdirektörerna i de mest arbetstvingda och svårarbetade länen beredes en skälig löneställning genom placering i lönegrad 37. Ej heller ur mera allmän synpunkt torde kunna andragas några avgörande skäl mot en sådan differentiering, varom här blir fråga. Bl. a. är ju — som i det föregående antytts — en liknande differentiering genomförd beträffande länsjägmästarna hos skogsvårdsstyrelserna. De områden, inom vilka enligt styrelsens uppfattning lantbruksdirektörstjänsterna i främsta rummet skulle placeras i lönegrad 37, är Stockholms, Jönköpings, Kristianstads, Skaraborgs, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

9. Detta yrkande framfördes redan i fjol. Rörande motiveringen hänvisas till IX ht 1956 s. 15—18.

10. Enahanda förslag framfördes även i fjol. Beträffande motiveringen hänvisas till IX ht 1956 s. 15 under 3.

11. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 juli 1956 har styrelsen på anförda skäl hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för att genomföra en förbättring fr. o. m. nästa budgetår av löne- och anställningsförhållandena för teknikerpersonalen vid lantbruksnämnderna. I avvaktan på resultatet av denna framställning — vilken förutsätter, att frågan löses genom förhandlingar mellan civildepartementet och vederbörande personalorganisation i den ordning, som skall tillämpas för s. k. B-frågor — har styrelsen beräknat medelsbehovet för tjänsternas avlönande på grundval av nu gällande lönegrader. Styrelsen upplyser, att enligt gjorda beräkningar införandet av en befordringsgång Cf 15 — Ce 17 — Ce 19 — Ce 21 med ett års tjänstgöring i envar av de tre första graderna skulle under första året öka avlöningskostnaderna med omkring 50 000 kronor. Därvid har befattningshavarna placerats i de lönegrader och löneklasser, som skulle ha gällt, om befordringsgången tillämpats under deras hela anställningstid.

12. Förutom lantbruksassistentaspiranter och de lantbruksassistenter, vilka ännu icke erhållit mera självständiga arbetsuppgifter, tjänstgör lantbruksinstruktörer och förste lantbruksinstruktörer såsom tekniska medhjälpare åt lantbrukskonsulenterna. Å ordinarie stat är för innevarande budgetår uppförda 25 förste lantbruksinstruktörer i lönegrad Ca 19 och 10 lantbruksinstruktörer i lönegrad Ca 17; de förstnämnda tjänsterna inrättades fr. o. m. den 1 januari 1953 i utbyte mot ett motsvarande antal ordinarie tjänster i lönegrad 17 (prop. 1952: 241 s. 75). Tills vidare må därjämte finnas anställda lantbruksinstruktörer i lönegrad Ce 17 och lantbruksinstruktörsaspiranter till ett antal av sammanlagt högst 69. Lantbruksinstruktörsaspiranterna antages i lönegrad Cf 15. Befordran till lönegrad Ce 17 kan som regel påräknas efter ett och ett halvt års aspiranttjänstgöring.

Såsom styrelsen tidigare framhållit (prop. 1953: 102 s. 32—33) har åtskilliga lantbruksinstruktörer på grund av den omfattande erfarenhet de besitter visat sig väl skickade att i viss utsträckning handlägga sådana ärenden,

som eljest ansetts böra ankomma på lantbruksassistent. Lantbruksinstruktörernas arbetskraft har även i betydande omfattning tagits i anspråk för jämförelsevis kvalificerade arbetsuppgifter. Härigenom har icke blott lantbruksassistenter kunnat frigöras för mera självständiga arbetsuppgifter utan även i vissa fall lantbrukskonsulenter kunnat beredas en i hög grad önskvärd avlastning av arbetsbördan. Mycket tack vare dessa förhållanden har, trots att verksamheten ökat, antalet befattningshavare med högskoleutbildning kunnat hållas inom den av 1948 års riksdag för lantbruksorganisationen fastställda ramen. Den utveckling, som här antytts, har icke skett slumpmässigt utan avsiktligt igångsatts och letts av styrelsen. Den omedelbara anledningen härtill var bristen på kvalificerad arbetskraft särskilt för verksamheten rörande jordbrukets yttre rationalisering. Det låg då nära till hands att pröva, om icke instruktörerna skulle kunna anlitas för vissa uppgifter sammanhängande med denna verksamhet, såsom att uppgöra individualplaner och i övrigt verkställa förberedande undersökningar rörande möjligheterna att i särskilda fall genomföra en yttre rationalisering, exempelvis genom komplettering av ofullständiga jordbruk med skog. De försök, som gjordes härmed under åren 1951 och 1952, utföll väl. Dessa förhållanden utgjorde den huvudsakliga bakgrunden till styrelsens förslag hösten 1952 om att ett antal instruktörsbefattningar skulle uppflyttas till lönegrad 19. Utvecklingen har sedermera visat, att instruktörerna är väl användbara för mera ansvarsfulla arbetsuppgifter även på den inre rationaliseringens område. Härtill har givetvis i hög grad bidragit den verksamhet, som styrelsen bedrivit och alltjämt bedriver för vidare utbildning av dessa befattningshavare. Som exempel på uppgifter, varom här är fråga, kan bl. a. nämnas projektering av vägar och beredning av frågor om statligt stöd till vägföretag. En del instruktörer har vidare numera förvärvat sådan erfarenhet, att de kan anlitas för att uppgöra förslag till även mera omfattande täckdikningsföretag. I den mån instruktörerna på detta sätt får sig ålagda allmer krävande arbetsuppgifter, är det skäligt, att de även får en mot den större självständigheten i arbetet och det ökade ansvaret för arbetsresultatet svarande förbättring i löneställningen. Antalet förste lantbruksinstruktörstjänster, vilka närmast bör avses för sådana befattningshavare, som i mera avsevärd utsträckning sysslar med uppgifter av nyss angiven art, är icke tillräckligt för att alla därav förtjänta instruktörer skall kunna erhålla en sådan förbättring. Styrelsen föreslår därför, att de tio återstående på ordinarie stat uppförda instruktörstjänsterna i lönegrad 17 fr. o. m. nästa budgetåret omvandlas till förste instruktörstjänster i lönegrad Ca 19.

13. Detta förslag har återkommit i anslagsäskandena under de senaste åren. Rörande motiveringen hänvisas till IX ht 1954 s. 25—26, 1955 s. 20 samt 1956 s. 15 under 4.

14. F. n. är fyra kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8 vakanta. Enligt grunderna för reglerad befordringgång beräknas sex kontorsbiträden i lönegrad Ce 8 den 1 juli 1957 fylla förutsättningarna för erhållande av ordinarie tjänst. Två extra ordinarie kontorsbiträdestjänster bör sålunda utbytas mot två motsvarande tjänster i lönegrad Ca 8.

15 och 16. Uppräkningarna under dessa punkter avser automatiska utgiftsstegringar.

Yttrande. *Statens lönenämnd*, som yttrat sig endast såvitt angår förslagen under punkterna 4—8 samt 12 och 13, anför att lönenämnden icke kan biträda vad som yrkats under punkterna 7, 8 och 12. Vad gäller förslagen under punkterna 4, 5 och 6 anser lönenämnden att, innan ställning toges därtill, en översyn bör verkställas av arbetsfördelningen inom biträdesorganisationen å lantbruksnämnderna. Lönenämnden har däremot icke något att erinra mot bifall till det under punkten 13 framförda yrkandet.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla, att *lantbruksstyrelsen* den 26 oktober 1956 framlagt förslag om höjning av 1952 års lantbruksnämndstaxa. Förslaget innebär, dels att tidersättningsbeloppen enligt 7 § i taxan skall jämkas uppåt till vissa i det följande närmare angivna belopp, dels att å sakersättningar, beräknade enligt 3 och 4 §§ i samma taxa, skall utgå tillägg med 20 procent av ersättningsbeloppet. Såsom stöd härför anför styrelsen i huvudsak följande.

Kungl. Maj:t har i kungörelse den 6 juni 1952 (nr 482) om ersättning till statsverket för förrättningar och uppdrag, som utföres av personal vid lantbruksnämnderna (lantbruksnämndstaxa), fastställt för lantbruksnämndernas verksamhet erforderliga saktaxor och tidersättningstariffer. Taxans nivå vid taxerevisionen år 1952 hade bestämts på grundval av de dåvarande självkostnaderna för verksamhetens bedrivande. De däri ingående saktaxorna och den lägre tidersättningstariffen hade avvägrats med hänsyn till en avsedd subventionering med 60 procent av de beräknade självkostnaderna, medan den högre tidersättningstariffen avsågs skola motsvara de beräknade självkostnaderna utan nedsättning.

Efter taxerevisionen har självkostnaderna emellertid stigit avsevärt. En höjning av lantbruksnämndstaxan framstår med hänsyn härtill som påkallad och bör enligt styrelsens mening avvägas så, att den år 1952 godtagna proportionen mellan självkostnad och debitering bibehålles. En sådan höjning kan enligt styrelsens mening icke befaras inverka menligt på verksamhetens omfattning.

Beträffande storleken av den erforderliga ökningen framhåller styrelsen, att samtidigt med lantbruksnämndstaxan fastställdes en reviderad lantmäteritaxa (SFS 1952:475). De båda taxornas tidersättningstariffer var lika. Saktaxorna och tidstariffernas nivå hos lantmäteritaxan hade, i likhet med lantbruksnämndstaxan, grundats på företagna undersökningar av självkostnaderna per kostnadsbärande timme för de olika personalkategorierna. Vad angår kostnadsökningen inom lantmäteristaten efter år 1952 har lantmäteristyrelsen under innevarande år företagit en undersökning. Därvid konstaterades en sådan kostnadsökning, att en höjning av taxan med 20 procent var erforderlig för att återställa densamma till den nivå, som taxerevisionen år 1952 avsåg att ge. Jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelser 1956:161 och 1956:165, gällande från den 1 juli 1956, har en höjning av nyssnämnda storleksordning av lantmäteritaxan genomförts.

Med hänsyn till de likartade förhållandena beträffande de båda verken är det enligt lantbruksstyrelsens mening anledning att uppskatta kostnadsökningen även för lantbruksnämnderna till ungefär samma procent, som beräknats för lantmäteristaten. På grund av det anförda föreslår styrelsen, att även lantbruksnämndstaxan nu höjes med 20 procent.

Tidersättningstarifferna i 7 § lantbruksnämndstaxan skulle därvid — i överensstämmelse med lantmäteritaxan — ändras till följande ersättningsbelopp (gällande ersättning anges inom parentes):

Grupp	Tariff A kr per timme	Tariff B kr per timme
I	10 (8)	24 (20)
II	6 (5)	15 (12)
III	4 (3)	9 (7)

Statens sakrevision framhåller i remissutlåtande den 19 november 1956 över styrelsens förslag, att detsamma icke föranleder någon erinran från sakrevisionens sida.

Departementschefen

Innan jag går in på lantbruksstyrelsens anslagsäskanden, torde jag få behandla frågan om jämkningar i nu gällande lantbruksnämndstaxa. Såsom framgår av det föregående har taxan varit oförändrad sedan år 1952, då den efter samma grunder som lantmäteritaxan fastställdes på grundval av dåvarande självkostnader för verksamhetens bedrivande. Sedan dess har självkostnaderna emellertid stigit avsevärt, och i anledning därav har lantmäteritaxan fr. o. m. den 1 juli 1956 höjts med 20 procent. I överensstämmelse härmed anser jag, att även lantbruksnämndstaxan nu bör jämkas uppåt i den utsträckning, som kan anses skäligen med hänsyn till de ökade kostnaderna för verksamheten. Därvid synes samma höjning böra förekomma som i fråga om lantmäteritaxan. Jag får sålunda förorda, att lantbruksnämndstaxan på sätt styrelsen föreslagit skall höjas med ca 20 procent. Då grunderna för den nu gällande lantbruksnämndstaxan underställts riksdagen, torde riksdagens godkännande av den förordade höjningen böra inhämtas. Därest riksdagen ej har något att erinra däremot, torde Kungl. Maj:t emellertid böra äga befogenhet att i fortsättningen företaga de justeringar av taxenivån, som kan befinnas påkallade med hänsyn till den allmänna kostnadsutvecklingen.

Med anledning av vad styrelsen i det föregående anfört angående förslag till vissa ändringar i gällande instruktion för lantbruksstyrelsen och lantbruksnämnderna, syftande bl. a. till ett bättre utnyttjande av lantbruksingenjörorganisationens personal, torde jag i detta sammanhang även få anmäla, att Kungl. Maj:t numera utfärdat ny instruktion i ämnet. Enligt instruktionen ankommer det fortfarande i första hand på Kungl. Maj:t att bestämma omfattningen av lantbruksingenjörskdistrikten. Styrelsens nyssnämnda förslag har emellertid tillgodosetts i så måtto, att Kungl. Maj:t äger lämna styrelsen bemyndigande att utfärda bestämmelser angående distriktens omfattning. Detta har jag härigenom velat bringa till riksdagens kännedom.

Vad härefter angår lantbruksstyrelsens anslagsäskanden, har styrelsen liksom i fjol framlagt förslag om inrättande av skogsteknikertjänster i löne-

grad Ce 19. I avbidan på resultatet av 1951 års jordbruksrationaliseringsutrednings arbete är jag emellertid icke beredd att förorda förslaget. Jag torde i detta sammanhang få erinra om att jag vid behandlingen av lantbruksstyrelsens avlöningsanslag föreslagit, att ett belopp av 50 000 kronor skall anvisas för att ge nämnderna tillgång till skoglig expertis i sådana fall, där omedelbart behov av dylik arbetskraft föreligger.

Med anledning av vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör tio kartritningsbiträdes-tjänster i reglerad befordringsgång ändras till tjänster som kartbiträden i lönegrad Ce 11. Kostnaden för dessa lönegradsuppflyttningar kan beräknas till 11 400 kronor.

Förslagen om lönegradsuppflyttningar för 26 kanslibiträden och 15 kontorsbiträden samt om inrättandet av fem kontorsskrivartjänster är jag — mot bakgrunden av vad lönenämnden anfört — icke beredd att nu pröva.

Styrelsens yrkanden i övrigt under anslaget kan jag tillstyrka endast såvitt avser förändringar av automatisk karaktär. Sålunda bör jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången två av de nuvarande kontorsbiträdena i lönegrad Ce 8 överföras å ordinarie stat. Med anledning av 1956 års löne reglering bör vidare anslaget höjas med 397 200 kronor. Därjämte föranleder beräknade löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar på grund av reglerad befordringsgång en ökning med i runt tal 170 300 kronor. Härutöver beräknar jag 34 000 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden. Sammanlagt behöver alltså anslaget höjas med $(11\ 400 + 397\ 200 + 170\ 300 + 34\ 000 =) 612\ 900$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 4 622 400 (+ 85 700) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 204 000 (+ 34 000) kronor;

ersättningar till sakkunniga 60 000 (oförändrat) kronor;

ersättningar till täckdiknings- och cementeringsförmän 100 000 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 3 523 700 (+ 55 700) kronor;
 rörligt tillägg 2 423 700 (+ 437 500) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(4\ 622\ 400 + 204\ 000 + 60\ 000 + 100\ 000 + 3\ 523\ 700 + 2\ 423\ 700 =) 10\ 933\ 800 (+ 612\ 900)$ kronor.

Å personalförteckningen bör jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång uppföras ytterligare två kontorsbiträden i lönegrad Ca 8.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lantbruksnämnderna, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksnämnderna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 622 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	204 000
3. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	60 000
4. Ersättningar till täckdiknings- och cementeringsförmän, <i>förslagsvis</i>	100 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 523 700
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 423 700
	<hr/>
	Summa kronor 10 933 800

c) till *Lantbruksnämnderna*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 933 800 kronor.

[7] 5. *Lantbruksnämnderna*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 592 000	2 368 621
1956/57 (statsliggaren s. 798)	2 703 000	
1957/58 (förslag)	2 871 000	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) föreslår, att anslaget skall höjas med 118 000 kronor till 2 821 000 kronor. Tillika hemställer styrelsen (skr. 21/11 1955 och 24/10 1956) om höjning av ersättningen till vissa lantbruksinstruktörer för hållande av expeditiionsutrymme från 250 till 335 kronor för år.

Den av styrelsen beräknade anslagsökningen avser följande poster.

	1956 57	Ökning
1. Reseersättningar	2 050 000	85 000
2. Övriga expenser	531 000	18 000
3. Kostnader i samband med projekteringsverksamhet .	40 000	15 000
		<hr/>
		118 000

Motiv. 1. Ökningen hänför sig uteslutande till de under lantbruksnämndernas avlöningsanslag framlagda förslagen om inrättande av tolv tjänster som skogstekniker och tillfällig anställning av tre byggmästare. Det för deras räkning erforderliga medelsbehovet uppskattar styrelsen till sammanlagt omkring 85 000 kronor. Styrelsen framhåller, att skogsteknikernas tjänstgöringsområden i varje fall så länge som dylika tjänstemän ej kunnat anställas vid varje nämnd måste omfatta större räjonger än som är normalt för nämndernas resande befattningshavare. Deras årliga resekostnader har därför beräknats till något högre belopp än vad som är normalt för

nämndernas tjänstemän. Den genomsnittliga årskostnaden per resande befattningshavare torde f. n. uppgå till omkring 5 000 kronor.

2. Av ökningen motiveras 8 000 kronor med stegrade kostnader i anledning av nytt kollektivavtal för städerskepersonalen. I övrigt sammanhänges ökningen med de under lantbruksnämndernas avlöningsanslag framlagda förslagen rörande utökning av personalen hos nämnderna med tolv skogstekniker och fem kontorsskrivare. För löpande expenser bör beräknas omkring 600 kronor för varje nytillkommande befattningshavare eller sammanlagt i runt tal 10 000 kronor.

I sin förut nämnda framställning den 21 november 1955 anför styrelsen i huvudsak följande.

Genom beslut den 3 juni 1955 föreskrev Kungl. Maj:t bl. a., att till lantbruksinstruktör eller förste lantbruksinstruktör, som på grund av sin tjänstgöring måst stationeras på annan ort än den, där lantbruksnämndens kansli är beläget, må utgå ersättning för upplåtande av expeditionsutrymme med 250 kronor för år ävensom gottgörelse för telefon enligt den för stationeringsorten gällande lägsta abonnemangsklassen.

Vid förhandlingar den 14 oktober 1955 mellan styrelsen och Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund har förbundet yrkat, att ersättningen för upplåtande av expeditionsutrymme skall höjas till 375 kronor för år. Vid förhandlingarna anförde förbundet bl. a., att ifrågavarande ersättning alltsedan dess tillkomst år 1950 utgått med oförändrat belopp. Vid bestämmandet av ersättningen hade viss hänsyn tagits till den ersättning, som då utgick till hos hushållningssällskapen anställda jordbruksinstruktörer för av dessa i egen bostad upplåtna expeditionsutrymmen. Gottgörelsen till jordbruksinstruktörerna hade år 1950 utgått med lägst 220 och högst 300 kronor, beroende på vilken ortsgrupp vederbörande tillhörde. Enligt ett mellan tjänstemannaförbundet och Hushållningssällskapens förbund den 10 oktober 1955 träffat avtal skulle nämnda ersättning fr. o. m. den 1 juli 1955 utgå med följande belopp för år, nämligen

inom ortsgrupp 2	.....	kronor	325:—
» » 3	.....	»	350:—
» » 4	.....	»	375:—
» » 5	.....	»	400:—

Avtalet innebar, att ersättningen höjdes med ungefär 35 procent. Ersättningen till lantbruksinstruktörerna borde höjas i motsvarande grad. Den nu utgående ersättningen till lantbruksinstruktörerna, 250 kronor, motsvarade ungefär ett medelvärde av de ersättningar, som år 1950 utgick till i ortsgrupporna 2 och 3 placerade instruktörer hos hushållningssällskapen. Då de flesta lantbruksinstruktörer, som erhöll ersättning av nu ifrågavarande slag, emellertid tillhörde ortsgrupporna 4 eller 5, borde enligt tjänstemannaförbundets mening ersättningen närmast beräknas efter de belopp, som utgick till sällskapens instruktörer i sistnämnda ortsgupper, eller med lägst 375 kronor för år. Tjänstemannaförbundet erinrade även om att motsvarande ersättning till kronojägarna vid domänverket och länsskogvaktarna vid skogsvårdsstyrelserna höjts avsevärt.

Även styrelsen fann, att viss uppräknig av ersättningen var befogad, men ansåg för sin del, att en höjning från 250 kronor till 335 kronor för alla lantbruksinstruktörer var tillräcklig. Därvid räknade styrelsen med en

hostadskostnadsstegring av omkring 21 procent under tiden 1950—september 1955 och av ytterligare omkring tio procent i anledning av hyreshöjningen den 1 oktober 1955. Styrelsen och tjänstemannaförbundet enade sig om att styrelsen skulle hos Kungl. Maj:t hemställa om höjning fr. o. m. den 1 juli 1955 av ersättningen i fråga till 335 kronor för år.

På grund av vad nyss anförts hemställer styrelsen att Kungl. Maj:t måtte förordna, att till lantbruksinstruktör eller förste lantbruksinstruktör, som på grund av sin tjänstgöring måst stationeras på annan ort än den, där lantbruksnämndens kansli är beläget, må fr. o. m. den 1 juli 1955 utgå ersättning med 335 kronor för år för hållande av expeditionsutrymme.

I remissutlåtande den 30 november 1955 med anledning av lantbruksstyrelsens sistnämnda framställning vill *statskontoret* icke motsätta sig, att ersättning till lantbruksinstruktör för upplåtande av expeditionsutrymme får utgå med av styrelsen angivet belopp. Den föreslagna ändringen i ersättningsgrunderna, vilken enligt statskontoret läser kräva riksdagens godkännande, torde böra gälla tidigast fr. o. m. den 1 januari 1956.

Sedermera har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 24 oktober 1956 anmält, att styrelsen haft ytterligare överläggningar i ämnet med vederbörande personalorganisation. Med hänsyn till vad därvid förekommit, finner styrelsen sig böra framhålla angelägenheten av att den förhöjning av ifrågavarande ersättning, varom förslag kan komma att föreläggas riksdagen, skall utgå med retroaktiv verkan från den tidpunkt, som avsågs i styrelsens tidigare framställning i ärendet, eller fr. o. m. budgetåret 1955/56.

3. Ökningen motiveras av att medelsförbrukningen för budgetåret 1955/56 utgjorde 55 467 kronor.

Departementschefen

De höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten m. m. påkallar en uppräknig av posten till reseersättningar med 150 000 kronor. Beträffande posten till övriga expenser föreslår jag med hänsyn till ökade utgifter till följd av nytt kollektivavtal med städningspersonalen och den allmänna kostnadsstegringen en uppräknig med sammanlagt 9 000 kronor. Vidare synes posterna till kostnader i samband med projekteringsverksamhet samt till bränsle, lyse och vatten på grund av medelsförbrukningen böra ökas med 15 000 respektive 1 000 kronor, medan posten till sjukvård m. m. av samma skäl torde kunna minskas med 7 000 kronor. Vad angår lantbruksstyrelsens yrkande om höjning av ersättningen till vissa lantbruksinstruktörer för hållande av expeditionsutrymme, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera inom ramen för anslaget besluta om sådan höjning, i den mån så befinnes påkallat. I övrigt kan jag icke biträda styrelsens förslag.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör lantbruksnämndernas omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföras med $(2\,703\,000 + 150\,000 + 9\,000 + 15\,000 + 1\,000 - 7\,000 =) 2\,871\,000 (+ 168\,000)$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för nämnderna.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 871 000 kronor.

[8] 6. Lantbruksnämnderna: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	60 000	62 281	16 126
1956/57 (statsliggaren s. 799) ..	55 000		
1957/58 (förslag)	60 000		

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) föreslår, att anslaget skall upptagas med ett belopp av 160 000 kronor.

M o t i v. Beräkningen av medelsbehovet under nämndernas omkostnadsanslag har — såsom tidigare — gjorts med utgångspunkt från att särskilda medel skall anvisas under förevarande anslag till erforderlig nyanskaffning av inventarier. Den odisponerade behållningen å anslaget utgör f. n. endast 350 kronor. Den redovisade kassamässiga reservationen å 16 126 kronor utgöres praktiskt taget helt av disponerade men ännu ej ianspråktaga medel.

Det för innevarande budgetår upptagna beloppet, 55 000 kronor, var närmast beräknat för att bestrida vissa utgifter i samband med att lantbruksnämnderna i bl. a. Östergötlands, Kopparbergs och Norrbottens län skulle inflytta i nya lokaler, vilket antogs kunna ske under detta budgetår, samt för viss nyanskaffning av fält- och kontorsutrustning. På grund av försenad igångsättning eller fördröjning av byggnadsarbetena blir någon flyttning för nämnderna i sagda län icke aktuell förrän nästa budgetår. Lantbruksnämnden i Gotlands län har anmält, att den uppsagts från sina nuvarande lokaler men lyckats skaffa nya, i vilka inflyttning skall ske hösten 1956. Kostnaderna härför beräknas till i runt tal 9 000 kronor. För komplettering av inventariebeståndet vid lantbruksnämnderna i Hallands, Gävleborgs och Jämtlands län erfordras omkring 11 000 kronor. Lantbruksnämnden i Hallands län har nyligen inflyttat och lantbruksnämnden i Gävleborgs län skall hösten 1956 inflytta i nya lokaler. Lantbruksnämnden i Jämtlands län har fått sina lokaler utökade. Kostnaderna i samband med flyttning och dylikt skulle sålunda under innevarande budgetår uppgå till omkring 20 000 kronor. Återstoden av de anvisade medlen avser styrelsen att använda till nödvändig nyanskaffning av fältutrustning och kontorsinventarier. Styrelsen kan icke räkna med att någon del av anslaget skall kvarstå odisponerad vid utgången av budgetåret.

För nästa budgetår synes medel i första hand behövas för att bestrida omförmälda flyttningskostnader för lantbruksnämnderna i Östergötlands, Kopparbergs och Norrbottens län. Dessa kostnader, som ursprungligen av

styrelsen beräknats till sammanlagt omkring 50 000 kronor, synes enligt uppgifter, som styrelsen inhämtat från vederbörande nämnder, komma att stiga till omkring 70 000 kronor. Vidare har lantbruksnämnderna i Kalmar läns södra område och i Örebro län anmält, att nya lokaler kommer att iordningställas för deras räkning med sikte på inflyttning under nästa budgetår. Kostnaderna härför har beräknats till sammanlagt omkring 28 000 kronor. För anskaffning av nödvändig kontors- och fältutrustning åt de tolv skogstekniker, som under avlöningsanslaget föreslås skola anställas fr. o. m. nästa budgetår, torde erfordras omkring 25 000 kronor. För utrustning i samband med inrättandet av fem nya kontorsskrivartjänster uppskattas kostnaderna till omkring 7 500 kronor. I övrigt torde även under nästa budgetår nyanskaffning av fält- och kontorsutrustning böra ske i ungefär samma omfattning som under förra och innevarande budgetår. Härför behövs alltså cirka 30 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår uppgår sålunda till omkring 160 000 kronor.

Vad särskilt angår fältutrustningen erinrar styrelsen om att denna redan från början var otillräcklig samt till stor del föråldrad eller försliten. Under de senaste två åren har visserligen sammanlagt omkring 25 000 kronor kunnat användas till komplettering av utrustningen men ännu kvarstår så stora brister, att ytterligare omkring 50 000 kronor torde behövas. Kostnaderna härför synes böra fördelas på innevarande och de därpå närmast följande två budgetåren. Beträffande sådan nyanskaffning, som icke har samband med flyttning till nya lokaler, uppger styrelsen, att enligt nyligen från nämnderna infordrade uppgifter de sammanlagda aktuella kostnaderna härför synes kunna uppskattas till omkring 60 000 kronor. Beträffande motiveringen i övrigt hänvisar styrelsen till IX ht 1956 s. 25.

Departementschefen

Såsom framgår av det föregående har lantbruksstyrelsen för utrustning begärt 160 000 kronor. En medelsanvisning av denna storlek kan jag emellertid icke tillstyrka. För min del föreslår jag, att 60 000 kronor skall anvisas, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 5 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Lantbruksnämnderna: Utrustning* för budgetåret
1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

[9] 7. *Lantbruksnämnderna: Ersättningar åt ortsombuden*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	275 000	331 740
1956/57 (statsliggaren s. 799)	275 000	
1957/58 (förslag)	325 000	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer dels att vissa, i det följande närmare angivna ändringar skall vidtagas i grunderna

för ersättning åt lantbruksnämndernas ortsombud, dels att anslaget i anledning härav skall höjas med 50 000 kronor till 325 000 kronor.

M o t i v. De av styrelsen föreslagna ändringarna går i första hand ut på att årsarvodet till ortsombuden skall höjas, så att det i genomsnitt uppgår till 150 kronor mot f. n. i genomsnitt 100 kronor. Vidare föreslås, att den särskilda ersättningen av 50 öre för handläggning av producentbidragsärenden skall helt slopas. För varje ärende — även sådant, som rör producentbidrag — varmed ombudet tagit befattning i någon mera väsentlig omfattning, bör enligt styrelsens förslag särskild ersättning utgå med åtta kronor. För andra ärenden än producentbidragsärenden innebär detta en höjning med två kronor. Nämnderna bör dock ha möjlighet att, där ärenden är av enklare beskaffenhet, bestämma ersättningen till lägre belopp än åtta kronor. F. n. äger ortsombuden för en och samma dag icke uppbära ersättning för handläggning av särskilda ärenden med högre belopp än sammanlagt 18 kronor. Detta belopp föreslås höjt till 24 kronor. För mera omfattande uppdrag äger nämnd f. n. tillerkänna ortsombud ersättning med 18 kronor för dag. Det föreslås, att denna ersättning skall höjas till 24 kronor och kunna utgå även för mera tidskrävande uppdrag. Ifråga om reseersättningarna föreslås i sak ingen ändring. Hänvisningarna till rese- och traktementsklass i allmänna resereglementet bör dock ändras i överensstämmelse med de i detta hänseende nyligen vidtagna ändringarna i reglementet.

I ortsombudens uppgift ingår att tillhandagå jordbrukarna med upplysningar angående låne- och bidragsmöjligheter m. m., att mottaga och till nämnden vidarebefordra ansökningar av olika slag samt att lämna uppgifter rörande förhållanden, som är av betydelse för behandlingen av låne- och bidragsärenden och överhuvudtaget för rationaliseringsarbetet. Uppgiften är emellertid icke begränsad härtill. I mycket stor omfattning anlitas sålunda ombuden därjämte bl. a. för undersökningar och utredningar, som eljest måste utföras av nämndernas tjänstemän. Ett dylikt förfarande har icke blott visat sig vara det billigaste — både tid och resekostnader sparas — utan ofta även det bästa. Det är av största betydelse, att personer, som har verkligt intresse för nämndernas verksamhet och därtill åtnjuter allmänt förtroende inom respektive orter, förvärvas till dessa poster. Härför är det, om än ej en direkt förutsättning så dock av stor vikt, att ersättningen icke framstår som oskäligt låg.

De nu gällande ersättningsgrunderna har gällt fr. o. m. den 1 juli 1952. Den särskilda ersättningen för producentbidragsärende har dock varit oförändrad sedan år 1948. Likaså har årsarvodet alltifrån nämndernas inrättande oförändrat utgått med i genomsnitt 100 kronor. Förändringarna i penningvärdet utgör enligt styrelsens mening tillräckliga skäl för de föreslagna höjningarna. Beträffande slopandet av den nuvarande ersättningen av 50 öre för handläggning av ärende rörande producentbidrag framhålles, att dessa ärenden nu regelmässigt är av en väsentligt annan karaktär än år 1948. Då utgick som regel bidrag åt varje brukare, som innehade en brukningsenhet av viss storlek. Nu däremot kan — om man bortser från vissa

släktskapsfall, vilka emellertid förekommer alltmera sällan — en ansökan om bidrag icke bifallas utan att en undersökning göres rörande dels sökandens behov av bidrag med hänsyn till hans inkomst- och förmögenhetsförhållanden, dels behovet av brukningsenheten. Nämnderna, vilka styrelsen hört i här förevarande frågor, har även i allmänhet på grund av dessa skäl ansett, att producentbidragsärendena i ersättningshänseende numera bör likställas med andra ärenden, varmed ortsombud tager befattning i mera väsentlig omfattning.

Som en mycket kännbar brist i de nuvarande ersättningsgrunderna har de flesta nämnderna framhållit, att det icke är möjligt för nämnden att ge skälig ersättning åt ortsombud, som av nämnden beordrats att företaga resa för visst ärende, där resa och förrättning tager mera avsevärd tid i anspråk. Någon form för att i dylika fall ersätta ombudet för förlorad dagsförtjänst finnes icke. Nämnderna har framlagt olika förslag till frågans lösning, av vilka de flesta går ut på att ombuden skulle kunna tillerkännas särskild ersättning för upppoffrad tid med belopp, varierande mellan 20 och 30 kronor för hel dag och mellan tio och 18 kronor för del av dag. Styrelsen har funnit sig böra föreslå, att den särskilda ersättning för dag, som enligt gällande föreskrifter undantagsvis må utgå vid mera omfattande uppdrag, skall få tillämpas även för uppdrag, som tager mera avsevärd tid i anspråk för resa och förrättning.

De föreslagna ändringarna kommer givetvis att medföra ökade utgifter under förevarande anslag. Det är emellertid icke möjligt att nu någorlunda säkert beräkna den erforderliga anslagshöjningen. I avbidan på närmare erfarenheter härom föreslås, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 50 000 kronor till 325 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* framhåller, att frågan om höjning av de till lantbruksnämndernas ortsombud utgående ersättningar torde vara av beskaffenhet att böra prövas vid den inom civildepartementet pågående översynen av bisyssleavvoden. I avbidan härpå synes enligt statskontoret annan ändring ej böra vidtagas än att anslaget med hänsyn till belastningen under föregående budgetår uppräknas till 300 000 kronor.

Departementschefen

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående uppräknings av vissa arvoden, förordar jag att de till ortsombuden utgående ersättningar skall höjas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles fatta närmare beslut i denna fråga. För att täcka merutgifterna med anledning av höjningarna torde anslaget för nästa budgetår böra ökas. Det torde emellertid icke vara möjligt att nu mera exakt beräkna den erforderliga anslagshöjningen. För min del föreslår jag därför, att anslaget i avbidan på närmare erfarenheter skall höjas med 50 000 kronor till 325 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksnämnderna: Ersättningar åt ortsombuden* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

[10] 8. *Lantbruksnämnderna: Kostnader för särskilda planeringsåtgärder*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	100 000	54 203
1956/57 (statsliggaren s. 799)	75 000	
1957/58 (förslag)	75 000	

Under anslagsrubriken *Lantbruksnämnderna: Kostnader för planeringskommittéer* har för löpande budgetår anvisats 75 000 kronor.

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett belopp av 75 000 kronor.

M o t i v. Under det nu gångna budgetåret har de medel, som förbrukats, huvudsakligen använts till utredningar i samband med den s. k. Bohuslänsutredningen, för avslutning av utredningar i samråd med 1951 års jordbruksrationaliseringsutredning om behovet av komplettering av ofullständiga jordbruk med skog, till medverkan i av arbetsmarknadsstyrelsen bedrivna undersökningar beträffande vissa landsbygdskommuner samt till befolkningsutredningar rörande vissa landsbygdskommuner. Vissa belopp har även disponerats för att färdigställa en äldre regional jordbruksplanering, för den medverkan, som lantbruksorganisationen såsom företrädare för landsbygds- och jordbruksintressen lämnat i vissa regionplaner ävensom för en nyligen påbörjad undersökning inom tio socknar om de förändringar, som inträffat sedan år 1951 beträffande jordbrukens antal, storlek, tekniska utrustning och driftsformer samt om orsakerna till eventuella förändringar.

Medelsförbrukningen varierar med arbetsuppgifterna år från år. Anslaget bör givetvis anpassas så att angelägna utredningar icke måste eftersättas på grund av brist på medel. Anslaget torde därför icke böra understiga 75 000 kronor.

Departementschefen

Lantbruksstyrelsens beräkning av anslaget föranleder ingen erinran från min sida. Anslagsrubriken bör emellertid för att bättre svara mot den verksamhet, som numera bedrivs med medel från anslaget, ändras till *Lantbruksnämnderna: Kostnader för särskilda planeringsåtgärder*. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbruksnämnderna: Kostnader för särskilda planeringsåtgärder* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[11] 9. Lantbruksattachéer: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	241 500	305 172
1956/57 (statsliggaren s. 800)	316 100	
1957/58 (förslag)	324 300	

För budgetåret 1956/57 har under förevarande anslag beräknats 236 400 kronor till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 68 800 kronor till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 10 900 kronor till rörligt tillägg.

Jag torde få erinra om att genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 januari, 3 februari, 18 maj och 15 juni 1956 höjningar vidtagits av avlöningsförmånerna till lantbruksattachén i London samt till lantbruksrepresentanterna i Washington och Bonn. Med anledning härav torde arvodesposten böra uppräknas med tillhopa 8 200 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör lantbruksattachéernas avlöningsanslag för nästa budgetår uppföras med (244 600 + 68 800 + 10 900 =) 324 300 (+ 8 200) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för lantbruksattachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	244 600
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	68 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 900
	Summa kronor 324 300

- b) till *Lantbruksattachéer: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 324 300 kronor.

[12] 10. Lantbruksattachéer: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	47 000	66 271
1956/57 (statsliggaren s. 802)	57 000	
1957/58 (förslag)	57 000	

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp av 57 000 kronor för budgetåret 1957/58. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att till *Lantbruksattachéer: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 57 000 kronor.

C. Skogs- och lantbruksakademien m. m.**[13] 1. Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Akademien**

	Anslag
1957/58 (förslag).....	90 700

Å riksstaten för innevarande budgetår har anvisats

1) till Skogs- och lantbruksakademien: Avlöningar ett förslagsanslag av 47 500 kronor; samt

2) till Skogs- och lantbruksakademien: Bidrag till museum, bibliotek m. m. ett anslag av 20 000 kronor.

Sammanlagt har sålunda till nämnda ändamål anvisats 67 500 kronor (statsliggaren s. 802—803).

Y r k a n d e n. *Skogs- och lantbruksakademien* (skr. 23/8 1956) hemställer, att dels anslaget till Skogs- och lantbruksakademien: Avlöningar skall höjas med 42 800 kronor till 90 300 kronor, dels anslaget till Skogs- och lantbruksakademien: Bidrag till museum, bibliotek m. m. skall uppräknas med 2 000 kronor till 22 000 kronor. Fördelningen av höjningarna på de olika posterna framgår av följande sammanställning.

	Ökning
1. 1 sekreterare i Co 15 i st. för Ca 37	3 204
2. 1 akademijägmästare i Ca 34	27 420
3. Bidrag till övrig arbetskraft å kansliet	9 936
4. 1956 års lönerreglering	2 240
5. Museum, bibliotek m. m.	2 000
	Summa kronor 44 800

M o t i v. 1. Förslaget har återkommit i anslagsäskandena under de senaste åren (se IX ht 1954 s. 34, 1955 s. 33 och 1956 s. 29). Nu framhålles, att akademien fr. o. m. den 1 januari 1956 omorganiserats till skogs- och lantbruksakademi och i samband därmed erhållit vidgade arbetsuppgifter. Akademiens möjligheter att framdeles fylla sitt viktiga och vittgående ändamål blir i avgörande grad beroende av sekreterarens, tillika verkställande tjänstemannens, skicklighet och lämplighet. Med tanke på befattningens rekrytering måste det betecknas som ett mycket angeläget önskemål, att denna tjänsteförändring snarast kommer till stånd, så att utsikter kan finnas att vid tillsättning av ny befattningshavare erhålla en tillräckligt erfaren och dugande kraft. Akademien förutsätter, att vid bifall till detta förslag det särskilda arvode å 2 000 kronor, som sekreteraren i egenskap av ledamot och sekreterare i jordbrukets forskningsråd nu åtnjuter från anslaget till Bidrag till skogs- och lantbruksakademien för bestridande av kostnaderna för jordbrukets forskningsråd m. m., skall upphöra att utgå.

2. I akademiens förslag den 18 juli 1955 angående omorganisation av akademiens verksamhet beräknades, att kansliet skulle behöva utvidgas med bl. a. två biträdande sekreterare, därav en akademiagronom och en akademijägmästare. Akademien anser sig dock, innan mera omfattande erfarenhet vunnits rörande den nya organisationen, böra begära medel endast för befattningen som biträdande sekreterare företrädesvis för skogliga frågor. Denna befattning får nämligen anses oundgängligen nödvändig, om akademiens skogliga verksamhet skall kunna utvecklas tillfredsställande. Med hänsyn till vikten av att en kompetent kraft skall kunna förvärfvas, bör befattningen icke placeras lägre än i lönegrad 34, d. v. s. lika med exempelvis laborator vid skogshögskolan.

3. Med hänsyn särskilt till den skogliga verksamheten erfordras omedelbart en förstärkning även av biträdespersonalen. Ifrågavarande belopp, som upptagits under en ny anslagspost i avlöningsstaten, motsvarar lönen till ett kanslibitråde.

4. Ökningen är av automatisk karaktär.

5. Kostnaderna för löner till den vid biblioteket och museet anställda personalen, anskaffning och bindning av litteratur m. m. uppgick under budgetåret 1955/56 till cirka 35 400 kronor. Härtill kom utgifter för hyra för bibliotekets lokaler samt expenser och allmänna omkostnader m. m. En betydande del av akademiens egna resurser tages sålunda i anspråk för här ifrågavarande ändamål. Den begärda höjningen av anslaget med 2 000 kronor avser endast att utgöra viss kompensation för ökade kostnader för litteraturanskaffning och bindning, löneökningar m. m.

Departementschefen

Enligt min mening bör lämpligen anslagen Skogs- och lantbruksakademien: Avlöningar och Bidrag till museum, bibliotek m. m. fr. o. m. nästa budgetår sammanslås till ett gemensamt anslag, benämnt Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Akademien. Det nya anslaget bör uppföras såsom förslagsanslag.

Vad angår medelsberäkningen för nästa budgetår, motiveras de föreslagna personalförstärkningarna med akademiens efter omorganisationen den 1 januari 1956 utvidgade arbetsuppgifter på det skogliga området. Jag är för min del beredd att tillmötesgå förslagen såtillvida, att jag förordar, att ett belopp av 20 000 kronor skall anvisas såsom bidrag till avlöande av skoglig expertis. Förslaget om lönegradsuppflyttning av akademiens sekreterare kan jag däremot icke biträda. På grund av 1956 års löne reglering behöver anslaget ökas med i runt tal 2 200 kronor. Slutligen anser jag med hänsyn till stegrade kostnader för litteraturanskaffning och bokbindning påkallat, att anslaget uppräknas med 1 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits bör ifrågavarande anslag uppföras med $(47\,500 + 20\,000 + 2\,200 + 20\,000 + 1\,000 =)$ 90 700 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår till ifrågavarande ändamål innebär detta en ökning med 23 200 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Akademien* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 90 700 kronor.

[14] 2. Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m.

	Anslag
1957/58 (förslag)	64 500

Å riksstaten för innevarande budgetår har till Bidrag till skogs- och lantbruksakademien för bestridande av kostnaderna för jordbrukets forskningsråd m. m. anvisats ett förslagsanslag av 60 100 kronor (statsliggaren s. 803).

Y r k a n d e n. *Jordbrukets forskningsråd* (skr. 30/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 10 500 kronor till 70 600 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Arvode åt förste byråsekreteraren hos skogs- och lantbruksakademien	600	400
2. Avlöning åt förste byråsekreteraren hos rådet.....	22 800	1 100
3. Övrig arbetskraft	7 400	2 000
4. Reseersättningar	8 500	1 000
5. Särskilda utredningar	4 000	1 000
6. Publicering	—	5 000
		<hr/>
		10 500

Motiv. 1. Höjningen motiveras med utökningen av verksamheten.

2. Ökningen hänför sig till 1956 års lönereglering och är sålunda av automatisk karaktär.

3. Även beträffande denna post medför nyssnämnda lönereglering en automatisk uppräknig, nämligen med 300 kronor. Av ökningen i övrigt motiveras 1 300 kronor med utvidgningen av verksamheten. Återstående höjning, 400 kronor, utgör avgift till statens pensionsanstalt för pensionering av rådets kanslibitråde. Beträffande motiveringen för sistnämnda förslag hänvisas till IX ht 1956 s. 32 under 2.

4. Till stöd för detta förslag återopas dels höjning av traktamenten, dels den ökade verksamhetens krav på flera resor.

5 och 6. Beträffande motiveringen för dessa yrkanden, som även framställdes i fjol, hänvisas till IX ht 1956 s. 32 under 5 och 6.

Slutligen må nämnas, att rådet förutsätter, att samtliga från anslaget utgående arvoden skall höjas, därest en allmän arvodeshöjning kommer till stånd.

Y t t r a n d e. *Skogs- och lantbruksakademien* tillstyrker rådets förslag. Vad beträffar de särskilda anslagsposterna understryker akademien för sin del särskilt behovet av en uppräknig av posten övrig arbetskraft, som med den redan skedda utökningen av verksamheten är otillräcklig. För att säkerställa arbetskraft har det blivit nödvändigt att bereda ett hos rådet tjänstgörande kanslibitråde pensionsrätt genom tjänstens anslutning till statens pensionsanstalt mot erläggande av fortlöpande avgifter, som betalas av akademien. Då för innevarande budgetår för övrig arbetskraft toges i anspråk sammanlagt 7 700 kronor, innebär rådets förslag en ytterligare ökning med 1 700 kronor. Till förste byråsekreteraren hos akademien utgående årsarvode om 600 kronor för handhavande av rådets kamerala göromål kan med den omfattning uppdraget numera erhållit ej anses svara mot det därmed förenade arbetet. Under hänvisning till sitt förslag under akademiens avlöningsanslag om förbättring av sekreterarens lönegradsplacering erinrar akademien vidare om att vid bifall därtill det från förevarande anslag utgående arvodet till denne såsom ledamot och sekreterare i forskningsrådet förutsatts icke längre skola utgå.

Departementschefen

I anslutning till vad jag föreslagit under nästföregående anslagspunkt bör rubriken till förevarande anslag ändras till Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m. Vidare torde jag få erinra om att jag vid behandlingen av samma anslagspunkt icke ansett mig kunna biträda förslaget om lönegradsuppflyttning av akademiens sekreterare. Under förevarande anslag upptaget arvode till denne såsom ledamot och sekreterare i forskningsrådet bör därför bibehållas. Vad härefter angår de av rådet begärda ökningarna av olika anslagsposter förordar jag med hänsyn till fördyrade resekostnader en höjning av posten till reseersättningar med 1 000 kronor till 9 500 kronor. I övrigt finner jag mig blott kunna förorda, att posten till avlöning åt förste byråsekreteraren hos rådet skall uppräknas med 1 100 kronor till 23 900 kronor samt posten till övrig arbetskraft med 300 kronor till 7 700 kronor. Härutöver beräknar jag i runt tal 2 000 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden.

Vid bifall till vad jag nu förordat, bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med $(60\,100 + 1\,000 + 1\,100 + 300 + 2\,000 =) 64\,500$ (+ 4 400) kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skogs- och lantbruksakademien: Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 64 500 kronor.

[15] 3. Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	550 000	564 471
1956/57 (statsliggaren s. 804)	750 000	
1957/58 (förslag)	950 000	

Y r k a n d e. *Jordbrukets forskningsråd* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 350 000 kronor till 1 100 000 kronor.

M o t i v. Forskningsrådet framhåller, att den mycket betydande produktionsstegring, som under de senaste 20 åren ägt rum inom jordbruket, i väsentlig grad är ett resultat av jordbruksforskningen. Sedan förkrigstiden har jordbrukets totala kontantinkomster för år stigit med cirka en miljard kronor. Denna ökning har till två tredjedelar åstadkommits genom produktivetsförbättringar, för vilka forskning och teknik ytterst svarar. Trots redan uppnådda resultat finnes det fortfarande många problem för jordbruksforskningen att lösa. Dessa är dels kvarstående från tidigare perioder och har då i viss utsträckning behandlats i samband med tidigare anslagsäskanden, dels nya sammanhängande med jordbrukets utveckling och strukturförändring under de senaste åren. För jordbruksforskningen gäller det att inrikta sig med hänsyn till de aktuella produktionsproblemen inom jordbruket, men samtidigt måste forskningen upptaga problem på längre sikt. Såsom exempel på sistnämnda problem nämnes frågor rörande jordens fruktbarhet, växtföljd och därmed sammanhängande växtsjukdomar, grundläggande växtnäringsforskning med tillhjälp av isotoper och mutationsforskning med användande av joniserande strålning. Rådet har också uppmärksammat behovet av ökad forskning på markvårdsområdet. Ett annat stort problem utgör övervintringsskadorna. Genom jordbrukets förluster på grund av växtsjukdomar, uppskattade till 400 miljoner kronor för år, har växtskyddet i hög grad fått ökad aktualitet. Även flera husdjursjukdomar, såsom juverinflammationer, sterilitet och lymfadenos kräver större insatser från forskningens sida. Kvalitetsfrågorna har i alldeles särskild grad fått ökad betydelse genom det nya prissättningsystemet på jordbrukets område, och i fråga om lagringen återstår många viktiga och aktuella problem att lösa. Jämväl den lantbruksekonomiska och den lantbrukssociologiska forskningen påkallar ökad uppmärksamhet.

De nyssnämnda problemen har enligt rådet hittills endast i mycket ringa utsträckning kunnat göras till föremål för forskning. Från de berörda forskningsområdena kommer därför undan för undan mycket stora krav att ställas på medverkan från rådets sida. Genom att de stalliga anslagen för de senaste två budgetåren höjts, har rådets möjligheter att ställa medel till förfogande givetvis förbättrats. Rådet framhåller emellertid, att den del av anslagshöjningarna på sammanlagt 400 000 kronor, som faller på all annan jordbruksforskning än mutations- och lagringsforskning, endast uppgår till 114 000 kronor och sålunda är relativt blygsam i förhållande till det stora område, den avser. Enligt rådet bör vidare beaktas, att en icke obetyd-

lig del av de medel, som ställes till rådets förfogande, är bunden genom att tidigare anslagstilldelningar i vissa fall avser fleråriga forskningsarbeten. Bl. a. på grund härav stod vid ingången av budgetåret 1956/57 blott 65 599 kronor till förfogande för att tillgodose under budgetåret uppkommande nya anslagsbehov.

Mot bakgrunden av i det föregående i korthet berörda behov av forskning och denna forsknings ekonomiska betydelse samt bristen på tillräckliga medel för verksamheten anser rådet för sin del en uppräknig av anslaget med minst 350 000 kronor till 1 100 000 kronor ofrånkomlig. Av beloppet avses 260 000 kronor för mutationsforskning, 240 000 kronor för lagringsforskning och 600 000 kronor för övriga forskningsändamål.

Departementschefen

Med hänsyn till den grundläggande betydelse, som forskningen på jordbrukets område har för jordbruksnäringen, har ifrågavarande anslag under de senaste två budgetåren uppräknats med sammanlagt 400 000 kronor till 750 000 kronor. Såsom framgår av vad forskningsrådet anfört i ärendet, föreligger emellertid fortfarande en kännbar brist på medel i förhållande till det stora behovet av forskning på området. Mot denna bakgrund och med beaktande av denna forsknings ekonomiska betydelse är jag beredd att förorda en ytterligare väsentlig höjning av anslaget. Jag föreslår sålunda en anslagsuppräknig med samma belopp som för innevarande budgetår eller med 200 000 kronor. Anslaget bör följaktligen uppföras med (750 000 + 200 000 =) 950 000 kronor för nästa budgetår. I fråga om anslagets fördelning har jag icke något att erinra mot forskningsrådets beräkning av medelsbehovet till mutationsforskning. För detta ändamål bör alltså avses 260 000 kronor. Återstående del av anslaget bör likaledes disponeras i enlighet med forskningsrådets förslag, d. v. s. omkring en tredjedel därav bör användas för främjande av lagerforskning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av forskning på jordbrukets område*
m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag
av 950 000 kronor.

[16] 4. Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	835 300	888 981
1956/57 (statsliggaren s. 804)	913 000	
1957/58 (förslag)	1 046 700	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens växtskyddsanstalt* (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med ett avrundat belopp av 297 500 kronor till 1 210 500 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar m. m.	
a) 1 föreståndare i Co 15 i st. för Ca 37	4 905
b) 4 överassistenter (filialföreståndare) i Ce 29 i st. för 4 förste assistenter i Ce 27 eller Cg 27	8 424
c) 1 förman i Ce 14 i st. för 1 vaktmästare i Ce 12	636
d) 1 kontorist i Ce 13 i st. för 1 kanslibiträde i Ce 11	708
e) Extra skrivhjälp	2 000
2. Personalförstärkningar	
a) 1 förste byråsekreterare i Ca 29	23 688
b) 1 förste assistent i Ce 27	20 532
c) 1 växtinspektör i Ce 23	15 264
d) 2 assistenter i reglerad befordringsgång vid huvudanstalten för resistensförädling	29 568
e) 1 assistent i reglerad befordringsgång i Alnarp för prognostjänst	13 032
f) 1 assistent i reglerad befordringsgång i Teg	14 184
g) 1 förman i Ce 14	10 104
h) 2 kontorister i Ce 13	21 288
i) 4 tekniska biträden i Ce 8	33 840
j) Arvoden till särskild personal för provningen av bekämpningsmedel	35 000
k) Arvoden till extra assistenter och annan tillfällig personal ..	14 000
3. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	13 570
4. Rörligt tillägg	36 840
	Summa kronor 297 583

M o t i v. Såsom allmän motivering anför anstaltsstyrelsen, att den finner angeläget att betona, att anstaltens hittillsvarande resurser och anslag på ett flertal avgörande punkter är avgjort otillräckliga med tanke på de berättigade krav, som kan ställas på det statliga växtskyddet. Efter noggrant övervägande har styrelsen därför funnit vissa förändringar och förstärkningar beträffande anstaltens personal- och omkostnadsstat ofrånkomliga. De grenar av verksamheten, där behovet starkast framträder, är provningen av kemiska bekämpningsmedels effektivitet och biverkningar, sundhetsinspektionen av till riket inkommande växter och växtprodukter, upplysningstjänsten till odlarna samt samarbetet med växtförädlingsanstalterna för framställning av parasitresistenta nya sorter. Styrelsen understryker, att — oavsett i vilken omfattning dessa äskanden kan uppfyllas — anstaltens kansli med nödvändighet måste förstärkas, om administrationen redan i sin nuvarande omfattning skall kunna fungera tillfredsställande.

1 a. Vid upprepade tillfällen, senast i sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 (se IX ht 1956 s. 36 under 1 a) har styrelsen föreslagit förbättring av anstaltschefens löneställning. Kungl. Maj:t upptog icke styrelsens förslag i proposition till riksdagen. 1956 års riksdag fick emellertid anled-

ning uttala sig i frågan vid besvarandet av motionen I: 135. Motionen avsåg bl. a. föreståndarbefattningarna vid anstalten samt vid statens centrala frökontrollanstalt, vilka båda föreslogs skola placeras i lönegrad Co 15 å löneplan nr 2. I jordbruksutskottets utlåtande 1956: 1 punkt 17 uttalades, att lönegradsplaceringen av tjänsterna icke varit föremål för prövning under jämförelse med övriga chefstjänster, varför utskottet icke kunnat taga ställning till frågan om ändrad lönegradsplacering. Uttalandet lämnades av riksdagen utan erinran (rskr. 9).

I sina tidigare förslag har styrelsen gjort jämförelser med chefstjänster och andra befattningar, för vilka kräves liknande kvalifikationer som för befattningen som anstaltschef. Tydligt avses med utskottets uttalande, att en dylik jämförelse skall göras av ett mera auktoritativt organ och med beaktande av ett mera omfattande jämförelsematerial. Det är i så fall angeläget, att en dylik utredning kommer till stånd utan uppskov. Styrelsen understryker, att en lösning av frågan för styrelsen framstår som mycket angelägen. Genom utvecklingen på löneområdet och med hänsyn till de anspråk, som måste ställas på anstaltschefens kapacitet, framstår löneställningen som orimligt låg.

1 b. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 föreslog styrelsen en lönereglering av tjänsten som förste assistent och föreståndare för anstaltens filial i Teg, innebärande en uppflyttning från lönegrad Ce 27 till Ce 29 i avvaktan på en mera definitiv placering i Ce 31 (se IX ht 1956 s. 36 under 1 b).

Av de fem filialföreståndarbefattningarna är den i Alnarp placerad i lönegrad Ca 33, tre (filialerna i Teg, Linköping och Skara) i lönegrad Ce 27 samt den femte och senast inrättade (filialen i Kalmar) i lönegrad Cg 27. Styrelsen har nu funnit tidpunkten inne för en mera allmän reglering av de fyra sistnämnda tjänsterna, alltså de, som är placerade i lönegrad Ce respektive Cg 27.

Tjänsterna erhöll i princip sin nuvarande lönegradsplacering i samband med 1952 års allmänna lönereglering (prop. 1952: 241). Sedan dess har filialerna utbyggts och verksamheten intensifierats. Såsom ytterligare beröres i det följande har bl. a. ett närmare samarbete upptagits med hushållningssällskapen, och varje filial har fått sig tilldelad vissa hushållningssällskapsområden som verksamhetsområde. Filialföreståndarna fungerar som sällskapens experter i växtskyddsfrågor med uppgift bl. a. att genom kurser och på annat sätt verka för fortbildning och rådgivning i växtskyddsfrågor åt sällskapens tjänstemän. Med hänsyn till det ringa antalet filialer har verksamhetsområdena måst göras rätt stora. Sålunda har till varje filial hänvisats tre till fyra hushållningssällskapsområden. Därutöver tages filialföreståndarna i mycket stor utsträckning direkt i anspråk av näringsutövarna för råd och upplysningar.

Vidare framhålles, att vid de fyra aktuella filialerna — från filialen i Alnarp bortses i detta sammanhang — även bedrivs en omfattande försöks- och forskningsverksamhet speciellt med anknytning till mera lokalt betonade

problem, vilka icke med fördel kan upptagas vid huvudanstalten. Denna gren av filialernas verksamhet har givit mycket betydelsefulla resultat, framför allt beroende på filialföreståndarnas stora intresse och förmåga.

Om filialföreståndarnas arbetsuppgifter gäller, att de ställer mycket stora anspråk på dessas initiativkraft, ansvarskänsla samt vilja och förmåga till samarbete. Även i fråga om teoretisk underbyggnad och intellektuell rörlighet måste ställas stora krav, icke minst med hänsyn till den snabba utvecklingen på växtskyddsområdet. Samtliga de nuvarande fyra filialföreståndarna har god teoretisk utbildning. En är filosofie kandidat, en filosofie licentiat och två agronomie licentiat. De har även i övrigt visat sig mycket väl skickade för sina uppgifter. De har anställts relativt tidigt och vuxit in i sina uppgifter samt visar ett levande intresse för sitt arbete. Detta intresse torde ha gjort det möjligt att behålla dem, trots att löneställningen måste anses mycket låg med hänsyn till vad som eljest gäller för akademiker med likvärdig tjänstgöring.

Filialföreståndartjänsterna kan anses fullt jämförliga med tjänsterna som konsulent hos hushållningssällskap, vilka är placerade i lönegrad Ca 29. Som en ytterligare jämförelse kan nämnas, att försöksgårdsföreståndare vid statens lantbruksförsök är placerad i lönegrad Ca 31 och filialföreståndare hos Sveriges utsädesförening i Ca 29. I samband med den föreslagna uppflyttningen i lönegrad torde tjänstetiteln för de nu ifrågavarande befattningshavarna böra ändras till överassistent eller filialföreståndare.

Då verksamheten vid filialen i Teg icke kan beräknas bli fullt utbyggd under budgetåret 1956/57, torde frågan om denne filialföreståndares uppflyttning utöver lönegrad 29 få anstå. Tjänsten såsom föreståndare för filialen i Kalmar har funnits fr. o. m. den 1 juli 1953 och är avsedd att bestå. Med hänsyn härtill bör densamma under alla förhållanden överföras till extra ordinarie stat. Ytterligare framhålles, att den nuvarande föreståndaren innehaft tjänsten sedan den inrättades och dessförinnan under två år tjänstgjort i liknande befattning hos hushållningssällskap.

1 c. Detta förslag framfördes även i fjol (se IX ht 1956 s. 37 under 1 e). Den nuvarande tjänstebeteckningen täcker icke det verkliga förhållandet, då tjänstemannen huvudsakligen tages i anspråk för åberopade förmanssysslor, vilka för övrigt numera med den utvidgning filialens verksamhet fått ställer mycket stora anspråk på hans förmåga. Det synes därför orimligt, att han icke skall få en löneställning, som motsvarar de faktiska arbetsuppgifterna.

1 d. Ifrågavarande befattning är placerad å anstaltens inspektionsavdelning. Tjänst innehavaren har till uppgift att i enlighet med särskilt utfärdade bestämmelser utöva kontroll och inspektion på växtskyddets område. Kontrollen och inspektionen avser dels den inhemska odlingen och saluförandet inom landet av produkter från denna, exempelvis i fråga om sådana sjukdomar som potatisål, potatiskräfta och ringröta å potatis, dels den mycket omfattande införseln av växtprodukter. Styrelsen redogör i det följande

under punkt 2 c för den väldiga utökningen av arbetsuppgifter i fråga om importen av växtprodukter.

Det expeditionella arbetet avser bl. a. infordrande och granskning av rapporter rörande de inhemska växtsjukdomar m. m., som är underkastade särskild kontroll och inspektion, sammanställande av dylika rapporter samt utsändande av meddelanden och föreskrifter. Beträffande utrikeshandeln består uppgiften i upprättande av exportcertifikat, granskning av importcertifikat samt uppsättande av erforderliga dispenser. Från växtinspektörerna i Malmö och Göteborg insändes certifikat, vilka samlas å avdelningen och där statistiskt bearbetas.

För det expeditionella arbetet å avdelningen svarar under avdelningschefen i första hand ifrågavarande tjänsteman med biträde av ett och tidvis två kontorsbiträden. Arbetsuppgifterna är omfattande och ställer stora anspråk på noggrannhet och omdöme. I centrala ämbetsverk torde för likvärdiga arbetsuppgifter i regel avses en tjänsteman i kontorists tjänsteställning. Den nuvarande innehavaren av tjänsten är född år 1903 och har varit anställd hos anstalten sedan år 1936. Sin nuvarande tjänst som kanslibitråde har hon innehaft sedan den 1 januari 1953.

1 e. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 föreslog styrelsen, att det till extra skrivhjälp vid Kalmarfilialen beräknade beloppet, 2 000 kronor, skulle ökas till 4 000 kronor. Beloppet höjdes sedermera till 3 000 kronor (se IX ht 1956 s. 37 under 1 f.). Det har emellertid visat sig, att med den omfattning verksamheten vid filialen fått och i nuvarande löneläge även ett belopp av 3 000 kronor är helt otillräckligt. För ändamålet erfordras minst 5 000 kronor. Styrelsen påpekar, att i övrigt för de s. k. mindre filialerna icke beräknats lägre belopp än 5 000 kronor.

2 a. Denna tjänst begärdes redan i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1956 s. 37 under 2 a). Utöver vad då anfördes framhåller styrelsen, att anstaltens verksamhet utvecklats på sådant sätt, att en förstärkning av dess kamerala organisation blir nödvändig, i synnerhet om förslaget att överföra anstalten till huvudförvaltning går igenom. I annat sammanhang föreslås en förstärkning av personalen på anstaltens kassakontor. Därutöver erfordras emellertid någon, som i första hand kan avlasta anstaltschefens bestyr med upphandling, kontroll av utanordningar m. m. samt utöva direkt uppsikt över anstaltens bokföring och kassaärenden i övrigt. Därest som kompetens för den föreslagna sekreterarbefattningen uppställs krav även på viss kameral erfarenhet, torde de nu angivna uppgifterna kunna förenas med befattningen. Enär tyngdpunkten torde komma att ligga på de juridisk-administrativa uppgifterna, torde emellertid tjänstetiteln böra vara förste byråsekreterare.

2 b. En mycket betydelsefull del av växtskyddsanstaltens verksamhet utgör upplysningstjänsten, varigenom de rön, som vinnes och samlas i fråga om olika sjukdomar och parasiter samt deras bekämpande, föres ut till växtodlarna. I främsta hand åvilar denna uppgift huvudanstaltens upplysningsavdelning samt de fem filialerna. Då emellertid växtskyddet ständigt måste

sättas i sitt rätta sammanhang som en del av jordbrukets och trädgårdens växtodling, har styrelsen funnit det angeläget att söka etablera ett gott och intimt samarbete med landets hushållningssällskap. De överläggningar, som förts i frågan, har resulterat i en räjonguppdelning av landet, så att varje filial fått sig anvisad vissa hushållningssällskapsområden att betjäna med råd och upplysningar i växtskyddsfrågor. I första hand skall därvid sällskapens konsulenter och instruktörer genom fortbildning och information sättas i stånd att vidarebefordra denna upplysning till den enskilde växtodlaren. Styrelsen finner det angeläget att ånyo understryka behovet av filialsystemets fortsatta utbyggande i enlighet med vad 1949 års växtskyddsutredning anfört samt 1952 års riksdag i princip uttalat sig för (JoU 1952: 36). Styrelsen följer frågans utveckling med största uppmärksamhet och har för avsikt att senare återkomma med ett närmare utbyggnadsförslag. Som en första etapp i filialsystemets effektivisering förordar styrelsen en förstärkning av de nuvarande s. k. enmansfilialerna. För att kunna medhinna erforderliga resor och upplysningsarbete samt utläggande och tillsyn av olika försök är det nämligen oundgängligen nödvändigt, att filialföreståndare har tillgång till kvalificerad arbetshjälp (jämför punkterna 2 f, g och k). På grund av filialernas begränsade resurser har en mycket stor räjong, omfattande nio hushållningssällskap (Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands, Värmlands, Västmanlands, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs) måst anknytas direkt till huvudanstaltens upplysningsavdelning. För att genomföra samarbetsprogrammet är vissa förstärkningar av upplysningsavdelningen därför erforderliga. Den mycket stora allmänna arbetsbelastning i form av besvarande av frågor i växtskyddsärenden genom telefon och brev, diagnoser av insända prover på sjuka och angripna växter och växtprodukter, föredrag och demonstrationer vid avdelningens egna kurser samt vid hushållningssällskapens och olika odlareorganisationers fältvandringar och möten, anordnandet av utställningsmontrar, författandet av upplysningsartiklar m. m., som åvilar upplysningsavdelningen, måste fördelas på en så liten stab (en överassistent samt två assistenter), att särskild uppmärksamhet ej medhinnes för detta huvudanstaltens eget filialområde. Frågan synes enligt styrelsens mening bäst kunna lösas på så sätt, att en särskild filialföreståndartjänst inrättas vid avdelningen. Med hänsyn till att denne ej som de egentliga filialföreståndarna har särskilda lokaler, utrustning och arbetshjälp att förvalta och redovisa för samt vidare har direkt tillgång till upplysningsavdelningens sakkunskap i övrigt, synes denne befattningshavare kunna placeras som förste assistent, d. v. s. två lönegrader lägre än vad som under punkt 1 b i det föregående föreslagits för filialföreståndare.

2 c. I syfte att såvitt möjligt hindra införsel till landet av nya växtsjukdomar och skadedjur beviljade 1936 års riksdag anslag till växtinspektion på de viktigare tullplatserna. Tidigare hade kontrollen som regel bestått i enbart granskning av de sundhetsintyg, som åtföljde vissa varuslag i enlighet med år 1927 utfärdade bestämmelser (SFS 1927: 92—93). En jämförelse mellan inspektionens arbete under år 1938, då inspektörerna hunnit få

viss erfarenhet och importen ännu ej hämmades av krigshandlingar, samt år 1954 visar enligt anstaltens verksamhetsberättelser, att antalet inspekterade kollin var oförändrat (respektive 3 589 och 3 571), sammanhängande därmed, att antalet inspektörer varit oförändrat tre (fördelade på Stockholm, Göteborg och Malmö). Kvantiteten importerade vegetabilier av de varuslag, som enligt SFS 1936: 50 är underkastade certifikattvång och stickprovsinspektion (bl. a. blomsterlökar, plantskolealster och vissa grönsaker) har emellertid under perioden trefaldigats (1938 ca 9 500 ton och 1954 ca 29 000 ton). I fråga om potatis, för vilken produkt särskilda bestämmelser gällt (SFS 1927: 3 och 1929: 6, ävenledes innefattande certifikattvång och stickprovskontroll), var importsiffran 1938 ca 7 000 ton, medan motsvarande tal för år 1954 var ca 11 000 ton. Under år 1955, då importbehovet av potatis var exceptionellt stort, uppgick kvantiteten till ca 126 000 ton. Genom en hösten 1955 utfärdad ny förordning (SFS 1955: 510) har anstaltens inspektionsområde utsträckts att omfatta samtliga vegetabilieprodukter under stat. nr 85—152. Av nytillkomna varuslag nämnes särskilt flera grönsaksslag samt hela området frukter och bär. Om man utgår från 1954 års importkvantiteter stiger härigenom den varumängd, som skall kontrolleras, från ca 40 000 till ca 450 000 ton (enligt 1955 års siffror från 150 000 till närmare 500 000 ton). Det framgår härav att kontrollen med oförändrat antal inspektörer och så avsevärt stegrad kvantitet undergått en mycket allvarlig effektivitetsförsämring. En så gles stickprovskontroll, som nu måste tillämpas, kan ej ge erforderligt skydd mot införandet av nya och farliga parasiter i landet; den förorsakar därjämte onödig irritation genom sin skenbara godtycklighet. I samband med det förslag till omarbetade importbestämmelser, som f. n. förberedes av lantbruksstyrelsen i samråd med anstalten, torde förslag om en mera genomgripande förstärkning av växtinspektionen komma att framföras. De åtgärder, som av anstaltsstyrelsen nu föreslås, är därför endast att betrakta som omedelbart nödvändiga provisorier. De oförsvarligt stora risker, som de nuvarande bristfälligheterna i växtinspektionen medför, är av den art, att anstaltsstyrelsen funnit det angeläget, att en fjärde växtinspektör med stationering i Hälsingborg anställs snarast möjligt. Anstaltsstyrelsen har vidare beslutat inge särskild framställning om att medel för denna tjänst skall anvisas på tilläggsstat redan från 1 januari 1957.

2 d. I sitt den 11 november 1955 avgivna utlåtande har 1953 års växtförädlingsutredning kraftigt understrukt behovet av att den s. k. resistensförädlingen utbygges, d. v. s. att växtförädlarna i högre grad än hittills får möjlighet att inrikta sig på uppdragandet av mot sjukdoms- och skadedjursangrepp resistenta sorter av olika kulturväxter. För ett framgångsrikt arbete inom detta område är tillgången på växtpatologisk expertis vid de olika växtförädlingsanstalterna av största betydelse. Därjämte kräves emellertid, att grundläggande forskningsarbeten samt bearbetning av mera komplicerade problemställningar kan hänskjutas till specialinstitutionerna på det växtpatologiska området och att ifrågavarande institutioner verkligen sättes i

slånd att åtaga sig dessa nya och ur allmän växtskyddssynpunkt oerhört betydelsefulla arbetsuppgifter. Utredningen uttalade bl. a., att förutom de särskilda anordningar, som vid utsädesföreningen eller andra växtförädlingsanstalter kunde komma att vidtagas, det vore för realiserandet av ett effektivt samarbete oundgängligt, att anstalten bereddes möjlighet att avdela kvalificerad personal och tillräckliga laboratorie- och växthusutrymmen samt försöksfält för de grundläggande forskningsarbetena och för resistensprovningar i fråga om aktuella växtslag. Liknande förstärkningar av lantbrukshögskolans institution för växtsjukdomslära kunde även tänkas erforderliga. Som framhållits i anstaltens remissyttrande den 9 april 1956, biträder styrelsen helt utredningens synpunkter i fråga om samarbetet i resistensförädlingen. Sedan lång tid tillbaka har sådant redan i begränsad omfattning praktiserats beträffande ett flertal problem (bl. a. vid uppdragningen av kräftresistenta potatissorter). En viss utvidgning har den 1 juli 1956 kommit till stånd därigenom, att Kungl. Maj:t ur reservationsanslaget till Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar beviljat anstalten 20 000 kronor för budgetåret 1956/57 för att bestrida kostnaderna för vissa förberedande undersökningar rörande resistensen hos stråsäden gentemot olika slag av rost- och mjöldaggssvampar. En väl kvalificerad arvodesassistent har anställts vid anstaltens botaniska avdelning och stationerats vid Svalöv för att i första hand biträda stråsädesförädlarna vid Sveriges utsädesförening och Weibullsholms växtförädlingsanstalt. De komplicerade resistensförhållanden, som råder i fråga om rost- och mjöldaggssvamparna, gör det väl motiverat att, i varje fall under arbetets inlednings- och första utvecklingsstadium, helt avdela en man härför. Då det gäller övriga resistensproblem, vilka i flera fall (exempelvis beträffande potatissjukdomarna) måste betecknas som minst lika aktuella och ekonomiskt betydelsefulla, anser styrelsen det mest ändamålsenligt, att de specialister på olika parasiter, som redan finnes vid anstalten, utnyttjas i samarbetet beträffande resistensförädlingen. Den ökade arbetsbördan kommer främst att åvila huvudanstaltens botaniska och zoologiska avdelningar. Som redan i det föregående framhållits i samband med bekämpningsmedelsprovningen och upplysningsverksamheten, är anstaltens möjligheter till forskningsarbete över huvud taget påfallande otillräckliga med tanke på den aktuella utvecklingen. En förstärkning av de botaniska och zoologiska avdelningarna är även ur denna synpunkt i högsta grad påkallad.

För att möta de omedelbara behov av personalförstärkningar, som direkt föranledes av resistensförädlingen, bör vid vardera botaniska och zoologiska avdelningen anställas en assistent i reglerad beföringsgång. Av samma skäl erfordras ytterligare ett laboratoriebiträde vid vardera avdelningen (se punkt 2 i). De nya arbetsuppgifterna påverkar även omkostnaderna för bl. a. förbrukningsartiklar och arbetslöner.

2 e. Förslag om denna tjänst framfördes redan i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1956 s. 38 under 2 c). Nu anför styrelsen, att anslutningen till prognostjänsten från odlarna under år 1956 betydligt

ökat. Avsikten är, att verksamheten skall utsträckas till att omfatta även Hallands län i överensstämmelse med den räjongindelning, som numera tillämpas för filialerna. Det är av stort värde att få pröva den typ av prognostjänst, som sålunda bedrivs vid filialen i Alnarp. F. n. är densamma i huvudsak självfinansierande, d. v. s. de direkta utläggerna för verksamheten täckes genom avgifter från anslutna odlare. Avgifterna måste emellertid hållas låga för att möjliggöra vidsträckt anslutning. Detta medför, att filialen icke kan lägga ned så mycket arbete på verksamheten, som i och för sig är önskvärt.

2 f. Såväl i den av lantbruksstyrelsen och anstaltsstyrelsen år 1947 framlagda s. k. filialutredningen som i 1949 års växtskyddsutredning har behovet av en filial av den större typen i Norrland betonats. Den filial, som sedan år 1952 varit i verksamhet vid Teg (utanför Umeå), är emellertid ännu en enmansfilial, d. v. s. föreståndaren har ej någon helårsanställd assistent till sitt förfogande utan endast extra arbetshjälp under vegetations-säsongen. Under år 1957 kommer filialen att överflyttas till Röbbäcksdalen för att där i avvaktan på egen byggnad tills vidare inhysas i statens jordbruksförsöks lokaler. De betydelsefulla och mycket skiftande arbetsuppgifter, denna filial har sig anförtrodda, samt de mycket stora avstånd och tidsödande resor, som är karakteristiska för verksamheten inom distriktet, gör det angeläget, att en assistenttjänst inrättas vid filialen fr. o. m. budgetåret 1957/58. Assistenten bör ha agronomexamen eller därmed jämförlig kompetens samt placeras i reglerad befordringsgång.

2 g. Enahanda förslag, vilket avser filialen i Linköping, framfördes i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1956 s. 39 under 2 e). Filialen har i samband med den företagna räjonguppdelningen utökat sin verksamhet i Jönköpings län och Kalmar läns norra område. Detta medför för filialföreståndarens del en väsentligt utökad arbetsbörda och inkräktar ytterligare på hans möjlighet att bedriva den mera lokalt betingade försöksverksamhet, som är önskvärd för att filialen skall kunna göra en fullvärdig insats.

2 h. Tjänsterna under denna punkt begärdes även i fjol (se IX ht 1956 s. 39 under 2 f). Utöver vad då anfördes framhåller styrelsen, att den arbetsbörda, som åvilar kassören, har visat sig så pressande, att överansträngning inträtt med upprepad sjukledighet som följd. För bokslutet 1955/56 samt för andra mera kompetenskrävande arbeten har arbetshjälp från riksräkenskapsverket tillfälligt kunnat anlitas.

2 i. Styrelsen har under punkten 2 d föreslagit inrättande av två tjänster som assistent i reglerad befordringsgång för arbetsuppgifter, vilka har samband med resistensförädlingen. Två av de tekniska biträden, som här föreslås, är avsedda till arbetshjälp åt dessa assistenter.

Förslaget om inrättande av de två återstående biträdestjänsterna, av vilka den ena är avsedd för den botaniska avdelningen och den andra för filialen i Alnarp, har tidigare framförts vid flera tillfällen, senast i anslagsäskandena för budgetåret 1956/57. Beträffande motiveringen för detta förslag hänvisas till IX ht 1956 s. 39 under 2 g.

2 j. Den kemiska bekämpningen av växtsjukdomar och skadedjur har under de senaste åren ökat mycket starkt i betydelse. Sedan år 1948 har sålunda preparatkostnaderna för dessa ändamål i vårt land stigit från 5,6 till 12 miljoner kronor (medeltal av åren 1954 och 1955). Med den kemiska industriens nuvarande utveckling är det sannolikt, att denna stegring kommer att fortsätta. För odlarna är det givetvis av största betydelse, att de preparat, som försäljes, undergått noggrann prövning i fråga om bekämpningseffekten samt eventuell skadeverkan och giftighet för kulturväxter, husdjur och människor. Anstaltens bristande resurser för genomförandet av sådan prövning är f. n. påtagliga. I utlandet utförda, mera omfattande försök kan ej heller utan vidare anses tillämpliga för våra klimat- och odlingsbetingelser. Dessa förhållanden medför osäkerhet vid vägledning och rådgivning. Det bör i detta sammanhang även betonas, att sådana studier rörande olika parasiters livsvanor och livsbetingelser, som måste läggas till grund för bekämpningsförsöken, ej heller kan inom nuvarande anslagsram genomföras i behövlig omfattning. Från såväl odlarna som bekämpningsindustriens sida har upprepade önskemål framförts om effektivare prövning. Redan i samband med de av växtskyddsutredningen år 1951 avgivna förslagen framhöll exempelvis Föreningen bekämpningsmedelsleverantörer (BML) i remissyttrande, att anstaltens resurser för provandet av bekämpningsmedlen föreföll allt för knappt tillräckliga. Sedan dess har antalet kemiska preparat för parasit- och sjukdomsbekämpning hos jordbrukets och trädgårdens kulturväxter stegrats oerhört snabbt, och anstaltens möjligheter att hålla någorlunda jämna steg med denna utveckling har, som framhölls redan i anstaltens anslagsäskanden för budgetåret 1956/57, visat sig uppenbart otillräckliga. Vid förnyat övervägande av de olika lösningar, som kan synas tänkbara i fråga om denna för den svenska växtodlingen mycket angelägna fråga, har styrelsen funnit mest ändamålsenligt att föreslå anvisandet av ett belopp av 35 000 kronor att disponeras till avlönande av extra personal vid genomförandet av de försöksserier, som bedömes vara av största betydelse och av mest brådskande natur. En annan åtgärd, som i hög grad skulle underlätta en utökning av antalet bekämpningsförsök, är överflyttandet av vissa kontorsarbeten till en kontorist (se punkten 2 h). Det förtjänar betonas, att i fråga om sådana försöksserier, som beställes av fabrikanter och försäljare av nya preparat, avgifter utlages, vilka inlevereras till statsverket. Genom de föreslagna åtgärderna skulle anstaltens möjligheter att genomföra sådana arbeten avsevärt utökas.

2 k. I annat sammanhang har styrelsen framhållit vikten av att filialerna förstärkes och får möjligheter till effektivare insats. Förutom beträffande filialen i Alnarp har styrelsen i detta syfte föreslagit personalförstärkningar för filialerna i Teg och Linköping. Under vegetationsperioden är det nödvändigt, att filialerna kan få disponera extra arbetskraft. Anställande av dylik arbetskraft har hittills kunnat ske endast i mycket begränsad omfattning och i huvudsak genom att anlita tillgängliga överskottsmedel. Detta är uppenbart otillfredsställande och leder för övrigt till stor osäkerhet vid

planeringen av verksamheten. Styrelsen har därför vid flera tillfällen och senast i sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 föreslagit, att särskilda medel skall ställas till förfogande för ändamålet (se IX ht 1956 s. 40 under 2 h). Därest filialen i Linköping erhåller den föreslagne förmanen, skulle behovet av extra arbetskraft närmast avse filialerna i Teg, Skara och Kalmar. Vad Teg angår har visserligen begärts en särskild assistent, men för att föreståndaren och dennes arbetskraft skall kunna effektivt utnyttjas erfordras, att de har tillgång till biträden, särskilt under vegetationsperioden. För filialerna i Skara och Kalmar avser behovet såväl mera kvalificerad personal som tillfällig biträdeshjälp. Arbetshjälp av förevarande slag erfordras företrädesvis under månaderna juni—september.

3 och 4. Uppräkningarna under dessa punkter avser automatiska utgiftsstegringar.

Y t t r a n d e n. Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök framhåller, att anstaltsstyrelsens anslagsäskanden avser en väsentlig utökning av anstaltens personalresurser. Högskolestyrelsen finner emellertid den föreslagna ökningen oundgängligen nödvändig, om anstalten skall kunna tillgodose det föreliggande behovet av växtskyddsverksamhet inom landet. Den nuvarande utvecklingen inom växtodlingen, vilken bl. a. innebär en övergång till ur växtpatologisk synpunkt känsligare grödor och växtföljder, ställer stora krav på anstaltens verksamhet. En jämförelse med växtskyddsverksamheten inom flertalet andra nordeuropeiska länder ger även vid handen, att en förstärkning av anstaltens resurser är synnerligen motiverad och synnerligen önskvärd. I anslutning härtill tillstyrker högskolestyrelsen samtliga de av anstalten framlagda personalförslagen. Någon gradering av de olika förslagen ur företrädessynpunkt göres därvid icke. Beträffande vissa tjänsteförändringar och personalförstärkningar lämnar dock högskolestyrelsen närmare motiveringar för sitt ståndpunktstagande. I fråga om uppflyttningen av cheftjänsten samt ändringen av vaktmästartjänsten vid filialen i Alnarp till en förmanstjänst ävensom beträffande inrättandet av sekreterartjänsten och förste assistenttjänsten vid upplysningsavdelningen hänvisar högskolestyrelsen i huvudsak till tidigare yttranden i ämnena. Vidare framhåller högskolestyrelsen som angeläget, att den av anstalten begärda växtinspektörstjänsten nu inrättas. Slutligen understryker högskolestyrelsen angelägenheten av att resistensförädlingen erhåller väsentligt förstärkta resurser. Högskolestyrelsen har i remissutlåtande den 23 augusti 1956 över Sveriges utsädesförenings och Weibullsholms växtförädlingsanstalts anslagsäskanden för budgetåret 1957/58 tillstyrkt ifrågakvarande institutioners förslag härutinnan. Givetvis bör en upprustning komma till stånd även för växtskyddsanstaltens del. Det torde dock enligt högskolestyrelsen kunna ifrågasättas, om en så kraftig upprustning som den föreslagna redan nu bör genomföras. Enligt högskolestyrelsens uppfattning bör dennas slutliga omfattning fastställas i samband med en gränsdragning mellan anstaltens och institutionens för växtsjukdomslära vid högskolan arbetsuppgifter beträffande det här berörda området.

Statskontoret erinrar i anledning av de omfattande tjänsteförändringar och personalförstärkningar, vilka innefattas i anstaltsstyrelsens föreliggande anslagsäskanden, till en början om att departementschefen vid anmälan av propositionen 1952: 99 bl. a. framhöll, att det icke vore möjligt att ge anstalten sådana materiella och personella resurser, att den kunde vara verksam på alla de områden, som i och för sig vore av intresse. Det vore därför nödvändigt, att anstaltens verksamhet åtminstone i huvudsak koncentrerades på vissa områden, som vore av särskild betydelse och där det erforderliga arbetet ej kunde utföras på annat håll.

Övervägande delen av de nu framförda yrkandena om lönegradsuppflyttningar och inrättande av nya tjänster har tidigare varit föremål för statsmakternas prövning utan att vinna bifall. Sålunda har yrkandena under 1 a), 1 b) i fråga om en dylik tjänst, 1 c), 2 a), 2 c), 2 e), 2 g) och h) samt 2 i) i fråga om två dylika tjänster och 2 j) senast prövats vid 1956 års riksdag. Beträffande samtliga punkter utom 2 a) torde anledning till ändrat ståndpunktstagande icke föreligga. Beträffande yrkandet i övrigt under punkten 1 b) motsätter sig statskontoret icke, att åt filialföreståndaren i Kalmar beredes extra ordinarie anställning. Arbetsuppgifterna för den under punkten 1 d) upptagna kanslibiträdestjänsten synes icke vara av sådan natur, att en uppflyttning av tjänsten till lönegrad 13 kan anses tillräckligt motiverad. Ej heller kan ämbetsverket tillstyrka förslaget om ökad medelsanvisning för skrivhjälp vid Kalmarfilialen, för vilket ändamål en anslagshöjning genomfördes för innevarande budgetår med 1 000 kronor.

Vidkommande den under punkten 2 a) begärda sekreterartjänsten har statskontoret under hand inhämtat, att arbetsläget å anstaltens kansli är synnerligen ansträngt. Viss arbetskraftsförstärkning torde således få anses erforderlig. Ämbetsverket har dock icke blivit övertygat om att arbetsuppgifterna i fråga motiverar inrättandet av en ny tjänst med den i förslaget avsedda löneställningen. Statskontoret föreslår i stället, att för ändamålet ett visst belopp, förslagsvis 5 000 kronor, beräknas för avlönande av en deltidanställd befattningshavare.

Behovet av de under punkterna 2 b) och 2 f) begärda assistenttjänsterna undandraget sig väsentligen statskontorets bedömande. Vad särskilt angår den för filialen i Teg avsedda assistenttjänsten framhåller statskontoret, att denna filial ännu icke erhållit sin slutliga utformning. Frågan om anställande av den under punkterna 2 d) och 2 i) omförmälda personalen för resistensförädling läres enligt ämbetsverkets mening få upptagas till prövning i samband med det slutliga ställningstagandet till 1953 års växtförädlingsutrednings betänkande. För tillgodoseende av det ökade medelsbehovet för avlöning av extra personal vid filialerna i Teg, Skara och Kalmar torde därför hittills avsett belopp endast böra uppräknas med ca fyra procent, motsvarande den för statstjänstemännen under innevarande år medgivna löneförhöjningen.

Statens lönenämnd — som avgivit yttrande över anstaltsstyrelsens framställning endast i vad avser punkterna 1 b, 1 d, 2 b och 2 g under anstaltens

avlöningsanslag — kan icke tillstyrka lönegradsuppflyttning av tjänsterna som förste assistenter (filialföreståndare) och tjänsten som kanslibitråde. För upplysningsavdelningen, där styrelsen yrkar förstärkning med en tjänst som förste assistent i lönegrad Ce 27, synes en assistenttjänst i reglerad beföringsgång vara tillräcklig. Löneställningen för den föreslagna nya tjänsten som förman i Linköping bör enligt nämndens mening prövas i samband med pågående utredning angående vissa spörsmål sammanhängande med inrättande och lönegradsplacering av tjänster för viss teknisk biträdespersonal.

Departementschefen

Med hänsyn till de allt större anspråk, som ställes på det statliga växtskyddet, anser jag i likhet med anstaltsstyrelsen angeläget, att anstaltens personella resurser förstärkes. Jag är därför beredd att trots den stränga återhållsamhet, som eljest måste iakttagas vid skapandet av nya tjänster, förorda inrättandet av ett flertal sådana.

I fråga om kansliet har anstaltsstyrelsen under senare år upprepade gånger framfört krav på en sekreterartjänst. Med lösningen av denna fråga har emellertid ansetts böra anstå tills vidare. Det har nu visat sig, att de administrativa och kamerala göromålen ökat på sådant sätt, att en förstärkning av anstaltens organisation blir oundgängligen nödvändig. Såsom jag anfört i det föregående vid behandlingen av lantbruksstyrelsens avlöningsanslag har enligt överenskommelse mellan anstalten och lantbruksstyrelsen en byråsekreterare å sistnämnda styrelses kanslibyrå fr. o. m. den 15 maj 1955 tillfälligt tjänstgjort hos anstalten. Då tjänstens placering vid anstalten fyller ett verkligt behov, har jag vidare i nyssnämnda sammanhang förklarat mig icke ha något att erinra mot lantbruksstyrelsens förslag, att tjänsten fr. o. m. nästa budgetår skall definitivt överflyttas till anstalten. I enlighet härmed föreslår jag, att tjänsten uppföres på anstaltens stat och därvid med hänsyn till göromålens art uppflyttas till lönegrad Ca 27 med tjänstebenämningen förste byråsekreterare. Förslaget medför under förevarande anslag en kostnadsökning med 22 600 kronor. Vidare förordar jag, att vid kansliet skall inrättas en kontorsbiträdestjänst i reglerad beföringsgång. Härför bör beräknas 8 700 kronor.

Vad angår personaluppsättningen i övrigt finner jag i likhet med anstaltsstyrelsen, att anstalten åvilande kontroll av in- och utförsel utav växter m. m. vid den omfattande utvidgning, denna verksamhet undergått under senare år, icke kan upprätthållas tillfredsställande med nuvarande personalstyrka. Jag anser mig fördenskull böra föreslå inrättandet av en fjärde växtinspektörstjänst i lönegrad Ce 23 med stationering i Hälsingborg. Kostnaden härför bör beräknas till 15 300 kronor. På grund av det ökade arbetet med bekämpningsmedelskontrollen torde det även vara nödvändigt att förstärka den härför avsedda arbetskraften. För min del vill jag därför föreslå, att tre tjänster som fältassistent i lönegrad Ce 17 inrättas för ändamålet. Sistnämnda förslag medför en merutgift på 35 400 kronor.

Anstaltsstyrelsens yrkanden i övrigt beträffande personalen anser jag mig icke kunna biträda i vidare mån än att jag förordar, dels att den förste assistenttjänst i lönegrad Cg 27, vars innehavare är föreståndare för filialen i Kalmar, skall överföras på extra ordinarie stat och dels att det för extra skrivhjälp vid samma filial avsedda beloppet skall höjas med 1 000 kronor. Några nya tjänster för utvidgning av den del av anstaltens verksamhet, som har samband med resistensförädlingen, är jag sålunda icke beredd att tillstyrka. I detta sammanhang vill jag emellertid framhålla, att jag i det följande vid behandlingen av anslaget till Bidrag till Sveriges utsädesförening har för avsikt att föreslå, att ett belopp av 50 000 kronor skall anvisas för intensifiering av den vid föreningen bedrivna verksamheten rörande resistensförädling.

Vad jag nu föreslagit föranleder en ökning av medelsbehovet under förevarande anslag med $(22\ 600 + 8\ 700 + 15\ 300 + 35\ 400 + 1\ 000 =)$ 83 000 kronor.

Härtill kommer emellertid ökning av automatisk karaktär. Dessa har av anstaltsstyrelsen upptagits till i runt tal 50 400 kronor, därav 13 600 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång samt 36 800 kronor med anledning av 1956 års löneroglering. Mot dessa beräkningar har jag icke något att erinra. Härutöver beräknar jag 300 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden. Sammanlagt bör alltså ifrågavarande anslag höjas med 133 700 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 145 100 (+ 17 500) kronor;

arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 500 (+ 300) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 659 200 (+ 57 000) kronor;

rörligt tillägg 240 900 (+ 58 900) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(145\ 100 + 1\ 500 + 659\ 200 + 240\ 900 =)$ 1 046 700 (+ 133 700) kronor.

Å personalförteckningen för statens växtskyddsanstalt bör uppföras en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ca 27. Vidare bör antalet förste assistenttjänster i lönegrad Ce 27 ökas med en till åtta.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens växtskyddsanstalt vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för statens växtskyddsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	145 100
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	659 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	240 900

Summa kronor 1 046 700

c) till *Statens växtskyddsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 046 700 kronor.

[17] 5. Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	204 600	247 759
1956/57 (statsliggaren s. 805)	252 000	
1957/58 (förslag).....	308 700	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens växtskyddsanstalt* (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 102 800 kronor till 354 800 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Reseersättningar	50 000	10 000
2. Bränsle, lyse och vatten	35 000	15 000
3. Övriga expenser	36 800	5 000
4. Publikationstryck	13 000	18 000
5. Skatter och onera	2 500	500
6. Frakter och transporter	22 000	—
7. Instrument, apparatur m. m.	9 000	—
8. Förbrukningsartiklar o. d.	24 000	6 000
9. Arbetskostnader	54 000	18 000
10. Lokalhyra	8 200	6 000
11. Kostnader för växtskyddskurser	20 000	3 000
12. Städning och renhållning	21 500	6 300
13. Utställningsmaterial	—	5 000
14. Minskade inkomster av försålda publikationer, produkter m. m.	24 000	10 000
		<hr/> 102 800

M o t i v. 1. På grund av stegrade resekostnader och höjda traktamentsersättningar är en ökning av posten med tio procent eller 5 000 kronor nödvändig för att resor skall kunna företagas i avsedd utsträckning. Återstående del av den föreslagna höjningen, 5 000 kronor, erfordras för att täcka kostnaderna för de föreslagna nya befattningshavarnas resor.

2. Medelsåtgången för med posten avsedda ändamål utgjorde under budgetåret 1955/56 48 344 kronor. Av anstaltens båda anläggningar för uppvärmning eldas den ena med koks och den andra med olja. På grund av prisstegringar, framför allt å koks, är det tveksamt, om kostnaderna kan hållas inom den nu föreslagna ramen.

3. För att tillgodose de stegrade kostnaderna för skrivmateriel m. m. samt för telefon höjdes posten för innevarande budgetår med respektive 2 000 och 2 500 kronor. Emellertid har det visat sig, att dessa höjningar icke är helt till fyllest, varjämte av styrelsen föreslagna personalförstärkningar kommer att medföra ytterligare kostnader för sagda ändamål. Styrelsen beräknar en ökning med 1 000 kronor vara erforderlig.

För att möjliggöra bokinköp, bindning av böcker och tidskrifter m. m. i större utsträckning än som tidigare varit möjlig höjdes posten för budgetåret 1956/57 med 2 000 kronor. Styrelsen hade för ändamålet begärt en höjning med 6 000 kronor. Med hänsyn till de stora aktuella behoven av nyan-skaffning utav litteratur samt bindning m. m. anser styrelsen en ytterligare ökning med 3 000 kronor erforderlig. Vidare torde för inköp och underhåll av möbler samt skriv- och räknemaskiner böra ifrågakomma en uppräkn-ning med 1 000 kronor. Sammanlagt behöver sålunda posten höjas med $(1\ 000 + 3\ 000 + 1\ 000 =) 5\ 000$ kronor.

4. Anstaltens post till publikationstryck utgör för budgetåret 1956/57 13 000 kronor. Dessa medel måste fördelas så, att för tidskriften Växtskyddsnotiser (sex häften för år och en upplaga av 3 500 exemplar) samt för speciella flygblad disponeras ca 7 000 kronor. Förutom dessa upplysningsskrifter med direkta råd och anvisningar för odlarna utger anstalten en serie Meddelanden (upplaga 1 300 exemplar), i vilka mera utförliga försöks- och forskningsberättelser från anstaltens verksamhet publiceras. Denna serie användes även som bytesskrift med utländska institutioner, då det gäller att till anstaltens bibliotek införskaffa motsvarande aktuella redogörelser. F. n. har på grund av publikationsanslagets otillräcklighet en manuskriftanhopning skett, så att inalles tolv arbeten om sammanlagt ca 550 sidor föreligger i praktiskt taget tryckfärdigt skick. Vissa av dessa arbeten har redan fått vänta över ett år. Inom ramen för nu löpande budgetårs anslag beräknas tre av dessa arbeten kunna publiceras i Meddelanden (inalles ca 80 sidor). För ytterligare fyra arbeten undersökes möjligheterna att utnyttja tidskrifter utanför institutionen (motsvarande ca 170 sidor). Denna utväg är ytterst beklaglig, eftersom institutionen därigenom i viss mån avhänder sig välbehörlig goodwill. Av ineliggande material återstår sedan ca 300 trycksidor, för vilka publiceringsmöjlighet inom rimlig tid ej föreligger med nuvarande medelstillgång. Denna situation är ohållbar, eftersom det rör sig om mycket värdefulla försöks- och forskningsresultat, som har direkt betydelse för den aktuella utvecklingen inom växtskyddet. Styrelsen finner det därför nödvändigt hemställa, att ett engångsanslag av 15 000 kronor tillföres institutionen för att den nuvarande eftersläpningen skall kunna inhämtas. För att anstaltens publikationsserier i fortsättningen skall

kunna hålla någorlunda jämna steg med inflytande försöks- och forskningsredogörelser synes därjämte med hänsyn till tryckningskostnadernas stegring en uppräknig av det ordinarie publikationsanslaget med 3 000 kronor till 16 000 kronor erforderlig.

5. Från denna post bestrides bl. a. vissa kostnader för väghållning. Höjningen är erforderlig med hänsyn framför allt till stegrade kostnader för detta ändamål.

6. Beträffande denna post har icke föreslagits någon höjning. Av det för budgetåret 1956/57 anvisade beloppet, 22 000 kronor, är emellertid 10 000 kronor avsedda för inköp av en stationsvagn för huvudanstaltens behov, medan för löpande kostnader under posten beräknats 12 000 kronor. Vid upprepade tillfällen har styrelsen begärt medel till en bil för filialen i Alnarp. Denna bilfråga har provisoriskt lösts genom bistånd från intresserade organisationers sida. Styrelsen avstår därför från att nu upprepa sin anhållan men ämnar återkomma i frågan, därest denna i framtiden åter skulle bli aktuell. Däremot föreligger för nämnda filials del ett omedelbart behov av en traktor. För jordbearbetning och dylikt har filialen hittills kunnat disponera en jordfräs. Denna är emellertid nu så försliten, att den icke lämpligen kan repareras. Dessutom har filialen numera behov av det mera allsidiga mekaniska hjälpmedel, som en traktor med utrustning utgör, om försök skall kunna utläggas i avsedd omfattning samt få erforderlig och tidsenlig skötsel. Kostnaderna för en lämplig traktor med utrustning uppgår till ca 9 000 kronor, vilket belopp bör upptagas under posten.

Anstaltens park av motorfordon omfattar två personbilar, en stationsvagn, en större lastbil och en traktor. För drift och underhåll av dessa samt bestridande i övrigt av kostnader för frakter och transporter är som nämnts beräknat 12 000 kronor. Beloppet är otillräckligt och bör höjas till 13 000 kronor. Sammanlagt erfordras sålunda under posten (9 000 + 13 000 =) 22 000 kronor.

7. Under denna post har för budgetåret 1956/57 upptagits ett belopp av 4 000 kronor för anordnande av en klimatkammare. För de ordinarie kostnaderna under posten avses sålunda endast ett belopp av 5 000 kronor. Sistnämnda belopp är numera helt otillräckligt för att tillgodose behovet under posten. Anstaltens bestånd av apparater och maskiner har starkt ökat, och underhåll och reparationer av dessa, framför allt av kylmaskinerna, drager betydligt högre kostnad. Dessutom måste ett rimligt belopp avses för löpande kompletteringar och nyanskaffningar. Posten bör därför icke minskas med förstnämnda engångsbelopp.

8. Posten har varit upptagen med oförändrat belopp under de senaste två budgetåren. På grund av den successiva utvidgningen av anstaltens verksamhet och vissa prisstegringar är beloppet numera otillräckligt. Bifalles styrelsens förslag till personalförstärkningar, kommer detta att medföra ytterligare belastning å posten. En höjning med 6 000 kronor blir härvid erforderlig.

9. Det nya kollektivavtal, som trädde i kraft den 1 januari 1956, medför en automatisk kostnadsökning av 2 000 kronor. I samband med planerade utvidgningar av verksamheten, bl. a. i vad avser prövningen av bekämpningsmedel, erfordras nyanställning av arbetare såväl vid huvudanstalten som vid filialen i Alnarp. För huvudanstaltens del föreligger därjämte behov av biträde vid vissa verkstadsarbeten, vilket behov åtminstone tills vidare i viss utsträckning kan tillgodoses med anlåtande av kollektivanställd personal. Styrelsen uppskattar medelsbehovet för nyanställning till 16 000 kronor. Sammanlagt behöver posten sålunda höjas med $(2\ 000 + 16\ 000 =)$ 18 000 kronor.

10. Ifrågavarande post är för budgetåret 1956/57 upptagen med 8 200 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 11 maj 1956 punkt 18 må emellertid av posten icke utan Kungl. Maj:ts medgivande disponeras högre belopp än 6 400 kronor. Överskjutande 1 800 kronor är reserverade för beräknad merkostnad vid förhyrning av nya lokaler för filialen i Linköping. Frågan om nya lokaler för denna filial är fortfarande under utredning, varför kostnaderna för dessa ännu icke kan anges. Ett motsvarande belopp bör emellertid beräknas även för budgetåret 1957/58.

Redan i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår framhöll styrelsen behovet av särskilda expeditiionslokaler för växtinspektörerna i Göteborg och Malmö samt för den föreslagne växtinspektören i Hälsingborg. Kostnaden beräknas till 2 000 kronor för envar av inspektörerna eller till sammanlagt 6 000 kronor. Med kraftigt understrykande av behovet av dessa expeditiionslokaler föreslår styrelsen, att ett belopp av 6 000 kronor beräknas för ändamålet.

Filialen i Kalmar avses skola erhålla nya lokaler i en fastighet, som uppföres av Kalmar stad. Hyran är ännu icke fastställd. Därest inflyttning blir aktuell under budgetåret 1957/58, torde styrelsen i särskild ordning få återkomma med framställning om medel för ändamålet.

11. Under de senaste budgetåren har denna post icke varit helt utnyttjad för sitt ändamål, beroende delvis på brist på personal för kursernas anordnande men framför allt därpå, att frågan om en omläggning av kursverksamheten övervägts. I samband med att samarbetet med hushållningssällskapet intensifierats och delvis omorganiserats avses denna omläggning nu skola komma till stånd. Omläggningen innebär, att ett större antal kurser kommer att anordnas lokalt för i första hand de befattningshavare hos sällskapet, som sysslar med växtskyddsfrågor. Även i övrigt planeras emellertid en utökad kursverksamhet, bl. a. för dem, som fungerar såsom lokala ledare och rapportörer inom prognostjänsten. För att dessa utvidgningar skall bli möjliga, erfordras en höjning av posten med 3 000 kronor.

12. Nytt kollektivavtal för städningpersonalen har trätt i kraft den 1 januari 1956, vilket medför en utgiftshöjning med ca 1 000 kronor för år. Vidare har anstaltens personalförening hemställt, att personal, sysselsatt med laboratoriearbete, skall i likhet med personal vid liknande statliga institutioner erhålla förmånen av fria skyddskläder (laboratorierockar)

samt fri tvätt och lagning av dessa. Härvid har framhållits, att dylika kläder ej i första hand är erforderliga för att skydda gångkläder utan motiveras av tjänstgöringen som sådan, såsom vid arbete med insekticida medel, vid sterilt arbete m. m. Ifrågavarande personal sysslar ofta med preparat med stor giftverkan, och såväl för deras eget som andras skydd är därvid skyddskläder nödvändiga. Det synes föreningen obilligt, att personalen skall svara för kostnaderna för detta skydd. Enligt vad som inhämtats åtnjuter personalen vid två närliggande institutioner — statens veterinärmedicinska anstalt och statens skogsforskningsinstitut — den förmån, varom här är fråga. Styrelsen anser sig böra tillstyrka, att personal, sysselsatt med laboratoriearbete eller liknande uppgifter, vilka kräver användande av skyddskläder, beredes förmånen av fria skyddskläder samt tvätt och lagning av desamma. Enligt verkställd utredning skulle denna förmån behöva tillräknas 55 befattningshavare vid huvudanstalten och filialerna.

De skyddskläder, varom här är fråga, utgöres av vita samt i vissa fall gråa skyddsrockar. Vid nyanskaffning torde två rockar böra beräknas för varje befattningshavare. För vissa anställda, tio till antalet, erfordras emellertid dubbel uppsättning rockar. Den ena uppsättningen avses härvid för vissa speciella arbeten. Sammanlagt skulle 130 rockar behöva anskaffas. Kostnaden uppgår med den rabatt, som kan utverkas, till 23 kronor för rock eller för 130 rockar 3 090 kronor. Detta blir i viss mån en engångskostnad. I fortsättningen beräknas nyanskaffningen till 1,2 rockar för person och år. Tvätt och lagning beräknas kunna ombesörjas av veterinärmedicinska anstalten. Kostnaden beräknas till i genomsnitt en krona 25 öre för plagg och gång. Tvättbyte avses skola ske varannan vecka. Sammanlagt beräknas tvätt- och lagningskostnaden uppgå till 2 200 kronor för år. För budgetåret 1957/58 erfordras sålunda för ändamålet (3 090 + 2 200 =) i runt tal 5 300 kronor.

13. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 föreslog styrelsen uppdragande i staten av en ny delpost till utställningsmaterial med 5 000 kronor (se IX ht 1956 s. 46 under 11). Styrelsen framför nu åter detta förslag. I samband härmed understryker styrelsen ånyo den stora betydelse, utställningstjänsten har som led i anstaltens upplysningsarbete.

14. Anstaltens inkomster av särskilda uppborädsmedel uppgår icke till de belopp, som beräknats i staten. Detta föranledde styrelsen att föregående år föreslå, att posten inkomster av försålda publikationer m. m. skulle nedsättas med 10 000 kronor till 14 000 kronor. Med hänsyn till inkomstutfallet under budgetåret 1955/56 återkommer styrelsen med motsvarande förslag för budgetåret 1957/58.

Även för övriga poster under särskilda uppborädsmedel redovisas lägre inkomster än de beräknade. Vad angår den biologiska bekämpningsmedelskontrollen sammanhänger detta med att anstalten på grund av otillräckliga resurser icke kunnat åtaga sig uppdrag i önskad omfattning. Ökar resurserna på sätt styrelsen föreslagit torde en avsevärd inkomststegring kunna påräknas. Den kemiska avdelningens lokaler har under året varit föremål

för reparationer och ändringar, vilket i stor utsträckning hindrat personalen i dess arbete med kontroll av bekämpningsmedel. Sedan dessa byggnadsarbeten numera slutförts, torde inkomsterna komma att stiga avsevärt. Inkomsterna av särskilda uppborädsmedel torde i enlighet med det anförda b6ra beräknas till 43 000 kronor f6r budgetåret 1957/58.

Jag torde i detta sammanhang 6ven f6a anm6la, att *styrelsen f6r statens v6xtskyddsanstalt* i f6ren6mnda skrivelse den 31 augusti 1956 j6mval hemst6ller, att f6r budgetåret 1957/58 skall under rubriken Statens v6xtskyddsanstalt: Utrustning anvisas ett reservationsanslag av 84 000 kronor. Beloppet avses skola disponeras enligt f6ljande specifikation.

a) Snabbcentrifug f6r botaniska avdelningen till virusunders6kningar	42 000
b) Motoriserad s6maskin och parcelltr6skverk till filialen i Alnarp..	8 700
c) Komplettering av utrustningen vid kemiska avdelningen	16 500
d) Komplettering av utrustningen vid filialen i Teg	6 700
e) M6bler och specialutrustning f6r v6xtinspekt6rer	6 000
f) M6bler och utrustning f6r f6reslagen nyanst6lld personal	4 100
	84 000

M o t i v. S6s6m allm6n motivering anf6r anstaltsstyrelsen, att i samband med den av 1952 6rs riksdag beslutade omorganisationen av anstalten beviljades f6r budget6ren 1952/53 och 1953/54 reservationsanslag till utrustning av sammanlagt 120 000 kronor. Anslagen har i enlighet med givna direktiv disponerats f6r utrustning av den nyinr6ttade kemiska avdelningen samt f6r de nya filialerna i Teg och Kalmar 6vens6m f6r vissa kompletteringar vid huvudanstalten och filialen i Alnarp.

P6a grund av kostnadsstegringar har de anvisade medlen icke medgivit ink6p i den utstr6ckning, som ursprungligen avsetts. Dessutom har efter hand uppkommit behov av kompletteringar, vilka icke l6mpligen kan tillgodoses inom ramen f6r ett mera fast omkostnadsanslag. D6a f. n. s6rskilt omfattande nyink6p 6r aktuella, synes d6rf6r medel p6a nytt b6ra anvisas f6r 6ndam6let. Styrelsen erinrar vidare om att 6tskilliga med anstalten j6mf6rliga institutioner har ett utrustningsanslag f6r s6dana mera extraordin6ra utgifter, vilka icke l6mpligen ansetts b6ra bestridas fr6n det ordinarie omkostnadsanslaget.

a. De arbeten r6rande v6xternas virusjukdomar, som hittills bedrivits vid anstalten, kan i korthet karakteriseras som 6 ena sidan upplysningsverksamhet, innefattande diagnos och r6dgivning i bek6mpningsfr6gor, 6 andra sidan rutinm6ssig kontroll av virusf6rekomst i f6r6kningsmaterial (testning av uts6despotatis), i b6da fallen i f6rening med s6dana inventeringar och enklare experimentella unders6kningar, som direkt betingas av upplysnings- och kontrollverksamhetens krav. D6remot har icke i n6mnev6rd utstr6ckning n6gon virusforskning av mera grundl6ggande art kunnat utf6ras, fr6mst beroende p6a avsaknaden av kvalificerade tekniska hj6lpmedel. 6ven f6r arbeten av den sn6vt praktiska inriktning, som hittills k6nne-

tecknat anstaltens verksamhet på området, har bristerna i den tekniska utrustningen blivit en begränsande faktor, som hindrat en utveckling i takt med den, som skett vid jämförbara institutioner utomlands.

Den f. n. mest märkbara bristen är avsaknaden av en tillräckligt snabbt arbetande centrifug. En dylik apparat är ett utomordentligt värdefullt och i de flesta fall oundgängligt hjälpmedel för renframställningen av virus. Renframställningen är i sin tur nyckeln till varje mera ingående studium av virusämnena själva och de av dem framkallade sjukdomarna. Inom den tillämpade virologien är också renframställningen eller åtminstone en tämligen hög grad av rening utgångspunkten för framställningen av de antisera, som numera i allt större skala användes för diagnos av virussjukdomarna och kontroll av virusfriheten i olika slag av för förökning avsett växtmaterial. En snabbcentrifug, tillåtande hastigheter om 20 000—40 000 varv/min., hör numera till standardutrustningen för de flesta laboratorier, där virusforskning bedrivs.

Av de centrifugtyper, som kan ifrågakomma för de preparativa arbeten det här rör sig om, torde den i USA tillverkade Spincocentrifugen typ L vara den, som bäst motsvarar anstaltens behov. Den är av en väl beprövad typ, kräver inga särskilda installationer, tager liten plats, är enkel att sköta och tillåter bearbetning av såväl större som mindre vätskemängder med hastigheter upp till 40 000 varv/min. Kostnaden belöper sig enligt nyligen erhållet kostnadsförslag till ca 42 000 kronor för centrifugen jämte erforderliga utbytbara rotorerna. Det relativt höga priset får ses mot bakgrunden av att centrifugen vid höga hastigheter måste arbeta under vacuum och nedkylning och därför är sammanbyggd med luftpump och kylkompressor. En centrifug av denna typ kan beräknas få användning icke endast för virusundersökningar utan även för andra vid anstaltens botaniska avdelning och dess kemiska laboratorium pågående arbeten.

b. Skördearbetet vid parcellförsöken vid Alnarp måste f. n. i stor utsträckning ske manuellt och blir därför mycket tidsödande. Det möter därjämte mycket stora svårigheter att uppbringa erforderlig arbetskraft, då skörden skall äga rum. Ett s. k. parcelltröskverk skulle kapa de arbetstoppar, som föreligger just vid skörden, och väsentligt öka effektiviteten i försöksarbetet. Kostnaden för ett sådant tröskverk uppgår till 6 000 kronor.

Vid sådd av parcellförsöken har det numera visat sig nödvändigt att disponera en motoriserad såmaskin. Även här är svårigheten att lösa arbetskraftsfrågan en starkt bidragande orsak. Den såmaskin, som f. n. användes, drages för hand, vilket kräver extra arbetskraft, i regel två arbetare. Vid tiden för sådden är det mycket svårt och snart omöjligt att anskaffa dylik arbetskraft. Kostnaden för en motoriserad såmaskin uppgår till 2 700 kronor.

c. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 framhöll styrelsen, att det för utrustning av kemiska avdelningen tillgängliga beloppet, 30 000 kronor, vore förbrukat samt visat sig otillräckligt. En avsevärd komplettering av utrustningen vore nödvändig, i synnerhet om avdelningen som planerats

skulle bli i stånd att biträda fackavdelningarna med kemiska serieanalyser. Sedan dess har en mindre nyanskaffning kunnat ske, men fortfarande kvarstår behov av kompletteringar för en sammanlagd kostnad av 16 500 kronor. Kompletteringarna avser skålar och deglar av platina, vågar, elementaranalysapparat, förvaringsskåp, stativ, stativdelar, brännare m. m.

d. Filialen i Teg har ej kunnat få erforderlig utrustning med anlitan-
de av det härför avsedda beloppet. Sålunda erfordras för filialen komplettering med en lågtryckspanna för sterilisering, bänkramar och drivbänksfönster, frysbox för övervintringsundersökningar, s. k. 6-punktskrivare för automatisk temperaturregistrering m. m. Sammanlagt beräknas de nödvändiga kompletteringarna draga en kostnad av 6 700 kronor.

e. I annat sammanhang har föreslagits, att särskilda expeditionslokaler skall hyras för tre växtinspektörer. För möblering av dessa lokaler bör beräknas ett belopp av 3 000 kronor. I syfte att effektivisera inspektörernas arbete bör dessa utrustas med viss apparatur, förpackningsmaskiner m. m. Kostnaden härför beräknas till 3 000 kronor.

f. För möbler och annan utrustning för föreslagen nyanställd personal bör beräknas ett belopp av 4 100 kronor.

Y t t r a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* anför, att enligt högskolestyrelsens uppfattning anledning icke föreligger till erinran mot de av anstaltsstyrelsen under rubriken omkostnader och utrustning framförda äskandena.

Statskontoret anser, att posten till sjukvård m. m. med hänsyn till belastningen kan nedräknas till 2 500 kronor. På grund av stegrade kostnader motsätter sig statskontoret icke en uppräkningspost till reseersättningsar med 5 000 kronor. Delposten till bränsle, lyse och vatten torde vidare enligt statskontoret få höjas med 15 000 kronor, delposten till skatter och onera med 500 kronor, delposten till förbrukningsartiklar o. d. med 1 000 kronor samt delposten till arbetskostnader med 2 000 kronor. Yrkan-
det om medel för inköp av traktor till Åkarp-filialen för en beräknad kostnad av 9 000 kronor föranleder icke någon erinran från ämbetsverkets sida. Till frakter och transporter torde således få beräknas 21 000 kronor. Under delposten till instrument, apparatur m. m. har för innevarande budgetår anvisats ett belopp på 4 000 kronor för anordnande av en klimatkammare. Med beaktande härav och då en uppräkningspost med 1 000 kronor torde vara tillfyllest för att möta återopade kostnadsstegringar m. m. lär enligt statskontoret delposten i fråga böra uppföras med 6 000 kronor. Statskontoret motsätter sig vidare icke, att åt anstaltens laboratoriepersonal i enlighet med förslaget beredes förmånen av fria skyddskläder. Beräkningen av kostnaderna under posten städning och renhållning har icke givit anledning till erinran. I övrigt finner sig ämbetsverket icke kunna tillstyrka ökad medelsanvisning under förestående anslag.

Med hänsyn till den allmänna återhållsamhet, som bör iakttagas vid investeringar, torde det för anskaffandet av utrustning beräknade medelsbe-

hovet i möjligaste mån böra begränsas. Statskontoret erinrar i detta sammanhang om att ett i anslagsäskandena för innevarande budgetår framlagt förslag om komplettering av utrustningen vid kemiska avdelningen endast vann tillmötesgående i vad det avsåg anskaffandet av en klimatkammare för en kostnad av 4 000 kronor. Med den ståndpunkt statskontoret intagit till bl. a. föreslagna personalförstärkningar, kan ämbetsverket icke tillstyrka, att medel anvisas för inköp av möbler.

I övrigt har anstaltsstyrelsens förslag rörande anslagen å driftbudgeten icke givit statskontoret anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen

Vad först angår posten till reseersättningar förordar jag, att densamma på grund av höjda järnvägstaxor samt höjning av traktamenten och bilersättning skall uppräknas med 5 000 kronor. Därjämte bör samma post i anslutning till under nästföregående anslagspunkt föreslagna personalförstärkningar höjas med 2 000 kronor. I fråga om bränsle, lyse och vatten torde bl. a. med beaktande av medelförbrukningen en ökning av posten vara påkallad. Jag anser det dock tillräckligt, om posten uppräknas med 10 000 kronor. Med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen och de under nästföregående anslagspunkt förordade personalökningarna bör posten till övriga expenser höjas med tillhoppa 1 200 kronor.

I detta sammanhang torde jag även få behandla anstaltsstyrelsens hemställan om anvisande av ett särskilt reservationsanslag till viss utrustning. Anstaltsstyrelsen har beräknat ett belopp av 84 000 kronor för anskaffande av vetenskaplig apparatur, möbler m. m. Liksom anstaltsstyrelsen finner jag, att utrustningen behöver kompletteras. Jag anser emellertid, att medelsanvisningen för detta ändamål kan begränsas till ett engångsbelopp av 20 000 kronor. Beloppet bör emellertid enligt min mening icke anvisas under ett nytt anslag utan upptagas i anstaltens omkostnadsstat för nästa budgetår samt fördelas dels på posten till övriga expenser med 4 000 kronor för inköp av möbler, dels på delposten till instrument, apparatur m. m. med 16 000 kronor för inköp av annan utrustning. Då sistnämnda delpost vidare å ena sidan skall minskas med ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp å 4 000 kronor samt å andra sidan behöver uppräknas med 1 000 kronor med hänsyn till det starkt ökade behovet av underhåll och reparation utav anstaltens apparater och maskiner, bör delposten för nästa budgetår uppföras med $(9\ 000 + 16\ 000 - 4\ 000 + 1\ 000 =)$ 22 000 kronor.

Vad härefter angår posten till publikationstryck torde densamma böra höjas dels med 1 000 kronor på grund av de stegrade tryckningskostnaderna, dels därutöver med ett engångsbelopp av 10 000 kronor för avverkande av den eftersläpning, som uppstått i fråga om tryckning av färdiga manuskript. Delposten till skatter och onera bör i enlighet med anstaltsstyrelsens förslag uppräknas med 500 kronor. Däremot torde delposten till frakter och transporter, som för innevarande budgetår inrymmer en engångsutgift å

10 000 kronor, kunna nedräknas. Minskningen bör emellertid med hänsyn till ökade kostnader för underhåll och drift av anstaltens bilpark begränsas till 9 000 kronor. Vidare föreslår jag en sänkning av sjukvårdsposten med 1 000 kronor på grund av det senaste årets belastning.

Med hänsyn till prisstegringarna och de föreslagna personalförstärkningarna under avlöningsanslaget bör vidare medelsanvisningen till förbrukningsartiklar o. d. ökas. Posten bör enligt min mening höjas med 4 000 kronor till 28 000 kronor eller något mindre än vad anstaltsstyrelsen föreslagit. I fråga om delposten till arbetskostnader förordar jag en uppräkningsmed sammanlagt 10 000 kronor till 64 000 kronor. Av ökningen beror 2 000 kronor på det nya kollektivavtal, som trätt i kraft den 1 januari 1956, samt 8 000 kronor på ökat behov av kollektivanställd personal för bekämpningsmedelskontroll. Med anledning av anstaltsstyrelsens förslag om tillhandahållande av fria skyddskläder åt viss personal, som på grund av sitt arbete är i behov därav, ävensom om fri tvätt och lagning av dessa kläder, finner jag mig böra förorda, att sådan förmån liksom vid vissa andra institutioner skall beredas ifrågakommande personal. För detta ändamål bör under posten till övriga expenser äskas ett avrundat belopp av 5 000 kronor. Därjämte bör posten till städning och renhållning uppräknas med 1 000 kronor på grund av nytt kollektivavtal för städningsspersonalen.

Till kostnader för växtskyddskurser och för lokalhyra bör enligt min mening anvisas oförändrade belopp av 20 000 respektive 8 200 kronor. Likaså anser jag, att någon nedskärning av inkomstposten försälda publikationer, produkter m. m. icke bör övervägas nu. Denna post bör alltså även för nästa budgetår upptagas med 24 000 kronor. Jag kan ej heller tillstyrka, att en särskild anslagspost skall upptagas för utställningsmaterial.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör växtskyddsanstaltens omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföras med $(252\ 000 + 7\ 000 + 10\ 000 + 5\ 200 + 13\ 000 + 11\ 000 + 500 - 9\ 000 - 1\ 000 + 4\ 000 + 10\ 000 + 6\ 000 =) 308\ 700 (+ 56\ 700)$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för anstalten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens växtskyddsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 308 700 kronor

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

[18] 1. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	4 221 000	4 394 596
1956/57 (statsliggaren s. 806)	4 828 300	
1957/58 (förslag)	4 964 700	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med i runt tal 717 800 kronor till 5 546 100 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning [Minskning
<i>A. Undervisningsinstitutionerna</i>	
1. Tjänsteförändringar	
a) 1 föreståndare i Co 14 i st. för arvodesbefattning vid maskintekniska institutionen	30 012
b) 1 trädgårdsmästare i Ca 19 i st. för Ca 16 vid botanisk-genetiska trädgården	1 392
c) 1 laboratorieassistent i Ce 17 i st. för 1 laboratoriebiträde i Ce 11 vid institutionen för marklära	2 136
d) 1 fältassistent i Ce 15 i st. för 1 förman i Ce 12 vid institutionen för växtodlingslära	1 044
e) 1 assistent i Ce 15 i st. för 1 djurskötare i Ce 10 vid institutionen för husdjursgenetik	1 728
f) 1 fältassistent i Ce 15 i st. för 1 laboratoriebiträde i Ce 13 vid institutionen för allmän jordbrukslära	720
g) Justering av lönesättningen för följande personal	
1 laboratorieassistent i Ce 15 i st. för 1 preparator i Ce 14 vid mikrobiologiska institutionen	408
1 trädgårdsmästare i Ce 14 i st. för 1 institutionsvaktmästare i Ce 12 vid institutionen för växtsjukdomslära	636
1 institutionsvaktmästare i Ca 14 i st. för Ca 12 vid institutionen för växternas anatomi och fysiologi	636
1 institutionsvaktmästare i Ce 14 i st. för Ce 12 vid institutionen för marklära	636
1 laboratoriebiträde i Ce 13 i st. för Ce 11 vid institutionen för husdjurens utfodring och skötsel	648
2 laboratoriebiträden i Ce 11 i st. för två tekniska biträden i Ce 8 vid analyslaboratoriet	1 296

	Ökning	Minskning
1 laboratoriebiträde i Ce 11 i st. för 1 tekniskt biträde i Ce 8 vid institutionen för husdjursgenetik: avdelningen vid Wiad	1	164
1 laboratoriebiträde i Ce 11 i st. för 1 tekniskt biträde i Ce 8 vid institutionen för allmän jordbrukslära	1	128
h) 1 mekaniker i Ce 12 i st. för 1 tekniskt biträde i Ce 8 vid mikrobiologiska institutionen	1	452
i) 1 fodermarsk i Ce 12 i st. för 1 djurskötare i Ce 10 vid institutionen för husdjurens utfodring och skötsel . . .		684
j) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 i st. för 1 tekniskt biträde i Ce 8 vid institutionen för husdjurens fysiologi och anatomi	1	128
k) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 i st. för 1 tekniskt biträde i Ce 8 vid institutionen för husdjurens utfodring och skötsel	1	128
l) 1 kanslibitråde i Ce 11 i st. för 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid maskintekniska institutionen	1	128
m) 1 kanslibitråde i Ce 11 i st. för 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid institutionen för lantbrukets driftsekonomi	1	128
n) 1 kanslibitråde i Ce 11 i st. för 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid institutionen för marklära . .	1	128
o) lönereglering för assistenter	14	600
p) 1 andre amanuens i st. för 1 tredje amanuens vid mikrobiologiska institutionen	2	310
q) 1 förste amanuens i st. för 1 tredje amanuens vid institutionen för växternas anatomi och fysiologi	4	596
2. Personalförstärkningar m. m.		
a) 1 forskardocent i Ce 30	22	296
b) 1 förste assistent i Ce 27 vid institutionen för växtsjukdomslära	19	128
c) 1 förste byråingenjör i Ce 27 för apparattekniska frågor	19	128
d) 1 assistent i reglerad befordringsgång vid maskintekniska institutionen	15	264
e) 1 assistent i reglerad befordringsgång vid institutionen för allmän jordbrukslära	15	264
f) 1 preparator i Ce 14 vid institutionen för systematisk botanik och ärftlighetslära	10	104
g) 1 preparator i Ce 14 vid institutionerna för växtsjukdomslära och växtodlingslära	10	104
h) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 vid institutionen för växtsjukdomslära	9	144
i) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 vid institutionen för organisk kemi	9	144

	Ökning	Minskning
j) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 vid institutionen för allmän och oorganisk kemi (avgår arvode å 3 500)	5 644	
k) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 vid mikrobiologiska institutionen	9 144	
l) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 vid institutionen för husdjursgenetik: avdelningen vid Wiad	9 528	
m) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 vid institutionen för växtodlingslära	9 144	
n) 1 förste amanuens vid institutionen för organisk kemi	6 846	
o) 1 förste amanuens vid institutionen för husdjurens utfodring och skötsel	6 846	
p) 1 tredje amanuens för undervisningen i nationalökonomi	2 250	
q) 1 tredje amanuens för undervisningen i driftsekonomi	2 250	
r) Arvode till specialläraren i geodesi	600	
s) Ersättning till ciceroner	1 000	
 <i>B. Biblioteket</i>		
3. Tjänsteförändringar		
a) 1 förste bibliotekarie i Ca 37 i st. för Ca 31	5 316	
b) 1 biblioteksvaktmästare i Ca 14 i st. för 1 förste expeditionsvakt i Ca 11	960	
4. Personalförstärkning		
1 biblioteksbiträde i Ce 11	9 144	
 <i>C. Kansli och kamrerarexpedition</i>		
5. Tjänsteförändringar m. m.		
a) 1 kamrerare i Ca 29 i st. för Ca 27	2 112	
b) 1 bokhållare i Ca 21 i st. för Ce 21	—	
c) 1 kansliskrivare i Ca 15 i st. för 1 kontorist i Ca 13 . .	720	
d) 1 kansliskrivare i Ca 15 i st. för 1 kontorist i Ce 13 . . .	720	
e) 1 kontorist i Ce 13 i st. för 1 kanslibitråde i Ce 11	648	
f) 1 reparatör i Ca 13 i st. för Ce 13	—	
g) 1 förste expeditionsvakt i Ce 12 i st. för Ca 11	324	
h) 1 nattvakt i Ca 10 i st. för arvodesanställd nattvakt .	5 784	
i) Arvoden till styrelsens ordförande och ledamöter	4 000	
 <i>D. Statens jordbruksförsök</i>		
6. Tjänsteförändringar m. m.		
a) 2 överassistenter i Ce 29 i st. för 2 förste assistenter i Ce 27	4 224	
b) 1 assistent i reglerad befordringgång i st. för 1 assistent i Ce 21	3 468	
c) 1 laboratorieassistent i Ce 23 i st. för Cg 19	2 988	

	Ökning	Minskning
d) 1 assistent i Ce 21 i st. för Ce 19	1 344	
e) 1 assistent i Ce 19 i st. för 1 assistent med arvode . . .	12 276	
f) 1 förste kansliskrivare i Ca 17 i st. för 1 kansliskrivare i Ca 15	768	
g) 1 laborant i Ce 15 i st. för 1 provberedare i Ce 13	720	
h) 1 kanslibitråde i Ca 11 i st. för Ce 11	—	
i) 2 extra ordinarie laboratoriebiträden i st. för 2 extra laboratoriebiträden	—	
j) 2 räkneassistenter i Ce 13 i st. för Cg 13	—	
7. Personalförstärkningar		
a) 1 jordbruksförman i Ce 12	9 468	
b) Tillfällig arbetskraft	17 000	
<i>E. Statens husdjursförsök</i>		
8. Tjänsteförändringar		
a) 1 överassistent i Ce 29 i st. för 1 förste assistent i Ce 27	2 112	
b) 1 assistent i reglerad befordringsgång i st. för 1 assi- stent i Ce 21	3 468	
c) 1 assistent i reglerad befordringsgång i st. för 1 aspi- rant i Cg 19	4 812	
d) 1 assistent i Ce 19 i st. för 1 tekniskt biträde i Cg 19 .	—	
e) 1 assistent i Ca 15 i st. för 1 institutionsvaktmästare i Ca 14	408	
f) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 i st. för Cg 9	756	
9. Personalförstärkningar		
a) 1 laboratoriebiträde i Ce 11	9 144	
b) Tillfällig arbetskraft	9 200	
<i>F. Statens försöksgårdar och Norrlands lantbruksförsöksanstalt</i>		
10. Tjänsteförändringar		
a) 1 driftsledare i Ce 23 i st. för 1 jordbruksföreståndare i Ce 18 vid Wiads försöksgård	3 708	
b) 3 assistenter i Ce 19 i st. för 1 förste assistent i Ce 27 och 2 assistenter i Ce 25 vid Flahult, Öjebyn och Ugerup		16 512
11. Personalförstärkningar		
a) 1 förste assistent i Ce 27 vid Norrlands lantbruksför- söksanstalt	19 836	
b) 1 assistent i Ce 19 vid Stenstugu	11 748	
c) 1 institutionsvaktmästare i Ce 12 vid Norrlands lant- bruksförsöksanstalt	9 876	
d) 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid Norr- lands lantbruksförsöksanstalt	8 364	

	Ökning	Minskning
<i>G. Utluna egendom</i>		
12. Tjänsteförändringar		
a) 2 befallningsmän i Ce 12 i st. för arvodestjänster	—	
b) 2 ladugårdsföreståndare i Ce 19 i st. för arvodestjänster	—	
c) 1 bokhållare i Ce 21 i st. för arvodestjänst	—	
d) 1 husmor i Ce 15 i st. för arvodestjänst	—	
<i>H. Diverse äskanden</i>		
13. Arvoden till viss tillfällig personal	61 400	
14. I särskild förteckning upptagna yrkanden	116 200	
<i>I. Automatiska ökningar</i>		
15. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	21 300	
16. 1956 års löne reglering	114 300	
	734 310	16 512
	+ 717 798	

17. Med överlämnande av en utav täckdikningsförsöksnämnden gjord framställning (skr. 10/8 1956) hemställer *högskolestyrelsen* (skr. 23/8 1956) slutligen, *dels* att täckdikningsförsöksverksamheten skall inordnas i försöksverksamheten i övrigt på jordbrukets område och definitivt knyts till högskolans institution för agronomisk hydroteknik såsom en särskild avdelning för dräneringsförsök, *dels* att sagda nämnd skall ombildas till ett beredande organ med befogenhet att under högskolestyrelsen handlägga frågor rörande täckdikningsförsöksverksamheten, *dels* att för samma verksamhet skall fr. o. m. nästa budgetår inrättas en statsagronomtjänst i lönegrad Ca 33, en förste assistenttjänst i lönegrad Ce 27 och en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ce 8 vid nyssnämnda institution, *dels* att medel till avlöningar åt berörda tjänstemän skall upptagas under högskolans avlöningsanslag. Vid bifall till dessa förslag behöver förevarande anslag höjas med ytterligare i runt tal 52 500 kronor.

M o t i v. Högskolestyrelsen framhåller inledningsvis, att den i sina anslagsäskanden liksom föregående år i första hand utgår från de förslag, som beträffande högskolan och statens lantbruksförsök framlagts av 1945 års jordbruksförsöksutredning och 1946 års högskoleutredning. Med hänsyn till att frågan om inrättande av nya överassistenttjänster vid försöksanstalterna och laboratorstjänster vid husdjursinstitutionerna har samband med pågående utredning om försöksanstalternas organisation och husdjursämnenas omfattning m. m., anser sig högskolestyrelsen icke i år kunna framlägga förslag om inrättande av ifrågakvarande tjänster. Vidare anser sig högskolestyrelsen av samma skäl icke kunna framlägga förslag om ordnandet av undervisningen i pedagogik. Liksom tidigare år har högskolestyrelsen medtagit förslag om förbättrad befordringsgång för högskolans assistenter. För

att högskolan skall till sig kunna knyta lämpliga assistenter, måste den föreslagna förbättringen genomföras. Antalet laboratoriebiträden vid högskolan är icke tillräckligt. Detta förhållande medför bl. a., att assistentpersonalen måste anlitas för vissa laboratoriearbeten, som lämpligen borde utföras av den tekniska personalen. Denna omständighet gör, att assistenternas arbetstid icke alltid kan utnyttjas på rätt sätt. För att högskolan skall kunna få tillräckligt kvalificerade biträden för laboratoriearbetet, är det vidare nödvändigt med en förbättrad löneställning för denna personal. Begynnelselönegraden bör vara lönegrad Cg 9 med uppflyttning till lönegrad Ce 11 efter ett år. På de institutioner, där det finnes flera laboratoriebiträden, bör ett eller flera av dessa placeras i lägst lönegrad Ce 13. Slutligen framhålles, att högskolestyrelsen liksom föregående år uppdelat sina anslagsäskanden i två grupper, nämligen dels sådana, som närmare motiverats och som ansetts böra komma i fråga i första hand, och dels sådana, som tillstyrkts utan motivering och endast upptagits i en särskild förteckning.

Åtskilliga av de förslag, som högskolestyrelsen nu framlagt, överensstämmer helt eller i huvudsak med tidigare framförda men ej bifallna förslag. Detta är fallet med de under punkterna 1 b, 1 e—g, 1 i, 1 n—o, 2 c, 2 f—h, 2 l, 2 s, 3 a—b, 5 c, 5 f—h, 6 a—b, 6 d—i, 7 a—b, 8 a—b, 8 d—e, 9 a—b, 10 a, 11 a—b och 12 a—d redovisade förslagen. Beträffande motiveringarna för dessa förslag torde sålunda — i den mån ytterligare synpunkter icke anförts i högskolestyrelsens anslagsäskanden för nästa budgetår — få hänvisas till IX ht 1956 punkterna 1 c, 1 d—i, 2 e—g, 2 i, 2 k, 2 m, 3 a—b, 5 b, 5 e—g, 6 b—h, 7 a, 7 c—d, 8 a, 8 c—d, 9 a, 9 e—d, 10 b, 11 a, 11 d och 12 a—d.

I fråga om motiveringarna för de i det föregående under förevarande anslag redovisade framställningarna må här återgivas följande.

1 a. Högskolestyrelsen erinrar om att den i skrivelse den 2 juli 1953 hos Kungl. Maj:t hemställt, att föreståndaren för maskintekniska institutionen, professorn N. H. Berglund, måtte erhålla pension genom statens pensionsanstalt. Därvid anförde högskolestyrelsen bl. a., att Berglund, som är anställd vid Ultuna lantbruksinstitut och lantbrukshögskolan sedan den 1 november 1925, f. n. uppbär lön som chef för jordbrukstekniska institutet med 2 335 kronor för månad och arvode som föreståndare för maskintekniska institutionen med 250 kronor för månad. Sistnämnda arvode höjdes fr. o. m. den 1 juli 1953 till 375 kronor för månad. Berglund har liksom övriga tjänstemän vid jordbrukstekniska institutet pensionsrätt i Svenska personalpensionskassan (SPP) för den del av lönen, som utgår från institutet. 1942 års jordbrukskommitté föreslog i sitt betänkande med förslag till åtgärder för den jordbrukstekniska forskningen och upplysningsverksamhetens ordnande (SOU 1944: 45), att jordbrukstekniska institutets personal skulle pensioneras i SPP. I yttrande över nämnda betänkande ifrågasatte statskontoret lämpligheten av att institutets tjänstemän pensionerades i ett enskilt företag. Enligt statskontorets mening borde personalen vid ett statsunderstött företag pensioneras genom anlitan av statens pensionsanstalt. Dåvarande departementschefen åberopade i propositionen 1945: 37

statskontorets nyssnämnda yttrande och uttalade därvid, att slutlig ståndpunkt i denna fråga icke borde tagas i detta sammanhang. Departementschefen anförde vidare, att om en fortsatt utredning skulle ge vid handen, att anslutning till statens pensionsanstalt skulle ställa sig förmånligare och kunna ske utan olägenhet för institutet, beslut därom borde meddelas framlid. Fr. o. m. den 1 juli 1953 utgår till institutets verksamhet ett årligt statsbidrag med 325 000 kronor, medan det enskilda näringslivet lämnar ett årligt bidrag av 50 000 kronor. Pensionen i SPP har beräknats på ett lägre belopp än full lön. Institutets styrelse har emellertid beslutat, att hela lönen för samtliga institutets pensionsberättigade tjänstemän, som icke uppnått 50 års ålder, fr. o. m. den 1 juli 1953 skall ligga till grund för pensionsberäkning. För Berglund, som är född år 1896, har institutets styrelse ansett, att avgifterna till SPP skulle bli för höga, därest hela lönen skulle utgöra pensionsunderlag. Det framhålls vidare, att en maskinteknisk linje inrättades vid högskolan år 1949, varefter Berglund måst ägna alltmera tid åt lantbrukshögskolan och fått mindre tid över för verksamheten vid institutet.

I remissyttrande den 12 mars 1954 har statens pensionsanstalt icke ansett sig kunna förorda, att pensionering ordnas för jordbrukstekniska institutets chef och för dess övriga personal hos anstalten. Anstalten ifrågasätter, om icke föreliggande pensioneringsspörsmål kan lösas på så sätt, att den av Berglund innehavda befattningen uppföres på högskolans stat. Statskontoret har i remissyttrande den 6 juli 1954 föreslagit, att för Berglund skall inrättas en pensionsberättigande tjänst som föreståndare för maskintekniska institutionen i lönegrad 34 samt att Berglund därutöver skall erhålla 3 000 kronor för år i egenskap av föreståndare för jordbrukstekniska institutet.

Högskolestyrelsen framhåller, att vid maskintekniska institutionen redan finnes två laboratoriefattningar. Avsikten har varit, att den gemensamme chefen för maskintekniska institutionen och jordbrukstekniska institutet skall ha lön motsvarande professorslön. Redan av dessa skäl bör befattningen placeras i lönegrad Co 14, d. v. s. i samma lönegrad som professor.

1 c. Innehavaren av befattningen skall självständigt handha kvalificerade analytiska arbetsuppgifter. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art finner högskolestyrelsen det angeläget, att tjänsten uppflyttas i föreslagen lönegrad.

1 d. Förmannen har fått ett avsevärt ökat ansvar för utläggningen och skötseln av institutionens försök samt för handledning och övervakning av övrig i försöksverksamheten anställd teknisk personal. Denna förändring av arbetsuppgifterna motiverar den föreslagna uppflyttningen.

1 f. Ifrågavarande tjänst har fr.o. m. budgetåret 1956/57 ändrats från en tjänst som institutionsvaktmästare i lönegrad Ce 12 till en laboratoriebiträdestjänst i lönegrad Ce 13. Förbättringen anses emellertid icke vara till fyllest.

1 h. Högskolestyrelsen erinrar om att den redan i skrivelse den 25 september 1955 framhöll, att ifrågavarande tekniska biträde flyttats från baljväxtlaboratoriet till institutionens verkstad och där tjänstgjorde som meka-

niker. Därvid begärdes, att tjänsten skulle uppflyttas i högre lönegrad. Högskolestyrelsen upprepar nu sitt förslag och förordar, att tjänsten med hänsyn till arbetsuppgifternas art skall placeras i lönegrad Ce 12.

1 j och k. Enligt högskolestyrelsen motiverar göromålen, att tjänsterna ändras till laboratoriebiträdestjänster i lönegrad Ce 11.

1 l. Som stöd för detta förslag anföres, att befattningshavaren måste äga goda språkkunskaper och förmåga att självständigt sköta vissa kvalificerade arbetsuppgifter.

1 m. Forskningsverksamheten vid institutionen för lantbrukets driftsekonomi, liksom driftsekonomisk forskning över huvud taget, måste delvis bedrivas på enkätbasis, varvid en omfattande korrespondens blir erforderlig. För detta ändamål kräves en skicklig stenograf och maskinskriverska. Dessa kvalifikationer är även motiverade av att undervisningen i stor utsträckning genomföres i form av seminarier, för vilka talrika uppsatser och sammanställningar rörande jordbrukets ekonomiska förhållanden måste göras. Ifrågavarande biträde skall dessutom ha hand om institutionens handlingar och diarium. Det är icke möjligt att i längden erhålla erforderlig arbetskraft i kontorsbiträdes löneställning. Enligt högskolestyrelsen motiverar därför arbetsuppgifterna, att tjänsten ändras till en kanslibiträdestjänst.

1 p och q. Den föreslagna uppflyttningen av ifrågavarande amanuens-tjänster motiveras av utökad undervisning.

2. a. På förslag av högskolestyrelsen medgavs i fjol, att de till en docent-tjänst i lönegrad Ce 30 beräknade medlen under budgetåret 1956/57 fick utnyttjas för att avlöna en forskardocent i samma lönegrad. Högskolestyrelsen framhöll därvid, att denna anordning var ett provisorium för innevarande budgetår. Fr. o. m. budgetåret 1957/58 måste en forskardocent-tjänst inrättas.

2 b och h. Vid institutionen för växtsjukdomslära finnes f. n. en assistent och ett laboratoriebiträde. Institutionsföreståndaren har upprepade gånger begärt inrättande av en förste assistenttjänst och ytterligare en laboratoriebiträdestjänst. Högskolestyrelsen vitsordar behovet av dessa tjänster och hänvisar till att 1946 års högskoleutredning föreslagit en förste assistent-tjänst, en assistenttjänst och två laboratoriebiträdestjänster vid institutionen, då utredningen utgått från att professorn och laboratorn bör ha tillgång till var sin assistent och var sitt laboratoriebiträde.

2 d. I och med att maskintekniska linjen inrättades år 1949 och därmed undervisningsbördan för institutionen tredubblades, erhöll institutionen bl. a. två assistentbefattningar. Det visade sig emellertid snart, att institutionen dessutom behövde en instruktör för undervisningen. För detta ändamål nödgades institutionen avstå från en assistenttjänst. Detta har visat sig menligt påverka både institutionens undervisning och dess forskningsverksamhet. Ifrågavarande assistenttjänst behöver därför åter inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

2 e. Innehavaren av den föreslagna tjänsten skall biträda vid jordbearbetningsförsöken. Det erinras om att 1945 års jordbruksförsöksutredning i

sitt förslag till förstärkning av institutionens resurser för jordbearbetningsförsök förordade inrättandet av en förste assistenttjänst, en tjänst som assistent i reglerad befordringsgång och en laboratoriebiträdestjänst.

2 i. Vid institutionen finnes f. n. icke någon tjänst som laboratoriebiträde. Behovet av en sådan tjänst för en kemisk institution torde vara uppenbart.

2 j. Institutionen förfogar f. n. endast över en laboratoriebiträdestjänst. Högskolestyrelsen framhåller behovet av ytterligare en dylik tjänst.

2 k. Mikrobiologiska institutionen förfogar f. n. över två laboratoriebiträdestjänster. Under en lång följd av år har ytterligare sex arvodesavlönade laboratoriebiträden ständigt arbetat inom institutionen. Denna utökning av laboratoriepersonalen är en förutsättning för att nöjaktigt kunna vidmakthålla verksamheten inom institutionens ordinarie arbetsprogram. Det är emellertid såväl arbetstekniskt som ekonomiskt mycket otillfredsställande för institutionen att i denna utsträckning basera verksamheten på arvodesanställd personal, som av naturliga skäl så snart som möjligt söker sig till fasta tjänster. Särskilt besvärande synes detta vara inom mikrobiologien, då personal med tidigare mikrobiologisk erfarenhet mycket sällan står till förfogande. En placering av en del utav den arvodesanställda personalen på fasta tjänster är därför enda utvägen för att tillfredsställande kunna utnyttja den utbildning i mikrobiologisk arbetsteknik, som sålunda regelbundet måste delges nyanställd personal.

2 m. Vid institutionen finnes f. n. endast ett laboratoriebiträde. Detta är alldeles otillräckligt. Många rutinarbeten måste nu utföras av vetenskapligt utbildad personal.

2 n—q. Med hänsyn till omfattningen av den undervisning, som åvilar lärarna i ifrågavarande ämnen, är det enligt högskolestyrelsen synnerligen angeläget, att ifrågavarande amanuensbefattningar inrättas.

2 r. Då arvodet till specialläraren i geodesi fastställdes år 1952, uppgick antalet reducerade undervisningstimmar till 70. Undervisningen omfattar numera 80 reducerade timmar. Med hänsyn härtill bör arvodet höjas till $(80 \times 60 =) 4\,800$ kronor.

4. Förste bibliotekarien måste i hög grad personligen handlägga rutinärenden. Han utför exempelvis praktiskt taget all katalogisering och brevskrivning. Vidare har han måst övertaga en stor del av reklamarbetet i samband med fortsättningskatalogen. Det är därför ofrånkomligt, att förste bibliotekarien för den ständigt ökande korrespondensen och katalogiseringen erhåller ett biträde, vilket åtminstone i någon mån kan avlasta mera rutinmässigt arbete.

5 a, d och e. Sedan löneställningen prövades år 1952, har arbetsuppgifterna för ifrågavarande personal avsevärt utökats. Högskolestyrelsen finner det därför angeläget, att tjänsterna uppflyttas.

5 b. Då stadigvarande behov föreligger av tjänsten, finner högskolestyrelsen skäligt, att densamma ordinariesättes.

5 i. Högskolestyrelsen anser med hänsyn till penningvärdeförändringen nödvändigt, att storleken av ifrågakarande arvodesbelopp omprövas. Förslaget innebär, att arvodet till styrelsens ordförande höjes från 2 000 till 3 000 kronor samt dagarvodena till styrelseledamöterna från 20 till 40 kronor.

6 a. Högskolestyrelsen har under de senaste åren föreslagit inrättandet av två överassistenttjänster, vilkas innehavare i huvudsak skulle svara för statens jordbruksförsöks del i handhavandet av hushållningssällskapens lokala försöksverksamhet. Med hänsyn till pågående utredning av bl. a. försöksverksamheten anser sig högskolestyrelsen icke nu böra upprepa förslaget om ökad personal. Arbetsuppgifterna bör tills vidare övertagas av två förste assistenter, vilkas tjänster i samband därmed föreslås uppflyttade till lönegrad 29.

6 c. Innehavaren av ifrågakarande tjänst handhar skötseln av den vid statens jordbruksförsök placerade masspektrometern. Vidare avses, att han skall sköta ultramikroskopet och infraröd-spektrometern. Med hänsyn till göromålens kvalificerade art är det nödvändigt, att tjänsten uppflyttas, så att ombyte av innehavare utav tjänsten kan undvikas.

6 f. Detta förslag framfördes även i fjol (se IX ht 1956 under 6 e). Högskolestyrelsen framhåller nu, att tjänstens innehavare handhar kassörsgöromålen och de kamerala uppgifterna vid anstalten samt fungerar som sekreterare åt föreståndaren. Anslagen uppgick för budgetåret 1955/56 till ca 1 150 000 kronor och personalen till ca 75 personer. Försöksgårdarnas försöksverksamhet och personal har numera ställts under anstaltens direkta ledning, vilket avsevärt ökat tjänstinnehavarens arbetsbörda och ansvar.

6 j. Med hänsyn till kravet på förbättring av denna personals anställningsförhållanden och det stadigvarande behovet av tjänsterna föreslås, att desamma skall överföras till extra ordinarie stat.

7 b. För innevarande budgetår har för tillfällig arbetskraft beräknats 44 000 kronor, vilket innebär en uppräknings med tio procent på grund av lönehöjningen år 1955. Däremot har posten ej uppräknats med hänsyn till den grundlöneförändring, som skedde föregående år. Realvärdet av beloppet har därigenom avsevärt minskat. Högskolestyrelsen beräknar en höjning med 17 000 kronor vara erforderlig.

8 a. I högskolestyrelsens anslagsäskanden för budgetåren 1954/55—1956/57 upptogs bl. a. förslag om inrättande av en tjänst som överassistent i lönegrad Ce 29. Högskolestyrelsen framhöll därvid, att det var av största betydelse, att den vetenskapliga personalen vid statens husdjursförsök förstärktes i sådan utsträckning, att bl. a. planerade respirationsundersökningar kunde igångsättas och försöksverksamheten rörande ensilageberedning intensifieras. Med hänsyn till pågående utredning av bl. a. försöksverksamheten anser sig högskolestyrelsen icke nu böra upprepa förslaget om ökad personal för ändamålet. Arbetsuppgifterna bör tills vidare övertagas av en förste assistent, vars tjänst i samband därmed bör uppflyttas i lönegrad 29 och benämnas överassistent.

8 c. Vid statens husdjursförsök finnes f. n. en aspiranttjänst i lönegrad Cg 19, avsedd för en agronom. Den nuvarande lönegradsplaceringen är emellertid otillräcklig för att en kompetent person skall kunna erhållas till tjänsten. Enligt högskolestyrelsen bör tjänsten därför inordnas i reglerad beföringsgång för agronomer.

8 f. Den föreslagna uppflyttningen motiveras med de göromål, som åvilar tjänstinnehavaren.

9 b. F. n. disponerar statens husdjursförsök ett belopp av 54 000 kronor till tillfällig arbetskraft. I fråga om medelsbehovet för nästa budgetår beräknar högskolestyrelsen 10 000 kronor till extra arbetskraft för laboratorie- och fältarbeten samt 40 860 kronor till avlöning åt tre assistenter i lönegrad Cg 21 och 12 276 kronor till avlöning åt en assistent i lönegrad Cg 19 eller tillhoppa 63 200 kronor, vilket innebär en ökning med 9 200 kronor.

10 a. Jordbruksföreståndaren vid Wiad har under ekonomidirektören ansvaret för jordbruksdriften vid gården, som har en areal av 484 hektar, varav 163 hektar åker. Omsättningen för jordbruket uppgår till ca 400 000 kronor för år. Föreståndaren är även redogörare för jordbruksdriften. Som jämförelse nämnes av högskolestyrelsen, att driftsledaren vid Röbbäcksdalen, som icke är redogörare för jordbruksdriften vid denna gård, är placerad i lönegrad Ce 21. Sistnämnda gård har en areal av 206 hektar, varav 97 hektar åker, och en omsättning för jordbruket uppgående till ca 100 000 kronor för år.

10 b. Kungl. Maj:t har genom beslut den 15 juni 1956 medgivit inrättandet av assistenttjänster i lönegrad Ce 19 vid Offers, Flahults, Ugerups och Öjebyns försöksgårdar. I samband härmed skulle indragas en förste assistenttjänst i lönegrad Ce 27 och tre assistenttjänster i lönegrad Ce 25. Vid 1956 års riksdag fattades beslut om utbyte av assistenttjänsten vid Offers försöksgård mot en tjänst som assistent i lönegrad Ce 19 (se IX ht 1956 s. 63 under 10 c och s. 66).

11 c och d. I fråga om dessa yrkanden hänvisar högskolestyrelsen till sitt den 17 november 1954 avgivna förslag till viss omorganisation beträffande de statliga försöksgårdarna på jordbrukets område. Högskolestyrelsen erinrar vidare om Röbbäcksdalsutredningens den 26 januari 1954 avgivna slutbetänkande med förslag rörande utbyggnaden av en central forskningsinstitution för norrländska jordbruksfrågor m. m. Förslaget och betänkandet har behandlats i propositionen nr 116 till 1955 års riksdag (JoU 24; rskr. 277).

13. Högskolestyrelsen föreslår i det följande under anslaget till särskilda undersökningar, att kostnaderna för vissa undersökningar skall överföras bl. a. till förevarande anslag.

14. Under denna punkt har upptagits de i förut omförmälda förteckning sammanförda yrkanden, vilka icke närmare motiverats. Beträffande den närmare innebörden av dessa yrkanden torde få hänvisas till förteckningen. Här må blott nämnas, att yrkandena omfattar ett flertal förslag till tjänsteförändringar och personalförstärkningar vid såväl undervisningsinstitutioner-

na som försöksanstalterna. Högskolestyrelsen framhåller, att de upptagna förändringarna genomgående kan sägas vara angelägna.

15 och 16. Ökningarna under dessa punkter är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Statens lönenämnd*, som avgivit utlåtande endast såvitt angår frågan om förändring av en tjänst som tekniskt biträde i lönegrad Ce 8 till mekaniker i Ce 12 vid mikrobiologiska institutionen, har från de synpunkter, nämnden har att beakta, icke något att erinra mot den föreslagna placeringen i lönegrad 12. Tjänstebenämningen bör emellertid vara institutionsvaktmästare.

Departementschefen

Högskolestyrelsen har även i år framlagt förslag till ett flertal tjänsteförändringar och personalförstärkningar. Med anledning härav torde jag få erinra om att jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 januari 1956 tillkallat särskilda sakkunniga att verkställa utredning och avge förslag rörande forskningen, undervisningen och försöksverksamheten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök. För att icke föregripa de resultat, vartill denna utredning kan komma att leda, synes stor återhållsamhet böra iakttagas i fråga om inrättandet av nya tjänster och vidtagandet av andra förändringar vid högskolan.

De av högskolestyrelsen framställda yrkandena rörande nya tjänster kan jag därför tillstyrka endast i så måtto, att jag förordar inrättandet av två amanuens tjänster, nämligen dels en tjänst som förste amanuens vid institutionen för växtsjukdomslära, dels en tjänst som tredje amanuens vid institutionen för lantbrukets driftsekonomi. Kostnaderna för dessa båda personalförstärkningar uppgår till 9 100 kronor. Vidare synes de för tillfällig arbetskraft vid statens jordbruksförsök och statens husdjursförsök beräknade beloppen böra höjas med 1 800 respektive 2 200 kronor. I detta sammanhang får jag fästa uppmärksamheten på att förvaltningen av högskolans byggnader genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 överförts till byggnadsstyrelsen. Till följd av denna omläggning kan en assistent i lönegrad 23, som hittills under ekonomidirektörens handlagt ärenden rörande ifrågavarande byggnaders underhåll m. m., frigöras för andra arbetsuppgifter. Beloppet för tillfällig arbetskraft vid kansliet och kamrerarexpeditionen bör dock i samband därmed minskas med 12 000 kronor. Högskolestyrelsens yrkande om inrättande av en forskardocenttjänst i lönegrad Ce 30 anser jag mig icke kunna tillstyrka. Däremot har jag icke något att invända mot att hittillsvarande anordning att utnyttja de till en docenttjänst i lönegrad Ce 30 beräknade medlen för avlönande av en forskardocent i samma lönegrad bibehållas även under nästa budgetår.

Vad härefter angår högskolestyrelsens övriga förslag finner jag mig icke kunna förorda inrättandet av en tjänst som föreståndare i lönegrad Co 14 vid maskintekniska institutionen i stället för den hittillsvarande arvodesbefattningen. Enligt vad jag inhämtat har chefen för civildepartementet emellertid för avsikt att i annat sammanhang föreslå viss förbättring av föreståndarens

pensionsförhållanden. Däremot tillstyrker jag, att en tjänst som djurskötare i lönegrad Ce 10 vid institutionen för husdjursgenetik omändras till en assistenttjänst. Denna tjänst bör placeras i lönegrad Ce 15 och skall vara en personlig tjänst för Arturs Strautmanis. Vidare bör en tjänst såsom tekniskt biträde i lönegrad Ce 8 utbytas mot en befattning som institutionsvaktmästare i lönegrad Ce 12 med placering vid mikrobiologiska institutionens verkstad. Kostnaderna för ifrågakvarande tjänsteförändringar kan beräknas till 3 200 kronor. I fråga om de av högskolestyrelsen föreslagna överföringarna till ordinarie respektive extra ordinarie stat tillstyrker jag, att en bokhållartjänst i lönegrad Ce 21, en reparatörstjänst i lönegrad Ce 13 och en kanslibiträdets tjänst i lönegrad Ce 11 skall överföras till ordinarie stat fr. o. m. nästa budgetår. På grund av beräknade löneklassförändringar och reglerad befordringsgång samt förra årets lönereglering behöver anslaget uppräknas med sammanlagt 135 600 kronor. Härutöver beräknar jag 13 000 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden. Å andra sidan kan anslaget minskas med 16 500 kronor genom att en förste assistenttjänst i lönegrad Ce 27 och två assistenttjänster i lönegrad Ce 25 utbytes mot tre assistenttjänster i lönegrad Ce 19 i enlighet med 1955 års principbeslut (prop. 116) om avveckling av de nuvarande assistenttjänsterna vid försöksgårdarna.

Av vad jag anfört i det föregående framgår bl. a., att jag icke ansett mig kunna tillstyrka, att avlöningskostnaderna för vissa i det följande under anslaget till särskilda undersökningar närmare angivna undersökningar skall överföras till förevarande anslag.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat, bör ifrågakvarande anslag höjas med sammanlagt $(9\ 100 + 1\ 800 + 2\ 200 - 12\ 000 + 3\ 200 + 135\ 600 + 13\ 000 - 16\ 500 =)$ 136 400 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 345 200 (+ 24 700) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 81 500 (+ 18 900) kronor;

arvoden till viss tillfällig personal vid institutionerna och försöksanstalterna 226 500 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 2 486 100 (— 16 700) kronor;
 särskilda löneförmåner till viss tjänsteman 1 800 (oförändrat) kronor;
 rörligt tillägg 823 600 (+ 109 500) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(1\ 345\ 200 + 81\ 500 + 226\ 500 + 2\ 486\ 100 + 1\ 800 + 823\ 600 =)$ 4 964 700 (+ 136 400) kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras ytterligare en bokhållartjänst i lönegrad Ca 21, en reparatörstjänst i lönegrad Ca 13 och en kanslibiträdets tjänst i lönegrad Ca 11.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 345 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	81 500
3. Arvoden till viss tillfällig personal vid institutionerna och försöksanstalterna	226 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 486 100
5. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman ..	1 800
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	823 600
	Summa kronor 4 964 700

c) till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 964 700 kronor.

[19] 2. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	572 200	712 386
1956/57 (statsliggaren s. 809)	646 600	
1957/58 (förslag)	714 200	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 143 200 kronor till 789 800 kronor enligt följande sammanställning.

	Anvisat för 1956/57	Ökning
<i>Kansli, undervisningsinstitutioner m. m.</i>		
1. Reseersättningar	45 700	4 000
2. Övriga expenser	35 000	5 200
3. Publikationstryck	22 000	14 000
4. Publikationer på svenska språket från högskolans institutioner	—	5 000
5. Driftkostnader för lastbilar	4 500	1 500
6. Driftkostnader för haljväxtlaboratoriet	71 200	36 000
7. Städning och renhållning	118 400	10 200

	Anvisat för 1956/57	Ökning
<i>Statens jordbruksförsök</i>		
8. Reseersättningar	61 000	10 900
9. Övriga expenser	17 100	2 500
<i>Statens husdjursförsök</i>		
10. Övriga expenser	10 200	2 800
11. Övriga utgifter	16 000	24 000
<i>Institutionen för husdjursgenetik: avdelningen vid Wiad</i>		
12. Ersättning åt Wiads försöksgård	45 800	1 400
<i>Norrlands lantbruksförsöksanstalt</i>		
13. Bränsle, lyse och vatten	—	22 700
14. Övriga expenser	—	3 000
		143 200

Motiv. 1. För avdelningen vid Wiad beräknas ytterligare 1 000 kronor, vilken ökning föränledes huvudsakligast av den föreslagna nya avdelningen för svinförsök. De höjda traktamentsersättningarna medför ett ökat medelsbehov av 2 000 kronor. Med hänsyn till behovet av ökad tillsyn över försöksgårdarna erfordras slutligen ytterligare 1 000 kronor.

2. Av den begärda ökningen faller 2 000 kronor på biblioteket, 800 kronor på överinspektörens kansli samt 2 400 kronor på högskolans kansli, kamrerarexpedition, park, pannrum, mekanisk verkstad, snickeriverkstad m. m. Beträffande motiveringen för dessa yrkanden, vilka framställdes även i fjol, hänvisas till IX ht 1956 s. 68 under 2.

3. Som stöd för ökningen av denna post återopas i huvudsak samma motivering som i fjol (se IX ht 1956 s. 68 under 3).

4. Samma yrkande framställdes i anslagsäskandena för innevarande budgetår utan att då vinna bifall. Beträffande motiveringen för äskandet hänvisas till IX ht 1956 s. 69 under 4.

5. Posten avses för att täcka driftkostnaderna för en lastbil och en skåpbil.

6. Under anslaget till särskilda undersökningar i det följande framhåller högskolestyrelsen, att de fortsatta försöken med baljväxter numera får anses vara en ordinarie arbetsuppgift för baljväxtlaboratoriet. Kostnaderna, vilka för nästa budgetår beräknas uppgå till 1 000 kronor, bör därför upptagas under denna anslagspost. Vidare bör under posten uppföras dels 20 000 kronor till en försöksanläggning, medgivande bl. a. utformning av nytt framställningsförfarande för baljväxtkulturerna, dels 15 000 kronor för utvecklingsarbeten i samband med sådant framställningsförfarande.

7. Av ökningen beror 6 200 kronor på att kollektivavtalslönerna till städerskorna höjts fr. o. m. den 1 januari 1956. Beloppet hänför sig med 5 500 kronor till de ordinarie städerskorna samt med 700 kronor till vikarier och

extra städarbeten. Återstående ökning, 4 000 kronor, föranledes av att kostnaderna för fönsterputsning, rengöringsmedel m. m. samt för tvätt upptagits med för låga belopp i tidigare beräkningar.

8. Under denna post föranleder de höjda traktamentsersättningarna en uppräknig med 5 000 kronor. Det får vidare anses nödvändigt, att försöksgårdspersonalen får möjlighet att hålla intim kontakt med jordbruket och detsammans företrädare samt övrig försöksverksamhet inom respektive försöksgårds område. Därtill kommer ett stegrad medelsbehov för resor för de båda nya försöksgårdarna Röbbäcksdalen och Stenstugu. Med hänsyn härtill behöver posten uppräknas med ytterligare 5 900 kronor.

9 och 10. Till bestridande av de ökade kostnaderna för telefon, telegram och annonser anser högskolestyrelsen det erforderligt, att posterna uppräknas med respektive 2 500 och 2 800 kronor.

11. Detta yrkande framställdes även i fjol utan att då vinna bifall. Rörande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 69 under 12.

12. Höjningen erfordras för att täcka kostnaderna för 1956 års löneförhöjning och är sålunda av automatisk karaktär.

13 och 14. Från dessa nya poster avses skola bestridas kostnaderna för Norrlands lantbruksförsöksanstalts institutionsbyggnad jämte tillhörande växthus m. m.

Departementschefen

Beträffande kansliet och undervisningsinstitutionerna bör posten till reseedrättningar med hänsyn till de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning uppräknas med 5 000 kronor. Vidare bör posten till publikationstryck på grund av de stegrade tryckningskostnaderna höjas med 2 000 kronor. Med anledning av att tryckningen av högskolans katalog hädanefter skall bestridas från sistnämnda post, bör densamma ökas med ytterligare 2 000 kronor. Det synes vidare lämpligt, att vissa under rubriken övriga utgifter upptagna delposter sammanföres under en enda post. Jag föreslår därför, att delposterna till stallet, försäkringar, sjukvårdskostnader för studentkåren, inköp av grus samt oförutsedda utgifter fr. o. m. nästa budgetår skall hänföras till en ny delpost, benämnd diverse utgifter, vilken därvid skall upptagas med ett belopp av 4 000 kronor, innebärande en anslagsminskning med sammanlagt 1 900 kronor. Ur posten torde emellertid även få bestridas utgifter för sotning, snöskottning, väg- och parkunderhåll m. m., vartill medel hittills anvisats under anslaget till Underhåll av byggnader m. m. Å andra sidan torde — i enlighet med vad jag kommer att föreslå i det följande vid behandlingen av högskolans materielanslag — de under sistnämnda anslag upptagna kostnaderna för exkursioner höra överflyttas till förevarande anslag och fr. o. m. nästa budgetår uppföras såsom en särskild delpost under rubriken övriga utgifter. Detta medför en uppräknig av förevarande anslag med 9 500 kronor. I övrigt anser jag mig beträffande kansliet och undervisningsinstitutionerna endast kunna förorda, att delposterna till driftkostnader för lastbilar ävensom till städning och renhåll-

ning skall uppräknas med 1 500 respektive 10 200 kronor samt att posten till sjukvård m. m. skall minskas med 1 000 kronor. Jag kan alltså bl. a. icke biträda förslaget, att till förevarande anslag skall överföras vissa kostnader för de fortsatta försöken med baljväxter. Medelsanvisningen till kansliet och undervisningsinstitutionerna bör alltså höjas med (5 000 + 4 000 — 1 900 + 9 500 + 1 500 + 10 200 — 1 000 =) 27 300 kronor.

Vad härefter angår försöksanstalterna vill jag beträffande statens jordbruksförsök förordna, att posten till reseersättningar med hänsyn till höjda rese- och traktamentskostnader m. m. skall uppräknas med 6 000 kronor. Enligt min mening synes kostnaderna för bränsle, lyse och vatten samt för övriga expenser vid Norrlands lantbruksförsöksanstalt icke böra upptagas under särskilda nya poster. Ifrågavarande utgifter torde i stället böra bestridas från motsvarande poster under jordbruksförsöken. Jag föreslår fördenskull, att jordbruksförsökens poster till bränsle, lyse och vatten samt till övriga expenser höjes med 30 000 respektive 3 000 kronor. För statens husdjursförsöks del kan jag endast tillstyrka en uppräknings av posten till reseersättningar med 1 300 kronor. Medelsanvisningen till anstalternas omkostnader bör alltså höjas med (6 000 + 30 000 + 3 000 + 1 300 =) 40 300 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat behöver förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med (646 600 + 27 300 + 40 300 =) 714 200 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 67 600 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:*
Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 714 200 kronor.

[20] 3. **Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	530 000	526 212	158 789
1956/57 (statsliggaren s. 811)	350 000		
1957/58 (förslag)	228 000		

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 277 600 kronor till 627 600 kronor enligt följande sammanställning.

	Anvisat för 1956/57	Ökning
1. Institutioner och samlingar	235 400	192 600
2. Avdelningen för statistik och försöksteknik	10 000	2 000

	Anvisat för 1956/57	Ökning
3. Exkursioner	9 500	4 000
4. Försökskostnader och materiel vid statens jordbruksförsök	68 000	33 500
5. Försökskostnader och materiel vid statens husdjursförsök	2 100	15 000
6. Inventarier till försöksverksamheten vid statens försöks- gårdar	25 000	3 500
7. Instrumentverkstaden m. m.	—	7 000
8. Studieresor	—	20 000
	Summa kronor	277 600

Motiv. 1. Högskolestyrelsen framhåller, att 1946 års högskoleutrednings förslag rörande storleken av institutionernas årsanslag ännu ej genomförts. Den avsevärda höjningen av priserna på materiel av olika slag, som ägt rum under senare år, har medfört, att verksamheten vid institutionerna icke kunnat uppehållas i avsedd omfattning. Högskolestyrelsen anser därför angeläget, att kompensation erhålles för ifrågavarande prishöjningar. Av en år 1951 vid vissa naturvetenskapliga institutioner vid Uppsala universitet verkställd utredning framgick, att prishöjningarna på olika slag av materiel från år 1946 till år 1951 uppgått till minst 50 procent. En kompletterande utredning år 1952 visade, att priserna sedan våren 1951 stigit med ytterligare cirka tio procent, varför den sammanlagda prishöjningen uppgår till cirka 65 procent. Högskoleutredningen beräknade årsanslagen för undervisningsinstitutionerna till sammanlagt 288 700 kronor. Med 65 procents förhöjning skulle anslagsposten behöva upptagas med 476 300 kronor. Då fr. o. m. år 1956 till avlöningsanslaget överförts 74 600 kronor, motsvarande medel till tillfällig arbetskraft, uppgår den föreslagna höjningen på resterande del till cirka 140 000 kronor.

I samband med framställningen om medel till särskilda undersökningar har högskolestyrelsen anfört motiv för att medel till undersökningar angående kromosomfördubblade typer av lantbruksväxter, jordbearbetningsförsök, fortsatta jordbruksförsök, bevattningsförsök samt forsknings- och försöksverksamhet vid institutionen för växtodlingslära beträffande ogräsen bekämpande i fortsättningen bör upptagas under förevarande post. För dessa ändamål beräknar högskolestyrelsen respektive 14 000, 7 000, 2 000, 600 och 2 300 kronor. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 begärde högskolestyrelsen under anslaget till särskilda undersökningar ett belopp av 14 300 kronor till undersökning av kaliums förekomstsätt och löslighetsförhållande i odlad mark (se IX ht 1956 s. 81 under 2 b). Denna undersökning är enligt högskolestyrelsen av den art och långvarighet, att den bör ingå i institutionens ordinarie verksamhet. Slutligen beräknas 6 000 kronor för den föreslagna svinavdelningen vid Wiad, 1 400 kronor till undervisningen i pedagogik, 2 000 kronor för undervisningen i nationalekonomi samt 3 000 kronor för undervisningen i fastighetsbildning.

2—5 samt 7 och 8. De under dessa punkter framlagda förslagen avser ändamål, för vilka medel begärdes jämväl i anslagsäskandena för innevarande budgetår. Då motiveringarna för förslagen liksom de äskade beloppen i allt väsentligt överensstämmer med vad som då anfördes och yrkades, torde här blott behöva hänvisas till IX ht 1956 s. 72—73 under 2—5.

6. Av den under posten begärda ökningen avses 2 500 kronor till anskaffande av handbibliotek vid Röbbäcksdalen. Som motivering härför anföres, att ett väl tilltaget handbibliotek, gemensamt för samtliga försöks- och provningsavdelningar vid Röbbäcksdalen, torde vara en förutsättning för att verksamheten skall kunna hållas på den höga och tidsenliga nivå, som måste krävas av en för Norrland ny och central lantbruksförsöksanstalt. Institutionsbyggnaden med däri inrymt bibliotek beräknas bli färdigställd under budgetåret 1957/58, varför den nödvändigaste facklitteraturen då bör anskaffas. Återstående ökning, 1 000 kronor, hänför sig till merkostnader för anskaffande av inventarier i övrigt till försöksverksamheten vid försöksgårdarna.

Departementschefen

Vid behandlingen i fjol av ifrågavarande anslagspunkt förklarade jag bl. a., att det enligt min mening syntes av rent budgettekniska skäl under förevarande anslag böra anvisas enbart medel till kostnader för materiel i egentlig mening. För övriga under anslaget upptagna ändamål syntes medelsanvisningen lämpligen böra ske till nyanskaffning och underhåll av utrustning under ett nytt anslag samt såvitt angick avlöningskostnader för viss mera tillfälligt anställd personal under högskolans avlöningsanslag. Jag var emellertid icke beredd att för det dåvarande taga ställning till hur mycket av anslaget som kunde anses belöpa på nyanskaffning och underhåll av utrustning. Jag förklarade mig därför vilja återkomma till denna fråga i annat sammanhang. Däremot föreslog jag, att nyssnämnda avlöningskostnader redan fr. o. m. budgetåret 1956/57 skulle avskiljas från anslaget och uppföras under en särskild anslagspost i högskolans avlöningsstat. I anslutning härtill förordade jag, att ett belopp av 205 000 kronor skulle överföras på sätt nyss anförts. Riksdagen hade icke något att erinra mot detta förslag (rskr. 9).

Jag torde nu åter få anmäla frågan om överflyttande till ett nytt anslag av sådana kostnader, som kan anses belöpa på nyanskaffning och underhåll av utrustning. Enligt vad jag under hand inhämtat från högskolestyrelsen, torde för innevarande budgetår ett belopp av 112 000 kronor ha avsetts härför. Ett belopp av denna storlek torde böra äskas för ändamålet för nästa budgetår och anvisas under högskolans nuvarande anslag till inredning och utrustning, vilket sistnämnda anslag i samband därmed bör få rubriken ändrad till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Nyanskaffning och underhåll av utrustning.

Vad därefter angår högskolestyrelsens äskanden, kan jag icke biträda förslaget, att kostnaderna för vissa i det följande under anslaget till särskilda

undersökningar närmare angivna undersökningar skall överföras till förevarande anslag. Medel för dessa ändamål torde sålunda även för nästa budgetår böra anvisas i den ordning, som hittills tillämpats. Vidare anser jag mig icke böra tillstyrka de av högskolestyrelsen föreslagna höjningarna under anslaget. Såsom jag redan anfört vid behandlingen av högskolans omkostnadsanslag, synes de under förevarande anslag upptagna kostnaderna för exkursioner böra överflyttas till omkostnadsanslaget. Till följd härav kan medelsanvisningen under materielanslaget minskas med i runt tal 10 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit torde förevarande anslag för nästa budgetår böra uppföras med (350 000—112 000—10 000=) 228 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att bestämma anslagets fördelning på de olika institutionerna och försöksanstalterna.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 228 000 kronor.

[21] 4. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1955/56	75 000	64 206	12 334
1956/57 (statsliggaren s. 811)	75 000		
1957/58 (förslag)	60 000		

Den vid utgången av budgetåret 1955/56 förefintliga reservationen var i realiteten disponerad.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avses 55 000 kronor till årsanslag och 20 000 kronor till kompletterande inköp och bokbindning.

Yrkanden. Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 40 000 kronor till 115 000 kronor. Av höjningen avses 5 000 kronor för årliga löpande utgifter. Återstående belopp, 35 000 kronor, skall användas till kompletterande inköp och bokbindning. Slutligen hemställer högskolestyrelsen, att inkomster av försålda böcker och makulatur måtte få tagas till uppbörd på anslaget samt användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

Motiv. Till stöd för yrkandena framhålles, att anskaffningskostnaderna ökat ytterligare under det gångna året. Prisstegringen till följd av höjda pappers- och tryckningskostnader torde i genomsnitt uppgå till tio procent under år 1955. Vidare har under de senaste åren en påtaglig ökning skett av den tyska lantbrukslitteraturen. Tidskriftspriserna i Tyskland har sedan

länge varit de högsta i världen. Om anslaget ej höjes nästa budgetår, torde ännu en gång en kraftig nedskärning av bibliotekets inköp av tidskrifter och böcker bli nödvändig. Denna gång torde skadeverkningarna bli ännu svårare än i juni 1951.

Departementschefen

Med hänsyn till ökade kostnader för litteraturanskaffning och bokbindning tillstyrker jag, att anslaget skall uppräknas med 5 000 kronor. Då å andra sidan ett för innevarande budgetår under anslaget anvisat engångsbelopp å 20 000 kronor bortfaller, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 60 000 kronor. Högskolestyrelsens framställning, att inkomster av försålda böcker och makulatur skall få tagas till uppbörd på anslaget samt användas för det med anslaget avsedda ändamålet, kan jag av principiella skäl icke biträda.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

[22] 5. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	83 400	94 653	4 963
1956/57 (statsliggaren s. 811)	89 400		
1957/58 (förslag)	94 800		

Reservationen vid utgången av budgetåret 1955/56 var i sin helhet disponerad.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avses 18 000 kronor för sex licentiestipendier å 3 000 kronor, 12 000 kronor för två doktorandstipendier å 6 000 kronor samt 59 400 kronor för 27 elevstipendier å 2 200 kronor.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp.

I detta sammanhang torde få anmälas ett av *Sveriges förenade studentkårer* den 31 augusti 1956 avgivet förslag angående doktorand- och licentiestipendierna vid högskolorna under jordbruksdepartementet. I förslaget hemställles dels att anslagen till ifrågavarande stipendier skall ökas, så att dessa till antal och storlek kan väntas få samma rekryteringsfrämjande effekt, som avsågs, då de inrättades år 1947, dels att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom anslag till stipendier för främjande av högre studier vid ifrågavarande högskolor för budgetåret 1957/58 upptaga ett belopp av tillhopa 84 400 kronor.

Vidare har *Sveriges akademikers centralorganisation* i framställning den 30 oktober 1956 hemställt, att anslagen till doktorand- och licentandstipendier skall ökas, så att dels deras ursprungliga realvärde återställs och därutöver en viss höjning av realvärdet kommer till stånd, dels antalet stipendier kommer att stå i samma relation till antalet avlagda primärexamina som vid stipendiernas inrättande år 1947.

Departementschefen

Med hänsyn till de ökade levnadskostnaderna torde beloppet för vart och ett av elevstipendierna böra höjas med 200 kronor till 2 400 kronor. Detta föranleder en kostnadsökning med $(27 \times 200 =) 5\,400$ kronor. Vad här- efter angår de av Sveriges förenade studentkårer och Sveriges akademikers centralorganisation framförda förslagen, torde desamma komma att upp- tagas till behandling i samband med pågående utredningsarbete angående det högre undervisningsväsendets upprustning i olika avseenden.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit synes anslaget för nästa bud- getår böra uppföras med ett belopp av $(89\,400 + 5\,400 =) 94\,800$ kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsan- slag av 94 800 kronor.

[23] 6. **Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Nyanskaffning och underhåll av utrustning**

	Anslag
1957/58 (förslag)	352 000

Under anslagsrubriken *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning* har för innevarande budgetår anvisats ett reserva- tionsanslag av 240 000 kronor (statsliggaren s. 812).

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruks- försök* (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med 363 900 kronor. Anslaget föreslås skola fördelas enligt följande sammanställning.

1. Sju institutioner	71 200
2. Institutionen för husdjurens fysiologi och anatomi	9 300
3. Institutionen för husdjursgenetik	3 500
4. Institutionen för husdjursgenetik: avdelningen vid Wiad	4 000
5. Svinavdelningen vid Wiad	25 000
6. Institutionen för växternas anatomi och fysiologi	7 000
7. Institutionen för marklära	12 000
8. Mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet	20 000
9. Biblioteket	1 200
10. Undervisningen i geodesi	9 500

11. Undervisningen i mjölkhushållning	5 000
12. Maskinell utrustning m. m.	35 000
13. Statens jordbruksförsök	35 000
14. Statens husdjursförsök	10 100
15. Inventarieanskaffning vid statens försöksgårdar, vilken innebär en höjning av gårdarnas lantbrukskapital	81 100
16. Inredning och utrustning till institutionsbyggnaden för Norrlands lantbruksförsöksanstalt	35 000

Summa kronor 363 900

M o t i v. 1. Vid beräkningen av medelsbehoven för ifrågavarande institutioner — vilka närmare angivits i anslagsskrivelsen — har högskolestyrelsen utgått från de av 1946 års högskoleutredning föreslagna beloppen, varifrån dragits för budgetåren 1949/50—1956/57 anvisade belopp. De av högskoleutredningen beräknade beloppen har dock uppräknats med belopp, ungefärligen motsvarande prisförhöjningarna. Beträffande institutionen för allmän jordbrukslära har därutöver beräknats ett belopp av 6 000 kronor till utrustning av de nya lokaler, som tillförts institutionen.

2. Institutionen har behov av ett större modernt mikroskop med tillbehör av olika slag. Kostnaden härför har beräknats till cirka 5 000 kronor. Både för undervisningens rationalisering och för olika ändamål i samband med forskningsuppgifter är det värdefullt med en småbildskamera av typ Leica med utrustning för olika användningsområden. En sådan kamera har beräknats kosta cirka 3 000 kronor. Slutligen erfordras vid institutionen ett större kylskåp för arbeten i ungdomsladugården. För sistnämnda ändamål har upptagits ett belopp av omkring 1 300 kronor.

3. Beloppet erfordras för inköp av en mikromanipulator, vilket instrument är oundgängligen nödvändigt för de arbeten, som pågår vid institutionen.

4. Beloppet är i första hand avsett för inköp av utrustning till det kemiska laboratoriet.

5. Under avlöningsanslaget har framhållits angelägenheten av att verksamheten vid svinavdelningen på Wiad igångsättes. För att detta skall kunna ske erfordras bl. a. den föreslagna utrustningen.

6. Beloppet är avsett för komplettering av institutionens möblering.

7. Institutionsföreståndaren har hos högskolestyrelsen hemställt om ett belopp av 56 031 kronor för nästa budgetår. För budgetåren 1955/56 och 1956/57 har anvisats tillhoppa 24 500 kronor. Högskolestyrelsen anser ett belopp av 12 000 kronor skäligt för att täcka de nödvändigaste behoven under budgetåret 1957/58.

8. Beloppet är avsett för att anskaffa en särskilt känslig automatisk ledningsförmåge- respektive kapacitetsmättningsbrygga samt termostatanordningar m. m.

9. Den föreslagna medelsanvisningen erfordras för inköp av bord och stolar.

10. Delta belopp är i första hand avsett för inköp av stereotop för framställning av flygbilder av plan- och nivåkartor, ortogonalkoordinatograf samt tio plattkoordinatografer av plast.

11. Beloppet avses för inköp av en separator, vilken erfordras vid övningarna för högre betyg.

12. Åtskilliga institutioner har begärt medel, avsedda att täcka kostnaderna för maskinell utrustning för fältförsöksverksamhet, paketvagnar m. m. Högskolestyrelsen har sammanfört framförda krav under denna punkt.

13. Av beloppet avses i första hand 3 000 kronor till botaniska laboratoriet, 5 000 kronor till speciallaboratorier, 1 000 kronor till cereal- och jordlaboratorierna, 6 000 kronor till möbler och kontorsinventarier, 15 000 kronor till vegetationsgården samt 5 000 kronor till maskinell utrustning.

14. Beloppet är avsett för färdigställande av en elektrisk gasbestämningsapparat å ämnesomsättningslaboratoriet.

15. Försöksgårdsföreståndarna har beräknat, att för ändamålet erfordras en medelsanvisning av cirka 143 000 kronor. För att tillgodose de mest angelägna önskemålen föreslår högskolestyrelsen anvisandet av ett belopp av 81 100 kronor.

16. Uppförandet av institutionsbyggnaden vid Norrlands lantbruksförsöksanstalt pågår. Byggnadsarbetena beräknas komma att slutföras under budgetåret 1957/58. Beloppet är i första hand avsett till möbelinköp för sammanträdesrum och lunchrum, armatur, kärl till växthus, analysvågar, mikroskop, apparatur till grobarhetsbestämningar, tork- och kylskåp, laboratorieglass och fotoutrustning.

Departementschefen

I enlighet med vad jag föreslagit i det föregående vid behandlingen av högskolestyrelsens materielanslag, bör till förevarande anslag överföras sådana kostnader, som kan anses belöpa på nyanskaffning och underhåll av utrustning och som hittills belastat materielanslaget. Dessa kostnader har uppskattats till 112 000 kronor. Jag föreslår sålunda, att förevarande anslag uppräknas med detta belopp. I anslutning härtill bör anslaget fr. o. m. nästa budgetår benämnas Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Nyanskaffning och underhåll av utrustning.

Då jag icke anser mig kunna tillstyrka någon ökning av medelsanvisningen med anledning av högskolestyrelsens nyss angivna anslagsäskanden, bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med (240 000 + 112 000 =) 352 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att sedermera bestämma den närmare dispositionen av anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 352 000 kronor.

[24] 7. *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	125 000	117 051	36 648
1956/57 (statsliggaren s. 812)	130 000		
1957/58 (förslag)	136 000		

Den reservation, som förelåg vid utgången av budgetåret 1955/56, kan förväntas bli förbrukad under innevarande budgetår.

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 23/8, 30/8 och 1/9 1956) hemställer, att anslaget skall ökas med i runt tal 64 000 kronor till 194 000 kronor. Ökningen har beräknats på följande sätt.

	1956/57	Ökning	Minskning
1. <i>Undersökningar, till vilka anslag nu utgår</i>			
a) Undersökningar angående kromosomfördubblade typer av lantbruksväxter	38 000		38 000
b) Fortsatta försök med haljväxter	5 200		5 200
c) Jordbearbetningsförsök	12 400		12 400
d) Fortsatta jordbruksförsök	4 200		4 200
e) Bevattningsförsök	7 200		7 200
f) Forsknings- och försöksverksamhet vid institutionen för växtodlingslära beträffande ogrärens bekämpande	9 200		9 200
g) Sortförsök med potatis	25 800	1 300	
h) Försöksverksamhet beträffande förebyggande åtgärder mot jordflykt	9 000	500	
i) Undersökning rörande arthybridiseringen inom släktet <i>Poa</i>	10 000	500	
j) Undersökning rörande vissa markbiologiska problem	4 000	1 000	
2. <i>Nya undersökningar</i>			
a) Undersökningar rörande diagnos av enäggighet hos nötkreaturstvillingar	—	10 000	
b) Mutationsförsök	—	10 000	
c) Fortsatta undersökningar rörande det mikrobiologisk-biokemiska underlaget för ensileringsprocessen			63 150

	1956/57	Ökning	Minskning
d) Fortsatta undersökningar rörande problem i samband med ensilageberedning, speciellt de kolhydrathaltiga ämnenas effekt såsom tillsatsmedel vid ensilering av vallgrönfoder	25 000		
e) Fortsatta markkarteringsförsök	28 700		
	140 150	76 200	
		+ 63 950	

1 a. Högskolestyrelsen framhåller, att kostnaderna för 1956 års lönehöjning och för ökade materielpriiser uppgår till omkring fem procent, motsvarande omkring 2 000 kronor. Anslagsposten bör därför höjas med nämnda belopp. Då emellertid ifrågavarande undersökning numera torde ingå i institutionens ordinarie arbetsuppgifter och kan beräknas pågå ännu en obestämd tid, bör anslaget överföras med 26 000 kronor till avlöningsanslaget och med 14 000 kronor till den under materielanslaget uppförda anslagsposten institutioner och samlingar.

1 b. Högskolestyrelsen föreslår, att anslagsposten med hänsyn till inträffade lönehöjningar och prisstegringar skall uppräknas med 300 kronor till 5 500 kronor. Det är vidare angeläget, att undersökningen nästa budgetår kan bedrivas i större omfattning. Anslagsposten bör därför uppräknas med 2 500 kronor till 8 000 kronor. Då denna undersökning torde komma att pågå under avsevärd tid och numera utgör en del av baljväxtlaboratoriets ordinarie arbetsuppgifter, bör kostnaderna överföras med 7 000 kronor till avlöningsanslaget och med 1 000 kronor till den under omkostnadsanslaget uppförda delposten driftkostnader för baljväxtlaboratoriet.

1 c. Under avlöningsanslaget har fr. o. m. den 1 juli 1956 upptagits medel för avlönande av en assistent, sysselsatt med jordbearbetningsförsök. Till resekostnader, analysarbeten och tillfällig arbetskraft erfordras ytterligare 2 600 kronor eller tillhoppa 15 000 kronor. Ifrågavarande undersökning ingår enligt högskolestyrelsen i institutionens ordinarie verksamhet. Kostnaderna bör därför i fortsättningen upptagas med 8 000 kronor under avlöningsanslaget och med 7 000 kronor under den å materielanslaget uppförda posten till institutioner och samlingar.

1 d. Denna post bör med hänsyn till inträdda lönehöjningar och prisstegringar sedan budgetåret 1947/48 och till det förhållandet, att f. n. mera utförliga metoder för undersökning av jorden och skördeprodukterna står till förfogande, uppräknas med 3 800 kronor till 8 000 kronor. Högskolestyrelsen framhåller vidare, att verksamheten ingår i institutionens för allmän jordbrukslära och institutionens för växtodlingslära ordinarie försöksverksamhet. Kostnaderna för undersökningen bör därför i fortsättningen upptagas med 6 000 kronor under avlöningsanslaget och med 2 000 kronor under den å materielanslaget uppförda posten institutioner och samlingar.

1 e. Anslagsposten föreslås med hänsyn till inträdda lönehöjningar och prisstegringar skola uppräknas med 400 kronor till 7 600 kronor. Då ifråga-

varande verksamhet, som behöver fortgå under en lång följd av år, ingår i hydrotekniska institutionens ordinarie försöksverksamhet, bör kostnaderna för undersökningen i fortsättningen upptagas med 7 000 kronor under avlöningsanslaget och med 600 kronor under den å materielanslaget uppförda posten institutioner och samlingar.

1 f. Posten bör med hänsyn till inträdda lönehöjningar och prisstegringar uppräknas med 500 kronor till 9 700 kronor. Enligt högskolestyrelsen ingår verksamheten i institutionens för växtodlingslära ordinarie försöksverksamhet. Kostnaderna för verksamheten föreslås därför i fortsättningen skola upptagas med 7 400 kronor under avlöningsanslaget och med 2 300 kronor under den å materielanslaget uppförda posten institutioner och samlingar.

1 g—i. Dessa anslagsposter bör med hänsyn till inträdda lönehöjningar och prisstegringar uppräknas med 1 300, 500 och 500 kronor till respektive 27 100, 9 500 och 10 500 kronor.

1 j. Enligt högskolestyrelsen erfordras det begärda beloppet för att undersökningen skall kunna bedrivas i beräknad omfattning.

2 a. Det under förevarande punkt äskade beloppet avses för att på ett relativt stort antal likkönade tvillingar utföra blodgruppsbestämningar enligt två olika metoder samt för att jämföra resultatet med en på grundval av morfologiska egenskaper men helt oberoende av blodgruppsbestämningen utförd diagnos. Detta kan ske antingen genom att inköpa tvillingarna och utföra diagnosen vid institutionens försöksgårdar eller genom att besöka de gårdar, från vilka tvillingfödelse rapporterats. Sannolikt måste båda möjligheterna utnyttjas. Genom att förvärva ett antal tvillingpar för uppfödning och placera dessa dels som hela, dels som delade par på olika försöksgårdar så nära högskolan som möjligt, blir det möjligt att studera djurens utveckling och produktion under lika respektive olika miljöbetingelser.

2 b. Vid botanisk-genetiska institutionen har sedan flera år tillbaka pågått försök med framställning av mutationer hos olika åkerbruksväxter genom bestrålning. Dessa försök har intensifierats, sedan institutionen erhållit en egen röntgenanläggning. Med hänsyn till den stora praktiska betydelsen av dylika försök, kommer institutionen att lägga särskild vikt vid mutationsförsök av vallväxter för framställning av nya för vårt åkerbruk användbara stammar. Därvid kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt klöver och luzern, beträffande vilka växtslag viktiga erfarenheter redan vunnits vid institutionen.

2 c och d. Kostnaderna för ifrågavarande undersökningar, vilka påbörjades år 1952, har sedan dess bestritts av medel, anvisade ur fonden för främjande av forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område. Undersökningarna har bedrivits enligt femåriga planer, som utlöper med utgången av år 1956. Under den tid, undersökningarna pågått, har värdefulla resultat erhållits, och goda förutsättningar synes nu föreligga för att en uttömmande utredning av de för foderkonserveringen grundläggande problemen skall kunna erhållas inom överskådlig tid. Det är därför i hög grad

angeläget, att ifrågavarande undersökningar kan fortsättas. Möjligheter att erhålla medel härtill från nyssnämnda fond synes emellertid icke föreligga.

2 e. Även kostnaderna för denna försöksverksamhet, vilken innebär en undersökning för omprövning av metoderna för markkartering, har bestritts av medel, anvisade ur fonden för främjande av forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område. Undersökningarna, som påbörjades år 1952, har bedrivits enligt en femårig plan, som utlöper med utgången av år 1956. Under den tid, undersökningen pågått, har värdefulla resultat erhållits. Om undersökningen kunde fortsättas ytterligare, torde synnerligen viktiga problem rörande markkarteringen komma att belysas. Då föreliggande försöksbetingelser med hänsyn till det omfattande arbete och de betydande kostnader, som nedlagts i försöken, torde vara mera definierade än andra liknande försök, synes det högskolestyrelsen ur ekonomisk synpunkt vara väl motiverat att de såvitt möjligt utnyttjas även framdeles. Möjligheter att erhålla medel härtill ur nyssnämnda fond torde emellertid icke föreligga.

Y t t r a n d e. *Lantbruksstyrelsen*, som avgivit yttrande endast beträffande förslaget om fortsatta markkarteringsförsök, anser, att medel för dessa försök bör kunna erhållas ur anslaget till Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. Styrelsen anför därvid i huvudsak följande.

De resultat, som framkommit genom undersökningar, vilka med stöd av anslag från fonden för främjande av forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område under åren 1952—1956 genomförts vid statens jordbruksförsök och lantbrukshögskolans institution för allmän och oorganisk kemi för omprövning av metoderna för markkartering, synes vara av mycket stor betydelse bl. a. för metoder och normer för bedömning av gödslingsbehovet på grundval av kemisk analys av jord och växter. Även för klarläggandet av vissa andra praktiskt viktiga gödslingsproblem har undersökningarna visat sig vara av stort värde. Vissa andra frågor, såsom huruvida och i vilken grad de tillförda gödselmedlen bibehålles i löslig form eller fixeras mera svårtillgängligt för växterna, förutsättningarna för ekonomisk förrådsgödsling, varaktigheten av en utförd markkartering m. m., synes emellertid behöva bli ytterligare belysta. Med hänsyn till den stora praktiska betydelse, berörda spörsmål har för jordbruket i dess helhet, anser styrelsen det vara av vikt, att undersökningarna kan fortsätta någon tid efter det att de enligt uppgjord plan skall upphöra, d. v. s. den 1 juli 1957. För dessa fortsatta undersökningar torde det med hänsyn till arbete och kostnader, som hittills nedlagts i försöken, vara angeläget, att försöken så långt möjligt utnyttjas även framdeles. Det kan därför anses vara i hög grad önskvärt, att det beredes möjlighet för ett fortsättande av försöken. För budgetåret 1957/58 har kostnaderna för genomförandet av undersökningarna beräknats till 28 700 kronor. Högskolestyrelsen har framhållit, att medel för ändamålet icke vidare torde kunna påräknas från nyssnämnda fond. Enligt lantbruksstyrelsens mening är ifrågavarande undersökningar av sådan natur, att medel till deras fortsättande borde kunna erhållas av jordbrukets forskningsråd från det av rådet disponerade anslaget Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. Då emellertid detta anslag hittills varit oillräckligt med hänsyn till på jordbrukets område redan föreliggande behov av forskning, synes anslaget böra uppräknas, så att medel därur kan beviljas även för nu ifrågavarande ändamål.

Departementschefen

Högskolestyrelsen har föreslagit, att kostnaderna för undersökningar angående kromosomfördubblade typer av lantbruksväxter, för jordbearbetningsförsök och för fortsatta jordbruksförsök ävensom för bevattningsförsök samt för forsknings- och försöksverksamheten vid institutionen för växtodlingslära beträffande ogräsens bekämpande skall överflyttas till högskolans avlönings- respektive materielanslag. Vidare har högskolestyrelsen förordat, att kostnaderna för fortsatta försök med baljväxter skall överföras till högskolans avlönings- respektive omkostnadsanslag. Vid anmälan av ifrågavarande anslag i det föregående har jag emellertid förklarat mig icke kunna biträda dessa förslag.

Vad angår högskolestyrelsens hemställan i övrigt bör enligt min mening de särskilda undersökningarna hållas inom i huvudsak samma kostnadsram som under innevarande budgetår. Därav följer bl. a., att jag icke anser mig kunna förorda någon medelsanvisning under förevarande anslag för fortsättande av de i det föregående omförmälda undersökningarna rörande ensilering och markkartering, till vilka medel hittills utgått ur fonden för främjande av forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område. I detta sammanhang vill jag emellertid erinra om att jag vid behandlingen av anslaget till Främjande av forskningen på jordbrukets område m. m. (p. 15) förordat, att medelsanvisningen för ändamålet för nästa budgetår skall höjas med 200 000 kronor. Det torde därför finnas möjlighet, att i sistnämnda anslag inrymma även kostnaderna för fortsättandet av ifrågavarande undersökningar. Med utgångspunkt härifrån är jag endast beredd tillstyrka en uppräknig av anslaget med 6 000 kronor till 136 000 kronor för att täcka de ökade lönekostnaderna. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att fördela anslaget på olika ändamål.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 136 000 kronor.

[25] **8. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Jordbruksdriften vid statens försöksgårdar**

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 812)	200 000
1957/58 (förslag)	100

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avses 19 400 kronor till driftunderskott vid försöksgårdarna, 30 000 kronor till vidmakthållande och normal förnyelse av inventariebeståndet, 16 000 kronor till kostnader för lantbruksbokföringen, 20 000 kronor till oförutsedda utgiftsökning-

ar eller inkomstminskningar samt 112 200 kronor till betalande av skulder vid vissa försöksgårdar.

Y r k a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 23/8 1956) hemställer, att för nästa budgetår skall anvisas ett anslag av 71 500 kronor för ändamålet i enlighet med följande beräkning.

1. Vidmakthållande och normal förnyelse av inventariebeståndet	66 000
2. Lantbruksbokföring	13 000
3. Oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstminskningar	<u>70 000</u>
	149 000
4. Driftsöverskott	<u>— 77 500</u>
	Summa kronor 71 500

M o t i v. 1. Högskolestyrelsen framhåller, att i beloppet för innevarande budgetår, 30 000 kronor, icke inräknats hithörande kostnader för Wiad. Enligt högskolestyrelsen föreligger där stort behov av normal förnyelse utav inventariebeståndet. Med hänsyn härtill har för nästa budgetår räknats med ett belopp av 30 000 kronor för Wiad. För övriga försöksgårdar föreslås ett belopp av tillhoppa 36 000 kronor.

2. Lantbruksbokföringen skötes fr. o. m. den 1 juli 1956 av lantbrukshögskolans institution för driftsekonomi. Kostnaderna härför beräknas till 13 000 kronor för år.

3. Det för ändamålet upptagna beloppet har visat sig vara helt otillräckligt, då skördeskadorna av större omfattning inträffat. En avsevärd höjning av beloppet anses därför vara nödvändig.

4. Försöksgårdsföreståndarna har räknat med ett belopp av 73 000 kronor till vidmakthållande och normal förnyelse av inventariebeståndet vid gårdarna. Om dessa kostnader upptages bland utgifterna för jordbruksdriften, uppkommer enligt försöksgårdsföreståndarnas beräkningar ett underskott av 25 300 kronor. Högskolestyrelsen utgår från att vidtagna besparings- och rationaliseringsåtgärder kommer att medföra en avsevärd förbättring av resultatet utav jordbruksdriften. Därvid beräknar högskolestyrelsen resultatet av jordbruksdriften till 77 500 kronor samt kostnaderna för vidmakthållande och normal förnyelse av inventariebeståndet till 66 000 kronor. I enlighet med denna beräkning blir resultatet ett överskott å (77 500 — 66 000 =) 11 500 kronor. Föregående år räknades med ett driftsunderskott på 19 400 kronor samt med ett belopp av 30 000 kronor till inventarieunderhållet. Det förbättrade resultatet av jordbruksdriften beräknas sålunda uppgå till (11 500 + 19 400 + 30 000 =) 60 900 kronor.

Departementschefen

Någon höjning av medelsanvisningen för vidmakthållande och normal förnyelse av inventariebeståndet anser jag mig icke kunna förorda. För detta ändamål bör sålunda beräknas ett oförändrat belopp av 30 000 kronor. Då

det för oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstminskningar upptagna beloppet av 20 000 kronor visat sig otillräckligt, föreslår jag en höjning av det samma. Uppräkningen synes emellertid kunna begränsas till 15 000 kronor. Vidare torde i enlighet med högskolestyrelsens förslag till lantbruksbokföringen vid gårdarna böra anvisas ett med 3 000 kronor till 13 000 kronor sänkt belopp. För ifrågakvarande ändamål bör sålunda beräknas sammanlagt 78 000 kronor.

Högskolestyrelsen utgår från att vidtagna besparingar och rationaliseringsåtgärder skall medföra en avsevärd förbättring av resultatet utav jordbruksdriften. Fördenskull har högskolestyrelsen räknat med ett överskott å jordbruksdriften, vilket upptagits med 77 500 kronor. Denna beräkning anser jag mig böra godtaga. Ett för innevarande budgetår anvisat belopp å 19 400 kronor för täckande av driftunderskott bortfaller därmed. Vidare bör anslaget minskas med ett engångsbelopp av 112 200 kronor för betalande av kvarstående skulder vid gårdarna. Under dessa omständigheter föreslår jag, att förevarande anslag för nästa budgetår skall uppföras med endast ett formellt belopp av 100 kronor. Liksom för innevarande budgetår torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa särskilda stater för jordbruksdriften vid de olika gårdarna.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Jordbruksdriften vid statens försöksgårdar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[26] 9. **Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokal försöksverksamhet**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1955/56	250 000	251 343	6 917
1956/57 (statsliggaren s. 813)	275 000		
1957/58 (förslag)	286 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 79 500 kronor till 354 500 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Höjda ersättningar för nu utlagda försök	11 000
2. Nya försöksserier	
a) Undersökningar rörande mikroelement	11 400
b) Jordbearbetningsförsök	11 400
c) Växtodlingsförsök	22 850
d) Betesförsök	22 850
	Summa kronor 79 500

M o t i v. Inledningsvis anför högskolestyrelsen, att föreståndaren för statens jordbruksförsök framhållit, att vid jordbruksförsöken en överarbetning pågår av de från hushållningssällskapens försökskommittéer infordrade programförslag för åren 1957—1959, vilka skall ligga till grund för ett hela landet omfattande försöksprogram. Av förslagen framgår, att den under år 1956 pågående verksamheten inom ramen av nu utgående anslag, d. v. s. gällande påbörjade försöksserier av olika slag, som måste fortgå under en följd av år, beräknas skola fortsättas i ungefär oförändrad omfattning även under åren 1957—1959, dock med de eventuella ändringar i försöksproblem och planer, som av aktuella skäl kan anses befogade.

1. Föreståndaren för statens jordbruksförsök har erinrat om att 1950 års försöksutredning hävdade, att ersättningen för de lokala försöken borde utgå med 175 kronor för godkända gödslings- och kalkningsförsök samt med 225 kronor för godkända växtodlingsförsök. Ett i jämförelse med år 1956 oförändrat antal försök (2 100 gödslings- och kalkningsförsök samt 1 200 växtodlingsförsök) skulle enligt dessa normer medföra ett anslagsbehov av 637 000 kronor för år 1957, innebärande ett ökat anslagsbehov för budgetåret 1957/58 av (637 000 — 275 000 =) 362 000 kronor. Skulle en sådan uppräknig av anslaget icke kunna medges, måste dock en höjning av det nu utgående anslaget under alla förhållanden ske med ett belopp, motsvarande den allmänna lönestegringen på omkring fyra procent. Detta skulle innebära en höjning av anslaget för nu pågående serier från 275 000 kronor till 286 000 kronor. Ur hushållningssällskapens synpunkt måste en dylik höjning framstå som ett minimikrav, om verksamheten skall kunna fortsättas i samma omfattning som under de senaste åren.

Högskolestyrelsen framhåller, att en väsentlig höjning av ersättningarna till nu pågående försöksserier är önskvärd. Av statsfinansiella skäl begränsar emellertid högskolestyrelsen sig till att begära en höjning av ersättningarna för ifrågavarande försöksserier med 11 000 kronor, vilket motsvarar den inträdda kostnadsfördyringen.

2 a—d. För de under dessa punkter avsedda ändamålen begärde högskolestyrelsen medel även i fjol. Beträffande motiveringen för äskandena hänvisas därför till framställningen i IX ht 1956 s. 87 under 2 a—d. Föreståndaren för statens jordbruksförsök anför i anslutning till äskandena, att ifrågavarande nya försöksserier måste anses oundgängliga för den svenska växtodlingens rationella utveckling och anpassning till nuvarande förhållanden samt att det trängande behovet av att de kommer till stånd ökas för varje år.

Departementschefen

Med hänsyn till de ökade lönekostnaderna förordar jag en uppräknig av ersättningarna till nu pågående försöksserier med ett belopp av 11 000 kronor. Någon höjning av medelsanvisningen därutöver är jag icke beredd att tillstyrka. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokal försöksverksamhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 286 000 kronor.

[27] 10. **Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Fast försöksverksamhet**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1955/56	200 000	261 701	60 812
1956/57 (statsliggaren s. 813)	390 000		
1957/58 (förslag)	460 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 197 400 kronor till 587 400 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Fasta försöksstationer och fasta försöksfält	60 000	2 500
2. Ogräsbekämpningsförsök	12 600	13 500
3. Försök rörande foderväxtodling (vallförsök)	19 300	35 800
4. Försök med myrjordar (gödslingsfrågor)	22 000	800
5. Försök med matpotatis	4 500	200
6. Stallgödsselförsök	68 400	2 300
7. Handelsgödsel och kalk	33 200	1 300
8. Kvävegödslingens inflytande på bakkingskvaliteten	—	13 000
9. Fosfaters bindning i jorden	—	14 000
10. Försök med spårämnen	—	10 000
11. Försök med myrjordar (flerårig slåttervall)	—	5 000
12. Betesförsök	—	10 000
13. Försök rörande fullgödsel	—	15 000
14. Försöksgårdarnas kostnader för försöksverksamheten	224 700	19 300
15. Minskad reservation	—	54 700
	<hr/> Summa kronor	197 400

M o t i v. 1, 4—7. Då de nu utgående beloppen till övervägande del avses för att täcka arbetskostnader, måste kompensation erhållas för den lönehöjning, som utgår fr. o. m. den 1 januari 1956.

2. Av höjningen under denna punkt avses 500 kronor till lönekostnader. I övrigt uppberar högskolestyrelsen en senast i anslagsäskandena för innevarande budgetår gjord framställning om ökad medelsanvisning för ändamålet. Angående motiveringen härför torde få hänvisas till IX ht 1954 s. 65 under 1.

3. För ökade lönekostnader beräknas 800 kronor. I fråga om ökningen i övrigt har föreståndaren för statens jordbruksförsök erinrat om att hög-

skolestyrelsen i sina anslagsäskanden för närmast föregående år framhållit behovet av att en ökad försöksverksamhet rörande foderväxtodling kommer till stånd. En sådan av ganska betydande omfattning påbörjades under år 1954, i första hand genom särskilda medel, som ställdes till förfogande, samt till begränsad del genom anslaget för den fasta försöksverksamheten. För försökens fullföljande erfordras ytterligare anslag med 35 000 kronor.

8 och 10. Medel till de under dessa punkter angivna försöken begärdes av högskolestyrelsen i anslagsäskandena för budgetåren 1954/55—1956/57. Angående motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1954 s. 66 under 3 och 4.

9 och 11. För de under dessa punkter avsedda ändamålen begärde högskolestyrelsen medel i anslagsäskandena för såväl innevarande som förra budgetåret. Motiveringen för yrkandena återfinnes i IX ht 1955 s. 67 under 6 och 3.

12. Beträffande motiveringen för medelsanvisning till detta ändamål, varom förslag framställdes även i fjol, hänvisas till IX ht 1956 s. 89 under 12.

13. I Amerika och flera västeuropeiska länder intager de sammansatta gödselmedlen en dominerande ställning. Här i landet har de huvudsakligen funnit användning som specialgödsel i trädgårdsskötseln. Hittills utförda försök är alltför fåtaliga för att medge en någorlunda säker bedömning av dessa gödselmedels värde och användbarhet. Med hänsyn härtill och då en väsentlig ökning av saluförandet här i landet av sådana gödselmedel är att emotse, måste det framstå som synnerligen angeläget att få till stånd en intensifierad forsknings- och försöksverksamhet på detta område. Statens jordbruksförsök har därför planerat en försöksverksamhet, som avses skola pågå i fem år och draga en kostnad av 15 000 kronor årligen, varav 10 000 kronor för försök och 5 000 kronor för analyser.

14. Föreståndaren för statens jordbruksförsök har äskat ett belopp av 244 000 kronor, vilket fördelar sig med 201 000 kronor på försöksgårdarnas kostnader för försöksverksamheten och 43 000 kronor på kostnader för fast försöksverksamhet i Norrlands inland, vilket innebär en ökning i jämförelse med budgetåret 1956/57 med respektive 10 100 kronor och 9 200 kronor. I det förstnämnda av dessa belopp ingår 1956 års löneförhöjning och medel, som erfordras för en full utbyggnad av försöksverksamheten vid Röbbäcksdalen enligt Röbbäcksdalsutredningens förslag. Beloppet å 9 200 kronor erfordras för bedrivande av försöksverksamheten i Norrlands inland i beslutad omfattning. Slutligen framhålles, att anslaget icke höjts sedan verksamheten började.

Departementschefen

Högskolestyrelsens förslag under förevarande anslagspunkt kan jag tillstyrka endast i så måtto, att jag med hänsyn till de ökade lönekostnaderna och den minskade reservationen å anslaget förordar, att detta skall uppräknas med i runt tal 70 000 kronor till 460 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Fast försöksverksamhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 460 000 kronor.

[28] 11. **Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 319 300	1 371 329
1956/57 (statsliggaren s. 813)	1 429 900	
1957/58 (förslag)	1 515 200	

Yrkanden. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall ökas med i runt tal 167 400 kronor enligt följande uppställning.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
a) 2 föreståndare för lantbruks- och trädgårdsavdelningarna i Ca 37 i st. för Ce 33	4 080
b) 1 föreståndare för trädgårdsekonomiska byrån i Ca 30 i st. för Ce 30	—
c) 1 ämneslärare vid trädgårdsavdelningen i Ce 30 i st. för Cg 30	—
d) 1 sekreterare i Ce 27 i st. för ersättning till sekreterarhjälp	13 420
e) 1 försöksmejerist i Ce 19 i st. för Ce 16	1 332
f) 1 bokhållare i Ce 19 i st. för kansliskrivare i Ce 15	516
g) 1 kontorist i Ce 13 vid kamrerarkontoret i st. för kanslibitråde i Ce 11	300
h) 1 institutionsvaktmästare vid institutionen för mejerikemi och bakteriologi i Ca 12 i st. för Ca 10	684
i) 1 kanslibitråde vid institutionen för mjölkprodukternas teknologi i Ce 11 i st. för Cg 11	—
j) 1 vaktmästare vid institutionen för mjölkprodukternas teknologi i Ce 10 i st. för ersättning till vaktmästarhjälp	5 400
2. Personalförstärkningar m. m.	
a) 1 biblioteksassistent i Ce 17	10 824
b) 1 hantverkare i Ce 14	9 672
c) 1 kanslibitråde vid lantbruksavdelningen i Ce 11	8 736
d) 1 laboratoriebiträde vid mejeriförsöken i Ce 11	8 736
e) 1 tekniskt biträde vid mejeriförsöken i Ce 8	7 668
f) Arvode till assistent vid trädgårdsförsöken	12 000
g) Arvode till tekniskt biträde vid trädgårdsförsöken	8 000
h) Extra skrivhjälp vid mejeriekonomiska institutionen	500
i) Tillfällig arbetshjälp vid mejeriförsöken	9 000
j) Extra skrivhjälp vid trädgårdsförsöken	4 000
k) Ersättning för representation	1 200
l) Ersättning till ciceroner	3 000
m) Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	9 652
n) Rörligt tillägg	48 600
	167 320

Institutsstyrelsen framhåller ånyo angelägenheten av att den lönereglering av viss tidigare arvodesanställd personal vid Alnarp, varom förslag tidigare framförts, kommer till stånd. Då denna lönereglering förutsättes komma att grundas på verkställd utredning, upptages här icke något anslagsbehov för ifrågavarande ändamål.

Motiv. 1 a. Uppflyttningen av ifrågavarande tjänster har föreslagits i anslagsäskandena för de senaste fyra budgetåren. Beträffande den närmare motiveringen hänvisas till IX ht 1953 s. 55 under 1 a och 1954 s. 67 under 1 a.

1 b. Enahanda förslag har framställts i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1956 s. 92 under 1 b).

1 c. Beträffande motiveringen för detta förslag, som även framfördes i fjol, hänvisas till IX ht 1956 s. 92 under 1 d.

1 d. Detta förslag har återkommit i anslagsäskandena under de senaste åren (se IX ht 1953 s. 61 under 2 m, 1954 s. 70 under 1 d, 1955 s. 69 under 1 d och 1956 s. 93 under 1 e). Framställningarna har endast bifallits i så måtto, att anslaget i fjol höjdes till 5 000 kronor. Då ett klart behov av en heltidsanställd sekreterare föreligger, anser emellertid styrelsen, att denna fråga icke fått någon tillfredsställande lösning genom anslagshöjningen.

1 e. Enahanda förslag har framställts under de tre senaste budgetåren (se IX ht 1954 s. 70 under 1 e, 1955 s. 70 under 1 f och 1956 s. 93 under 1 f).

1 f. Förslaget har återkommit i anslagsäskandena under de senaste åren. Beträffande den närmare motiveringen hänvisas till IX ht 1953 s. 55 under 1 b.

1 g. Vid kamrerarkontoret finnes ett kanslibitråde, som bl. a. har till uppgift att leda och fördela bitrådespersonalens dagliga arbete, handha och ansvara för avlöningsuträkningar, diarieföring och anslagskontroll samt utföra bokföringsarbete m. m. Dessa arbetsuppgifter och därmed förenat ansvar motiverar bättre löneförmåner än de, som utgår till ett kanslibitråde. Vid uppkommen vakans har det också visat sig mycket svårt att med nuvarande villkor erhålla kompetent sökande till befattningen.

1 h. Rörande motiveringen för detta förslag, som framfördes redan i fjol, hänvisas till IX ht 1956 s. 93 under 1 h.

1 i. Detta yrkande har framställts i anslagsäskandena för de senaste tre budgetåren (se IX ht 1954 s. 70 under 1 g, 1955 s. 71 under 1 j och 1956 s. 94 under 1 i).

1 j. Motsvarande förslag har framlagts i anslagsäskandena för de fyra senaste budgetåren (se IX ht 1953 s. 61 under 2 g, 1954 s. 70 under 1 h, 1955 s. 71 under 1 k och 1956 s. 94 under 1 j).

2 a. Inrättandet av en biblioteksassistentbefattning begärdes redan i anslagsäskandena för innevarande budgetår (se IX ht 1956 s. 94 under 2 c). Lantbruksstyrelsen tillstyrkte förslaget. Beträffande lantbruksstyrelsens därvid framförda förslag, att nu utgående arvode å 3 000 kronor till bibliotekarien skulle indragas, framhåller institutsstyrelsen att institutet, om

biblioteket skall kunna utnyttjas i full utsträckning, bör ha möjlighet att även efter inrättandet av den föreslagna tjänsten anlita expertis på biblioteksområdet. Nu utgående anslagsbelopp å 3 000 kronor bör därför kvarstå.

2 b. I fråga om motiveringen för inrättandet av denna tjänst, som begärdes även i fjol, hänvisas till IX ht 1956 s. 95 under 2 g.

2 c. Fr. o. m. hösten 1955 finnes en särskild expedition för föreståndaren för lantbruksavdelningen. Inrättandet av den föreslagna kanslibiträdestjänsten i lönegrad Ce 11 erfordras för att tillgodose det omedelbara behovet av biträdespersonal vid denna.

2 d och e. Förslag om utökning av den tekniska laboratoriepersonalen vid mejeriförsöken har framförts i tidigare anslagsäskanden (se IX ht 1953 s. 59 under 2 d, 1954 s. 72 under 2 f, 1955 s. 71 under 2 c och 1956 s. 95 under 2 h). Fr. o. m. den 1 juli 1956 har en tjänst som tekniskt biträde i lönegrad Ce 8 uppflyttats till Ce 11. Detta medför en icke ringa förbättring, men personalbehovet kan fortfarande icke anses tillgodosett. Den kemiska avdelningen disponerar under nuvarande förhållanden ett laboratoriebiträde i lönegrad Ce 13, vilket är långt ifrån tillräckligt, varför extra personal måste anställas på tillfälliga anslag. Med hänsyn till den specialiserade utbildning, som erfordras, blir emellertid ett sådant arrangemang synnerligen oekonomiskt. I den bakteriologiska sektorn disponeras f. n. ett laboratoriebiträde i lönegrad Ce 11. Här erfordras för substratberedning, sterilisering m. m. ytterligare ett tekniskt biträde med kvalifikationer, motsvarande lönegrad Ce 8.

2 f. I sina anslagsäskanden för de tre senaste budgetåren har institutstyrelsen föreslagit inrättandet av en assistenttjänst i reglerad befordringsgång vid trädgårdsförsöken (se IX ht 1954 s. 71 under 2 c, 1955 s. 71 under 2 a och 1956 s. 94 under 2 c). Ett verkligt behov av en ny assistenttjänst föreligger, och förslag därom framföres på nytt. Då den nu pågående jordbrukshögskoleutredningen även torde komma att befatta sig med personalbehovet vid trädgårdsförsöken och det därför knappast kan vara lämpligt att binda nya tjänster vid bestämda lönegrader, föreslås nu endast arvodesbelopp till en assistent. Inplacering i lönegrad bör lämpligen ske, sedan jordbrukshögskoleutredningens blivande förslag behandlats.

2 g. Förslag om inrättande av ytterligare en laboratoriebiträdesbefattning vid trädgårdsförsöken med placering i lönegrad Ce 11 framfördes även i anslagsäskandena för budgetåret 1956/57 (se IX ht 1956 s. 95 under 2 i). Av skäl, som angivits i det föregående under 2 f, anses lön tills vidare böra utgå i form av arvode.

2 h. Verksamheten vid mejeriekonomiska institutionen har utökats väsentligt under senare år. Anslaget till skrivhjälp har visat sig vara otillräckligt.

2 i. Det i gällande stat utgående beloppet för tillfällig arbetshjälp vid mejeriförsöken måste avsättas för verksamheten vid laboratorieavdelningen. Inom den produkttekniska avdelningen förekommer en hel mängd enklare rutingöromål såsom disk, rengöring, puts, ostvändning, paraffinering m. m.

F. n. måste detta arbete utföras av den skolade personalen vid sidan av dennas ordinarie arbete. Detta har lett till en allvarlig eftersläpning vid bearbetningen av försöksmaterialet för publicering och medfört en väsentlig inskränkning i institutionens praktiska rådgivningsarbete, liksom för möjligheterna att förlägga försöksarbete utanför institutionen. Fördenskull anses det önskvärt, att ifrågavarande belopp uppräknas så mycket, att en mejeriarbetare kan anställas för de enklare arbetena.

2 j. Behovet av extra skrivhjälp vid trädgårdsförsöken har under senare år blivit sämre tillgodosett än tidigare, emedan de allmänna lönehöjningarna icke medräknats i anslagsbeloppet. För att kunna bibehålla redan anlitad skrivhjälp eller nyanställa kvalificerad sådan är en uppräkning av detta belopp nödvändig.

2 k och l. Yrkandena under dessa punkter upptogs redan i fjol. Beträffande motiveringen hänvisas till IX ht 1956 s. 96 under 2 q och u.

2 m och n. Dessa utgiftsökningar är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* föreslår, att institutets avlöningsanslag skall höjas med 146 600 kronor. Härvid har styrelsen yttrat sig över institutsstyrelsens framställning i vad denna rör institutets verksamhet med undantag för statens trädgårdsförsök. Samtidigt har emellertid vid medelsberäkningen förutsatts, att de föreslagna förändringarna beträffande trädgårdsförsöken skall bifallas. I förhållande till institutsstyrelsens framställning innebär lantbruksstyrelsens förslag ändringar beträffande följande punkter i den förut åberopade sammanställningen.

1 a. Lantbruksstyrelsen förordar med samma motivering som under de senaste tre budgetåren (se IX ht 1954 s. 75 under 1 a, 1955 s. 72 under 1 a och 1956 s. 97 under 1 a), att ifrågavarande avdelningsföreståndare skall oppflyttas till lönegrad Ca 35.

1 j. Liksom i fjol föreslår lantbruksstyrelsen, att i stället för anställande av en vaktmästare skall anvisas ett med 1 000 kronor till 4 000 kronor ökat belopp till vaktmästarhjälp.

2 d och e. Lantbruksstyrelsen föreslår, att en tjänst som tekniskt biträde i lönegrad Ce 8 inrättas vid mejeriförsöken.

2 i. Enligt lantbruksstyrelsens förslag bör beloppet för tillfällig arbets-hjälp vid mejeriförsöken uppräknas med 2 000 kronor till 6 000 kronor.

2 k. I fråga om den föreslagna medelsanvisningen för representation vid institutet tillstyrker lantbruksstyrelsen — liksom föregående år — ett belopp av 600 kronor.

2 l. Lantbruksstyrelsen upprepar sitt förslag från i fjol, att språkkunniga elever — såsom vid lantbrukshögskolan — skall tjänstgöra som ciceroner mot en ersättning av förslagsvis fem kronor i timmen. I anslutning härtill förordar lantbruksstyrelsen, att ett belopp av 1 000 kronor skall beräknas för ändamålet.

Slutligen föreslår *lantbruksstyrelsen*, att timersättningen åt speciallärarna i matematik och svenska språket vid lantbruksskolan och trädgårds-

skolan samt vid ladugårdsförmanskursen skall fr. o. m. den 1 juli 1957 utgå med tio kronor 30 öre i stället för nio kronor 15 öre. Lantbruksstyrelsen framhåller därvid, att sistnämnda belopp, som utgått sedan budgetåret 1952/53, vid denna tidpunkt motsvarade timersättningen i TC 17, ortsgrupp 2. Enligt kungörelsen den 13 april 1956 om vissa timarvoden utgör motsvarande timersättning nu tio kronor 30 öre.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök tillstyrker institutsstyrelsens äskanden under förevarande anslagspunkt, såvitt desamma avser statens trädgårdsförsök.

Statens lönenämnd — som avgivit yttrande såvitt avser yrkandena under 1 g, 1 h, 2 a, 2 b och 2 c under förevarande anslag — kan icke tillstyrka den föreslagna lönegradsuppflyttningen av tjänsten som kanslibitråde vid kamrerarkontoret. Nämnden har däremot icke något att erinra mot uppflyttning av tjänsten som vaktmästare i lönegrad Ca 10 vid institutionen för mejerikemi och bakteriologi till institutionsvaktmästare i Ca 12. Vad gäller förslaget om inrättande av en tjänst som biblioteksassistent i lönegrad Ce 17 erinrar nämnden om att nämnden i utlåtande den 13 november 1954 angående anslag till institutet för budgetåret 1955/56 icke ansåg sig kunna tillstyrka lönegradsuppflyttning av tjänsten som kanslibitråde i lönegrad Ce 11 på biblioteket till biblioteksbiträde i Ce 13. Föreliggande förslag synes med hänsyn bl. a. till vad institutsstyrelsen anfört angående bibehållande av arvodesposten till bibliotekarie innebära, att de arbetsuppgifter, som f. n. åvilar kanslibiträdet, kommer att åvila en biblioteksassistent i Ce 17. Nämnden, som under hand inhämtat, att nämnda kanslibiträdetsjänst jämväl är avsedd för rektorsexpeditionen, föreslår att eventuell personalförstärkning för biblioteket och rektorsexpeditionen sker genom inrättande av ytterligare en tjänst som kanslibitråde i lönegrad 11. För tjänsten som hantverkare kan nämnden icke tillstyrka högre placering än i lönegrad 12. Den föreslagna lönegradsplaceringen för biträdestjänsten på lantbruksavdelningen har icke givit nämnden anledning till erinran.

Departementschefen

De av institutsstyrelsen framlagda förslagen om inrättande av nya tjänster anser jag mig icke kunna biträda. Däremot är jag med hänsyn till behovet av arbetskraft på institutets bibliotek beredd förorda, att det nu utgående beloppet för ändamålet skall uppräknas med 5 000 kronor till 8 000 kronor. Även institutsstyrelsens övriga förslag kan jag tillmötesgå endast i begränsad utsträckning. Sålunda tillstyrker jag, att de belopp, som avses för extra skrivhjälp vid mejeriekonomiska institutionen, tillfällig arbetshjälp vid mejeriförsöken och extra skrivhjälp vid trädgårdsförsöken, skall höjas med respektive 100, 200 och 300 kronor. Vidare har jag icke något att erinra mot att en ämneslärtjänst i lönegrad Cg 30 vid trädgårdsavdelningen och en kanslibiträdetsjänst i lönegrad Cg 11 vid institutionen för mjölkproduktens teknologi överföres till extra ordinarie stat.

Framställningen om reglering av löneförmånerna åt viss arvodesanställd

personal vid Alnarp bör icke föranleda någon åtgärd i förevarande sammanhang.

Vad jag nu föreslagit medför en ökning av medelsbehovet under anslaget med 5 600 kronor. Emellertid kommer härtill ökning av automatisk karaktär. På grund av löneklassförändringar och lönegradsupplyttningar i reglerad befordringsgång bör anslaget höjas med 9 700 kronor. Vidare bör anslaget med anledning av 1956 års löne reglering uppräknas med 48 600 kronor. Härutöver beräknar jag 21 400 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden. Sammanlagt behöver således förevarande anslag höjas med 85 300 kronor.

Anslaget beräknas på följande sätt:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 493 600 (+ 3 500) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 21 700 (+ 2 800) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 693 100 (+ 28 200) kronor;
rörligt tillägg 306 800 (+ 50 800) kronor.
Anslaget uppföres alltså med (493 600 + 21 700 + 693 100 + 306 800
=) 1 515 200 (+ 85 300) kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras en ämneslärartjänst i lönegrad Ce 30.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut vidtaga den ändring, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	493 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	21 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	693 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	306 800

Summa kronor 1 515 200

c) till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 515 200 kronor.

[29] 12. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	558 800	635 187
1956/57 (statsliggaren s. 815)	553 500	
1957/58 (förslag)	1 136 100	

Yrkanden. Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut (skr. 15/8 1956) hemställer, att för budgetåret 1957/58 skall anvisas ett belopp av 982 800 kronor till omkostnader. Av nämnda belopp belöper 307 300 kronor på statens trädgårdsförsök och 675 500 kronor på institutets övriga verksamhet. Därjämte begäres (skr. 27/9 1956) 149 500 kronor för att täcka återstående underskott å mejerirörelsen under budgetåret 1955/56.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (remissutlåtande 10/10 1956) tillstyrker institutsstyrelsens förslag till omkostnadsstat för statens trädgårdsförsök.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande 29/9 1956) föreslår en medelsanvisning för institutets övriga verksamhet å 492 000 kronor.

Dessutom har statskontoret (remissutlåtande 31/10 1956) och riksräkenskapsverket (remissutlåtande 14/11 1956) avgivit yttranden, såvitt avser delposterna till underhåll av byggnader.

Styrelsernas beräkningar av medelsbehovet framgår närmare av uppställningen å s. 109 och 110. Däri har till jämförelse medtagits beloppen i gällande omkostnadsstater samt uppgifter om medelsåtgången för budgetåret 1955/56.

Motiv. Institutet utom statens trädgårdsförsök

Höjningen av posten reseersättningar motiveras med de ökade kostnader för traktamentsersättningar, som föranletts av ändringen i allmänna resereglementet fr. o. m. den 1 juli 1956.

Till stöd för höjningen av delposten bränsle, lyse och vatten åberopas medelsåtgången under budgetåret 1955/56.

Posten övriga expenser har visat sig otillräcklig under en följd av år, och höjning har begärts under de senaste tre åren (se IX ht 1954 s. 81, 1955 s. 75 och 1956 s. 102). Institutsstyrelsen framhåller nu, att bristande medelstillgång omöjliggjort anskaffandet av skriv- och räknemaskiner samt övrig kontorsutrustning i erforderlig utsträckning och att detta i sin tur hindrar ett effektivt utnyttjande av den tillgängliga arbetskraften. Den höjning av anslagsbeloppet med 500 kronor, som medgavs fr. o. m. budgetåret 1956/57, är otillräcklig för att på ett effektivt sätt avhjälpa brister. Ökade telefonkostnader och höjda priser på kontorsmaskiner har medfört, att läget blivit betydligt försämrat under senare år.

Beträffande delposten underhåll av byggnader anför institutsstyrelsen, att medelsanvisningen varit helt otillräcklig för att möjliggöra ett normalt underhåll av institutets byggnader. Vissa överskridanden har under senare år varit ofrånkomliga. Utöver vanligt underhållsarbete måste senast under budgetåret 1957/58 taket på lantbruksskolan iordning-

	Gällande omkost- nadsstat kronor	Faktiska utgifter resp. inkomster för budgetåret 1955/56	Instituts- styrelsens förslag kronor	Lant- bruks- styrelsens förslag kronor
<i>Institutet med undantag för statens trädgårdsförsök</i>				
Utgifter				
1. Sjukvård m. m.	3 000	1 932	3 000	3 000
2. Reseersättningar	14 500	12 060	15 500	15 000
3. Expenser:				
a) Bränsle, lyse och vatten	67 000	84 053	80 000	80 000
b) Övriga expenser	27 100	27 100	35 000	32 000
4. Publikationstryck	9 800	6 525	9 800	9 800
5. Övriga utgifter:				
a) Underhåll av byggnader	50 000	119 638	100 000	100 000
b) Skatter och försäkringar	500	—	500	500
c) Kosthåll för elever	280 000	247 648	280 000	280 000
d) Hälso- och sjukvård	3 000	230	3 000	3 000
e) Utställningsmateriel m. m.	1 000	1 005	1 500	1 500
f) Ersättning till Alnarps egendom för dags- verken och körslor	6 000	5 998	12 000	12 000
g) Ersättning till Alnarps trädgårdar för under- håll av parken	7 000	7 000	25 000	25 000
h) Ersättning till Alnarps trädgårdar för biträde av förmanspersonal	6 000	6 000	6 000	6 000
i) Till täckande av möjligen uppkommande för- lust å rörelsen vid Alnarps mejeri.	30 000	30 000	212 000	100 000
j) Till täckande av beräknad förlust å rörelsen vid Alnarps trädgårdar	—	—	68 000	—
k) Inköp av mjölk för mejeriförsöken efter av- drag för försålda produkter	10 000	9 991	10 000	10 000
l) Förbrukningsartiklar för mejeriförsöken	15 000	15 012	20 000	20 000
m) Förbrukningsartiklar för institutionen för mejerilära	12 000	11 928	12 000	12 000
n) Förbrukningsartiklar för institutionen för mejerikemi och mejeribakteriologi	4 000	4 000	7 000	7 000
o) Inköp av grus till vägar m. m.	—	—	1 000	1 000
p) Driftkostnader vid en ladugårdsförmanskurs	4 200	4 200	4 200	4 200
q) Städning och renhållning	85 000	86 198	90 000	90 000
r) Diverse utgifter	1 000	739	1 000	1 000
Summa utgifter	636 100	681 257	996 500	813 000
Särskilda uppbördsmedel				
1. Hyror och arrendeinkomster	47 400	49 108	47 400	47 400
2. Undervisnings- och kostavgifter för elever	224 400	185 387	190 000	190 000
3. Ersättning av Alnarps egendom för arbete av elever	83 600	83 600	83 600	83 600
Summa uppbördsmedel	355 400	318 095	321 000	321 000
S a m m a n d r a g				
Utgifter	636 100	681 257	996 500	813 000
Särskilda uppbördsmedel	355 400	318 095	321 000	321 000
Nettoutgift	280 700	363 162	675 500	492 000

	Gällande omkost- nadsstat kronor	Faktiska utgifter resp. inkomster för budgetåret 1955/56	Instituts- styrelsens förslag kronor
<i>Statens trädgårdsförsök</i>			
Utgifter			
1. Sjukvård m. m.	400	496	400
2. Reseersättningar	9 000	8 478	10 000
3. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten	16 000	26 928	24 000
b) Övriga expenser	11 500	10 947	12 000
4. Publikationstryck	13 000	11 676	13 000
5. Övriga utgifter:			
a) Underhåll av byggnader	6 000	8 056	8 000
b) Skatter och försäkringar	1 200	18	1 200
c) Hälso- och sjukvård	200	116	200
d) Utställningsmateriel m. m.	1 000	381	1 000
e) Ersättning till Skaraborgs läns hushållningssällskap för lokalhyra	7 000	7 000	14 000
f) Försök med körsbärsträd vid Rånna försöksstation	1 000	—	1 000
g) Ersättning till Norrlands trädgårdsskola i Söråker för personalkostn. m. m.	14 700	13 500	15 500
h) Driftkostnader vid Öjebyns försöksstation	11 000	11 499	12 000
i) Driftkostnader vid Ekerum och Tosemarken	10 000	8 000	10 000
j) Förbrukningsartiklar och gödslingsmedel	35 000	34 409	35 000
k) Inköp av inventarier för trädgårdsförsök	10 000	9 975	10 000
l) Inköp av levande växter och frö	4 500	5 501	5 500
m) Dagsverken m. m.	230 000	234 571	242 000
n) Bokinköp och bokbindning	1 000	810	1 200
o) Städning och renhållning	9 000	3 866	9 500
p) Diverse utgifter	500	—	1 000
Summa utgifter	392 000	396 227	426 500
Särskilda uppbördsmedel			
1. Hyror och arrendeinkomster	3 700	6 491	3 700
2. Försäljning av köksväxter, bär och frukt	73 000	69 994	73 000
3. Försäljning av jordbruksprodukter	32 000	23 736	32 000
4. Ersättning för kontrollodlingar för statens centrala frökontrollanstalt	500	5 764	500
5. Ersättning för stamförsök för enskilda firmors räkning	10 000	18 217	10 000
Summa uppbördsmedel	119 200	124 202	119 200
S a m m a n d r a g			
Utgifter	392 000	396 227	426 500
Särskilda uppbördsmedel	119 200	124 202	119 200
Nettoutgift	272 800	272 025	307 300

ställas, då i annat fall hela byggnaden kan taga allvarlig skada. Kostnaderna för detta arbete har beräknats till 15 000 kronor och ingår icke i den kostnadsberäkning, som ligger till grund för anslagsäskandena på kapitalbudgeten för upprustning av samma byggnad. Vidare måste mejerielevbostaden iordningställas. Även i detta fall kan ytterligare uppskov med reparationsarbetet medföra allvarliga skador på byggnaden. Dessa arbeten och ändringar har kostnadsberäknats till 22 500 kronor. Ur många synpunkter

skulle det vara fördelaktigt, om hyresinkomsterna fick användas för underhåll av institutets byggnader. Vid ett sådant förfaringssätt erfordras ingen direkt anslagshöjning, när hyresinkomsterna beräknas uppgå till i runt tal 50 000 kronor. I så fall bör delposten underhåll av byggnader utbrytas och uppföras som särskild anslagspost med användning av influtna hyresmedel och med en nettoutgift av 50 000 kronor.

Delposten utställningsmateriel m. m. har visat sig otillräcklig, varför en höjning med 500 kronor anses erforderlig (se IX ht 1955 s. 75 och 1956 s. 102).

I fråga om posten ersättning till Alnarps egendom för dagsverken och körslor framhåller institutsstyrelsen, att medelsanvisningen varit oförändrad sedan år 1948. Beloppet motsvarar icke skäligen ersättning för institutets behov av dagsverken och körslor. Det är av väsentlig betydelse, att resultatet från institutets olika förvaltningsenheter kan bedömas så rättvist som möjligt. En förutsättning härför är en i möjligaste mån rättvis kostnadsfördelning. Detta har även understrukits i samband med den utredning, som på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställdes beträffande Alnarps mejeri och Alnarps trädgårdar.

Såsom motivering för höjning av posten ersättning till Alnarps trädgårdar för underhåll av parken åberopar institutsstyrelsen, vad i detta hänseende uttalats i den promemoria, som den 7 mars 1956 avlämnats av särskilt tillkallad utredningsman rörande Alnarps trädgårdar, ävensom i institutsstyrelsens däröver avgivna yttrande.

En ny post till täckande av förlust å rörelsen vid Alnarps trädgårdar har begärts i anslagsäskandena för de senaste två budgetåren (se IX ht 1955 s. 79 och 1956 s. 102). Institutsstyrelsen anför nu, att en viss omläggning av driften vid Alnarps trädgårdar har verkställts och att någon säker grund för beräkning av driftresultatet under budgetåret 1957/58 knappast förefinnes. Liksom beträffande Alnarps mejeri har lantbruksstyrelsen avgivit yttrande över institutets förslag till stat för Alnarps trädgårdar under budgetåret 1956/57 och därvid uppskattat förlusten till 68 000 kronor. Med stöd därav hemställs om ett anslag å sistnämnda belopp att tagas i anspråk för att täcka eventuellt uppkommande förlust.

I detta sammanhang torde jag få anmäla förut nämnda *promemoria med viss utredning rörande Alnarps trädgårdar*. Över promemorian har remissutlåtanden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, lantbruksstyrelsen samt styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut.

Jag torde här i korthet få redogöra för innehållet i promemorian ävensom i yttrandena över denna.

I *promemorian* framhålles sammanfattningsvis, att efter verkställda resultatanalyser förlusten per den 30 juni 1955 kan bestämmas till två olika belopp, beroende på vilken avskrivningsmetod, som användes. Utredningsmannen anser, att den av trädgårdarna tillämpade avskrivningsmetoden i

detta sammanhang kan läggas till grund för bestämmandet av underskottens sammanlagda belopp. Enligt detta alternativ utgjorde den samlade förlusten per den 30 juni 1955 518 145 kronor.

Den huvudsakliga orsaken till att förluster av betydande belopp under de senare verksamhetsåren redovisats vid trädgårdarna, synes enligt utredningsmannen vara, att den disponibla trädgårdsarealen ansetts bära huvudsakligen stå i undervisningens tjänst. Det ekonomiska utbytet av verksamheten har med anledning härav fått komma i andra hand. Att förluster börjat uppstå först under senare år, torde vara att tillskriva dels en allmän försämring av lönsamheten för trädgårdsdrift, dels den fördyring av arbetskostnaderna, som övergången den 1 november 1949 till nya former för lägre trädgårdsundervisning medförde. Vissa andra förhållanden av olika slag har medverkat till att förluster uppstått. Sålunda har kostnadsredovisningen varit otillförlitlig med hänsyn till nödvändigheten av en rättvis fördelning av kostnader och intäkter mellan de olika driftsgrenarna och mellan de olika verksamheterna. Detta har även inverkat på planerings- och kalkyleringsmöjligheterna. Vidare har planeringen av verksamheten varit bristfällig, och egentliga för- och efterkalkyler har icke utarbetats.

Utredningsmannen har funnit, att lönekostnaderna såväl absolut som relativt sett varit större än normalt inom trädgårdsnäringen. Detta synes hänga samman med dels undervisningens inverkan, dels den bristfälliga planeringen (kalkyleringen). Dessutom torde övertidsarbete med därav följande merkostnader ha använts i alltför stor omfattning. Däremot har arbete mot ackordsersättning icke tillämpats i nämnvärd omfattning. Utredningsmannen anser vidare, att den interna kontrollen varit bristfällig.

Beträffande möjligheterna att begränsa de årliga förlusterna vid trädgårdarna förordar utredningsmannen, att en gränsdragning mellan undervisningsintresset och det ekonomiska intresset verkställs. Denna bör avse såväl arealuppdelning som kultur-sortimentsval och bör taga sikte på en ekonomisk utveckling av driften mot avsevärt begränsade förluster å driftsgrenarna. Enligt utredningsmannen bör olika utvägar prövas att begränsa arbetskostnaderna vid trädgårdarna. Utredningsmannen föreslår vidare, att kostnadsredovisningen effektiviseras och att ny uppdelning av verksamheten verkställs i driftsgrenar samtidigt med att en ny kontoplan upplägges. Även andra redovisningsfrågor, såsom möjligheterna att höja hyrorna för inom trädgårdarna uthyrda rum och bostäder, bör omprövas. Utredningsmannen anser det vara av vikt, att en bokföringsmaskin anskaffas och kortfristiga bokslut verkställs.

För att kunna komma till rätta med nyssnämnda frågor erfordras enligt utredningsmannen, att planering och kalkylering av verksamheten verkställs för varje driftsgren för sig och även, därest så visar sig vara möjligt, för de olika kulturerna (de olika växthusen). Ledningen av och ansvaret för trädgårdsrörelsens olika driftsgrenar bör åvila föreståndarna för fackavdelningarna under överinseende av föreståndaren för trädgårdarna. Ett annat alternativ är, att ämneslärarna helt avskiljes åtminstone från den handelsmässiga delen av verksamheten, vilken i sådant fall skall drivas av en kom-

mersiell ledare. Den kommersiella delen av verksamheten bör därvid stanna kvar inom trädgårdsavdelningen. Utredningsmannen förordar alternativet med en särskild kommersiell ledare. Ett likartat system tillämpas vid Alnarps mejeri.

Statskontoret framhåller i sitt den 13 april 1956 dagtecknade yttrande bl. a. att de synpunkter och förslag, utredningsmannen framlagt i syfte att dels undanröja vid institutet rådande missförhållanden, dels skapa förutsättningar för en rationalisering av verksamheten i fråga, synes statskontoret i stort sett ändamålsenliga. Enligt ämbetsverkets mening bör institutstyrelsen anbefallas att skyndsamt vidtaga åtgärder för en reformering av verksamheten vid Alnarps trädgårdar i enlighet med utredningsmannens förslag. Statskontoret förutsätter, att de ekonomiska villkor, som bör gälla i fråga om befattningshavares uttag av produkter från trädgårdarna, i samband härmed blir föremål för en närmare reglering.

I avvaktan på resultatet av trädgårdsskoleutredningens pågående arbete bör enligt statskontorets mening någon ändring av personalorganisationen vid Alnarps trädgårdar icke f. n. övervägas. Ämbetsverket kan följaktligen icke tillstyrka inrättandet av den av utredningsmannen ifrågasatta befattningen såsom kommersiell ledare för trädgårdsverksamheten.

I anledning av vad i promemorian anförts rörande hyressättningen för de till Alnarps trädgårdar hörande tjänstebostäderna erinrar statskontoret slutligen om det förslag till reformering av tjänstebostadssystemet, som genom propositionen 1956: 116 framlagts för innevarande års riksdag på grundval av ett av 1952 års tjänstebostadsutredning avgivet principbetänkande.

I remissyttrande, dagtecknat den 17 september 1956, anför riksräkenskapsverket, att inom statsförvaltningen tillämpas den principen för bokföring av inventariiekostnader, att utgifter såväl för underhåll som för inköp av inventarier bokföres såsom kostnader det år, utgifterna verkstälts. I den för trädgårdarna årligen fastställda staten har medelsberäkningen skett med utgångspunkt från denna princip. I räkenskaperna för trädgårdarna har emellertid driften — utöver kostnader för underhåll — endast belastats med vissa beräknade belopp för värdeminskning av inköpta inventarier. Utredningsmannen anser, att denna vid trädgårdarna tillämpade redovisningsmetod kan läggas till grund vid bestämmandet av underskottens sammanlagda belopp och fastställer den samlade förlusten per den 30 juni 1955 till 518 145 kronor. Ämbetsverket anser emellertid att förenämnda, inom statsförvaltningen tillämpade bokföringsprincip bör komma till användning. Den samlade förlusten per nämnda datum skulle med tillämpning av denna princip enligt utredningsmannens beräkningar i stället uppgå till 541 955 kronor. Medel bör anvisas till täckande av denna förlust ävensom av under budgetåret 1955/56 uppkommen ytterligare förlust.

Vad utredningsmannen i övrigt anført om bokföringens uppläggning och vissa redovisningsfrågor synes i vart fall f. n. icke påkalla någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Dessa frågor kommer att i erforderlig utsträckning upptagas till behandling av ämbetsverket i samråd med institutet.

Lantbruksstyrelsen uttalar i yttrande den 4 juni 1956 i huvudsak, att förlusterna å trädgårdsrörelsen vid Alnarp sammanhänger — förutom med det under senare år försämrade ekonomiska läget för trädgårdsnäringen — bl. a. med att trädgårdarna i Alnarp drivits i intim kontakt med undervisningen och nästan helt tagits i anspråk för undervisningsändamål, att arbetskostnaderna efter trädgårdsskolornas omorganisation ökat högst väsentligt samt att kostnaderna för skötseln av Alnarps park, vilka påförts trädgårdsrörelsen vid Alnarp, även ökat avsevärt i samband med de ständigt stegrade arbetskostnaderna. Med hänsyn till de stora förlusterna på trädgårdsrörelsen vid Alnarp synes det angeläget, att den del av trädgårdsrörelsen, som är nödvändig för undervisningsändamål, inskränkes så mycket som möjligt och att den övriga delen av rörelsen drives efter rent affärsmässiga och ekonomiska principer. En viss gränsdragning mellan den egentliga skolträdgården och den övriga trädgårdsrörelsen vid Alnarp torde redan nu kunna genomföras, men det slutliga ställningstagandet till skolträdgårdens omfattning torde icke kunna ske, förrän ställning tagits till de förslag i berörda avseende, som nu pågående trädgårdsskoleutredning kommer att framföra i sitt betänkande.

I avvaktan på resultatet av nyssnämnda utredning torde dock redan nu vissa besparingsåtgärder vidtagas. Sålunda torde en viss nedskärning av de talrika sortimenten och av de dyrbara prydnadsanläggningarna kunna ske. Enligt lantbruksstyrelsens mening bör det ekonomiska ansvaret för den affärsmässigt drivna trädgårdsrörelsen åvila endast en befattningshavare. Om trädgårdsavdelningens föreståndare ej har möjlighet härtill, torde tills vidare en av ämneslärarna anförtros ledningen och skötseln av den del utav Alnarps trädgårdar, som får betraktas som en ren handelsträdgård. Vad skötseln av Alnarps park beträffar, torde kostnaderna härför tills annorlunda varder bestämt få såsom hittills påföras Alnarps trädgårdar.

Slutligen synes det lantbruksstyrelsen angeläget, dels att medel anvisas till täckande av de balanserade förlusterna å Alnarps trädgårdar, dels att de eventuella förluster, som uppstår å trädgårdsrörelsen, regleras så snart ske kan efter varje budgetårs utgång.

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut anför i sitt den 4 maj 1956 avgivna yttrande sammanfattningsvis, att förevarande utredning givit vid handen, att förlusterna vid Alnarps trädgårdar huvudsakligen orsakats av organisatoriska förhållanden med inriktning av trädgårdsrörelsen för tillgodoseende av undervisningssynpunkter, varvid kommersiella intressen delvis kommit i skymundan. Med hänsyn till den omfattande undervisningen såväl vid trädgårdsskolan som vid högre trädgårdskursen torde de rikhaltiga sortimenten ha varit till stort gagn. Övriga påtalade förhållanden torde blott i ringa grad ha medverkat till förlusterna.

Beträffande den fortsatta verksamheten vid trädgårdsavdelningen och Alnarps trädgårdar anser institutstyrelsen, att en viss omorganisation snarast möjligt bör genomföras. I avvaktan på statsmakternas ställningstagande till trädgårdsskoleutredningens väntade förslag önskar institutstyrelsen ge-

nomföra en provisorisk anordning fr. o. m. den 1 juli 1956, vilken i huvudsak innebär följande.

1. Den kommersiella rörelsen vid Alnarps trädgårdar underställes en ansvarig person, som får i uppdrag att rationalisera driften i syfte att uppnå ett bättre ekonomiskt resultat.

2. Parkförvaltningen skiljes från Alnarps trädgårdar och ordnas fristående med bidrag till kostnaderna i institutets omkostnadsstat.

3. Stark nedskärning äger rum av de rikhaltiga sortimenten och kostbara prydnadsanläggningarna, såvida icke kostnaderna därför täckes genom särskilda anslag.

De föreslagna åtgärderna beräknas redan under nästföljande budgetår komma att medföra förbättrat ekonomiskt resultat. Under budgetåret 1955/56 synes emellertid en rätt anseelig förlust icke kunna undvikas, vilken förlust tillsammans med det förut balanserade beloppet å 518 145 kronor icke torde kunna täckas på annat sätt än genom ett särskilt för ändamålet anvisat anslag.

Institutsstyrelsen har vid sammanträde den 26 april 1956 beslutat, att förslag till inkomst- och utgiftsstat för Alnarps trädgårdar under budgetåret 1956/57 skall upprättas enligt nyssnämnda linjer. Under en övergångstid torde det icke vara möjligt att helt undvika förluster. Under alla förhållanden torde en beskäring av undervisningens möjligheter bli ofrånkomlig, men institutsstyrelsen anser, att utgifterna för undervisningen bör på längre sikt täckas på annat sätt än genom förlust vid Alnarps trädgårdars kommersiella rörelse.

Yrkandet om höjning av posten till täckande av förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri har återkommit i anslagsäskandena för de senaste tre budgetåren (se IX ht 1954 s. 82, 1955 s. 79 och 1956 s. 102). Institutsstyrelsen framhåller nu, att mejeriets underskott för budgetåret 1957/58 beräknas med oförändrad drift och oförändrad prissättning komma att ligga mellan 200 000 och 250 000 kronor. I av lantbruksstyrelsen den 4 juni 1956 avgivet yttrande angående institutets förslag till inkomst- och utgiftsstat för Alnarps mejeri har förlusten för budgetåret 1956/57 uppskattats till 212 000 kronor. Ersättning för institutet för uppkommet underskott begäres därför med denna summa.

I samband härmed torde få anmälas en *promemoria med viss utredning rörande Alnarps mejeri*, som förut omförmälde utredningsman avgivit den 21 november 1955. Över promemorian har remissutlåtanden avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut samt Svenska mejeriernas riksförening.

Jag torde här i korthet få redogöra för innehållet i promemorian även som i yttrandena över denna.

I *promemorian* anföres i en sammanfattning, att efter verkställda korrigeringar förlusten per den 30 juni 1955 skulle kunna bestämmas till tre olika belopp, beroende på den använda avskrivningsmetoden. Utrednings-

mannen anser, att den av mejeriet verkställda avskrivningsmetoden lämpligen bör läggas till grund för bestämmandet av underskottets belopp. Enligt alternativ II utgör sålunda den samlade förlusten per den 30 juni 1955 225 558 kronor. Under utredningsarbetets gång har dock framkommit, att efterlikvid för tiden den 1 januari—30 juni 1955 kan antagas närma sig tre öre för kilogram invägd mjölk. Då i bokföringen hänsyn tagits till en efterlikvid, beräknad till två öre för kilogram, kommer måhända driftsförlusten för 1954/55 att ökas med ca 40 000 kronor.

Orsakerna till att underskott regelmässigt uppstår vid mejeriet till betydande belopp, är enligt utredningsmannen dels att undervisningen belastar mejeridriften med kostnader av olika slag — bl. a. lönekostnader för instruktionspersonal — utöver vad som sker vid ett vanligt mejeri, dels att mejeriet avtalsenligt måste erlagga ett i förhållande till sin produktionsinriktning för högt inköpspris för helmjölk. Därest man bortser från de speciella åtgärder, som vidtagits från mejeriets sida för att begränsa underskotten, kan beräknas, att den årliga förlusten i framtiden kommer att uppgå till mellan 350 000 och 400 000 kronor. Härvid förutsättes dock, att inga förändringar sker i prisspanningen mellan konsumtionsmjölksmejeri och produktmejeri i Sydvästra Skånes mejeriförbunds område.

I fråga om möjligheterna att begränsa de årliga förlusterna vid mejeriet, anser utredningsmannen följande utvägar kunna komma i fråga:

1) Mejerihanteringen bär vissa av de kostnader, som belastar mejeridriften.

2) Omläggning sker av skummjölksleveranserna till leverantörerna i såväl pris- som kvantitetshänseende.

3) Mejeriet nedlägges eller mejeridriften nedskäres betydligt för att betjäna försök och forskning. Mejerieleverna erhåller därvid sin praktik vid vissa auktoriserade mejerier. Detta alternativ hänger intimt samman med den framtida uppläggningsen av mejeriundervisningen och forskningen.

Vilket av de utav utredningen upptagna alternativen som kan anses vara det fördelaktigaste, torde enligt utredningsmannen icke kunna bestämmas med de förutsättningar, som nu är för handen.

Slutligen anser utredningsmannen, att förhandlingar med mejeriorganisationerna beträffande bl. a. förslaget, att mejeriindustrien skall bära viss del av kostnaderna, bör föregå en prövning av de övriga alternativens lämplighet.

Statskontoret anför i yttrande den 19 mars 1956 bl. a., att utredningen i ärendet visar, att förlusten å mejerirörelsen i Alnarp under tiden den 1 juli 1947—30 juni 1955 uppgått till sammanlagt omkring 1 000 000 kronor. Underskottet synes främst vara att tillskriva det förhållandet, att Alnarps mejeri, som är ett skolmejeri med stor osttillverkning, avtalsenligt har att erlagga ett inköpspris för helmjölk, som motsvarar vad ett konsumtionsmjölksmejeri betalar sina mjölkleverantörer. Denna prisuppgörelse har accepterats av statsmakterna genom 1949 års riksdagsbeslut om övertagande av mjölkleveranser från Kävlinge mejeri (prop. 1949: 79). För mjölkleve-

rantörerna har uppgörelsen varit fördelaktig även därutinnan, att dessa ej fått vidkännas reducering av mjölkpriset, ehuru de i motsats till leverantörerna till andelsmejeri icke behövt tillskjuta något andelskapital.

Av den vid Alnarpsmejeriet utvunna skummjölken har omkring 40 procent återtagits av leverantörerna till ett pris av endast omkring 5 öre för liter (= 4,85 öre för kilogram). Detta pris motsvarar, vad andra mejerier betingar sig för skummjölken. Enligt Svenska mejeriernas riksförenings driftsanalyser för år 1954 utgjorde nämligen det verkliga, av mjölkleverantörerna i hela landet betalade genomsnittspriset för återlämnad skummjolk 5,19 öre för kilogram. Framhållas må emellertid, att minimipriset på skummjolk alltsedan 1940-talets början utgjort 4,5 öre för kilogram, medan utbetalade medelpriset till leverantörer för mjölk med en fetthalt av 3,5 procent under tiden stigit från 23 till 35 öre eller alltså med omkring 52 procent. Skummjölakens värde för återköparen torde vara betydligt högre än 5 öre för kilogram. För mejeriets del har värdet beräknats till 12 öre för kilogram. Huruvida den förmån för mjölkleverantörerna, som kan anses ligga i det låga skummjölkspriset, beaktats vid prisregleringen på jordbrukets område är icke för ämbetsverket bekant.

Statskontoret har vidare uppmärksammat, att sedan år 1948 sex instruktionsmejerister funnits anställda vid Alnarps mejeri. Med hänsyn till att elevantalet i mejeriskolan under denna tid sjunkit från 45 till 24 för budgetår, hade enligt statskontorets mening antalet sådana mejerister bort kunna begränsas högst väsentligt. Ämbetsverket anför vidare.

Såsom i ärendet erinrats, verkställdes omkring år 1951 utredning angående de ekonomiska förhållandena vid Alnarps mejeri. Några särskilda åtgärder från statsmakternas sida i syfte att förbättra det ekonomiska resultatet av driften vid mejeriet befanns då ej påkallade. Enligt föreliggande utredning uppgick den samlade totalförlusten för tiden den 1 juli 1947—30 juni 1951 till omkring 528 000 kronor. För framtiden skulle enligt utredningsmannens beräkningar förlusterna, som den 1 juli 1955 stigit till omkring 1 000 000 kronor, kunna befaras uppgå till mellan 350 000 och 400 000 kronor för år. Mot bakgrunden av det sålunda väntade ekonomiska utfallet av verksamheten måste uppenbarligen särskilda anstalter vidtagas i syfte att begränsa statens förluster. Med hänsyn till föreliggande förhållanden torde det icke vara genomförbart att med bibehållande av nu gällande prisavtal med leverantörerna få till stånd en sådan begränsning.

I första hand uppställer sig då frågan, huruvida mejeriskolan och övrig verksamhet, som bedrivs i anslutning till mejeriet i Alnarp, behöver ha tillgång till ett statligt mejeri. Som skolmejeri har Alnarps mejeri främst till uppgift att meddela praktisk utbildning åt eleverna vid Alnarpsinstitutets mejeriavdelning. Mejeriet utnyttjas dessutom för försöks- och provningsverksamhet av övriga i Alnarp befintliga forsknings- och försöksinstitutioner på mejerinäringens område, statens mejeriförsök och statens maskinprovningars mejeriavdelning. Frågan huruvida behov över huvud föreligger av en fortsatt statlig provningsverksamhet beträffande mejerimaskiner torde ännu icke ha slutligt prövats. Förslag har emellertid väckts om att mejerinäringen själv skulle bekosta och driva sådan verksamhet. I denna fråga avgav statskontoret utlåtande den 12 augusti 1955.

Beträffande övrig till mejeriet knuten verksamhet erinrar statskontoret

om, att sakkunniga tillkallats för att verkställa utredning rörande forskningen, undervisningen och försöksverksamheten vid bl. a. högskoleavdelningarna vid Alnarp. Med dessa verksamhetsgrenar på mejeriområdet är mejeriskolan nära förbunden i organisatoriskt hänseende. Med hänsyn härtill och då antalet mejeriskoleelever såsom tidigare framhållits visat en stark nedgång, synes även spørsmålet om den lägre mejeriundervisningens fortsatta bedrivande böra göras till föremål för utredning. Möjligheten att förlägga den praktiska undervisningen till andra mejerier synes därvid böra närmare övervägas. Över huvud taget torde böra undersökas, om det ej är möjligt att nedlägga mejeriet i Alnarp.

I avvaktan på resultatet av den sålunda förordade utredningen anser statskontoret, att i varje fall avtalet med nuvarande mjölkleverantörer bör uppsägas och leveranserna successivt avvecklas. För ett dylikt provisoriskt uppehållande av verksamheten torde böra prövas den av utredningsmannen anvisade utvägen att anskaffa erforderlig mjölk från tillförselområde med billigare mjölk än som nu står mejeriet till buds. Förhandlingarna med leverantörerna och deras organisationer torde böra föras av lantbruksstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet för institutet.

I yttrande, dagtecknat den 2 juni 1956, tillstyrker *lantbruksstyrelsen* i anledning av vad som anförts i föreliggande promemoria, att frågan om en omläggning av den lägre mejeriundervisningen vid Alnarpsmejeriet och de konsekvenser en sådan omläggning kan få för den önskvärda storleken av mejerirörelsen vid institutet snarast måtte utredas. Därvid anför lantbruksstyrelsen bl. a., att det med beaktande av de utav utredningsmannen uppskattade årliga förlusterna vid mejeriet, 350 000—400 000 kronor, synes vara oundgängligen nödvändigt, att man noga överväger vad som kan göras för att begränsa desamma. Av de förslag, som utredningsmannen framlagt, torde dock ett, nämligen en omläggning av skummjölkleveranserna till leverantörerna i såväl pris- som kvantitetshänseende, icke vara realiserbart, i vart fall icke i sådan utsträckning, att det mera avsevärt kan påverka driftresultatet vid mejeriet. Storleken av återtagen skummjölk och det pris, som betalas för skummjölken, utgör nämligen i praktiken integrerande delar av det pris, som leverantörerna erhåller för sin mjölk; det torde därför icke vara möjligt att här genomföra några större ändringar utan att rubba själva grunderna för den likställighet mellan Alnarpsmejeriets leverantörer och leverantörerna till angränsande mejerier, som nu finnes och icke heller i fortsättningen torde kunna frångås.

Vid sidan av den nu nämnda utvägen har utredningsmannen anvisat två andra tänkbara utvägar att begränsa förlusterna vid mejeriet. Den ena är, att mejerierorganisationen skall bära vissa av de kostnader, som nu belastar driften vid Alnarpsmejeriet. Den andra är, att mejeriet skall nedläggas eller att mejeridriften skall nedskäras, så att den endast motsvarar vad som behöves för att betjäna försök och forskning. Det förutsättes i det senare alternativet, att mejerieleverna skall erhålla sin praktik vid vissa auktoriserade mejerier. Lantbruksstyrelsen framhåller, att det givetvis beror på det ställningstagande till frågan, som kan ske inom mejerierorganisationen, om

den förstnämnda utvägen är möjlig. Av ett utav Svenska mejeriernas riksförening avgivet yttrande över utredningen, av vilket lantbruksstyrelsen tagit del, framgår emellertid, att man inom föreningen icke f. n. är beredd att taga ställning till frågan, hur driftsförlusterna vid Alnarps mejeri i framtiden skall täckas, utan anser att en allsidig utredning rörande mejeriundervisningen vid institutet först bör verkställas. Denna väg synes alltså i vart fall f. n. icke vara framkomlig.

Vad slutligen angår frågan om möjligheterna att nedlägga mejeriet eller verkställa en sådan begränsning av driften vid detta, att det årliga driftunderskottet kan nedbringas väsentligt, framhåller lantbruksstyrelsen, att det enligt dess uppfattning måste anses angeläget, att det forsknings- och försöksarbete på mejeriområdet, som nu bedrivs vid Alnarp, skall kunna fortsätta och om möjligt erhålla förbättrade resurser. Detta torde förutsätta, att en viss mejeridrift uppehålls. Däremot synes det kunna ifrågasättas, om ej behovet av praktik för mejerieleverna och för eleverna vid den lägre mejerikursen skulle kunna tillgodoses på annat sätt. En omläggning härvidlag, vilken bl. a. skulle medföra, att utbildningen vid den lägre mejerikursen skulle bli av huvudsakligen teoretisk art, synes i och för sig icke omöjlig att genomföra och skulle måhända ur pedagogisk synpunkt t. o. m. erbjuda vissa fördelar. Innan man tager definitiv ställning till denna fråga, synes det emellertid enligt lantbruksstyrelsen vara nödvändigt, att densamma närmare utredes. I samband därmed torde även böra övervägas, vilken omfattning en huvudsakligen efter forsknings- och försöksverksamhetens behov dimensionerad mejeridrift bör ha och vilka de ekonomiska förutsättningarna för en mejeridrift av denna storleksordning är.

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut uttalar i sitt den 30 april 1956 dagtecknade yttrande bl. a., att vid övertagandet av Kävlingsmejeri icke kunde förutses den nu förefintliga stora skillnad mellan priserna för konsumtionsmjölk och produktmjölk, vilken gjort det omöjligt för Alnarps mejeri att vid bundet mjölkpris och bundna priser på färdiga produkter åstadkomma ett gott ekonomiskt resultat. Genom den ökade prisspanningen har förlusterna helt naturligt även kommit att stiga, och förhållandet har nu blivit ohållbart. Redan år 1952 informerades departementschefen om de ekonomiska förhållandena vid Alnarps mejeri av dåvarande rektor och tillträdande avdelningsföreståndare, varvid dock ingen klar jämförelse med andra mejerier kunde presteras, emedan bokföringen var upplagd efter andra grunder. Efter genomförd omläggning av bokföringen har departementschefen kontinuerligt underrättats om den ekonomiska ställningen. I skrivelser till Kungl. Maj:t har institutsstyrelsen framhållit svårigheterna att under nuvarande förutsättningar bedriva mejerirörelse vid Alnarp på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Med i princip bibehållet avtal skulle vissa förbättringar i mejeriets ekonomi kunna åstadkommas enligt vissa förslag, som utredningsmannen framlagt. Dessa besparingar kan dock icke beräknas uppgå till mera än några 10 000-tal kronor, varför likväl en betydande del av underskottet skulle behöva täc-

kas med statsmedel. En sak, som av utredningsmannen icke uppmärksamats, är att en del av mejeriets förlust kompenseras i form av vinst vid Alnarps egendom, emedan denna liksom övriga leverantörer får åtnjuta det höga mjölkpriset. Den statsverket åsamkade förlusten reduceras sålunda med motsvarande belopp, vilket kan uppskattas till ca 20 000 kronor för år. För en mera definitiv lösning måste olika alternativ upptagas till prövning. Institutsstyrelsen anser det icke vara rimligt, att Alnarps mejeri på grund av för högt mjölkpris i fortsättningen skall drivas med en stor förlust, som helt skall täckas av statsmedel. Om däremot mejerierorganisationerna vill påtaga sig den del av förlusten, som icke kan hänföras till undervisningens intring, är det möjligt att med rimlig medverkan från statens sida driva Alnarps mejeri med bibehållet mjölkleveransavtal. Då emellertid konsumtionsmjölksbehovet inom förbundets område f. n. synes vara väl tillgodosett, kan det allvarligt ifrågasättas, om den för Alnarps mejeri erforderliga mjölken skall betalas med samma mjölkpris som vid Lunds mejeri. Enligt institutsstyrelsens uppfattning skulle det vara rimligt och förenligt med mejerihanteringens intresse, att mejerierorganisationerna försåg Alnarps mejeri med tillräckliga kvantiteter mjölk till högst det medelpris, som betalas inom Sydvästra Skånes mejeriförbunds område. Detta kan icke uppnås med mindre det nuvarande avtalet uppsäges. Då det tidigare uttalats från mejerierorganisationernas sida, att det är ett riksintresse, att Alnarps mejeri kan fortsätta och förses med tillräckliga kvantiteter mjölk, och det från statens sida måste hävdas, att Alnarps mejeri skall kunna existera som ekonomiskt företag med statligt bidrag endast till täckande av de kostnader, som orsakas av undervisningen och forskningen, är hela frågan en mejerinäringens och statens gemensamma angelägenhet.

Då institutsstyrelsen, sedan frågan blivit föremål för Kungl. Maj:ts behandling, icke anser sig böra eller kunna föregripa ett ställningstagande från Kungl. Maj:ts sida, föreslår institutsstyrelsen, att Kungl. Maj:t utan dröjsmål måtte föranstalta om förhandlingar med samtliga berörda parter för undersökning av möjligheten att skapa ett ekonomiskt bärkraftigt mejeri som underlag för undervisning och forskning på mejeriområdet.

Slutligen framhåller *Svenska mejeriernas riksförening* i yttrande den 16 maj 1956 sammanfattningsvis, att det icke är möjligt att taga ställning till huru driftsförlusterna vid Alnarps mejeri i framtiden skall täckas, förrän en allsidig utredning verkställts rörande mejeriundervisningen vid institutet. På grundval av denna kan man bedöma storleken av mjölkstillförseln och vilka åtgärder som kan vidtagas för att minska driftsförlusterna. I avvaktan på denna utredning bör underhandlingar kunna ske med leverantörerna rörande vissa detaljfrågor, men det torde enligt föreningens uppfattning vara vanskligt att nu uppsäga avtalet med leverantörerna och riskera, att dessa övergår till annat mejeriföretag. Föreningen är för sin del beredd att — om så begäres — medverka vid dessa förhandlingar. Slutligen bör enligt föreningens uppfattning driftsförlusterna vid Alnarps mejeri under den tid, utredningen verkställs, liksom hittills täckas av statsmakterna.

Rörande posten förbrukningsartiklar för mejeriförsöken framhåller institutsstyrelsen, att underhållet av den vetenskapliga apparaturen samt av apparaturen för praktiska försök i halvstor skala drager en årlig kostnad av ca 5 000 kronor, vilket belopp icke kan inrymmas i gällande omkostnadsstat. Emellertid är det självfallet oundgängligen nödvändigt, att ifrågavarande apparatur är funktionsduglig. Medel härför måste f. n. tagas dels ur anslaget för förbrukningsartiklar, dels ur institutionens materielanslag. Nära en tredjedel av dessa anslag undandrages därmed det ändamål, de avsetts för.

Till stöd för höjningen av posten förbrukningsartiklar för institutionen för mejerikemi och mejeribakteriologi åberopar institutsstyrelsen i huvudsak samma skäl, som anförts för uppräkningsposten av näst föregående post.

Vad angår den nya posten till inköp av grus till vägar m. m. anför institutsstyrelsen, att institutets gårdsplaner och vägar kräver ständigt underhåll, vilket bl. a. medför behov av inköp utav grus och singel m. m. I den tidigare nämnda utredningen angående Alnarps mejeri och trädgårdar har uttalats önskvärdheten av en mera minutiös redovisning samt av att inga andra kostnader bör belasta de affärsdrivande verksamhetsgrenarna än sådana, som är hänförliga till den egentliga driften. Institutsstyrelsen delar denna uppfattning. Ett särskilt anslag för inköp av grus m. m. blir emellertid erforderligt. Kostnaderna härför har beräknats så lågt som till 1 000 kronor. Ett dylikt anslag kan icke anses medföra någon nettoutgift för statsverket.

I fråga om posten städning och renhållning sammanhänger uppräkningsposten med avtalsmässiga löneökningar för städningsspersonalen. Ökningen är sålunda av automatisk karaktär.

Minskningen av inkomsterna under posten undervisnings- och kostavgifter för elever belingas av att vissa kurser icke varit fulltaliga. Posten har nedräknats med ledning av de verkliga inkomsterna.

Statens trädgårdsförsök

Posten reseersättningar har i stort sett varit oförändrad under flera år och varit för lågt beräknad för att täcka kostnaderna för nödvändiga resor inom landet. För budgetåret 1956/57 har beloppet höjts med 500 kronor, vilket dock är otillräckligt. För att årligen kunna ordna en konferens med försöksledarna erfordras ett belopp av ca 1 000 kronor utöver det nu fastställda beloppet. Då dessutom trakamentsersättningarna höjts den 1 juli 1956, har ett sammanlagt belopp av 10 000 kronor ansetts vara erforderligt för budgetåret 1957/58.

Såsom motivering för ökningen av delposten bränsle, lyse och vatten åberopas medelsåtgången under budgetåret 1955/56.

Delposten övriga expenser har visat till otillräcklig för att tillgodose behovet av skrivmateriel m. m.

Till stöd för höjningen av delposten underhåll av byggnader

åberopas, att posten länge varit lågt beräknad och icke medgivit normalt underhåll. Den begärda uppräkningsen är nödvändig, om underhållet icke skall eftersättas ytterligare. Liksom för institutet i övrigt ifrågasättes, om icke hyresinkomsterna bör få disponeras för hithörande utgifter.

I fråga om posten ersättning till Skaraborgs läns hushållningssällskap för lokalhyra framhåller institutsstyrelsen, att sällskapet ansett ersättningen vara för lågt beräknad, då den varit oförändrad sedan år 1938. Det förut gällande avtalet har sagts upp med motive-ring, att sällskapet under senare år fått satsa rätt betydande belopp för ifrågavarande försöksverksamhet. Med hänsyn till penningvärdets förändring och höjda arbetslöner har ett belopp av 14 000 kronor förslagsvis upptagits i nytt avtal för åren 1957—1959. Institutsstyrelsen hemställer om godkännande av det nya avtalet.

Beträffande delposten ersättning till Norrlands trädgårdsskola i Söråker för personalkostnader m. m. erinrar institutsstyrelsen, att frågan om försöksverksamheten vid Söråker varit föremål för behandling i flera sammanhang. Trädgårdsskoleutredningen har i sitt betänkande föreslagit, att en utvidgad försöksverksamhet skall anordnas vid Söråker. Då institutsstyrelsen i annat sammanhang avgiver yttrande i denna fråga, vars lösning intimt sammanhänger med den framtida skolverksamheten, framhålles här endast, att under nuvarande förhållanden en automatisk uppräkningsen med 800 kronor är erforderlig. Vid statsmakternas ställningstagande till frågan om undervisnings- och försöksverksamheten vid Söråker förväntas en mera definitiv lösning.

Uppräkningsen av delposten driftkostnader vid Öjebyns försöksstation sammanhänger med avtalsmässiga löneökningar och är sålunda av automatisk karaktär.

Delposten inköp av levande växter och frö har under senare år visat sig vara otillräcklig.

Höjningsen av posten dagsverken m. m. motiveras av den merutgift, som uppstår på grund av ändrat kollektivavtal fr. o. m. den 1 januari 1956.

Till stöd för uppräkningsen av delposten bokinköp och bokbindning åberopas, att posten icke tidigare blivit höjd med hänsyn till stegrade prenumerationspriser.

Utgiftsökningens under posten städning och renhållning är av automatisk karaktär.

Vad slutligen angår posten diverse utgifter har någon närmare motivering icke lämnats.

Yttranden. Såsom förut nämnts beräknar *lantbruksstyrelsen* medelsbehovet till omkostnader för institutet utom trädgårdsförsöken till 492 000 kronor eller till ett 183 500 kronor lägre belopp än vad institutsstyrelsen begärt för ändamålet. Lantbruksstyrelsen har nämligen ansett, att vissa poster icke behöver uppräknas i sådan omfattning, som institutsstyrelsen

ifrågasatt. Beträffande skillnaderna i styrelsernas beräkningar torde i övrigt få hänvisas till den tidigare återgivna uppställningen.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök tillstyrker — såsom förut nämnts — institutsstyrelsens förevarande förslag, såvitt angår trädgårdsförsöken.

Statskontoret framhåller i sitt remissutlåtande, att delposterna till underhåll av byggnader har, såsom i ärendet anförts, visat sig otillräckliga för att möjliggöra ett normalt underhåll av institutets byggnader. Med hänsyn härtill torde icke något vara att erinra mot att en viss uppräknig av anslagsposterna kommer till stånd. I anslutning till att 22 500 kronor beräknats till iordningställande av mejerielevbostaden, erinrar statskontoret emellertid om att ämbetsverket i sitt i det föregående omnämnda utlåtande över en av tillkallad sakkunnig utarbetad promemoria rörande Alnarps mejeri ansett spörsmålet om den lägre mejeriundervisningens fortsatta bedrivande böra göras till föremål för utredning. Möjligheten att förlägga den praktiska undervisningen till andra mejerier syntes därvid, enligt vad statskontoret uttalade, böra närmare övervägas. Över huvud taget borde undersökas, om det ej vore möjligt att nedlägga mejeriet i Alnarp. Vad redovisningsfrågan angår anser statskontoret, att den ledande grundregeln för beräkning och redovisning av statsverkets inkomster och utgifter enligt brutto-principen alltjämt bör tillämpas. Statskontoret kan sålunda icke tillstyrka förslaget, att posterna till underhåll av byggnader med anlåtande av influtna hyresmedel uppföres allenast med nettobelopp.

Slutligen anför *riksräkenskapsverket* i sitt i det föregående omförmälda yttrande, att byggnadsstyrelsens förslag den 25 september 1956 till invärdering av vissa byggnader på byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond även omfattar de byggnader vid institutet, för vilkas underhåll medel beräknats i omkostnadsstaterna för institutet. Hyror och arrendeinkomster från dessa byggnader har upptagits såsom särskilda uppbördsmedel i respektive stater. Därest detta förslag genomföres, bör dessa poster utgå ur ifrågavarande omkostnadsstater och ingå i fastighetsfondens stat.

Departementschefen

Till en början torde jag få behandla medelsbehovet till *institutets verksamhet utom trädgårdsförsöken*. Posten till reseersättningar behöver med hänsyn till de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilsättning uppräknas med 1 700 kronor. Vidare föreslår jag, att posten till bränsle, lyse och vatten på grund av kostnadsstegringen skall ökas med 3 500 kronor. Delposten städning och renhållning bör i enlighet med institutsstyrelsens förslag höjas med 5 000 kronor. Då delposterna förbrukningsartiklar för mejeriförsöken samt förbrukningsartiklar för institutionen för mejerikemi och mejeribakteriologi visat sig otillräckliga, anser jag mig jämväl böra föreslå, att medelsanvisningen för dessa ändamål skall höjas. Uppräkningen synes emellertid kunna begränsas till 1 000 respektive 500 kro-

nor. De under posten övriga utgifter ingående delposterna skatter och försäkringar samt hälso- och sjukvård synes lämpligen böra sammanslås med delposten diverse utgifter till en gemensam delpost, benämnd diverse utgifter. Delposten bör därvid upptagas med ett belopp av 1 500 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 3 000 kronor. Vad angår delposten underhåll av byggnader torde densamma med anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 angående redovisning och förvaltning av vissa till särskilda ändamål upplåtna fastigheter böra utgå ur omkostnadsstaten, eftersom medel för byggnadsunderhåll jämlikt sagda beslut i fortsättningen kommer att anvisas i annan ordning. Anslaget bör med hänsyn härtill minskas med 50 000 kronor. Därför bör sjukvårdsposten på grund av senaste årets belastning nedräknas med 1 000 kronor.

Vid behandlingen i föl av förevarande anslagspunkt upplyste jag, att en särskilt tillkallad utredningsman den 21 november 1955 inkommit med en promemoria med viss utredning rörande Alnarps mejeri. Sedermera har en promemoria avlämnats även beträffande Alnarps trädgårdar. Promemoriorna har därefter varit föremål för remissbehandling.

Vad först angår mejeriet är det uppenbart, att det icke är försvarligt att uppehålla driften vid detta i nuvarande omfattning, därest den årliga förlusten icke kan i varje fall begränsas till ett belopp, som är rimligt med hänsyn till undervisningen. Såsom remissmyndigheterna framhållit, sammanhänger denna fråga med spörsmålet, hur mejeriundervisningen vid institutet skall anordnas för framtiden. Redan innan klarhet vunnits rörande detta spörsmål, är det emellertid nödvändigt att vidtaga åtgärder för att avsevärt nedbringa bidragen till mejeridriften. I första hand synes därvid böra eftersträvas att uppnå ett förmånligare avtal med mjölkleverantörerna. Möjligheterna härför undersökes f. n. genom Svenska mejeriernas riksförenings försorg, och resultatet av undersökningen kan enligt uppgift väntas under första delen av innevarande år. Jag torde senare få på nytt anmäla detta ärende för Kungl. Maj:t. Jämväl i övrigt bör utan dröjsmål vidtagas de besparande åtgärder i fråga om mejeridriften, vilka är möjliga att nu genomföra. Emellertid torde omedelbart böra täckas en från budgetåret 1955/56 kvarstående driftsförlust å 149 500 kronor. Liksom under tidigare år bör medel för ändamålet ställas till förfogande under förevarande anslag. Av det för innevarande budgetår anvisade omkostnadsanslaget bör sålunda för täckande av berörda förlust få tagas i anspråk nyssnämnda belopp.

Beträffande Alnarps trädgårdar har redan vidtagits vissa åtgärder, varigenom ett bättre driftsresultat erhållits. Bl. a. fungerar numera en av ämneslärarna som kommersiell ledare i enlighet med utredningsmannens förslag. Vidare har viss minskning av personalen ägt rum och driften har rationaliserats även i andra hänseenden. Resultatet av de sålunda vidtagna åtgärderna torde nu böra avvaktas.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen har underskotten å Alnarps trädgårdar sedan flera år tills vidare täckts genom att överskotten å driften av Alnarps egendom icke inlevererats till statsverket utan tillfälligt

disponerats för ändamålet. Sammanlagt uppgår underskotten för tiden t. o. m. den 30 juni 1956 till 583 500 kronor. I samband med de åtgärder, som nu vidtages för att ernå ett bättre driftsresultat vid Alnarps trädgårdar, torde även dessa underskott böra upppardnas. Ur redovisningssynpunkt synes därvid vara lämpligast att under förevarande anslag anvisa medel för ändamålet, varigenom trädgårdarnas skuld till egendomen kan gäldas och egendomen i sin tur till statsverket leverera in de nu oredovisade överskotten. Jag föreslår därför, att å en särskild delpost, benämnd Täckande av förlust å rörelsen vid Alnarps trädgårdar, under posten övriga utgifter för nästa budgetår skall anvisas ett engångsbelopp av 583 500 kronor. Det är emellertid sannolikt, att trots de hittills vidtagna åtgärderna för att förbättra driftsresultatet vid trädgårdarna viss förlust icke kan undgås under det löpande budgetåret. För att täcka sådan förlust torde det för sagda budgetår anvisade omkostnadsanslaget få tagas i anspråk. I detta sammanhang får jag anmäla, att jag ämnar föreslå att å kapitalbudgeten för nästa budgetår skall till rörelsekapital för institutet upptagas ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Övriga nu icke särskilt nämnda utgiftsposter bör för nästa budgetår upptagas med samma belopp som i gällande omkostnadsstat.

Institutsstyrelsens beräkning av den under särskilda uppbördsmedel ingående posten undervisnings- och kostavgifter för elever anser jag mig böra godtaga. Medelsbehovet behöver med hänsyn härtill ökas med 34 400 kronor.

I enlighet med det anförda torde omkostnaderna för institutets verksamhet utom trädgårdsförsöken under nästa budgetår böra beräknas till (280 700 + 1 700 + 3 500 + 5 000 + 1 000 + 500 — 3 000 — 50 000 — 1 000 + 583 500 + 34 400 =) 856 300 (+ 575 600) kronor.

Vad härefter angår omkostnaderna för *statens trädgårdsförsök* kan jag tillstyrka, att posten reseersättningar ävensom delposterna övriga expenser, bokinköp och bokbindning samt städning och renhållning höjes med av institutsstyrelsen föreslagna belopp respektive 1 000, 500, 200 och 500 kronor. Däremot anser jag, att uppräknningen av delposterna bränsle, lyse och vatten, ersättning till Norrlands trädgårdsskola i Söråker för personalkostnader m. m., driftkostnader vid Öjebyns försöksstation och dagsverken m. m. kan begränsas till respektive 1 000, 500, 500 och 10 000 kronor. I avslutning till vad jag föreslagit i det föregående bör även beträffande trädgårdsförsöken delposten underhåll av byggnader utgå ur omkostnadsstaten. Medelsbehovet under nu ifrågavarande del av anslaget kan med hänsyn därtill minskas med 6 000 kronor. Vidare torde även i detta sammanhang delposterna skatter och försäkringar, hälso- och sjukvård samt diverse utgifter sammanföras under en gemensam delpost, benämnd diverse utgifter. Delposten bör uppföras med ett belopp av 700 kronor, vilket innebär, att anslaget minskas med ett belopp av 1 200 kronor. Övriga utgiftsposter torde böra bibehållas vid oförändrade belopp.

Medelsbehovet för statens trädgårdsförsök under nästa budgetår torde

sålunda böra uppskattas till (272 800 + 1 000 + 500 + 200 + 500 + 1 000 + 500 + 500 + 10 000 — 6 000 — 1 200 =) 279 800 (+ 7 000) kronor.

Vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående, skulle Alnarpsinstitutets omkostnadsanslag för budgetåret 1957/58 behöva uppföras med (856 300 + 279 800 =) 1 136 100 (+ 582 600) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa nya omkostnadsstater för institutet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 136 100 kronor.

[30] 13. *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Materiel m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	34 000	34 013	1 527
1956/57 (statsliggaren s. 816)	34 000		
1957/58 (förslag)	34 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 16 000 kronor till 50 000 kronor. Styrelsen anför, att den snabba utveckling, som näringslivet undergått de senaste åren, ställer starkt ökade krav på undervisningen, om en tidsenlig utbildning skall kunna meddelas. Detta medför bl. a. ökade kostnader för undervisningsmateriel. Institutets anslag för detta ändamål har länge varit otillräckligt. Tidigare har vissa mindre laborationsavgifter erlagts, men enligt Kungl. Maj:ts beslut den 11 maj 1956 har dessa avgifter avskaffats.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande 29/9 1956) framhåller, att det hittills anvisade anslagsbeloppet, 34 000 kronor, som utgått under flera år, varit otillräckligt, varför en viss eftersläpning uppstått i fråga om anskaffning av undervisningsmateriel. Då tillgång på lämplig undervisningsmateriel är en nödvändig förutsättning för en effektiv undervisning, förordar lantbruksstyrelsen den av institutstyrelsen föreslagna uppräknningen av anslaget till 50 000 kronor.

Departementschefen

Då jag icke anser mig kunna förorda någon uppräknning av förevarande anslag, torde detta för nästa budgetår böra upptagas med ett oförändrat belopp av 34 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:*
Materiel m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 34 000 kronor.

[31] 14. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	13 000	13 076	415
1956/57 (statsliggaren s. 817)	14 000		
1957/58 (förslag)	15 000		

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 14 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande 29/9 1956) föreslår i likhet med institutsstyrelsen, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med hänsyn till höjda bokpriser och bokbindningskostnader förordar jag, att anslaget skall uppräknas med 1 000 kronor till 15 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

[32] 15. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Stipendier m. m.

	Anslag
1955/56	15 800
1956/57 (statsliggaren s. 817)	15 800
1957/58 (förslag)	16 600

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 4 200 kronor till 20 000 kronor. Styrelsen anför därvid, att den under denna anslagspost ingående delposten studieresor å 7 800 kronor visat sig otillräcklig. En uppräkning med 4 200 kronor är enligt styrelsen behövlig.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande 29/9 1956) förordar med anledning av institutsstyrelsens äskande, att anslaget skall ökas med 2 200 kronor till 18 000 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till de ökade levnadskostnaderna torde beloppet för ettvarvt av elevstipendierna vid högre mejerikursen och högre trädgårdskursen bära höjas med 200 kronor till 2 200 kronor. Detta föranleder en kostnadsökning med (4 × 200 =) 800 kronor. Vid bifall till vad jag sålunda förordat och då jag ej kan tillstyrka höjning av beloppet till studieresor, synes anslaget för nästa budgetår böra upptagas med (15 800 + 800 =) 16 600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Stipendier m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 16 600 kronor.

[33] 16. *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Trädgårdsekononisk byrå*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	13 200	10 729
1956/57 (statsliggaren s. 817)	13 200	
1957/58 (förslag)	13 200	

Under anslaget har för innevarande budgetår beräknats dels utgifter å 55 500 kronor till avlöningar och å 5 000 kronor till omkostnader, dels inkomster av bokföringsavgifter med 47 300 kronor.

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 6 200 kronor till 19 400 kronor. Styrelsen framhåller därvid, att personalen vid trädgårdsekononiska byrån avlönas enligt statens allmänna avlöningsreglemente. Kostnadsökningen för avlöningar är av automatisk karaktär. Fördelningen av kostnaderna mellan bokföringen och övriga arbetsuppgifter grundar sig på de förutsättningar, som gällde vid byråns inrättande. De kostnader, som enligt denna beräkning icke skall belasta bokföringsverksamheten, uppgår till den begärda anslagsökningen. Härvid upptager styrelsen utgifterna för avlöningar till 63 500 kronor och för omkostnader till 9 000 kronor. Å andra sidan väntas inkomsterna av bokföringsavgifter stiga med 5 800 kronor.

Lantbruksstyrelsen (skr. 29/9 1956) förordar med hänsyn till ökningen av de lönekostnader, som skall bestridas av statsmedel, att anslaget skall uppräknas med 1 800 kronor till 15 000 kronor.

Departementschefen

Anslaget bör enligt min mening för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp av 13 200 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny stat för anslagets användning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Trädgårdsekononisk byrå* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 13 200 kronor.

[34] 17. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Inredning och utrustning

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	45 000	43 113
1956/57 (statsliggaren s. 817)	36 000	
1957/58 (förslag)	36 000	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 15/8 1956) hemställer, att för nästa budgetår skall anvisas ett belopp av tillhoppa 180 200 kronor till utrustning vid institutet. Den närmare fördelningen av beloppet å olika ändamål framgår av följande sammanställning.

Institutets gemensamma behov

1. Telefonväxel	56 000
2. Kontorsutrustning	10 000

Lantbruksavdelningen

3. Möbler och utrustning till kontor	4 000
4. Värmeskåp till kemiska laboratoriet	1 000

Mejeriavdelningen

5. Centrifug	15 200
6. Laboratorieutrustning å institutionen för mejerikemi och bakteriologi	10 000

Trädgårdsavdelningen

7. Laboratorieutrustning vid botaniska laboratoriet	29 000
---	--------

Statens mejeriförsök

8. Laboratorieutrustning	35 000
--------------------------------	--------

Statens trädgårdsförsök

9. Spektrofotometer	10 000
10. Jordbruksredskap	10 000

Summa kronor 180 200

M o t i v. 1. Anslag för detta ändamål begärdes även för innevarande budgetår (se IX ht 1956 s. 109).

2. Övergång till maskinbokföring för institutet och dess underavdelningar har länge ansetts önskvärd och ändamålsenlig. Då pågående utredningar beträffande Alnarps mejeri och trädgårdar kunnat antagas komma att medföra vissa förändringar i redovisningen, har förslag till ändring av redovisningssystemet icke tidigare framlagts. Av de nu avgivna utredningarna framgår emellertid, att en övergång till modernare bokföringsprinciper är

synnerligen önskvärd. En omläggning medför behov av en bokföringsmaskin med därtill hörande utrustning.

3. Nya expeditionslokaler har inrättats åt föreståndaren för lantbruksavdelningen. Dessa lokaler måste möbleras och förses med nödig utrustning.

4. Utrustningen i det kemiska laboratoriet vid lantbruksavdelningen är otillräcklig. Bl. a. erfordras anslag för inköp av värmeskåp.

5. Centrifugen avses skola användas till redan påbörjade undersökningar över sambandet mellan mjölkens egenskaper (t. ex. äggvitans partikelstorlek) och dess lämplighet för ystning, torrmjölkframställning o. s. v. Undersökningarna ligger på rent vetenskaplig grund och sker beträffande mjölkens egenskaper f. n. i samarbete med institutet för husdjursförädling i Wiad. Anslaget till förbrukningsartiklar m. m. vid institutionen för mjölkprodukternas teknologi möjliggör ej inköp av så dyrbara apparater, som det här är fråga om.

6. Ifrågavarande laboratorieutrustning omfattar tre termostater för bakteriologiskt bruk med kylslinga, två torkskåp, en ackumulator med plastseparatorer, ett laddningsaggregat för Beckman spektrofotometer, en transportabel kylanläggning och en kompressor med tillbehör samt installation. Termostat, torkskåp och ackumulator avses skola ersätta redan befintliga sådana, vilka är utslitna. Laddningsaggregatet till befintlig spektrofotometer är avsett att hålla ackumulatorbatteriet uppladdat till konstant spänning, varigenom alltid full noggrannhet erhålles i mätningarna. Den transportabla kylanläggningen skall möjliggöra kemiska och bakteriologiska undersökningar vid varierande lägre temperaturer. Genom kompressoranläggningen avses att centralt förse alla institutionens laboratorier med tryckluft. Tillgång till dylik behöves för olika ändamål, luftning, omrörning etc. och hör till standardutrustning på ett laboratorium. Hittills har en sådan anläggning saknats på institutionen.

7. Det botaniska laboratoriet är i starkt behov av en genomgripande uppbyggnad. Erforderlig fast inredning samt bänkar och stolar beräknas draga en kostnad av 19 500 kronor. För inköp av preparat och instrument m. m. erfordras ett belopp av 9 500 kronor eller tillhoppa 29 000 kronor. För undervisningens del är det angeläget, att denna uppbyggnad icke fördröjes.

8. Sedan institutionen under året fått ordinarie innehavare av laboratoriefattningen, kan det beräknas, att verksamheten kommer att intensifieras och att i viss utsträckning mer långsiktiga forskningsuppdrag kommer att ingå i programmet. Med hänsyn härtill behöver institutionen utrustas med en del laboratoriehelpmedel. Därför föreslås, att anslag beviljas till grundutrustning för arbete med radioaktiva isotoper, en ny våg, en fotoelektrisk kolorimeter samt klimatskåp för lagringsförsök.

9. Utrustningen vid det kemiska laboratoriet är mycket ofullständig. För genomförande av serieanalyser är en spektrofotometer nödvändig. Därigenom skulle ett större antal analyser kunna utföras på det egna laboratoriet.

10. För rationalisering av driften vid Alnarps Mellangård har successivt vissa moderna inventarier anskaffats. Detta har dock icke kunnat ske i

önskvärd takt, varför brist föreligger i fråga om flera redskap såsom transportvagn, såmaskin m. m. För täckande av denna brist erfordras ett belopp av 10 000 kronor.

Yttranden. *Lantbruksstyrelsen* föreslår, att ett belopp av 106 000 kronor skall anvisas under förevarande anslag. Därvid framhåller lantbruksstyrelsen beträffande förslaget under 1, att fyra telefonväxlar f. n. finnes vid institutet, nämligen en å kamrerarkontoret, en vid trädgårdsavdelningen samt vardera en vid mejeri- och trädgårdsförsöken. Då det ej kan anses rationellt och ekonomiskt försvarbart med fyra skilda växlar, förordar lantbruksstyrelsen, att medel skall anvisas till en för hela institutet gemensam telefonväxel. Vad härefter angår förslaget under 2 finner lantbruksstyrelsen det för underlättandet av arbetet å kamrerarkontoret med institutets, mejeri- och trädgårdsförsökens, egendomens samt mejeriets och trädgårdarnas räkenskaper angeläget, att maskinbokföring införes. Detta har även förordats av den utredningsman, som på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställt utredning angående de ekonomiska förhållandena vid Alnarps mejeri och trädgårdar. I fråga om institutsstyrelsens övriga förslag under anslaget förordar lantbruksstyrelsen, att av det utav lantbruksstyrelsen föreslagna anslaget ett belopp av 40 000 kronor skall avses för den inredning och utrustning, varav behov starkast föreligger för nästa budgetår.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök tillstyrker institutsstyrelsens förslag under förevarande anslag, såvitt angår trädgårdsförsöken.

Departementschefen

Institutsstyrelsen har under förevarande anslagspunkt begärt ett belopp av i runt tal 180 000 kronor eller 144 000 kronor mer än för innevarande budgetår. En medelsanvisning av denna storleksordning kan icke nu komma i fråga.

Vid avvägandet av angelägenhetsgraden mellan de olika ändamål, för vilka medel begäres, synes behovet av en gemensam telefonväxel vid institutet vara särskilt framträdande. I likhet med institutsstyrelsen finner jag det därför påkallat, att en sådan växel installeras. Någon medelsanvisning för ändamålet torde dock icke vara erforderlig redan för nästkommande budgetår. Enligt min mening torde det nu vara till fyllest, att institutsstyrelsen bemyndigas att träffa avtal med televerket om installation av en automatisk telefonväxel vid institutet. Jag vill därför föreslå att — såvida riksdagen ej framställer erinran däremot — sådant bemyndigande får lämnas av Kungl. Maj:t.

I övrigt är jag endast beredd att tillstyrka en oförändrad medelsanvisning under anslaget för nästa budgetår, d. v. s. 36 000 kronor. Av de skäl, institutsstyrelsen anfört, synes anskaffandet av en bokföringsmaskin med därtill hörande utrustning vara av särskild hög angelägenhetsgrad. Jag förutsätter därför, att inköp av en dylik maskin i första hand inrymmes i anslagsbeloppet för nästa budgetår. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t

eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på institutstyrelsen att med beaktande av vad nyss sagts bestämma den närmare dispositionen av anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Inredning och utrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 36 000 kronor.

[35] 18. *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Lokala trädgårdsförsök och fasta försöksfält*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	36 000	35 459	1 388
1956/57 (statsliggaren s. 817)	39 000		
1957/58 (förslag)	39 000		

Med biträdande av det förslag, som framställts av *institutstyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Lokala trädgårdsförsök och fasta försöksfält* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 39 000 kronor.

[36] 19. *Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	89 500	92 810
1956/57 (statsliggaren s. 817)	95 900	
1957/58 (förslag)	103 900	

Y r k a n d e n. *Skolöverstyrelsen* (skr. 18/8 1956) hemställer — med överlämnande av anslagsframställningar från styrelsen för specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande — att ifrågavarande anslag skall uppföras med 103 900 kronor. Ändringarna i förhållande till anslagsberäkningen för innevarande budgetår framgår av följande sammanställning.

	Ökning
1. Ersättning till folkhögskolan Vilan för undervisning	550
2. Lärarlöner i övrigt	3 030
3. Ersättning till garantiföreningen för folkhögskolan Vilan för ökade omkostnader	1 000
4. Ersättning för inkomstbortfall vid avskaffande av terminsavgifter ..	3 500
	8 080

Motiv. 1 och 2. Ökningarna under dessa punkter sammanhänger med 1956 års lönereglering och är sålunda av automatisk karaktär.

3. Den av garantiföreningen redovisade förlusten för räkenskapsåret 1954/55 uppgår enligt skolstyrelsen till i runt tal 3 000 kronor. Det synes skolöverstyrelsen skäligt, att ett belopp av 2 500 kronor utgår till täckande av denna förlust. I övrigt hänvisar skolöverstyrelsen till vad i ämnet anförts i IX ht 1953 s. 79, 1955 s. 90 och 1956 s. 111—112.

4. Skolans styrelse har föreslagit, att elevernas kursavgifter skall slopas. Specialgymnasiets härigenom uppkommande förlust, 3 500 kronor, bör täckas genom anslag å samma belopp. Då terminsavgifterna kommer att avskaffas vid de allmänna läroverkens gymnasier fr. o. m. läsåret 1957/58, synes det skäligt, att terminsavgifterna vid specialgymnasiet samtidigt slopas samt att ersättning utgår för inkomstbortfallet.

Departementschefen

Med hänsyn till 1956 års lönereglering bör posterna ersättning till folkhögskolan Vilan för undervisning ävensom lärarlöner i övrigt uppräknas med i runt tal 3 500 kronor. Vidare kan jag tillstyrka, att terminsavgifterna, liksom vid de tekniska läroverkens gymnasier, avskaffas. Fr. o. m. läsåret 1957/58 bör gottgörelse därför utgå med 3 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vid bifall till förslaget vidtaga erforderlig ändring i reglementet för specialgymnasiet. Vad angår framställningen om gottgörelse för den förlust, garantiföreningen haft för gymnasiet under räkenskapsåret 1954/55, får jag under återopande av vad jag framhållit vid behandlingen av enahanda fråga budgetåret 1953/54 tillstyrka, att 2 500 kronor av anslagsbeloppet skall avses för detta ändamål, vilket innebär en ökning med 1 000 kronor.

Ifrågavarande anslag bör sålunda för budgetåret 1957/58 uppföras med (95 900 + 3 500 + 3 500 + 1 000 =) 103 900 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 103 900 kronor.

[37] 20. Understöd åt lantushållningsseminariet å Rimforsa

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	211 200	221 501
1956/57 (statsliggaren s. 818)	228 200	
1957/58 (förslag)	238 200	

Yrkanden. *Styrelsen för lantushållningsseminariet å Rimforsa* (skr. 28/6 1956) hemställer, att seminariet för budgetåret 1957/58 skall erhålla statsbidrag med i runt tal 237 200 kronor. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) föreslår, att anslaget för nästa budgetår skall uppräknas med 28 600 kronor till 256 800 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Ersättning för undervisningsavgifter	15 000
2. Rektorn i Ca 33 i st. för Ca 23 jämte arvode å 4 200 kronor	3 600
3. Kostnader för arbetsgivarbidrag till allmänna sjukförsäkringen	1 800
4. 1956 års lönereglering	8 200
	28 600

M o t i v. 1. Vid seminariet erlägger betalande elev i lärarinnekurs en årlig undervisningsavgift av 400 kronor och elev i förberedande kurs en kursavgift av 125 kronor. Då undervisningen vid de flesta lärarutbildningsanstalter är kostnadsfri, bör enligt lantbruksstyrelsens mening ej heller eleverna vid seminariet erlägga några sådana avgifter. Lantbruksstyrelsen föreslår därför, att de nuvarande undervisningsavgifterna skall borttagas och att statsanslaget skall höjas med belopp motsvarande dessa avgifter, eller i runt tal med 15 000 kronor.

2. Förslaget har framförts i anslagsäskandena för de senaste tre budgetåren. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1954 s. 98 under 1, 1955 s. 91 under 1 och 1956 s. 112 under 1.

3. Sedan den nya sjukreformens genomförande den 1 januari 1955 har seminariets huvudman, Fredrika Bremer-förbundet, enligt gällande bestämmelser att erlägga arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. för den vid seminariet anställda personalen. Då denna avgift är att betrakta som en lönekostnad, föreslår lantbruksstyrelsen med hänsyn till huvudmannens starkt begränsade ekonomiska resurser, att statsbidrag skall utgå till täckande av 90 procent av dessa kostnader eller med 1 800 kronor.

4. Ökningen är av automatisk karaktär.

Departementschefen

Vad först angår den föreslagna förbättrade löneställningen för rektorn för seminariet — vilket förslag framförts i anslagsäskandena för de senaste tre budgetåren — torde jag liksom tidigare få erinra om att utbildningen av lärarinnor inom det husliga området är föremål för översyn genom sakkunniga samt att denna översyn också berör Rimforsseminariets verksamhet och organisation. Eftersom översynen fortfarande pågår, finner jag mig i förevarande sammanhang icke kunna förorda ifrågakvarande förslag. Ej heller är jag beredd biträda förslaget, att undervisningsavgifterna vid seminariet skall slopas. Däremot har jag intet att erinra emot att statsbidrag utgår till seminariet till täckande av arbetsgivarbidrag enligt lagarna om allmän sjukförsäkring och om moderskapshjälp, såvitt dessa bidrag avser befattningshavare, uppförda å personalstat. Härför bör beräknas 1 800 kronor. Slutligen bör anslaget uppräknas med 8 200 kronor i anledning av 1956 års lönereglering.

Ifrågavarande anslag bör sålunda för budgetåret 1957/58 uppföras med (228 200 + 1 800 + 8 200 =) 238 200 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforså* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 238 200 kronor.

[38] 21. **Lägre lantbruksundervisning m. m.: Kurser i hovbeslag och maskinreparation vid Alnarp**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	23 700	4 447
1956/57 (statsliggaren s. 818)	25 200	
1957/58 (förslag)	26 000	

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut (skr. 15/8 1956) hemställer — med överlämnande av förslag till stater för kurserna under budgetåret 1957/58 — att anslaget för nästa budgetår skall höjas till 26 000 kronor. Ökningen — 800 kronor — motsvarar den löneförbättring, som under år 1956 kommit heltidsanställd personal till del. I avvaktan på resultatet av pågående utredning rörande den lägre lantbruksundervisningen har styrelsen icke ansett sig böra hemställa om ytterligare höjning av anslaget.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande 29/9 1956) förordar med hänsyn till den löneförhöjning, som ägt rum under år 1956, att anslaget skall uppräknas med 700 kronor till 25 900 kronor. Vidare tillstyrkes, att — därest tillräckligt antal sökande icke anmäler sig till kurs i hovbeslag och maskinreparation — en tre månaders kurs i enbart maskinreparation skall få anordnas under nästa budgetår. Vid bifall härtill torde erforderliga medel, beräknade till förslagsvis 12 700 kronor, få utgå från detta anslag.

Departementschefen

Anslaget bör som institutsstyrelsen föreslagit uppräknas med 800 kronor till 26 000 kronor med hänsyn till 1956 års lönereglering. Under de angivna förutsättningarna har jag icke något att erinra mot förslaget, att en kurs i enbart maskinreparation skall få anordnas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för kurserna under nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Kurser i hovbeslag och maskinreparation vid Alnarp* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

[39] 22. **Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeriskolor**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1955/56	100	8 332	2 410
1956/57 (statsliggaren s. 819)	6 700		
1957/58 (förslag)	8 700		

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) föreslår, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall upptagas med ett till 9 700 kronor ökat belopp. Beräkningen innefattar å ena sidan en höjning av ersättningen till mejeriskolas huvudman med 1 000 kronor till 5 000 kronor. Som skäl härför anföres, att nuvarande bidrag är för lågt i förhållande dels till huvudmans kostnader för driften av dylik skola, dels till de driftkostnadsbidrag, som utgår till övriga lantbruksundervisningsanstalter. Vidare föreslår styrelsen, att ersättningar åt speciallärare skall utgå med ett belopp av 3 200 kronor, varav 250 kronor såsom reseersättning. Härvid har timersättningar åt speciallärare, som är agronom eller folkskollärare, beräknats till 11 kronor 40 öre eller samma arvode, som enligt kungörelsen den 13 april 1956 (nr 96) om vissa timarvoden tillkommer vissa lärare vid civila och militära skolor i TC 17, ortsgrupp 4. I enlighet härmed har styrelsen upptagit statsbidraget till en mejeriskola med 10 000 kronor, varav 5 000 kronor avser ersättningar till skolans huvudman samt 1 800 respektive 3 200 kronor ersättning till huvudlärare respektive speciallärare. Då å andra sidan en reservation av 300 kronor väntas föreligga å anslaget, kan medelsbehovet bestämmas till (10 000 — 300 =) 9 700 kronor.

Departementschefen

Den höjning, som begärts i fråga om ersättningen till skolans huvudman, anser jag mig icke kunna tillstyrka. Mot anslagsberäkningen i övrigt har jag däremot icke något att erinra. Med hänsyn härtill och då reservationen å anslaget minskat, torde anslaget böra uppräknas med 2 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lägre mejeriskolor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 8 700 kronor.

[40] 23. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	91 700	87 800
1956/57 (statsliggaren s. 820)	105 200	
1957/58 (förslag)	111 000	

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 5 300 kronor till 110 500 kronor. Förslaget innebär å ena sidan en uppräkning av anslaget med 6 800 kronor. Av denna ökning föranledes 5 900 kronor av att posten arbetsersättning åt lantbrukselever höjts till 37 800 kronor. Därvid har högskolestyrelsen utgått från att ersättningen till de 14 eleverna i tvåårskursens yngre avdelning med hänsyn till ökningen i lantarbetarlönerna skall utgå med 225 kronor för elev och månad i stället för hittillsvarande

190 kronor. Vidare har högskolestyrelsen föreslagit, att den ersättning om 500 kronor, som lantbruksskolan årligen sedan budgetåret 1938/39 utbetalat till befallningsmannen vid Ultuna egendom för viss undervisning, skall uppräknas med 500 kronor. Slutligen har på grund av utökad undervisning i bl. a. sjukvårdslära beloppet till arvoden åt speciallärare höjts med 400 kronor. Å andra sidan kan anslaget sänkas med 1 500 kronor på grund av lägre löneklassplacering för viss nyanställd personal.

Departementschefen

Jag biträder högskolestyrelsens förslag om höjning av arbetsersättningen till lantbrukseleverna i tvåårskursens yngre avdelning. För höjningen torde böra upptagas ett belopp av 5 900 kronor. Ej heller har jag något att erinra mot att posten till arvoden åt speciallärare uppräknas med 400 kronor på grund av viss utvidgning av kursverksamheten. Härutöver bör arvodesposten höjas med 1 000 kronor för att möjliggöra viss ökning av speciallärararvodena. Däremot är jag ej beredd tillstyrka någon ökning av skolans del i befallningsmannens lön. Då medelsbehovet på grund av lägre löneklassplacering för nyanställd personal minskar med 1 500 kronor, behöver anslaget för budgetåret 1957/58 uppföras med $(105\,200 + 5\,900 + 400 + 1\,000 - 1\,500 =)$ 111 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinare tjänstemän 38 000 (— 1 300) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 59 700 (+ 7 300) kronor;
 rörligt tillägg 13 300 (— 200) kronor.

Under återopandande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för lantbruksskolan vid Ultuna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	38 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	59 700
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	13 300
	<hr/>
	Summa kronor 111 000

b) till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 111 000 kronor.

[41] 24. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	9 100	12 490
1956/57 (statsliggaren s. 820)	14 000	
1957/58 (förslag)	14 100	

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 10 100 kronor till 24 100 kronor enligt följande sammanställning.

	1956/57	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	400	400	
2. Övriga utgifter	55 900	21 700	
3. Ersättning från Ultuna egendom för dagsverken .	56 000		12 000
		<u>22 100</u>	<u>12 000</u>
		+ 10 100	

M o t i v. 1. Ifrågavarande post, som varit oförändrad alltsedan budgetåret 1938/39, anses nu böra höjas med 400 kronor med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar.

2. Av ökningen hänför sig 3 400 kronor till delposten skolinventarier och undervisningsmateriel. Beloppet avses bl. a. för inköp av en ljudfilmsapparat, vilken anses nödvändig för undervisningen. Återstående del av anslagsökningen — 18 300 kronor — hänför sig till Ultuna egendom tillkommande ersättning för kosthåll till eleverna och har beräknats med hänsyn till den faktiska utgiften härför under budgetåret 1955/56.

3. Ersättningen har beräknats efter 8 000 dagsverken à åtta kronor 50 öre mot tidigare sju kronor.

Departementschefen

Mot högskolestyrelsens förslag om uppräknig av posten till reseersättningar med 400 kronor har jag icke något att erinra. Vidare finner jag mig böra föreslå, att posten till övriga utgifter skall höjas med 18 300 kronor på grund av ökad ersättning till Ultuna egendom för kosthåll. Däremot kan jag icke tillstyrka någon höjning av den under samma post upptagna delposten till skolinventarier och undervisningsmateriel. Med anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 angående redovisning och förvaltning av vissa till särskilda ändamål upplåtta fastigheter bör posten till undervisningslokaler och elevbostäder avföras från anslaget, eftersom medel för ändamålet genom sagda beslut i fortsättningen kommer att anvisas i annan ordning. Detta innebär, att anslaget kan nedräknas med 6 600 kronor. Slutligen kan anslaget minskas med 12 000 kronor, enär ersättningen från Ultuna egendom för dagsverken torde öka med motsvarande belopp. Anslaget

bör sålunda för nästa budgetår upptagas med (14 000 + 400 + 18 300 — 6 600 — 12 000 =) 14 100 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för skolan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 14 100 kronor.

[42] 25. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	6 371 600	6 937 003
1956/57 (statsliggaren s. 821)	7 114 200	
1957/58 (förslag)	7 476 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) föreslår, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med i runt tal 368 500 kronor till 7 482 700 kronor. Ökningen hänför sig helt till delposten avlöningskostnader och pensionsavgifter för lärarpersonalen samt arvoden åt speciallärare.

Vid uppskattningen av anslagsbehovet för ändamålet har styrelsen räknat med följande antal skolor och lärare.

	3 lantbrukskolor	51 lantmannaskolor	40 lant-hushållsskolor	2 trädgårdsskolor	Fruktodlings-skolan i Urshult	Antal lärare
Rektorer	3	51	40	2	1	97
Ämneslärare	3	74	86	4	—	167
Icke-ordinarie ämneslärare	5	56	55	1	1	118
Antal lärare	11	181	181	7	2	382

Jämfört med styrelsens motsvarande anslagsberäkning för innevarande budgetår innebär detta, att antalet skolor skall minskas med en, medan lärarantalet blir oförändrat. En viss förskjutning av antalet skolor och lärare beräknas dock ske. Klagstorps lantbruksskola (med 3 lärare) och Kristinehamns lantmannaskola (med 2 lärare) upphör sålunda, förstnämnda skola med utgången av läsåret 1956/57 och sistnämnda skola med utgången av läsåret 1955/56. Då styrelsen — i anslutning till en i ämnet gjord framställning av Skaraborgs läns hushållningssällskap — emellertid anser önskvärdt, att Klagstorp även i fortsättningen utnyttjas i lantbruksundervisningens tjänst, har styrelsen räknat med fortsatt statsunderstöd för skolan. Styrelsen föreslår därför, att skolan (med 3 lärare i förslagsvis lönegraderna Ce 29, Ce 20 respektive Ce 16) skall betraktas som en lantmannaskola och att sällskapet även i fortsättningen skall få statsunderstöd enligt för de lägre

lantbruksundervisningsanstalterna gällande grunder. Vidare beräknar styrelsen, att den under byggnad varande lantbruksskolan i Rättvik fr. o. m. läsåret 1956/57 skall träda i verksamhet (med 4 lärare) och ersätta den nuvarande lantbruksskolan i Mora (med 2 lärare). Den nya skolan i Rättvik har utrustats med lokaler avsedda för ett större antal elever.

Med utgångspunkt från nu gällande löne-, pensions- och statsbidragsgrunder samt nyss angivet antal skolor och lärare uppskattar styrelsen anslagsbehovet till avlöningskostnader, pensionsavgifter och arvoden åt speciallärare till i runt tal 7 334 700 kronor. Beloppet överstiger med 233 300 kronor det för ändamålet anvisade anslaget för innevarande budgetår. Det föreslagna anslagsbeloppets fördelning å bidrag till avlöningskostnader, pensionsavgifter och arvoden åt speciallärare samt å de olika slagen av skolor framgår av följande sammanställning.

Skolor	Avlöningar	Pensionsavgifter	Speciallärare	Summa kronor
1. Lantbruksskolor	201 400	14 900	23 800	240 100
2. Lantmannaskolor	3 439 700	257 300	242 800	3 939 800
3. Lantbruksskolor	2 684 500	197 400	49 000	2 930 900
4. Trädgårdsskolor	153 300	10 600	17 300	181 200
5. Fruktodlingsskola.....	38 000	3 100	1 600	42 700
Summa kronor	6 516 900	483 300	334 500	7 334 700

Det ökade anslagsbehovet till avlöningar och pensionsavgifter beror främst på det rörliga tilläggets höjning år 1956. Ökningen i övrigt förorsakas dels av löneklassuppflyttningar, dels av ökat åläggande för lärare med mindre än full tjänstgöring vid lantmanna- och lantbruksskolorna att bestrida fyllnadstjänstgöring. I detta sammanhang erinrar styrelsen om att 1954 års riksdag medgivit Kungl. Maj:t att — efter närmare utredning i varje särskilt fall — från förevarande anslag utbetala bidrag till engångsavgifter till statens pensionsanstalt i anslutning till de senaste årens pensionsregleringar för lantbruksundervisningsanstalternas lärarpersonal. Då styrelsen f. n. ej kan förutse, i vilken omfattning ansökningar om sådant bidrag kommer att göras eller i vilken utsträckning de kommer att bifallas, kan någon uppgift icke lämnas om det för ändamålet erforderliga anslagsbehovet. Efter som vid beräkningen av det för pensionsavgifter avsedda beloppet hänsyn således endast tagits till fortlöpande pensionsavgifter och icke till uppkommande engångsbelopp, kan det uppskattade beloppet av 483 300 kronor för pensionsavgifter komma att stiga.

Liksom i äskandena för de sistförflutna två budgetåren hemställer styrelsen om uppflyttning av förslagsvis 15 ämneslärartjänster i lönegrad Ca 27 vid lantbruksundervisningsanstalterna till lönegrad Ca 29 (se IX ht 1955 s. 96 f. och 1956 s. 118). Den kostnadsökning för statsverket, som betingas av förslaget uppgår till i runt tal 16 500 kronor för år, varav 14 500 kronor utgör bidrag till avlöningskostnader och 2 000 kronor bidrag till pensionsavgifter.

Fr. o. m. den 1 januari 1955, då den allmänna sjukförsäkringsreformen trädde i kraft, har skolornas huvudmän att utgiva s. k. arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen för lärarpersonalen vid skolorna. För huvudmännen framstår dessa avgifter som en löneutgift, vilken stundom är ganska betungande. Styrelsen erinrar i detta sammanhang om att lantbruksundervisningsanstalternas huvudmän icke endast utgöres av landsting och hushållningssällskap utan även av enskilda föreningar och stiftelser. Enligt styrelsens mening talar därför goda skäl för att statsbidrag skall utgå även för arbetsgivarbidragen. Styrelsen anser det ock rimligt, att skolornas kostnader för lärarnas sjukförsäkring utgår enligt samma grunder som i fråga om statsbidragen till skolornas avlöningskostnader och pensionsavgifter eller med 90 procent. Anslagsbehovet för ändamålet beräknas till i runt tal 78 600 kronor.

Statsbidrag till arvoden åt speciallärare utgår jämlikt 2 § tredje stycket kungörelsen 1951: 664 om statsbidrag till lantbruksundervisningsanstalter med belopp, som styrelsen bestämmer i varje särskilt fall, dock högst med tolv kronor för undervisningstimme. Detta stadgande tillämpas så, att speciallärarna erhåller högst sex kronor för praktisk och högst tolv kronor för teoretisk undervisningstimme. Det i anslagsframställningen upptagna beloppet av 334 500 kronor för speciallärararvoden har beräknats med utgångspunkt från nu angivna ersättningsbelopp. Av beräkningen framgår, att anslagsökningar förutsättes endast vid lantmänna- och lanthushållsskolorna. Det ändrade anslagsbehovet sammanhänger med den successivt igångsatta utvidgningen av den skogliga undervisningen vid lantmannaskolorna samt med den planerade utvidgningen av kursverksamheten vid den nya lanthushållsskolan i Rättvik.

Med hänsyn till levnadskostnadernas starka stegring sedan år 1951, då speciallärararvodena fastställdes till sina nuvarande belopp, och den lönekomensation, som under senare år kommit andra lärargrupper till del, föreslog styrelsen i föregående års anslagsäskanden en uppräknig av arvoden med förslagsvis åtta procent. Speciallärarnas eftersläpning i lönehänseende har på grund av den lönekomensation om fyra procent, som senast i år lämnats andra lärare, ytterligare understrukits. För att råda bot på denna eftersläpning föreslås en uppräknig av bidragen med förslagsvis tolv procent. Vid bifall härtill skulle speciallärarna erhålla högst sex kronor 75 öre för praktisk och 13 kronor 50 öre för teoretisk undervisningstimme. För merkostnaderna erfordras en uppräknig av beloppet till arvoden åt speciallärare med i runt tal 40 100 kronor.

I statsbidrag till kostnader för trädgårdslärlingskurser vid lantmannaskolor, folkhögskolor m. fl. skolor beräknas 7 200 kronor, och till kostnader för korrespondenskurser för trädgårdslärlingar upptages 5 600 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Vid bifall till styrelsens förslag behöver förevarande anslag uppföras med $(7\,469\,900 + 7\,200 + 5\,600 =) 7\,482\,700$ kronor.

Departementschefen

Den ifrågasatta uppflyttningen av vissa ordinarie ämneslärartjänster vid lantbruksundervisningsanstalterna är jag icke beredd att taga ställning till i förevarande sammanhang. Jag tillstyrker, att arvodet till timlärare höjes. För detta ändamål torde beräknas ett ökat medelsbehov av 50 000 kronor. Ej heller har jag något att invända mot att skolornas huvudmän erhåller statsbidrag till kostnaderna för arbetsgivarbidrag enligt lagarna om allmän sjukförsäkring och om moderskapshjälp, såvitt dessa bidrag avser befattningshavare, uppförda å personalstat. Härför torde böra anvisas 78 600 kronor. Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga författningsändringar.

Vad beträffar övriga anslagsäskanden har jag ingen erinran att göra. Detta innebär, att jag godtar styrelsens förslag i fråga om den hittillsvarande lantbruksskolan i Klagstorp. Denna bör således — om riksdagen ej har något att erinra — tills vidare betraktas som en lantmannaskola, för vilken skolans huvudman må åtnjuta statsbidrag enligt för de lägre lantbruksundervisningsanstalterna gällande grunder.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppräknas med (50 000 + 78 600 + 233 300 =) 361 900 kronor till i avrundat tal 7 476 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 7 476 000 kronor.

[43] **26. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader**

	Anslag
1957/58 (förslag).....	1 816 000

Å riksstaten för innevarande budgetår har anvisats

a) till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader* ett förslagsanslag av 2 001 500 kronor samt

b) till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Bidrag till arvoden åt skolläkare* ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) föreslår, att sistnämnda anslag skall slopas och att erforderliga medel för ändamålet i stället skall anvisas under driftkostnadsanslaget. Till arvoden åt skolläkare har för vartdera budgetåret 1955/56 och 1956/57 anvisats 10 000 kronor. Nettoutgiften för ändamålet uppgick för budgetåret 1955/56 till 11 679 kronor.

Styrelsen hemställer, att driftkostnadsanslaget för nästa budgetår skall upptagas med 1 968 100 kronor, vilket belopp med 43 400 kronor understiger

de för innevarande budgetår anvisade anslagen till driftkostnader och skolläkararvoden. I beräkningen ingår ett belopp av 28 600 kronor, avsett att utbetalas till skogs- och lantbruksakademien såsom ersättning för hyra till byggnadsstyrelsen för till akademiens trädgårdsskola upplåtta byggnader å Experimentalfältet. Anslagsbehovets fördelning i övrigt framgår av följande sammanställning.

1.	Grundbidrag kronor	Tilläggsbidrag kronor	Summa kronor
Lantbruksskolor	28 500	55 500	84 000
Lantmannaskolor	357 000	617 300	974 300
Lanthushållsskolor	293 000	512 200	805 200
Trädgårdsskolor	25 800	26 000	51 800
Fruktodlingsskola	6 500	3 100	9 600
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Summa kronor	710 800	1 214 100	1 924 900

Beräkningen innebär en minskning i förhållande till för innevarande budgetår anvisade medel med 48 000 kronor.

2. Till bidrag till arvoden åt skolläkare föreslås 14 600 kronor, vilket innebär en ökning med 4 600 kronor.

M o t i v. 1. Statsbidragen till skolornas driftkostnader har beräknats med ledning av till styrelsen inkomna uppgifter rörande den uppskattade omfattningen av skolornas kursverksamhet läsåret 1957/58. Det minskade anslagsbehovet sammanhänger med att elevanslutningen till lantbruksundervisningsanstalterna sista året visat tendens att avtaga. Den anslagsminskning, som följer härav, är på grund av statsbidragsbestämmelsernas utformning tämligen betydande.

2. Enligt föreskrift i kungörelsen 1946: 634 (ändr. 1953: 180 och 1954: 16) utgår statsbidrag till arvoden åt skolläkare i efterskott för läsår räknat med tre kronor 60 öre för varje elev, som under läsåret varit inskriven vid skolan. Såsom villkor för att statsbidraget skall utgå gäller, att den hälsovårdande verksamheten bedrivits enligt i kungörelsen meddelade bestämmelser samt att till skolläkaren utgått arvode om minst tre kronor 60 öre för varje vid skolan inskriven elev. Genom kungörelsen 1947: 230 har förordnats, att vad i förstnämnda kungörelse stadgas angående statsunderstödda lantbruks-, lantman- och lanthushållsskolor skall äga tillämpning jämväl i fråga om statsunderstödda trädgårds- och fruktodlingsskolor. 1955 års riksdag har med hänsyn till prisnivåns förändring medgivit, att minimiarvodet till skolläkarna och statsbidragen till skolläkararvodena vid de allmänna läroverken, högre kommunala skolorna, folk- och småskolorna, folkhögskolorna samt folk- och småskoleseminarierna skall uppräknas med 25 procent. I enlighet härmed kommer fr. o. m. den 1 oktober 1956 statsbidrag till skolläkararvoden vid exempelvis folkhögskolorna att höjas från tre kronor 60 öre till fyra kronor 50 öre för elev. Då lantbruksundervisningsanstalternas kostnader för elevernas skolhälsovård väsentligt överstiger det nu utgående statsbi-

draget, föreslår styrelsen, att skolläkararvodet och statsbidraget härför höjes till fyra kronor 50 öre. Med ledning av medelsförbrukningen under budgetåret 1955/56 beräknar styrelsen, att anslagsbehovet för ändamålet — vid bifall till styrelsens förslag — uppgår till i runt tal 14 600 kronor.

Departementschefen

Mot förslaget att jämväl bidragen till arvoden åt skolläkarna vid vissa lantbruksundervisningsanstalter skall anvisas under förevarande anslag, har jag intet att erinra. Jag kan vidare tillstyrka, att bidragen höjes till fyra kronor 50 öre för elev. För ändamålet bör beräknas ett med 4 600 kronor till 14 600 kronor höjt belopp. Då en motsvarande höjning ägt rum vid de högre allmänna läroverken m. fl. läroanstalter redan den 1 oktober 1956, bör det högre bidragsbeloppet utgå jämväl för läsåret 1956/57. Vid bifall till vad jag nu föreslagit, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga författningsändringar.

Mot lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt under anslaget har jag ingen annan erinran än att anslaget med hänsyn till den minskade belastningen torde kunna nedräknas med 200 000 kronor. För nästa budgetår synes anslaget sålunda behöva upptagas med ett belopp av (2 001 500 + 14 600 — 200 000 =) i avrundat tal 1 816 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 816 000 kronor.

[44] 27. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till jordbrukets yrkesskolor*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	390 800	373 455
1956/57 (statsliggaren s. 824)	325 500	
1957/58 (förslag)	319 600	

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) hemställer, att för nästa budgetår 326 800 kronor skall anvisas som bidrag till jordbrukets yrkesskolor. Beloppet överstiger med 1 300 kronor det för innevarande budgetår anvisade beloppet.

Fördelningen av det yrkade anslaget mellan skolorna framgår av följande tabell, i vilken till jämförelse medtagits beviljade bidrag för löpande budgetår.

Skola	Avlöningar		Driftkostnader		Summa	
	beräknat för 1956/57 kronor	beräknat för 1957/58 kronor	beräknat för 1956/57 kronor	beräknat för 1957/58 kronor	beräknat för 1956/57 kronor	beräknat för 1957/58 kronor
Gålö	70 954	77 929	38 692	39 732	109 646	117 661
Sorselegården	77 489	90 166	22 140	24 480	99 629	114 646
Vittjärvgården	25 431	—	6 540	—	31 971	—
Pålkem	64 807	72 558	19 620	21 960	84 427	94 518
Summa kronor	238 681	240 653	86 992	86 172	325 673	326 825

De förändringar i medelsberäkningen i förhållande till beräkningen för innevarande budgetår, som tabellen utvisar, fördelar sig å följande poster.

	Ökning	Minskning
1. a) Avlöningar åt lärarpersonal	5 644	
b) Ersättning åt speciallärare		700
c) Vikariatsersättningar		600
d) Ersättning åt förmanspersonal		2 372
2. Driftkostnader		820
3. Skillnad mellan beräknat och anvisat belopp för budgetåret 1956/57	173	
	<u>5 817</u>	<u>4 492</u>
	+ 1 325	

Motiv. 1. Lantbruksstyrelsen anför, att i 1956 års statsverksproposition lärarpersonalens löner för budgetåret 1956/57 har beräknats till samma belopp som för budgetåret 1955/56. Hänsyn har sålunda ej tagits till höjningen av det rörliga tillägget. Vid beräkning av lärarnas löner för budgetåret 1957/58 har lantbruksstyrelsen utgått från de i kungörelsen den 13 april 1956 (nr 94) om löner m. m. till vissa statsanställda m. fl. under tiden maj—december 1956 angivna lönebeloppen. Denna beräkning har i jämförelse med budgetåren 1955/56 och 1956/57 medfört en väsentlig höjning av det för budgetåret 1957/58 erforderliga statsbidraget till lärarpersonalens löner. Vidare har i lönerna inräknats befattningshavarna tillkommande kompensationstillägg enligt bilagan till kungörelsen den 11 maj 1956 (nr 208) om ändring i kungörelsen den 3 december 1954 (nr 806) om kompensationstillägg till vissa statsanställda m. fl.

Lantbruksstyrelsen, som erinrar om att Vittjärvgårdens jordbruksskola nedlägger sin verksamhet med utgången av oktober 1956, har vid beräkningen av anslagsbehovet för avlöningar därjämte tagit hänsyn till beräknade löneklassförändringar samt till den förbättrade löneställning, som tillkommit viss förmanspersonal, tillhoppa uppgående till 1 972 kronor.

Lantbruksstyrelsen upplyser vidare, att styrelsen för Gålö jordbruksskola liksom skolans huvudman — Stockholms läns och stads hushållningssällskap — föreslagit, att yrkesläraren vid skolan skall uppflyttas från löne-

grad 20 till lönegrad 21 eller till samma löneställning som verkstadsskolornas yrkeslärare. Vidare har skolstyrelsen hemställt, att statsbidrag måtte utgå för att täcka 90 procent av de årliga pensionsavgifterna för föreståndaren, yrkesläraren samt husmor och lärarinna, vilka befattningar är förenade med pensionsrätt i statens pensionsanstalt. Även om skäl talar för genomförande av dessa förslag, torde det emellertid enligt lantbruksstyrelsens mening med hänsyn till pågående utredning rörande lantbruksundervisningens ordnande tills vidare böra anstå härmed.

2. I statsbidrag till driftkostnader har hittills till varje jordbruksskola utgått dels ett grundbelopp av 7 020 kronor eller något mer än 19 kronor för dag, dels ett tilläggsbidrag av 42 kronor för elev och månad, motsvarande en krona 40 öre för elev och dag. Då jordbruksskolorna har behov av ökat statsbidrag till de stegrade driftkostnaderna föreslår lantbruksstyrelsen — trots pågående utredning angående lantbruksundervisningens ordnande — att jordbruksskolorna skall fr. o. m. budgetåret 1957/58 åtnjuta samma grundbelopp till driftkostnader, som utgår till övriga lantbruksundervisningsanstalter, d. v. s. 26 kronor för undervisningsdag eller $(360 \times 26 =)$ 9 360 kronor för år. Det ökade medelsbehovet på grund av detta förslag kommer för de återstående tre jordbruksskolorna att uppgå till $3 (9\,360 - 7\,020) = 7\,020$ kronor. Då medel ej längre behöver beräknas för Vittjärsvårdens jordbruksskola, kan driftkostnadsbidraget nedräknas med 820 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till den pågående utredningen rörande lantbruksundervisningens ordnande anser jag mig icke nu böra taga ställning till den av lantbruksstyrelsen föreslagna ökningen av statsbidragen till driftkostnader i form av höjda grundbelopp. Mot anslagsberäkningen i övrigt, innebärande å ena sidan en höjning av anslaget på grund av löneklassförändringar m. m. med 1 972 kronor och å andra sidan en minskning med 7 840 kronor i anledning av att Vittjärsvårdens jordbruksskola numera nedlagts, har jag intet att erinra.

Vid bifall till vad jag sålunda anfört, bör till bidrag till jordbrukets yrkeskolor för budgetåret 1957/58 anvisas ett förslagsanslag av i avrundat tal 319 600 (— 5 900) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av lantbruksstyrelsen, meddela närmare bestämmelser rörande dispositionen av anslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till jordbrukets yrkesskolor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 319 600 kronor.

[45] 28. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	131 000	115 319	89 225
1956/57 (statsliggaren s. 824)	123 800		
1957/58 (förslag)	114 100		

Av den angivna reservationen var ca 55 000 kronor disponerade vid budgetårets utgång.

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) föreslår, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall uppföras med 176 900 kronor. Styrelsen räknar därvid med en anslagsreservation å 27 200 kronor. Den för nästa budgetår planerade kursverksamheten framgår av följande sammanställning.

Utbildningskurser

1. för ladugårdsskötare	12 000
2. » svinskötare	6 500
3. » fårskötare	2 000
4. » kontrollassistenter	14 500
5. » mjölkbedömare	1 600
6. » köttklassificerare	1 500
7. » täckdikningsförmän och rörläggare	9 000
8. » blivande lärare på enhetsskolans jordbrukslinje i klass 9 y och för blivande instruktörer hos lantbruksnämnder och hushållnings-sällskap	22 000
9. i trädgårdsskötsel vid folkhögskolor	9 000

Instruktörskurser

10. i betes- och vallkultur	6 000
-----------------------------------	-------

Fortbildningskurser

11. för mejeripersonal	20 000
12. » konsulenter, lärare m. fl.	100 000

Summa kronor 204 100

M o t i v. I förhållande till kursverksamheten för innevarande budgetår innebär styrelsens förslag ändringar beträffande följande punkter i sammanställningen.

1. Enligt gällande bestämmelser för de med statsmedel understödda utbildningskurserna för ladugårdsskötare utgår statsbidrag till ersättning åt lärare och instruktörer med tolv kronor för varje lektionstimme, då teoretisk undervisning meddelas, och sex kronor för varje timme, som ägnas åt övningar och demonstrationer, dock högst sammanlagt 1 500 kronor, ävensom bidrag till kostnaderna i övrigt med 90 kronor för varje elev. Då det är svårt att

finna lärare och instruktörer, som vill åtaga sig sådan undervisning mot nuvarande ersättning, och då timarvodet åt vissa lärare vid civila och militära skolor enligt kungörelsen 1955: 192 från den 1 januari 1955 uppräknats med åtta procent och enligt kungörelsen 1956: 96 från den 1 januari 1956 uppräknats med ytterligare fyra procent, föreslår styrelsen, att ersättningen till lärare och instruktörer må fr. o. m. budgetåret 1957/58 utgå med 13 kronor 50 öre för varje lektionstimme och med sex kronor 75 öre för varje övningstimme.

Med hänsyn till att det sedan den 1 juli 1942 utgående bidraget till driftkostnaderna, 90 kronor för elev, är uppenbart för lågt i förhållande till nuvarande kurskostnader, föreslår styrelsen i likhet med föregående år (se IX ht 1956 s. 126 under 1) en höjning av detta bidrag till 120 kronor för elev. Då ladugårdsskötarkurserna är förlagda till lantmanna- eller lanthushållsskolor och lärare vid dessa utan särskild ersättning handhar större delen av undervisningen vid kursen, beräknas det erforderliga statsbidraget för kurs uppgå till 600 kronor i ersättning åt speciallärare och 600 kronor som driftkostnadsbidrag eller tillhopa 1 200 kronor. Till tio kurser erfordras i enlighet härmed ett belopp av 12 000 kronor.

2. Beträffande ersättningen till lärare och instruktörer vid de teoretiska svinskötarkurserna föreslås samma höjningar som under punkt 1. Med ledning av kostnaderna för de under budgetåret 1955/56 anordnade svinskötarkurserna bör statsbidraget till dessa kurser uppföras med oförändrat belopp eller 6 500 kronor.

4. Jämlikt bestämmelserna för utbildningskurser för kontrollassistenter utgår av statsmedel bidrag till sådan kurs dels för ersättning åt lärare och instruktörer med samma belopp som i fråga om ladugårdsskötarkurser, dock högst sammanlagt 2 000 kronor, dels för kostnaderna i övrigt med 15 kronor för varje elev. Liksom beträffande ladugårds- och svinskötarkurserna föreslås en höjning av ersättningen för lektionstimme till 13 kronor 50 öre och för övningstimme till sex kronor 75 öre.

Vidare återkommer styrelsen med förslaget, att bidraget till övriga kurskostnader skall höjas från 15 till 30 kronor för elev (se IX ht 1954 s. 119 under 3, 1955 s. 103 under 2 och 1956 s. 127 under 4). Med ledning av kostnaderna för de under budgetåret 1955/56 anordnade kontrollassistentkurserna erfordras för statsbidrag till en kurs med 15 elever ett belopp av 1 450 kronor, varav 1 000 kronor i ersättning åt lärare och $(15 \times 30 =)$ 450 kronor i driftkostnadsbidrag. I statsbidrag till tio kurser under budgetåret 1957/58 erfordras sålunda 14 500 kronor.

5. Statsbidrag till utbildningskurser för mjölkbedömare utgår enligt gällande reglemente för dylika kurser med ett grundbelopp av 800 kronor och ett bidrag av 15 kronor för elev. På grund av stegrade kurskostnader föreslår styrelsen, att grundbeloppet skall höjas till 1 000 kronor och tilläggsbidraget till 30 kronor för elev. I statsbidrag till en kurs med 20 elever erfordras sålunda $(1\,000 + 20 \times 30 =)$ 1 600 kronor. Detta förslag har framförts i anslagsäskandena för de senaste tre budgetåren.

8. Genom beslut den 24 september 1954 uppdrog Kungl. Maj:t åt skolöverstyrelsen att verkställa utredning angående komplettering av lantmästarutbildningen (utbildningen vid driftsledarkursen vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut) med en pedagogisk kurs. Överstyrelsen har i samråd med lantbruksstyrelsen tillkallat vissa sakkunniga, vilka avgivit utredning och förslag i ämnet. De sakkunniga anser, att den vid driftsledarkursen meddelade fackutbildningen utgör en lämplig teoretisk och praktisk grund för blivande yrkeslärare i jordbruksämnen på enhetsskolans jordbrukslinje. Denna fackutbildning bör emellertid kompletteras med en psykologisk-pedagogisk kurs. Av ekonomiska skäl bör denna kurs samordnas med en utbildningskurs av liknande slag för jordbruks- och lantbruksinstruktörer, vilka även bedriver en omfattande undervisnings- och rådgivningsverksamhet. De sakkunniga föreslår därför bl. a., att för blivande lärare på enhetsskolans jordbrukslinje i klass 9 y och för blivande instruktörer hos lantbruksnämnder och hushållningssällskap skall i anslutning till driftsledarkursen i Alnarps anordnas — t. v. varje år med början den 15 oktober 1957 — en sexveckors psykologisk-pedagogisk kurs. Kostnaderna för kursen beräknas av de sakkunniga till 22 000 kronor.

Mot det framlagda förslaget till samordning av lärarutbildningen med utbildningen av jordbruks- och lantbruksinstruktörer har lantbruksstyrelsen ingen annan erinran att göra än att under kursen — förutom den psykologisk-pedagogiska utbildningen — även bör behandlas de speciella arbetsuppgifter, som tillkommer instruktörerna. En sådan utvidgning av kursprogrammet kommer eventuellt att orsaka en förlängning av kurstiden och medföra viss ökning av kurskostnaderna. Enligt lantbruksstyrelsens mening torde kurskostnaderna därför böra beräknas till 30 000 kronor. Därest denna kurs kommer till stånd under budgetåret 1957/58, torde den kurs för utbildning av jordbruks- och lantbruksinstruktörer, vilken skulle ha hållits under budgetåret 1955/56 men uppskjutits till innevarande budgetår, kunna slopas. Kostnaderna för kursen har beräknats till 8 000 kronor. För anordnande av den föreslagna kursen skulle sålunda erfordras ett belopp av (30 000 — 8 000 =) 22 000 kronor.

9. Under denna punkt föreslås en minskning å 6 000 kronor, föranledd av att för nästa budgetår planeras tre kurser i stället för fem sådana under innevarande budgetår.

11. Medelsbehovet för fortbildningskurser för mejeripersonal har beräknats till samma belopp som i anslagsäskandena för de senaste tre budgetåren (se IX ht 1954 s. 121 under 10, 1955 s. 103 under 8 och 1956 s. 127 under 10).

12. Förslag till ökning av statsbidraget till fortbildningskurser för konsulenter och lärare m. fl. har återkommit i anslagsäskandena under de senaste budgetåren (se IX ht 1953 s. 93 under 10, 1954 s. 121 under 11, 1955 s. 103 under 8 och 1956 s. 127 under 11).

I anslutning till lantbruksstyrelsens yrkande under punkten 8 tillstyrker skolöverstyrelsen (skr. 3/9 1956) — efter samråd med bl. a. 1955 års sak-

kunniga för yrkesutbildningens centrala ledning och viss lärarutbildning — att den under sagda punkt omnämnda utbildningen i psykologi och pedagogik för blivande lärare på enhetsskolans jordbrukslinje i klass 9 y och för blivande instruktörer vid lantbruksnämnder och hushållningssällskap skall anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag.

Departementschefen

Lantbruksstyrelsen har yrkat, att förevarande anslag för nästa budgetår skall höjas med 53 100 kronor till 176 900 kronor, varjämte styrelsen räknat med att få taga i anspråk en reservation å 27 200 kronor. Jag är emellertid icke beredd att tillstyrka en så stor höjning.

Då det synes angeläget, att möjlighet skall finnas att anordna utbildning i psykologi och pedagogik för blivande lärare på enhetsskolans jordbrukslinje i klass 9 y och för blivande instruktörer vid lantbruksnämnder och hushållningssällskap, vill jag förorda att medel beräknas för en kurs i dessa ämnen. I enlighet med styrelsens förslag bör ett belopp av 22 000 kronor jämte för annan kurs beräknat belopp av 8 000 kronor avses härför men upptagas under fortbildningskurser för konsulenter, lärare m. fl.

I övrigt kan jag endast biträda förslaget, att arvodena till lärare och instruktörer skall höjas. Kostnaden härför kan beräknas till 1 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vid bifall härtill vidtaga erforderliga författningsändringar.

Vid nu angivna förhållanden torde för budgetåret 1957/58 ett belopp av 141 300 kronor böra stå till förfogande för ifrågavarande kurser. Med hänsyn till den beräknade reservationen å 27 200 kronor torde det vara tillfyllest att anslaget upptages med 114 100 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, vilka kurser som under nästa budgetår skall få anordnas inom angivna kostnadsram.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda utbildningskurser* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 114 100 kronor.

[46] 29. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 640 000	1 606 955
1956/57 (statsliggaren s. 825)	1 650 000	
1957/58 (förslag)	1 850 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett till 1 900 000 kronor höjt belopp. Ökningen å 250 000 kronor beror på den höjning av beloppen till studiehjälp, som styrelsen föreslår. Styrelsen anför härom i huvudsak följande.

Jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1953 (nr 515) angående statlig studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m. utgår studiehjälp av statsmedel i form av studie- eller utbildningsbidrag samt stipendier. Beloppen till studiebidrag, utbildningsbidrag och stipendier har icke omräknats med hänsyn till penningvärdets fall, sedan nämnda kungörelse utfärdades, med undantag för studiebidrag i form av bidrag till dagliga resor mellan bostadsorten och skolorten samt bidrag till måltider i skolorten, där en höjning genomförts genom kungörelsen 1956: 256.

Efter samråd med studiehjälpsnämnden, skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning föreslår lantbruksstyrelsen, att beloppen för statlig studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m. skall fr. o. m. budgetåret 1957/58 höjas på följande sätt.

Studiebidrag utgår utan behovsprövning till elev i skola eller kurs, där undervisningen omfattar minst fyra månader, såsom bidrag till inackordering med 30 kronor för månad. Detta belopp bör höjas till 40 kronor för månad fr. o. m. nästa budgetår. Efter medgivande av lantbruksstyrelsen må elev, som icke kan beredas inackordering i elevhem och vars kostnader för inackordering väsentligt överstiger kostnaderna för sådan inackordering, för ändamålet tilldelas högre studiebidrag, dock högst 50 kronor för månad. Sistnämnda belopp bör höjas till 65 kronor för månad. I särskilda fall äger lantbruksstyrelsen vidare såsom studiebidrag tilldela elev bidrag till dagliga resor mellan bostadsorten och skolorten, om kostnaden härför uppgår till minst 12 kronor för månad, med det belopp i fulla kronor räknat, varmed kostnaden överstiger tio kronor för månad, dock ej med högre belopp än 40 kronor för månad. Sistnämnda maximibelopp anses böra höjas till 50 kronor för månad.

Lantbruksstyrelsen äger vidare att i särskilda fall tilldela elev bidrag till måltid å kursorten med 14 kronor för månad, om en måltid intages å skolorten, och med 20 kronor för månad, om två måltider intages där. Dessa belopp anses böra höjas till 15 kronor respektive 22 kronor för månad.

Utbildningsbidrag utgår utan behovsprövning till elev vid annan huvudkurs vid lantbruksskola än ladugårdsförmanskurs och maskinskötarkurs samt till elev vid lägre mejeriskola med 240 kronor för läsår, till elev i ettårig ladugårdsförmanskurs med 600 kronor och till elev i praktisk svinskötarkurs med 300 kronor. Fr. o. m. nästa budgetår bör dessa bidrag höjas till respektive 300 kronor, 720 kronor och 360 kronor.

Stipendium utgår efter behovsprövning till elev vid annan huvudkurs vid lantbruksskola än ladugårdsförmanskurs och maskinskötarkurs samt till elev vid lägre mejeriskola med högst 360 kronor för läsår, till elev vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstituts driftsledarkurs, mejeriskola samt kurs i hovbeslag och maskinreparation, maskinskötarkurs vid lantbruksskola, annan huvudkurs vid lantmannaskola än ladugårdsförmanskurs, lantushållsskola, trädgårdsskola, fruktodlingsskola, trädgårdskurs vid folkhögskola, kurs för ladugårdsskötlare, teoretisk kurs för svinskötare, kurs för kontrollassistenter och hovslagarkurs samt kurs för instruktörer med högst 75 kronor för månad. Dessa stipendiebelopp bör fr. o. m. nästa budgetår höjas till högst 420 kronor för läsår respektive högst 100 kronor för månad.

Lantbruksstyrelsens uppskattning av medelsbehovet för budgetåret 1957/58, fördelat på studiebidrag, utbildningsbidrag och stipendier till elever i olika skolor och kurser framgår av följande sammanställning, i vilken till jämförelse upptagits för budgetåret 1956/57 beviljade belopp.

Skolor och kurser	1956/57				1957/58			
	Studiebidrag kronor	Utbildningsbidrag kronor	Stipendier kronor	Summa kronor	Studiebidrag kronor	Utbildningsbidrag kronor	Stipendier kronor	Summa kronor
1. Lantbruksskolor med ladugårdsförmans- och maskinskötkurser	—	76 000	34 000	110 000	2 000	63 000	28 000	93 000
2. Lantmannaskolor med maskinskötar-, kontrollassistent- och ladugårdsförmanskurser	375 000	20 000	370 000	765 000	470 000	24 000	375 000	869 000
3. Lanthushällsskolor	310 000	—	282 000	592 000	410 000	—	340 000	750 000
4. Trädgårds- och fruktodlingsskolor ..	32 000	3 000	62 000	97 000	30 000	3 600	60 000	93 600
5. Driftsledarkurs vid Alnarp	18 000	—	17 000	35 000	22 000	—	15 000	37 000
6. Trädgårdskurs vid folkhögskolor	4 500	—	5 000	9 500	5 000	—	5 500	10 500
7. Hovslagarkurser ..	1 500	—	4 000	5 500	1 200	—	3 800	5 000
8. Praktiska och teoretiska svinskötkurser	—	2 400	300	2 700	—	3 000	400	3 400
9. Ladugårdsskötkurser	—	—	6 000	6 000	—	—	6 000	6 000
10. Mejeriskolan vid Alnarp	6 000	—	15 000	21 000	6 300	—	18 000	24 300
11. Lägre mejeriskolor ..	—	2 400	3 600	6 000	—	3 000	4 200	7 200
Summa kronor	747 000	103 800	798 900	1 649 700	946 500	96 600	855 900	1 899 000

Departementschefen

Med hänvisning till vad chefen för ecklesiastikdepartementet tidigare denna dag anfört i fråga om ändrade grunder för studiehjälp inom undervisningsväsendet, förordar jag, att förevarande anslag för nästa budgetår skall höjas med 200 000 kronor. Anslaget bör alltså för budgetåret 1957/58 uppföras med ett till 1 850 000 kronor höjt belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 850 000 kronor.

[47] 30. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 500 000	2 275 093
1956/57 (statsliggaren s. 825)....	2 500 000	
1957/58 (förslag)	2 500 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 4 000 000 kronor. Såsom motivering härför anför styrelsen bl. a. följande.

Behovet av en upprustning utav undervisningsanstalterna för den lägre lantbruksundervisningen har sedan länge gjort sig kraftigt gällande. Detta behov har emellertid endast i ganska ringa omfattning kunnat tillgodoses med de anslagsmedel, som ställts till förfogande. I själva verket har de redan från början otillräckliga årliga anslagen reellt sett sänkts avsevärt under senare år genom att de bibehållits oförändrade trots den mycket kraftiga stegringen av byggnadskostnaderna.

F. n. finnes hos styrelsen ansökningar om statsbidrag till ännu ej igångsatta byggnadsarbeten från 27 skolor, varav 16 lantbruksskolor, vilka arbeten representerar en sammanlagd byggnadskostnad av i runt tal 25 000 000 kronor. Vid tio skolor har statsbidragsberättigade byggnadsarbeten av olika skäl igångsatts eller redan färdigställt, representerande en kostnad av i runt tal 9 000 000 kronor. Statsbidragsfrågan har i dessa fall ej prövats i samband med byggnadstillståndsfrågan, utan vederbörande huvudman har förskottat hela byggnadskostnaden. I vissa fall gäller det uppförandet av sådana byggnader, till vilka byggnadstillstånd ej erfordrats. Vid skolor i olika delar av landet finnes dessutom uppgjorda planer på byggnadsarbeten, vilka planer dock ännu ej föranlett någon ansökning om statsbidrag beroende på att vederbörande med hänsyn till anhopningen av redan inneliggande ansökningar anser det utsiktslöst att nu ingiva ytterligare sådana.

Vid ingången av innevarande budgetår fanns — inbegripet reservation av medel, som ännu ej bundits genom av Kungl. Maj:t fattade beslut om statsbidrag — å anslaget disponibelt ett belopp av i runt tal 3 150 000 kronor. Härvid är emellertid att märka, att samtidigt — utöver de tidigare omnämda ansökningarna — förelåg ansökningar från vissa skolor om ytterligare statsbidrag med tillhoppa 1 700 000 kronor till byggnadsarbeten, vilka redan utförts, men där byggnadskostnaderna (huvudsakligen beräknade före hösten 1950) blivit högre än vad som ursprungligen beräknats och statsbidrag följaktligen söktes för vederbörlig del av merkostnaden.

Situationen har sålunda ytterligare försämrats sedan föregående år. För att täcka kostnaderna för redan utförda eller påbörjade byggnadsarbeten vid skolorna skulle vid oförändrad medelsanvisning behövas omkring fyra år. Behovet av ny- och ombyggnader är emellertid i en del fall synnerligen trängande, särskilt för lantbruksskolornas vidkommande. Det är därför nödvändigt att tillgodose detsamma, vilket betyder, att utbetalningen till redan utförda byggnadsarbeten måste uppskjutas ytterligare. Såsom styrelsen anført i sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 är det i hög grad angeläget, att den föreliggande eftersläpningen i fråga om utbetalande av bidrag till redan utförda arbeten kan inhämtas inom en ganska kort tid och lika så att anslaget blir så stort, att det möjliggör en successiv upprustning av skolorna i någorlunda tillfredsställande takt.

Departementschefen

Enär utgifterna för investeringsändamål alltjämt bör begränsas, anser jag mig ej heller i år böra föreslå någon höjning av anslaget. Detta bör sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 2 500 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

[48] 31. *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1955/56	165 000	234 092	177 385
1956/57 (statsliggaren s. 825)	115 000		
1957/58 (förslag)	165 000		

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppräknas med 85 000 kronor till 200 000 kronor.

M o t i v. Vid medelsanvisningen för budgetåret 1956/57 förutsattes, att ett oförändrat belopp av 165 000 kronor skulle stå till förfogande. Med hänsyn till befintlig reservation, 246 477 kronor, anvisades dock endast 115 000 kronor. Anslaget var emellertid helt disponerat före ingången av budgetåret 1955/56 och den redovisade reservationen utgjordes i sin helhet av beviljade bidrag, som vid budgetårsskiftet icke hunnit utbetalas. För att ett belopp av 165 000 kronor skall kunna disponeras för innevarande budgetår har styrelsen därför i särskild skrivelse hemställt, att å tilläggsstat för budgetåret 1956/57 skall anvisas 50 000 kronor för ändamålet.

Styrelsens förslag till anslagsanvisning för nästa budgetår innebär en höjning av anslaget med 35 000 kronor i jämförelse med vad som avsetts skola disponeras under senare år. Denna höjning är nödvändig med hänsyn till de alltjämt stora behoven av materiel för undervisningen på maskinområdet och de ökade kostnaderna för sådan materiel.

Departementschefen

För innevarande budgetår anvisades under detta anslag 115 000 kronor. Med hänsyn till en sedan flera år växande reservation räknade jag därvid med att medel skulle stå till förfogande i sådan omfattning, att bidragsramen kunde hållas oförändrad vid 165 000 kronor. Då några reserverade medel icke längre finnes och under nästa budgetår ett lika stort belopp bör vara disponibelt för ifrågavarande verksamhet, bör anslaget uppräknas med 50 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 165 000 kronor.

[49] 32. Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 274 000	1 233 046
1956/57 (statsliggaren s. 825)	1 274 000	
1957/58 (förslag)	1 344 000	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) föreslår, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall höjas med 116 000 kronor till 1 390 000 kronor. I en vid skrivelsen fogad ansökning anhåller Föreningen skogs- och lantbruksfilm om ett anslag å 75 000 kronor för framställning av undervisningsfilm och bildserier.

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår framgår av följande tablå, i vilken till jämförelse upptagits för budgetåret 1956/57 beviljade belopp.

	Anvisat för 1956/57	Föreslaget för 1957/58
1. Undervisningskurser	1 200 000	1 290 000
2. Studieresor	32 000	40 000
3. Undervisningsfilm och bildserier	42 000	60 000
Summa kronor	1 274 000	1 390 000

M o t i v. 1. Enligt bestämmelserna i 2 § p. 1 c) kungörelsen den 30 juni 1949 (nr 452) med däri genom kungörelsen 1953:182 gjord ändring (kungörelsen omtryckt 1955:152) skall statsbidrag till muntlig kurs för särskilt antagna elever, om kursen pågår minst sex undervisningsdagar, utgå bl. a. till ersättning åt lärare och instruktörer i de fall, då därtill anlåtats annan än befattningshavare hos hushållningssällskap eller lärare vid lantbruksundervisningsanstalt, med dels resekostnadsersättning, beräknad för lärare efter andra (nuvarande första) och för instruktör efter tredje (nuvarande andra) reseklassen i allmänna resereglementet jämte, om särskilda skäl därtill är, traktamente efter samma grunder, dels ock hela beloppet av övrig ersättning, dock ej mer än vad som motsvarar 12 kronor för varje lektionstimme, då han meddelat teoretisk undervisning, och sex kronor för varje timme, som han ägnat åt övningar eller demonstrationer. Samma bestämmelser gäller beträffande statsbidrag till kurs med kombinerad muntlig och skriftlig undervisning.

Då det visat sig svårt att få lärare, som är villiga att mot nu utgående ersättning åtaga sig den undervisning, varom här är fråga, och då timarvudet åt vissa lärare vid civila och militära skolor enligt kungörelserna 1955:192 och 1956:96 uppräknats med sammanlagt 12 procent, föreslår styrelsen, att nyss angivna ersättningar till lärare och instruktörer skall fr. o. m. budgetåret 1957/58 utgå med 13 kronor 50 öre för varje lektionstimme och med sex kronor 75 öre för varje övningstimme.

Hushållningssällskapen bedriver en omfattande kursverksamhet. Sålun-

da anordnades under budgetåret 1954/55 sammanlagt 5 562 kurser med 171 588 deltagare enligt följande sammanställning.

	Antal deltagare
3 822 öppna kurser	145 397
1 012 kurser med särskilt antagna elever	15 656
728 kombinerade kurser	10 535

Styrelsen anser det vara angeläget, att denna omfattande kursverksamhet bedrivs på sådant sätt, att effekten av densamma blir den bästa möjliga. Resultatet av kursverksamheten är givetvis i hög grad beroende av icke endast kurslärarens kunskaper och färdigheter på ämnesområdet utan jämväl av hans förmåga att med anlitande av lämplig undervisningsmateriel på ett pedagogiskt riktigt sätt kunna meddela en effektiv undervisning. Styrelsen finner det därför synnerligen värdefullt, om en undersökning rörande den av hushållningssällskapen bedrivna kursverksamheten kan verkställas. Ändamålet med denna undersökning bör vara att med ledning av den hittills bedrivna kursverksamheten utröna, på vilket sätt hushållningssällskapens undervisningsverksamhet kan rationaliseras och göras mer effektiv. Kostnaderna för en sådan undersökning beräknas uppgå till i runt tal 40 000 kronor. Styrelsen föreslår, att ifrågavarande belopp må utgå från hushållningssällskapens kursanslag.

På grund av hushållningssällskapens år efter år utökade kursverksamhet och de stegrade kostnaderna för densamma bl. a. genom höjda traktaments- och timersättningar beräknar styrelsen anslagsbehovet för 1957/58 års kursverksamhet till 1 250 000 kronor. Härtill kommer det för den föreslagna undersökningen beräknade anslagsbeloppet, 40 000 kronor. I statsbidrag till kursverksamheten under budgetåret 1957/58 erfordras sålunda ett belopp av 1 290 000 kronor.

2. På grund av den stora efterfrågan å statsbidrag till studieresor samt de ökade kostnaderna för sådana resor, vilka i regel företages med buss, förordar styrelsen, att anslagsposten studieresor skall höjas med 8 000 kronor till 40 000 kronor.

3. Då filmer och bildserier är ett mycket värdefullt hjälpmedel i hushållningssällskapens och lantbruksundervisningsanstalternas undervisnings- och instruktionsverksamhet och då Föreningen skogs- och lantbruksfilm ej förfogar över egna medel för de speciellt för undervisningsfilm mycket höga framställningskostnaderna, tillstyrker styrelsen en höjning av anslaget med 18 000 kronor till 60 000 kronor.

Dessutom föreligger en framställning av *Hushållningssällskapens förbund* (skr. 25/9 1956), vari hemställes om höjning av arvoden till lärare och instruktörer i överensstämmelse med lantbruksstyrelsens förslag under punkten 1. Därjämte hemställer förbundet, att statsbidragen till reseersättningar och traktamentsstipendier skall efter lantbruksstyrelsens prövning kunna utgå även till deltagare i sådana kurser med fast antagna elever, vilka om-

fattar kortare tid än den för statsbidrags erhållande föreskrivna tiden av sex dagar. Som motivering för sistnämnda yrkande anför förbundet i huvudsak följande.

Välgrundade skäl föreligger för en viss uppmykning av reglerna för statsbidrag till resekostnader och traktamentsstipendier till deltagare i kurser med fast antagna elever. Med den ökade omfattning och variationsbredd, som kursverksamheten efter hand fått, har det i åtskilliga fall visat sig mindre ändamålsenligt, att möjligheten att erhålla dylikt statsbidrag helt skall bero på kursernas varaktighet. Förhållandet har medfört, att en del välbehöfliga kurser icke kommit till stånd och att deltagarantalet i andra icke blivit det avsedda. Särskilt gäller detta i de mera glesbebyggda trakterna av landet, där avstånden till kursplatserna för många deltagare ofta är mycket betydande. Spörsmålet i fråga synes böra lösas på så sätt, att lantbruksstyrelsen, som handhar den statliga tillsynen av verksamheten, får möjlighet att efter prövning i varje särskilt fall medge undantag från gällande statsbidragsvillkor, vilket stadgar att kursen skall pågå i minst sex dagar. Någon uppräknig av anslaget på grund av den föreslagna ändringen torde icke vara erforderlig.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande den 1/11 1956) anför bl. a. följande.

Statsbidrag utgår efter förmånligare grunder, när det är fråga om längre muntliga kurser och s. k. kombinerade kurser än beträffande öppna kurser och muntliga kurser för särskilt antagna elever, omfattande mindre än sex dagar. Då de båda förstnämnda kursformerna är mera kostnadskrävande men ur utbildningssynpunkt av större värde än de kortare kurserna har statsmakterna genom bättre statsbidragsgrunder velat stimulera anordnandet av sådana längre kurser och kombinerade kurser. Styrelsen anser att denna skillnad i statsbidragshänseende beträffande längre och kortare kurser bör bibehållas. Styrelsen anser sig sålunda icke kunna tillstyrka, att statsbidrag till traktamentsstipendier och reseersättningar skall utgå till deltagare i muntlig kurs som pågår t. ex. endast 2—3 dagar. Endast i vissa undantagsfall — t. ex. om tiden för kurs för särskilt antagna elever, vilken till sin uppläggning är jämförlig med kurs om minst sex dagar, av speciell anledning måste begränsas till 4—5 dagar — torde statsbidrag böra utgå efter samma grunder som för motsvarande kurs om minst sex undervisningsdagar.

Styrelsen hemställer därför om bemyndigande att i sådana fall bevilja statsbidrag till traktamentsstipendier och reseersättning samt stipendier för förlorad arbetstid åt kursdeltagare även om kursen sålunda icke omfattar minst sex undervisningsdagar. I anslutning härtill framlägger styrelsen förslag om erforderliga tillägg till dels 8 § reglementet den 30 juni 1949 för statsunderstödd utbildningsverksamhet på jordbrukets område, dels 2 § kungörelsen den 30 juni 1949 angående statsbidrag till utbildningsverksamhet på lantbrukets område.

Departementschefen

Någon uppräknig av statsbidraget till studieresor kan jag icke tillstyrka. Ej heller kan jag biträda förslaget om medel till undersökning rörande den av hushållningssällskapen bedrivna kursverksamheten. Däremot bör med hänsyn till kostnadsstegringarna bidraget till undervisningsfilm och bild-

serier höjas med 8 000 kronor. Vidare kan jag tillstyrka att arvudet åt lärare och instruktörer höjes. Kostnadsökningen härför kan beräknas till 62 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga därav påkallad författningsändring.

Den av Hushållningssällskapens förbund gjorda framställningen, att statsbidrag även skall utgå till deltagare i kurser, som omfattar kortare tid än sex dagar, är jag icke beredd att tillstyrka.

Förevarande anslag skulle sålunda för nästa budgetår behöva uppföras med (1 274 000 + 8 000 + 62 000 =) 1 344 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 344 000 kronor.

[50] 33. **Bidrag till upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande biodling**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	15 000	15 000
1956/57 (statsliggaren s. 825)	15 000	
1957/58 (förslag)	15 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) föreslår — med överlämnande av en framställning från Sveriges biodlares riksförbund — att anslaget skall uppräknas med 10 000 kronor till 25 000 kronor. Styrelsen erinrar därvid, att — såsom förbundet anfört i sin framställning — biskötseln under de senaste åren av olika anledningar nedgått högst väsentligt. Det synes därför angeläget, ej minst med hänsyn till landets fröodling, att intresset för biodlingen stimuleras. Därvid är den av förbundet bedrivna upplysnings- och undervisningsverksamheten av stor betydelse.

Departementschefen

Den under förevarande punkt föreslagna ökningen av medelsanvisningen är jag icke beredd att tillstyrka. Anslaget torde således för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 15 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande biodling* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[51] 34. **Reseunderstöd för studier på jordbrukets område**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	20 000	27 300	21 421
1956/57 (statsliggaren s. 826)	20 000		
1957/58 (förslag)	20 000		

Någon reservation å anslaget beräknas icke förefinnas vid utgången av budgetåret 1956/57.

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) föreslår, att anslaget skall för budgetåret 1957/58 uppräknas med 20 000 kronor till 40 000 kronor. Såsom skäl för höjningen åberopar styrelsen, vad den anfört i sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 (se IX ht 1956 s. 134).

Departementschefen

Någon uppräknning av förevarande anslag anser jag mig icke kunna förorda för nästa budgetår. Anslaget torde sålunda böra uppföras med ett oförändrat belopp av 20 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reseunderstöd för studier på jordbrukets område* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.**[52] 1. Statens hingstdepå och stuteri: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	526 400	611 186
1956/57 (statsliggaren s. 826)	414 700	
1957/58 (förslag)	431 400	

Enligt beslut av 1956 års riksdag har arméns inköp av remonter avsevärt nedskurits. Detta förhållande torde komma att medföra en reducereing av halvblodsaveln och därmed minskat behov av statens hingstar. Lantbruksstyrelsen har sin uppmärksamhet riktad på detta förhållande men vill avvakta utvecklingen, innan några förslag till ytterligare begränsning eller annan förändring av verksamheten vid Flyinge framlägges. Förslagen till såväl avlönings- som omkostnadsanslaget för statens hingstdepå och stuteri är av denna orsak uppgjorda i enlighet med förenämnda riksdagsbeslut.

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 7 300 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. 1 hantverksföreståndare i Ce 13 i st. f. 1 hantverkare i Ce 12	300	
2. Indragning av en å övergångsstat uppförd kontorsskrivarbefattning i Ca 19		9 666
3. Tillägg för obekväma arbetstid	2 854	
4. Löneklassförändringar	1 512	
5. Rörligt tillägg	12 300	
	<hr/>	<hr/>
	16 966	9 666
	<hr/>	
	+ 7 300	

M o t i v. 1. Tjänsten som hantverkare inrättades den 1 juli 1953 i stället för en icke lönegradsplacerad befattning som föreståndare för snickeri-verkstaden, vars innehavare i fråga om löneförmåner var jämställd med stallförmännen. Hantverkaren tjänstgör som förman för övriga hantverkare, såsom snickare, murare och hantlangare, vilka anställs för underhållsarbeten å de till ett sjuttiotal uppgående byggnaderna vid institutionen. Befattningar som hantverksföreståndare finnes vid vissa statliga inrättningar och har med hänsyn till göromålens omfattning placerats i lönegraderna 15 och 13. Under det senaste året har den här ifrågakvarande befattningshavarens arbetsuppgifter ökat högst väsentligt genom tillkomsten av en ny bad-

och tvättanläggning vid depån. Hantverkaren sköter och är närmast ansvarig för den dyrbara maskinella utrustningen vid denna anläggning. Det ansvar, som således åvilar honom, samt de krav, som ställes, motiverar enligt styrelsen en placering av tjänsten i lönegrad Ce 13.

2. Sedan avvecklingen av Strömsholms hingstdepå avslutats, vilket kan förväntas ske under budgetåret 1956/57, har den å övergångsstat uppförde kontorsskrivaren A. Lewén för avsikt att söka förtidspension under förutsättning, att en tillfredsställande sådan pension kan beredas honom. Där- est så kommer att ske, synes befattningen i fråga kunna indragas fr. o. m. budgetåret 1957/58.

3. Ökningen är föranledd av höjt tillägg för obekvämlig arbetstid enligt kun- görelsen den 11 maj 1956 (nr 178).

4—5. Ökningarna är av automatisk karaktär.

Departementschefen

Enligt vad jag inhämtat har kontorsskrivaren å övergångsstat vid Ströms- holms hingstdepå ännu icke gjort framställning om förtidspension. Medel för avlöning av denne befattningshavare torde därför böra beräknas även för nästa budgetår. Förslaget om lönegradsuppflyttning av hantverksföre- ståndartjänsten kan jag icke biträda. Förevarande anslag bör följaktligen en- dast uppräknas med 16 700 kronor på grund av automatiska utgiftsök- ningar.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 67 000 (+ 1 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 269 300 (+ 3 400) kronor;
särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän 1 200

(oförändrat) kronor;

rörligt tillägg 93 900 (+ 12 300) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med (67 000 + 269 300 + 1 200 + 93 900 =) 431 400 (+ 16 700) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens hingst- depå och stuteri, att tillämpas tills vidare från och med bud- getåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	67 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	269 300
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke- ordinarie tjänstemän	1 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	93 900
	431 400

b) till *Statens hingstdepå och stuteri: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 431 400 kronor.

[53] 2. *Statens hingstdepå och stuteri: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	161 300	113 010
1956/57 (statsliggaren s. 827) .	172 000	
1957/58 (förslag).....	130 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp eller 172 000 kronor. Förslaget innebär å ena sidan en ökning av utgifterna för lantbeskällares underhåll med 4 000 kronor på grund av ökade arbetslöner, stegrade foderpriser samt ökade utgifter för transporter av hingstarna till och från beskällarstationer i de län, där hingstar från Strömsholm tidigare varit stationerade. Å andra sidan beräknas inkomsterna av språngavgifter öka med 4 000 kronor. Ökningen har beräknats med ledning av den faktiska inkomsten under ifrågavarande post för budgetåret 1955/56.

Departementschefen

Såsom lantbruksstyrelsen föreslagit torde delposten lantbeskällares underhåll böra ökas med 4 000 kronor. Därutöver bör delposten sjukvård med hänsyn till belastningen uppräknas med 2 000 kronor samt reseersättningsposten med 2 000 kronor på grund av ökade järnvägstaxor samt höjning av traktamenten och bilersättning. Med anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 angående redovisning och förvaltning av vissa till särskilda ändamål upplåtna fastigheter bör å andra sidan anslaget nedräknas med 35 000 kronor, eftersom medel för byggnaders underhåll genom sagda beslut i fortsättningen kommer att anvisas i annan ordning.

Vad angår styrelsens beräkning av inkomstposterna anser jag, att posten språngavgifter bör upptagas med ett 15 000 kronor högre belopp än för inrevarande budgetår.

Den medelsanvisning till omkostnader vid statens hingstdepå och stuteri, som erfordras för nästa budgetår, skulle sålunda uppgå till (172 000 + 4 000 + 2 000 + 2 000 — 35 000 — 15 000 =) 130 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny stat för anslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hingstdepå och stuteri: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

[54] 3. Hästavelns befrämjande

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	1 518 500	1 310 850	893 475
1956/57 (statsliggaren s. 828).	1 488 500		
1957/58 (förslag)	1 323 500		

Utöver det av 1956 års riksdag anvisade anslaget å 1 488 500 kronor disponeras under innevarande budgetår för ändamålet ett belopp å 30 000 kronor, utgörande en vid utgången av budgetåret 1955/56 förefintlig reservation å anslaget. Enligt riksdagens beslut (IX ht 1956 p. 58; rskr. 9) skall anslaget fördelas å olika ändamål enligt följande sammanställning.

	kronor	kronor
1. Hästpremieringen		
a) årsarvoden till premieringsnämndsordförandena	10 500	
b) särskilda dagarvoden m. m.	56 000	
c) penningpris m. m.	320 000	386 500
2. Uppfödnings- och andra premier		
a) varmblodiga avelsston	15 000	
b) varmblodiga hingstar	10 000	
c) remonter, varmblodiga ackordshästar och av remonteringsnämnd uttagna avelsston	280 000	
d) nordsvenska ackordshästar	15 000	320 000
3. Särskilda bidrag för främjande av nordsvensk hästavel		
a) bidrag för framstående ston	2 000	
b) bidrag till hingstföreningar	50 000	
c) kostnader för inköp och försäljning av avelsston genom hushållningssällskapens försorg	2 000	
d) betäckningsbidrag	8 000	
e) gemensamhetsbeten för unghästar	100 000	162 000
4. Understöd åt hästavelsföreningar m. m.		
a) svenska ridsportens centralförbund	80 000	
b) avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen	45 000	
c) de svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund	45 000	
d) svenska travsportens centralförbund	80 000	
e) föreningen nordsvenska hästen	20 000	
f) riksföreningen för ridningens främjande, ridfrämjandet	95 000	
g) till Kungl. Maj:ts förfogande utöver a)–f)	100 000	465 000
5. Understöd åt hovvårdsföreningar och ambuleraende hovslagare		125 000
6. Understödjande åtgärder i allmänhet å hästavelns område		60 000
	Summa kronor	1 518 500

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) uppskattar medelsbehovet för budgetåret 1957/58 under förevarande anslag till ett oförändrat belopp av 1 518 500 kronor. Detta beräknas emellertid till 100 000 kronor kunna täckas av reserverade medel. Anslaget behöver således uppföras med 1 418 500 kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till innevarande budgetårs anslag med 70 000 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. Hästpremieringen		
c) penningpris m. m.	50 000	
2. Uppfödning- och andra premier		
c) exporterade varmlodiga remonter och av premieringsnämnderna uttagna avelsston m. m.		160 000
d) nordsvenska ackordshästar		15 000
3. Särskilda bidrag för främjande av nordsvensk hästavel		
a) bidrag för framstående ston		2 000
d) betäckningsbidrag	2 000	
4. Understöd åt hästavelsföreningar m. m.		
c) de svenska lantliga ryttaföreningarnas centralförbund	15 000	
f) riksföreningen för ridningens främjande, ridfrämjandet	30 000	
g) till Kungl. Maj:ts förfogande utöver a)—f)	40 000	
5. Understöd till hovvårdsföreningar och ambuleraude hovslagare	40 000	
6. Ökad reservation		70 000
	Summa	177 000 247 000
		— 70 000

M o t i v. Enligt lantbruksstyrelsens förmenande är det i nuvarande för hästaveln brydsamma läge synnerligen angeläget, att det sammanlagda stödet till hästaveln icke minskas. Med hänsyn härtill har styrelsen ansett, att den besparing, som vinnes under vissa punkter, bör användas för att täcka andra för hästaveln vitala bidragsbehov.

Beträffande styrelsens motivering för de olika förslagen må nämnas följande.

1. c) Enligt premieringsreglementet 16 § 1 mom. sista stycket (SFS 1949: 703) utgår för sto av ardenneras över 10 års ålder ej penningpris annat än i samband med höjning av värdebokstav, som äger rum, innan stoet överskridit 15 års ålder. Ursprungligen var denna bestämmelse föranledd av kostnadsskäl under den tid, då ardenneraveln bedrevs i mycket stor omfattning. Numera har denna avel emellertid reducerats i sådan utsträckning, att rekryteringen icke ens torde vara tillräcklig för att täcka det framtida behovet. Eftersom det ur avelssynpunkt givetvis är värdefullt, att äldre ston, som visat sig hållbara, användes i aveln så länge som möjligt, synes sagda bestämmelse böra ändras så, att ardennerston kan premieras oavsett ålder. Även hushållningssällskapens förbund har hos styrelsen framhållit vikten

härav. Premieringsreglementet är i dess helhet f. n. föremål för en översyn inom styrelsen. Styrelsen anser emellertid, att den föreslagna ändringen av reglementet, såvitt avser penningpris till ardennerston, bör genomföras snarast möjligt.

2. c) Minskningen betingas av 1956 års riksdags beslut, att arméns inköp av remonter skall minskas från hittillsvarande 450 i regel treåriga hästar till 65, vilka skall inköpas vid fyra års ålder. Under sådana förhållanden torde uppfödningsspremier för av armén inköpta remonter ej längre behöva utgå. Med hänsyn till exporten av remonter bl. a. till Schweiz liksom för rekrytering av den varmblodiga stostammen bör dock enligt styrelsens mening dylika premier fortfarande stå till förfogande. Den hittills använda underrubriken »remonter, varmblodiga ackordshästar samt av remonteringsnämnden uttagna avelsston» torde böra ändras till »exporterade varmblodiga remonter och av premieringsnämnderna uttagna avelsston m. m.»

2. d) Enligt nyssnämnda riksdagsbeslut skall för arméns räkning årligen inköpas omkring 500 kallblodiga hästar. Då det måste förutsättas, att inköpspriset kommer att motsvara marknadspriset, synes uppfödningsspremierna för kallblodiga hästar helt kunna slopas.

3. a) och d) Posten till bidrag för framstående ston föreslås skola uppgå i posten till betäckningsbidrag. Sistnämnda post är hårt anlitad, och med hänsyn till den nordsvenska avelns nuvarande läge skulle utan tvivel de medel, som nu är avsedda såsom bidrag för framstående ston, komma till bättre användning i form av betäckningsbidrag.

4. c) Den verksamhet, som bedrivs inom de lantliga ryttarföreningarna, är erfarenhetsmässigt av största betydelse för bibehållande av intresset för halvblodsaveln. Icke minst med hänsyn till den kris, som nu drabbat denna avel, förefaller det nödvändigt att öka ryttarföreningarnas resurser. Endast därigenom kan verksamheten upprätthållas och ytterligare utvecklas till förmån för landets försörjning av varmblodiga hästar.

4. f) Vad som anförts beträffande ryttarföreningarna gäller i tillämpliga delar även ridfrämjandet. Det kan sålunda förutses, att inom få år ridfrämjandets lokalavdelningar kommer att bli allt större avnämare av varmbloodsavelns produkter.

4. g) Ökningen motiveras främst med ökat behov av bidrag för den verksamhet, som bedrivs vid hingststoppfödningsskolan Vången och vid Umeå lantmannaskola. I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår föreslog lantbruksstyrelsen med stöd av en utav styrelsen för Vången avlämnad ekonomisk redogörelse en ökning av det till anstalten utgående statsbidraget med 30 000 kronor. Anstaltsstyrelsen beräknade, att för upprätthållande av verksamheten erfordrades ett årligt statsbidrag av 60 000 kronor. Vidare anholder styrelsen för Umeå lantmannaskola, att det hittills utgående statsbidraget till skolan för hingststoppfödning — 10 000 kronor — skall ökas till 18 000 kronor. Enär såväl Vången som Umeå lantmannaskola utgjort och alltjämt utgör viktiga stödjepunkter för uppfödning av nordsvenska hästar,

synes det lantbruksstyrelsen angeläget, att dessa uppfödninganstalter kan bibehållas i sin nuvarande omfattning och att desamma erhåller ytterligare stöd av statsmedel, förslagsvis 30 000 respektive 8 000 kronor. Den ifrågasatta ökningen av utgiftsposten motiveras därjämte av önskvärldheten att höja det nu utgående bidraget — 7 000 kronor — till den tredje av landets uppfödninganstalter för nordsvenska hingstar, nämligen anstalten vid Norenberg. Liksom de tidigare omnämnda båda uppfödninganstalterna har Norenberg utövat ett gynnsamt inflytande på den nordsvenska hästaveln. Särskilt gäller detta aveln i Värmland, Dalsland och Bohuslän. Vidare framhåller lantbruksstyrelsen att de statsbidrag, vilka utgår till föreningar, som inom olika län verkar för hästavelns befrämjande, måst hållas inom en med hänsyn till föreningarnas betydelse alltför snäv ram.

5. Bidraget har sedan budgetåret 1951/52 upptagits till 125 000 kronor. Trots hård gallring av bidragsansökningarna har anslagsposten under senare år icke på långt när räckt till för att utdela bidrag i den omfattning, som medges i 6 § kungörelsen den 16 april 1948 (nr 215) angående statsbidrag till hovvårdsverksamhet. Enligt detta stadgande kan till hovvårdsförening för varje hos föreningen anställd hovslagare utgå dels utrustningsbidrag med 500 kronor, dels direkt understöd med 1 500 kronor för år. Därjämte kan ambulerande hovslagare årligen erhålla understöd med högst 750 kronor. Vid den senaste fördelningen av anslagsposten har bidragen till varje föreningsanställd hovslagare måst begränsas till 670 kronor och understöd till ambulerande hovslagare har icke kunnat utgå med högre belopp än i genomsnitt 300 kronor. Lantbruksstyrelsen anser det angeläget, att den synnerligen betydelsefulla hovvårdsverksamheten upprätthålles åtminstone i sin nuvarande omfattning och att bidragen kan hållas på sådan nivå, att de blir till verkligt gagn för verksamheten.

6. Lantbruksstyrelsen beräknar, att den 1 juli 1957 skall förefinnas en från 30 000 kronor till 100 000 kronor ökad reservation. Trots oförändrat medelsbehov kan därför anslaget minskas med 70 000 kronor.

Departementschefen

Under posten till hästpremieringen torde i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag delposten till penningpris m. m. böra uppräknas med 50 000 kronor för att den ifrågasatta ändringen i premieringsreglementet, såvitt angår premiering av sto av ardenerras, skall kunna genomföras. Jag torde senare få anmäla detta ärende för Kungl. Maj:t.

Mot nedräkningen av delposten till remonter, varmblodiga ackordshästar och av remonteringsnämnd uttagna avelsston med 160 000 kronor har jag icke något att erinra. Såsom styrelsen hemställt bör delposten lämpligen benämnas exporterade varmblodiga remonter och av premieringsnämnderna uttagna avelsston m. m. Jag biträder även förslaget, att delposten å 15 000 kronor till nordsvenska ackordshästar skall helt slopas. Däremot kan jag icke tillstyrka, att delposterna till bidrag för framstående ston och till be-

täckningsbidrag skall sammanslås. Båda dessa delposter bör sålunda finnas kvar och upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår.

Styrelsens förslag om höjning av anslaget till de svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund med 15 000 kronor vill jag biträda. Likaledes kan jag tillstyrka, att bidraget till ridfrämjandet skall ökas med 30 000 kronor.

Även i fortsättningen bör bidrag utgå till hingstuppfofningsanstalten Vången och Umeå lantmannaskola. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, i vad mån bidragen till dessa bör ökas. Någon uppräkning av de till Kungl. Maj:ts förfogande stående medlen är jag dock icke beredd att tillstyrka. Därest bidraget kommer att utgå med högre belopp än f. n., torde Kungl. Maj:t äga bestrida ökningen ur tillgänglig reservation å anslaget.

Vad styrelsen i övrigt föreslagit finner jag mig icke kunna biträda.

Till hästavelns befrämjande torde sålunda för nästa budgetår böra beräknas (1 488 500 + 50 000 — 160 000 — 15 000 + 15 000 + 30 000 =) 1 408 500 kronor. Såsom styrelsen anfört bör emellertid viss del av beloppet täckas med anlåtande av den å anslaget förefintliga reservationen. Enligt min mening synes för sådant ändamål böra tagas i anspråk 85 000 kronor av denna. Anslaget bör alltså uppföras med 1 323 500 kronor eller med ett 165 000 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Hästavelns befrämjande* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 323 500 kronor.

[55] 4. Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	366 000	365 000
1956/57 (statsliggaren s. 829)	356 000	
1957/58 (förslag)	350 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp.

I detta sammanhang torde jag få anmäla frågan om fortsatt behov av särskilda åtgärder i syfte att främja en allmän *avhorning av tjurar*.

Enligt gällande bestämmelser uppställas avhorning som villkor för statsbidrag till tjurförening för underhåll av tjur eller till enskild jordbrukare för inköp av tjurkalv eller ungtjur.

Ur en inom jordbruksdepartementet tillgänglig promemoria i ämnet inhämtas bl. a. följande.

Tendensen att avhorna tjurar synes inom flera områden i landet vara i avtagande. En starkt bidragande orsak härtill torde vara den stegrade se-

minverksamheten. Med hänsyn till den hittillsvarande utvecklingen kan de nuvarande bestämmelserna därför icke anses lämpliga för att åstadkomma en allmän avhorning. Då tillgången på obehornade tjurar sålunda minskas, medför ifrågavarande bestämmelser, att ett rationellt avelsurval förhindras inom tjurhållningen vid mindre jordbruk. Härtill kommer, att avhorningen haft en negativ verkan på exporten av avelsdjur. Hur avhorningen inverkat på olycksfallsfrekvensen, kan ännu icke med säkerhet sägas. Med hänsyn till tendensen i avhorningens omfattning och verkningarna härav synes de nuvarande bestämmelserna böra upphävas. Man bör i stället överväga, huruvida icke ett fortsatt främjande av avhorningen kan åstadkommas på frivillighetens väg. Skulle särskilda bestämmelser alltjämt anses vara påkallade, föreslås att gällande regler för införande av djur i riksstambok över nötboskap ändras i sådan riktning, att endast tjur, som från födseln saknar horn eller eljest blivit avhornad, införes i sådan stambok.

Över promemorian har utlåtanden avgivits av *statskontoret*, *lantbruksstyrelsen*, *Sveriges lantbruksförbund*, *Avelsföreningen för svensk gödboskap*, *Avelsföreningen för svensk låglandsboskap* och *Avelsföreningen för svensk röd och vit boskap*. Samtliga remissinstanser anser, att tillräckliga skäl icke föreligger för att bibehålla krav på avhorning som villkor för statsbidrag till underhåll och inköp av tjur.

Därest särskilda bestämmelser om avhorning alltjämt skulle befinnas erforderliga, förordar *lantbruksstyrelsen* det i promemorian framlagda förslaget i fråga om införande i riksstambok. Detta förslag avstyrkes bestämt av *Avelsföreningen för svensk låglandsboskap*, medan *Avelsföreningen för svensk röd och vit boskap* anser, att dessa särskilda bestämmelser — om de anses påkallade — bör gälla icke endast för avelstjurur utan även för andra tjurur, som uppnått viss fastställd ålder.

Departementschefen

Vad angår behovet av särskilda åtgärder i syfte att främja en allmän avhorning har samtliga häröver hörda remissinstanser uttalat, att det krav på avhorning, vilket föreskrives som villkor för statsbidrag till tjurförening och enskild tjurhållare för underhåll respektive inköp av tjur, icke längre skall bibehållas. Jag ansluter mig till denna uppfattning. Enligt min mening föreligger ej heller tillräckliga skäl att förorda annan åtgärd för främjande av avhorning. Därest riksdagen godkänner att ifrågavarande villkor får utgå, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga författningsändringar.

Jag torde få erinra om att under förevarande anslag medel anvisats för bl. a. vissa undersökningar rörande en speciell metod för avkommeundersökningar av tjurur. Då enligt vad jag inhämtat dessa undersökningar kommer att slutföras under andra halvåret 1957, torde anslaget kunna nedräknas med 6 000 kronor. I övrigt har jag intet att erinra mot lantbruksstyrelsens anslagsberäkning. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med ett belopp av (356 000 — 6 000 =) 350 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 350 000 kronor.

[56] 5. *Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	504 900	488 433
1956/57 (statsliggaren s. 829)	510 500	
1957/58 (förslag)	508 500	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall uppföras med ett från 510 500 kronor till 528 500 kronor höjt belopp. Ökningen — 18 000 kronor — beror på att anslaget till den av hushållningssällskapen bedrivna demonstrationsförsöksverksamheten föreslås skola höjas från 7 000 kronor till 25 000 kronor.

M o t i v. *Lantbruksstyrelsen* påpekar, att styrelsen vid skilda tillfällen (se senast IX ht 1956 s. 148 under 2) framhållit, att den rådgivnings- och upplysningsverksamhet på utfodringens område, som ordnas genom hushållningssällskapens försorg, är av utomordentligt stor betydelse för det ekonomiska utbytet av produktionen. Denna verksamhet bör därför enligt styrelsens mening så långt möjligt intensifieras. Den enskilde jordbrukaren är emellertid icke alltid beredd att utan vidare godtaga råd och upplysningar, som är baserade på vetenskapliga försök eller inom andra orter gjorda erfarenheter, utan kräver mera lokalbundna bevis rörande de ekonomiska konsekvenserna av den förordade åtgärden. På grund av anslagets ringa storlek har det dock hitintills icke varit möjligt att i full utsträckning tillgodose sällskapens anslagsbehov för ändamålet, vilket medfört, att sällskapen i vissa fall icke blivit i stånd att fullfölja sina på området planerade åtgärder. Styrelsen föreslår därför ånyo, att för nämnda verksamhet skall beräknas ett med 18 000 kronor till 25 000 kronor höjt belopp.

Departementschefen

Ej heller i år anser jag mig kunna förordna någon höjning av medelsanvisningen till demonstrationsförsök. I övrigt har jag ingen annan erinran mot *lantbruksstyrelsens* beräkning av anslaget än att jag förordar, att medel till kostnaderna för Sveriges anslutning till *European committee on milk-butterfat recording* icke längre skall beräknas här utan under anslaget till *Bidrag till vissa internationella organisationer* (s. 554). Förevarande anslag kan därför för nästa budgetår nedräknas med 2 000 kronor till 508 500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 508 500 kronor.

[57] 6. Diverse åtgärder på husdjursavelsns område m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	188 700	174 750
1956/57 (statsliggaren s. 829)	191 000	
1957/58 (förslag).....	191 000	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall uppföras med 224 000 kronor. Med skrivelsen har styrelsen överlämnat framställningar från Svenska fåravelsföreningen och Sveriges fjäderfäavelsförening om statsbidrag med 17 000 respektive 80 000 kronor för sin verksamhet. Styrelsen har för främjande av svin-, får-, get-, fjäderfä- och kaninaveln beräknat respektive 94 300, 37 700, 2 000, 80 000 och 10 000 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär beräkningen beträffande nyssnämnda ändamål en ökning av 33 000 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning
1. Fåravel	2 000
2. Fjäderfäavel	30 000
3. Kaninavel	1 000
	<hr/>
	33 000

4. *Lantbruksstyrelsen* hemställer vidare — i anledning av en framställning av Sveriges slakteriförbund — att gällande bestämmelser rörande statsbidrag till galtförening måtte ändras i enlighet med ett i styrelsens skrivelse inlagat förslag till ändring av 23 § kungörelsen den 13 oktober 1952 (nr 668) angående befrämjande i allmänhet av svinaveln.

M o t i v. 1. Höjningen motiveras med ökade utgifter under senare år för Svenska fåravelsföreningen. Statsbidraget till föreningen, vilket varit oförändrat sedan år 1941, föreslås skola i enlighet med föreningens egen hemställan höjas med 2 000 kronor till 17 000 kronor.

2. Bidraget till Sveriges fjäderfäavelsförening höjdes fr. o. m. budgetåret 1953/54 från 46 000 till 50 000 kronor. Av föreningens framställning framgår, att denna höjning icke varit tillräcklig för att säkerställa föreningens ekonomi. Föreningen erinrar om att resekostnader och hyror liksom även tryckningskostnader och arbetslöner ökat. Härvid framhålles, att föreningens tjänstemän icke kommit i åtnjutande av den reallöneförbättring, som kommit hushållningssällskapens tjänstemän till del. Hotet att nödgas minska den redan nu minimala personalorganisationen står sålunda fortfarande kvar. Då det synes angeläget att förebygga en sådan utveckling, tillstyrker *lantbruksstyrelsen* en höjning av bidraget till det av föreningen begärda beloppet, 80 000 kronor.

3. Ökningen föranledes av de stegrade utgifter, som Sveriges kaninavelsföreningars riksförbund under senare år fått vidkännas på grund av prishöjningarna. Det begärda beloppet, sammanlagt 10 000 kronor, fördelar sig

med 8 000 kronor till uppehållande av en central rådgivningsbyrå i Stockholm, 1 500 kronor till föreningens allmänna verksamhet och 500 kronor till anordnande genom lantbruksstyrelsens försorg av praktiskt-teoretiska utbildningskurser för kaninuppfödare.

4. Sveriges slakteriförbunds framställning innebär, att statsbidrag till galtförening i fortsättningen skall kunna utgå endast under villkor, bland andra, att samtliga till föreningen anslutna besättningar har ett genom officiell kontroll styrkt, gott hälsotillstånd. Med hänsyn till att hälsokontrollen inom vissa län pågått under jämförelsevis kort tid, synes det dock skäligt, att hushållningssällskapen under viss övergångstid beredes möjlighet att bevilja undantag från nämnda villkor. Lantbruksstyrelsen finner i likhet med slakteriförbundet angeläget, att risken för smittspridning genom föreningsgaltar så långt möjligt förebygges, och tillstyrker därför framställningen.

Departementschefen

Den av lantbruksstyrelsen föreslagna uppräknigen av anslaget för att medgiva ökade bidrag till får-, fjäderfä- och kaninaveln är jag icke beredd att tillstyrka.

Mot förslaget att såsom villkor för statsbidrag till galtförening föreskriva viss hälsokontroll har jag däremot intet att erinra. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vid bifall till detta förslag vidtaga erforderlig författningsändring.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 191 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 191 000 kronor.

F. Veterinärväsendet m. m.**[58] 1. Veterinärstyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	612 500	642 730
1956/57 (statsliggaren s. 830)	651 500	
1957/58 (förslag)	729 000	

Y r k a n d e n. *Veterinärstyrelsen* (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 89 800 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. 1 statsinspektör över köttkontrollen i Ce 33	26 556
2. 1 kamrerare i Ca 27	20 532
3. 3 förste byråveterinärer i Ce 33 i st. för 3 byråveterinärer i Ce 29	11 772
4. 1 kontorist i Ca 13 i st. för 1 kanslibiträde i Ca 11	708
5. Löneklassuppflyttningar	3 500
6. 1956 års löne reglering	26 680
	<hr/>
	Summa kronor 89 748

M o t i v. 1. Veterinärstyrelsen erinrar om att landshövdingen A. Tottie i sin den 24 oktober 1955 avgivna promemoria angående vissa spörsmål i samband med den sanitära kontrollen av livsmedel berört jämväl arbetsuppgifterna och personalbehovet på styrelsens hygienbyrå. För sin del fann Tottie erforderligt, att chefen för nämnda byrå biträdades av — förutom en byråveterinär — två veterinärmedicinskt utbildade och högt kvalificerade befattningshavare. I utlåtande den 29 december 1955 anslöt sig styrelsen till denna uppfattning.

Den ytterligare erfarenhet, som vunnits efter avgivandet av nyssnämnda utlåtande, ger styrelsen anledning att vidhålla, vad däri uttalats i fråga om behovet av veterinära tjänster på hygienbyrån. I anslutning härtill föreslås, att byrån skall tillföras en fjärde dylik tjänst, benämnd statsinspektör över köttkontrollen och placerad i lönegrad Ce 33. Ett bifall härtill innebär, att chefen för ifrågavarande byrå befrias från uppgiften att vara statsinspektör över köttkontrollen och därigenom i större utsträckning än hittills kan koncentrera sig på ledningen av byrån samt på utredning av de större problem inom byråns arbetsområde, som under nuvarande förhållanden måst tills vidare skjutas på framtiden.

2. I den under föregående punkt omförmälda promemorian har uttalats, att hygienbyråns behov av juridisk arbetskraft även borde tillgodoses bättre. Veterinärstyrelsen framhåller, att berörda spörsmål sammanhänger med en annan personalfråga, vars lösning är angelägen. Styrelsen syftar därvid på

en uppdelning av förste byråsekreterartjänsten i lönegrad Ca 29. Innehavaren av denna tjänst har att tillika tjänstgöra såsom styrelsens kamrer. Emellertid har under senare år framträtt ett starkt behov av att förstärka de kamerala arbetskrafterna. Endast tack vare ett synnerligen idogt arbete med mycken övertidstjänstgöring har det varit möjligt att hindra de kamerala arbetsuppgifterna att växa den fåtaliga personalen över huvudet. Vid extraordinär belastning, även av mindre omfattning, uppkommer dock oundvikligen balans av ärenden.

På grund av det anförda och då den nuvarande kombinationen av arbetsuppgifter är så egendomlig, att det torde vara sällsynt med personer, som har kvalifikationer på båda områdena, hemställer styrelsen enträget, att ifrågavarande tjänst skall uppdelas i en förste byråsekreterartjänst i lönegrad Ca 29 och en kamrerartjänst i lönegrad Ca 27. Förstnämnda tjänst är därvid avsedd att tilldelas hygienbyrån, varigenom dess behov av ökad juridisk sakkunskap blir tillgodosett. Uppdelningen bör ske fr. o. m. den 1 juli 1957. Denna tidpunkt är lämplig även av det skälet, att den nuvarande innehavaren av kombinationstjänsten uppnår pensioneringsperiodens övre gräns med utgången av april 1957.

3. Ifrågavarande tjänster är placerade på de tre veterinära byråerna, d. v. s. allmänna, hygien- samt tuberkulosbyråerna. Tjänsterna är f. n. upptagna i lönegrad 29. Denna placering kan godtagas, när det gäller att på administrativ begynnelsejänst, där dock i allt fall redan krävs en ej obetydlig erfarenhet från det veterinära arbetsfältet, förvärva yngre veterinär arbetskraft. Oriktigt är emellertid, att det praktiskt taget helt saknas befordringsmöjligheter från tjänsterna inom ämbetsverket. Härigenom skapas vantrivsel och irriterande osäkerhet inför framtiden. Följden blir, att de som kan söker sig bort från dessa tjänster och att de, som av särskilda skäl anser sig icke vilja taga ett sådant steg, visserligen stannar kvar men känner sig illa ställda i förhållande till sina jämnåriga kamrater på andra veterinära arbetsfält.

Nämnda förhållande är olyckligt icke minst ur styrelsens synpunkt. Cheferna för de veterinära byråerna är nämligen i ofrånkomligt behov av att närmast under sig ha en högt kvalificerad arbetskraft, på vilken byråchefen, om han skall få nödig tid för överblick över sitt arbetsområde, för verkställande av utredningar och för handläggning av större ärenden kan till självständig handläggning överlämna antingen ett helt ämnesområde — givetvis under byråchefens inseende — eller grupper av ärenden. Vad som erfordras är sålunda en tjänsteman, som kan fungera såsom byråchefens »högra hand» och vid behov vikariera för denne. För att utsikter skall finnas att för sådan tjänst förvärva veterinär med förstklassiga kunskaper och tillräcklig erfarenhet, kan tjänsten, som bör benämnas förste byråveterinär, icke placeras lägre än i lönegrad 33. Med en sådan lönegradsplacering kommer tjänsten i paritet med länsveterinärtjänsterna. Detta finner styrelsen fullt riktigt, då även de sistnämnda är högre administrativa tjänster, på vilka erfordras veterinärer med kvalifikationer helt jämförliga med dem, som skulle krävas

å förste byråveterinärtjänsterna. Det är därjämte att observera, att åtskilliga av de ute på fältet verksamma veterinärerna når inkomstlägen, som ligger i jämnhöjd med eller överträffar lönen i sagda lönegrad.

4. Allmänna byrån disponerar f. n. en matrikelförare i Ce 13, vilken därjämte utför visst dylikt arbete åt hygienbyrån, ett kanslibitråde i Ca 11 samt del i ett kontorsbitråde, som även tjänstgör på administrativa byrån. Antalet diarieförda ärenden på allmänna byrån har emellertid ökat från 3 932 år 1948 till 5 008 år 1955. Följden härav har blivit icke önskvärda stockningar och förseningar i skrivgöromålen på byrån.

För att i största möjliga utsträckning avlasta veterinärpersonalen och verkets jurister från alltför rutinmässiga ärenden har prövats att låta innehavaren av kanslibitrådestjänsten, som varit i först medicinalstyrelsens och sedan veterinärstyrelsens tjänst sammanlagt omkring 20 år, förbereda vissa sådana ärenden. Denna anordning har veterinärstyrelsen funnit ändamålsenlig och anser det önskvärt, att i fortsättningen ytterligare liknande ärenden kan frigöras och överföras från byråsekreteraren. Härigenom får denne bättre tid att helt ägna sig åt de ärenden, vilka är avsedda för honom och bättre svarar mot hans kompetens. På motsvarande sätt bör kanslibitrådet frikopplas från en del av de rent rutinmässiga skrivgöromålen. Allmänna byrån skulle därigenom erhålla en högst nödvändig ökad effektivitet.

Berörda avlastning från kvalificerad till lägre personal har möjliggjorts tack vare vederbörandes stora erfarenhet och arbetsförmåga. Enligt veterinärstyrelsen är det emellertid fullt uppenbart att de göromål, som sålunda kommit att åvila kanslibitrådet, icke är att hänföra till vad som kan fordras av en tjänsteman i sådan ställning. Med hänsyn härtill samt till önskvärheten av att kunna bibehålla och i fortsättningen även utveckla nyss angivna överflyttning av vissa ärenden, hemställer styrelsen om inrättande av en kontoristtjänst i lönegrad Ca 13 med placering på allmänna byrån. Kanslibitrådestjänsten i lönegrad Ca 11 kan under sådana förhållanden indragas och ersättas med en kontorsbitrådestjänst i lönegrad 8. Behovet av sistnämnda bitrådestjänst anser styrelsen sig emellertid ha möjlighet att tillgodose genom överflyttning av ett kontorsbitråde från tuberkulosbyrån till allmänna byrån.

5 och 6. Ökningarna är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e n. Förslaget om en särskild tjänst för de kamerala arbetsuppgifter, som f. n. åvilar förste byråsekreteraren i lönegrad Ca 29 hos veterinärstyrelsen, har ej givit *statskontoret* anledning till erinran. Ämbetsverket finner dock ej motiverat, att den nya kamrerarbefattningen, som bör inrättas såsom ordinarie, placeras i högre lönegrad än Ca 25.

Beträffande den föreslagna tjänsten såsom statsinspektör över köttkontrollen i lönegrad Ce 33 erinrar statskontoret om att vissa utredningar pågår inom hälsovården, såsom folkhälsoinstitutsutredningen och kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket. Huruvida resultaten av dessa utredningar kommer att påverka personalbehovet å veterinärstyrelsens hy-

hygienbyrå, undandraget sig statskontorets bedömande. Det vill emellertid förefalla som om frågan om en samordning och rationalisering av olika myndigheters uppgifter på hygienens område bör ägnas särskild uppmärksamhet. Behovet av förstärkning av antalet veterinära befattningshavare å hygienbyrån synes i allt fall f. n. böra tillgodoses inom ramen för styrelsens nuvarande personalorganisation. Den kraftiga tillbakagången av såväl tuberkulos som smittsam kastning hos nötkreatur bör enligt statskontoret kunna möjliggöra en sådan lösning. Det synes vidare naturligt, att chefen för hygienbyrån också är statsinspektör över köttkontrollen. Att så skall vara fallet har även förutsatts i förenämnda promemoria. Statskontoret anser sig därför icke kunna tillstyrka styrelsens ifrågavarande förslag.

Vad härefter angår byråveterinärtjänsterna framhåller statskontoret, att dessa placerades i lönegrad 29 vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Enligt statskontorets uppfattning är en högre löneställning ej heller motiverad. Med anledning av uttalandet, att byråveterinärerna praktiskt taget helt saknar befordringsmöjligheter inom styrelsen framhålles, att relationen mellan antalet sluttjänster — veterinärråd — och andra veterinära befattningar inom styrelsen icke kan anses ogynnsam. För övrigt torde styrelsen icke få ses såsom en sluten befordringsenhet. Det synes ur olika synpunkter vara till fördel, om det centrala organets kontakter med »fältet» stärkes genom en viss övergång från styrelsen till veterinärstaten och vice versa. Statskontoret kan fördens skull icke biträda förslaget om en ändrad lönegradsplacering för byråveterinärerna.

Statskontoret anser sig slutligen f. n. böra avstyrka förslaget, att en kanslibiträdestjänst skall utbytas mot en kontoristtjänst. Av utredningen i ärendet framgår nämligen ej närmare, vilka ärenden som från veterinär- och juristpersonal skulle överföras till sagda kanslibiträde, eller karaktären av dessa ärenden. Någon minskning av nyssnämnda personal har icke heller föreslagits.

Statens lönenämnd finner ej skäl tillstyrka bifall till förslaget om att utbyta tre byråveterinärtjänster i lönegrad Ce 29 mot lika många tjänster såsom förste byråveterinär i lönegrad Ce 33. Däremot föranleder de under punkterna 1 och 2 samt 4 upptagna yrkandena icke någon erinran från nämndens sida.

Departementschefen

Av den föregående utredningen torde framgå, att en förstärkning av veterinärstyrelsens hygienbyrå är ofrånkomlig i fråga om såväl den veterinärmedicinskt som juridiskt utbildade personalen. I förstnämnda hänseende har styrelsen föreslagit, att en tjänst såsom statsinspektör över köttkontrollen skall inrättas. I likhet med statskontoret anser jag det dock naturligt, att ansvaret för nämnda kontroll liksom hittills åvilar hygienbyråns chef. I anslutning härtill föreslår jag för min del, att ifrågavarande personalförstärkning skall begränsas till inrättandet av ytterligare en tjänst såsom biträdande statsinspektör i lönegrad Cg 31. Kostnaden härför kan beräknas till

24 700 kronor. Däremot kan jag helt biträda styrelsens förslag beträffande tillgodoseendet av hygienbyråns ökade behov av juridisk arbetskraft. Jag förordar sålunda, att förste byråsekreterartjänsten i lönegrad Ca 29 fr. o. m. nästa budgetår skall placeras på ifrågavarande byrå. Härav följer, att jag jämväl finner mig böra tillstyrka, att en särskild tjänst skall inrättas för kamrerargöromålen vid styrelsen, vilka göromål nu ankommer på nyssnämnde förste byråsekreterare. Såsom styrelsen föreslagit, bör tjänsten placeras i lönegrad Ca 27. Detta medför en kostnadsökning å 20 500 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör en kanslibiträddestjänst i lönegrad Ca 11 ändras till en kontoristtjänst i lönegrad Ca 13, vilket drager en kostnad av 700 kronor. Däremot kan jag icke tillstyrka det ifrågasatta utbytet av tre byråveterinärtjänster i lönegrad Ce 29 mot tre förste byråveterinärtjänster i lönegrad Ce 33.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, behöver förevarande anslag höjas med 45 900 kronor. Härutöver bör emellertid beräknas ett belopp av 1 400 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden. Slutligen tillkommer automatiska utgiftsökningar å 30 200 kronor, varav 3 500 kronor på grund av löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång samt 26 700 kronor till följd av 1956 års lönereglering. Sammanlagt bör anslaget alltså uppräknas med 77 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 258 500 (+ 17 100) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 9 000 (+ 1 400) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 298 500 (+ 21 000) kronor;
rörligt tillägg 163 000 (+ 38 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (258 500 + 9 000 + 298 500 + 163 000 =) 729 000 (+ 77 500) kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras en kamrerartjänst i lönegrad Ca 27. Vidare bör å ena sidan antalet kontoristtjänster i lönegrad Ca 13 ökas med en till två, å andra sidan antalet kanslibiträddestjänster i lönegrad Ca 11 minskas med en till en.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för veterinärstyrelsen, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för veterinärstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> 258 500	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	298 500
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	163 000
	Summa kronor 729 000

c) till Veterinärstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 729 000 kronor.

[59] 2. Veterinärstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	82 400	70 021
1956/57 (statsliggaren s. 830)	82 400	
1957/58 (förslag)	84 400	

Veterinärstyrelsen (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 82 400 kronor.

Departementschefen

Vid beräkningen av ifrågavarande anslag bör hänsyn tagas till vissa kostnadsstegringar m. m. På grund av de numera höjda järnvägstaxorna samt höjning av traktamenten och bilersättning bör sålunda posten till reseersättningar uppräknas med 2 000 kronor till 20 000 kronor. Vidare föranleder de ökade tryckningskostnaderna, att posten till publikationstryck bör höjas med 500 kronor till 7 000 kronor. Å andra sidan kan posten till sjukvård m. m. med hänsyn till belastningen nedsättas med 500 kronor till 2 500 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör ifrågavarande anslag uppföras med $(82\,400 + 2\,000 + 500 - 500 =) 84\,400 (+ 2\,000)$ kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för veterinärstyrelsen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Veterinärstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 84 400 kronor.

[60] 3. Veterinärhögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 325 000	2 634 168
1956/57 (statsliggaren s. 831)	2 570 000	
1957/58 (förslag)	2 673 000	

Y r k a n d e n. Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 19/7 och 21/9 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 318 744 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. Lärar- och biträdespersonal å de vetenskapliga avdelningarna		
a) 1 laborator i Ca 34 vid avdelningen för farmakologi . . .	27 420	
b) 1 docent i Ce 30	23 688	
c) 2 assistenter, därav 1 förste assistent i Ce 27 vid medicinska avdelningen för idisslare samt 1 assistent i Ce 25 vid avdelningen för obstetrik och gynekologi	39 024	
d) 1 förste amanuens å kliniska centrallaboratoriet	6 846	
e) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 vid patologisk-anatomiska avdelningen	9 936	
f) 2 diskerskor i Cg 6 vid avdelningen för födoämneshygien samt kliniska centrallaboratoriet	15 672	
g) 5 kanslibiträden i Ce 11, därav 1 heltidsanställt vid avdelningen för födoämneshygien samt 4 med halvtidstjänstgöring vid avdelningen för bakteriologi och epizootologi, avdelningen för kemi, röntgenavdelningen och kliniska centrallaboratoriet	29 808	
h) 2 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång vid avdelningen för kirurgi och patologisk-anatomiska avdelningen	14 208	
i) 1 institutionsvaktmästare i Ca 12 vid avdelningen för farmakologi	10 284	
j) 1 institutionsvaktmästare, tillika djursjukvårdare, i Ce 12 vid medicinska avdelningen för idisslare	10 284	
k) Höjt arvode till specialläraren i parasitologi	1 000	
l) Omreglering av arvodet till specialläraren i tuberkulosdiagnostik		800
m) 1 förste laboratoriebiträde i Ce 15 i st. för 1 laboratoriebiträde i Ce 13 vid patologisk-anatomiska avdelningen	768	
n) 2 tillsynsmän i Ca 15 i st. för 2 sjukvårdarförmän i Ca 12	2 256	
2. Bibliotekspersonal		
a) 1 biblioteksassistent i Ce 15 på heltid i st. för halvtid	5 916	
b) 1 biblioteksvaktmästare i Ce 12	10 284	
3. Administrations- och förvaltningspersonal		
a) 1 eldare i Ce 10	9 528	
b) 1 intendent i Ca 31 i st. för Ca 29	2 064	
c) 1 kontorist i Ce 13 i st. för 1 kanslibitråde i Ce 11	708	
4. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	12 441	
5. 1956 års lönereglering m. m.	83 744	
6. Vikariatsersättningar m. m.	3 665	
	319 544	800
	+ 318 744	

7. *Högskolestyrelsen* hemställer vidare, att vissa personalfrågor skall överlämnas till utredning.

Motiv. I en allmän motivering framhåller högskolestyrelsen bl. a., att den städse ansett den av 1946 års högskoleutredning förordade utbyggnaden och upprustningen av veterinärhögskolan som ett minimiprogram för att högskolan skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina uppgifter i fråga om forskning och undervisning. Dessvärre har dock den föreslagna upprustningen ännu icke fullt genomförts. Högskolestyrelsens i sådant syfte framförda förslag under senare år har sålunda allenast i mindre mån vunnit statsmakternas bifall. Därtill kommer, att penningvärdets utveckling medfört, att den standardhöjning, som förvisso avsetts med upprustningen, kommit att de facto förvandlas till en standardsänkning. Särskilt gäller detta i fråga om materiel- och biblioteksanslagen. Ur rent saklig synpunkt skulle det därför åligger högskolestyrelsen att ånyo framföra samtliga tidigare gjorda men ännu icke bifallna yrkanden, helst som högskolestyrelsen alltjämt är övertygad om deras berättigande. Genom att nya ekonomiska krav måste ställas, blir emellertid helt naturligt en avvägning mellan dessa och de från tidigare år kvarstående äskandena nödvändig. Slutligen måste hänsyn tagas till det statsfinansiella läget. På grund av nu angivna förhållanden anser sig högskolestyrelsen tvungen att även denna gång iakttaga största möjliga återhållsamhet och endast framföra sådana anslagsäskanden, som enligt dess mening är oeftergivliga för högskolans verksamhet eller i övrigt mest av behovet påkallade. Detta innebär dock icke, att högskolestyrelsen uppgivit sin ståndpunkt i fråga om de önskemål, som av nyss angivna skäl nu icke upprepas.

I detta sammanhang upptager högskolestyrelsen även frågan om centralisering av substratberedningen vid högskolan. Genom beslut den 11 maj 1956 uppdrog Kungl. Maj:t åt högskolestyrelsen att verkställa utredning av denna fråga. Utredningen har gjorts men har visat, att en centralisering av substratberedningen icke kan beräknas medföra ekonomiska eller andra fördelar men väl avsevärda olägenheter för de berörda institutionerna. Med hänsyn härtill finner högskolestyrelsen utredningen, som bifogats anslagsskrivelsen, icke f. n. påkalla något anslagsäskande. Frågan kommer emellertid att jämväl framdeles ägnas nödig uppmärksamhet.

Beträffande högskolestyrelsens motivering för de olika förslagen för budgetåret 1957/58 må här nämnas följande.

1 a. Den vetenskapligt utbildade personalen vid avdelningen för farmakologi består f. n. av, förutom professorn och avdelningsföreståndaren, allenast en assistent och en amanuens. Avdelningen är den enda vid högskolan, som har ordinarie professor såsom föreståndare men saknar laborator. Angivna personaluppsättning har visat sig vara alldeles otillräcklig med påföljd, att allvarliga brister framträtt i avdelningens möjligheter att tillgodose såväl intensifierad forskning som undervisning. Fr. o. m. år 1955 har visserligen till avdelningen kunnat knytas en docentbefattning, vilket emellertid icke inneburit annat än att för begränsad tid bristen å forskar- och lärarpersonal i någon mån minskat.

Även om skäl kunnat anses föreligga för att från början iakttaga viss

återhållsamhet i fråga om avdelningens förseende med kvalificerad personal, finner högskolestyrelsen uppenbart, att fortsatt dylik restriktivitet måste öva menlig inverkan på avdelningens förmåga att fullgöra densamma åvillande uppgifter. Den veterinärmedicinska farmakologien befinner sig överallt i snabb utveckling, och kravet på att man i vårt land håller jämna steg därmed kan icke eftergivnas. Ifrågavarande avdelnings personaluppsättning medger emellertid icke detta. Kontinuiteten i avdelningens arbete och möjligheten till rationell fördelning av arbetsuppgifterna måste slutligen anses förutsätta, att professorn-avdelningsföreståndaren vid sin sida har en arbetskraft med likvärdig vetenskaplig kompetens.

1 b. Vid högskolan finnes fem docentbefattningar i lönegrad Ce 30. Samtliga är numera tillsatta med kompetenta innehavare. Docentinstitutionen har vid högskolan visat sig på ett mycket verksamt sätt stimulera forskningen genom att locka unga, begåvade studerande och nyexaminerade veterinärer att binda sig för forskningsuppgifter av väsentlig betydelse för veterinärmedicinens utveckling. Även undervisningen har i hög grad befruktats genom deras insatser och vetenskapliga arbete. F. n. är ett tiotal yngre veterinärer sysselsatta med forskningsarbete, som beräknas resultera i docentkompetens under innevarande och närmast följande undervisningsår. Med hänsyn härtill och då det är angeläget för högskolan att bereda flera forskarbegåvningar möjlighet att efter fullgjord disputation fortsätta sitt forskningsarbete inom landet, föreslår högskolestyrelsen, att ytterligare en docentbefattning skall inrättas vid högskolan.

1 c. 1946 års högskoleutredning föreslog nio nya assistenttjänster vid högskolan. Endast sju av dessa inrättades emellertid vid upprustningen av högskolan. Detta innebar, att avdelningen för obstetrik och gynekologi samt medicinska avdelningen för idisslare gick miste om denna förstärkning av de vetenskapliga hjälpkrafterna. Redan i tidigare anslagsäskanden har framställning gjorts om dessa båda tjänster men utan framgång.

Bortsett från att ifrågavarande två assistenttjänster föreslogs redan av högskoleutredningen, finner högskolestyrelsen motiven för tjänsterna äga sådan saklig tyngd, att inrättandet av dessa icke utan våda kan uppskjutas längre. Det är sålunda uppenbart, att den för nötkreaturens fulla utnyttjande i jordbruksproduktionen betydelsefulla forsknings- och undervisningsverksamhet, som bedrivs vid högskolans förevarande båda avdelningar, icke får avmattas till följd av för knappt tillmätta personalresurser. Vad särskilt angår medicinska avdelningen för idisslare är vidare att märka, att den vetenskapligt utbildade personalen där utgöres av allenast en professor och en laborator, varför tillkomsten av en assistenttjänst vid denna avdelning med dess betungande undervisningsarbete framstår såsom en tvingande nödvändighet. På grund av det anförda hemställer högskolestyrelsen enträget om att ifrågavarande båda assistenttjänster nu skall inrättas. Med hänsyn till att medicinska avdelningen för idisslare över huvud icke har någon assistenttjänst, föreslås att den för sagda avdelning avsedda tjänsten skall göras till en förste assistenttjänst.

1 d. Vid kliniska centrallaboratoriet, som tillkom år 1949, består den vetenskapligt utbildade personalen av allenast en laborator, som tillika är avdelningsföreståndare. Till sitt förfogande har denne två laboratoriebiträden. Sedan laboratoriets lokalfråga numera blivit, låt vara provisoriskt, ordnad och förutsättningar därigenom skapats för omfattande kliniskt analysarbete, kommer det enligt högskolestyrelsen säkerligen att visa sig, att den nuvarande personalen icke förslår för att bemästra arbetsuppgifterna. Med hänsyn härtill anser sig högskolestyrelsen, som i avbidan på under punkt 7 närmare omförmälda utredning icke finner sig kunna omedelbart begära en ny förste laboratoriebiträdestjänst vid laboratoriet, böra föreslå att den redan i föregående års anslagsäskanden förordade förste amanuens tjänsten nu skall inrättas. Innehavaren av denna tjänst avses skola stå till förfogande för laboratorn för kontroll av rutinarbeten varigenom denne, till fromma för forskningsarbetet, kan erhålla behövlig avlastning i fråga om mera rutinmässiga göromål. Samtidigt får högskolan en utbildningstjänst å det ur veterinärvårdens synpunkt betydelsefulla område, som den kliniska kemien representerar.

1 e. Om patologisk-anatomiska avdelningen skall kunna hinna utföra samtliga erforderliga obduktioner och histologiska undersökningar, är en omedelbar förstärkning av den tekniska biträdespersonalen på avdelningen nödvändig. En laboratoriebiträdestjänst med placering tills vidare i lönegrad Ce 11 bör därför, såsom föreslogs även i fjol, inrättas.

1 f. Högskolestyrelsen framhåller, att beräkningen av de olika avdelningarnas behov av kvalificerad personal bör kunna bygga på förutsättningen, att sådana sysslor som disk och annan rengöring av utensilier skall utföras av särskild personal, så att arbetstiden för personal med särskild utbildning icke skall behöva upptagas av dylika okvalificerade rutingöromål. Med utgångspunkt härifrån finner högskolestyrelsen ådagalagt, att vid vardera av avdelningen för födoämneshygien och kliniska centrallaboratoriet föreligger bestämda behov av en diskerska. Vad angår förstnämnda avdelning är dessutom anställandet av en diskerska en förutsättning för att substratberedningen skall kunna försiggå på ett invändningsfritt sätt. I fråga om lönesättningen bör hänsyn tagas till att forskningen vid de båda avdelningarna delvis sker med hälsovådligt material och att diskningsarbetet därför kräver större kvalifikationer än vid normal rutindisk. Möjlighet bör således finnas att bereda diskerskorna en i betraktande härav något förmånligare löneställning. Tjänsterna föreslås tills vidare skola placeras i lönegrad Cg 6.

1 g och h. Under dessa punkter åberopar högskolestyrelsen de förslag, som statens organisationsnämnd framlagt i en den 5 juli 1956 avgiven promemoria angående vaktmästar- och skrivgöromål vid högskolan. Beträffande denna promemoria torde få hänvisas till det följande.

1 i. Denna tjänst föreslogs redan av 1946 års högskoleutredning och har därefter vid upprepade tillfällen begärts av högskolestyrelsen. Behovet av tjänsten har i synnerlig grad accentuerats genom tillkomsten av avdelning-

ens nya institutionsbyggnad. Denna har tagits i bruk i full utsträckning fr. o. m. läsåret 1952/53, vilket innebär, att där bedrivs en omfattande forsknings- och undervisningsverksamhet med en myckenhet försöksdjur. Under de senaste fem åren har därför med högskolestyrelsens tillstånd en vaktmästare i Cg 10 varit anställd vid avdelningen. Då nu jämväl statens organisationsnämnd i dess nyssnämnda promemoria funnit behov föreligga av tjänsten, hemställer högskolestyrelsen ånyo enträget om densamma inrättande.

1 j. Medicinska avdelningen för idisslare har icke någon annan manlig tjänstepersonal än en djursjukvårdare i Ce 10. Dennes hela arbetstid tages i anspråk för krävande göromål i avdelningens stallar. Följden härav har blivit, att arbetskraft i stor utsträckning kommit att saknas för sådana göromål vid avdelningen, vilka eljest ankommer på vaktmästare vid vetenskapliga institutioner. Såsom jämförelse nämnes, att den manliga tjänstepersonalen vid högskolans övriga kliniska avdelningar, d. v. s. kirurgiska avdelningen, avdelningen för obstetrik och gynekologi samt medicinska avdelningen för icke-idisslare, utgöres av tio personer vid den förra och sex vid vardera av de båda senare. Enär högskolestyrelsen sålunda är fullt övertygad om nödvändigheten av att utöka personalen på nu ifrågavarande avdelning samt statens organisationsnämnd i nyssnämnda promemoria funnit behov föreligga av en tjänst såsom institutionsvaktmästare, tillika djursjukvårdare, hemställes att en dylik tjänst skall inrättas.

1 k. Specialläraren i parasitologi har ungefär 36 föreläsningstimmar och 35 tentamina årligen. Fördenskull är en höjning av arvodet med 1 000 kronor påkallad. Arvodet utgår sedan budgetåret 1952/53 med 1 500 kronor.

1 l. Tjänsten såsom speciallärare i tuberkulosdiagnostik inrättades år 1935 med ett årligt arvode å 3 000 kronor. Sedermera utökades den med tjänsten förenade undervisningen till att omfatta jämväl smittsam kastning samt juverhälsokontroll, och arvodet höjdes år 1953 till 4 800 kronor. Undervisningen bedrivs dels å laboratorium vid högskolan, dels på fältet, varvid två till fyra elever medföljer i läraren tillhörig bil. Under år 1955 transporterade specialläraren på så sätt elever en körsträcka, som uppgick till 2 450 mil. På grund härav anser sig högskolestyrelsen böra föreslå, att ersättningen till ifrågavarande speciallärare skall ändras på så sätt, att årsarvodet minskas med 800 kronor mot det att denne får rätt att enligt gällande resereglemente uttaga rese- och traktamentsersättning för transporter i samband med undervisningen intill ett belopp av 2 000 kronor för år. I anslutning härtill bör i enlighet med förslag under högskolans omkostnadsanslag den i omkostnadsstaten uppförda posten till reseersättningar höjas med sagda belopp.

1 m. Intill den 1 januari 1953 var allenast ett av högskolans laboratoriebiträden, nämligen vid patologisk-anatomiska avdelningen, placerat i Ce 11 med tjänstebenenämningen preparator. Övriga biträden var hänfödda till lönegraderna 8—10. Fr. o. m. nämnda dag ändrades preparatorstjänstens benämning till laboratoriebiträde, varjämte densamma jämte tio andra labo-

ratoriebiträdestjänster placerades i Ce 13. Av dessa 11 tjänster har sedermera tre omändrats till tjänster såsom förste laboratoriebiträde i lönegrad 15 och en till en laboratorieassistenttjänst i Ce 17. Bland sistnämnda fyra tjänster ingår emellertid icke den förutvarande preparatorstjänsten vid patologisk-anatomiska avdelningen. Med hänsyn till kvalifikationerna hos den person, som sedan cirka tio år innehar tjänsten, ävensom till de därmed förenade arbetsuppgifterna kan denna placering icke anses såsom en riktig objektiv avvägning. Till befattningen hör nämligen — förutom egen laboratorieverksamhet — skyldighet att vara arbetsledare för avdelningens övriga två laboratoriebiträden. Vidare fordras, att vederbörande behärskar engelska och tyska språken samt är kunnig i maskinskrivning. Med hänsyn till det anförda föreslås liksom tidigare, att tjänsten skall ändras till en förste laboratoriebiträdestjänst i Ce 15.

1 n. Vid högskolan fanns intill den 1 juli 1952 fyra ordinarie sjukvårdarförmän, därav två vid medicinska avdelningen för icke-idisslare samt en vid vardera av avdelningen för kirurgi och avdelningen för obstetrik och gynekologi. Samtliga dessa tjänster placerades fr. o. m. nyssnämnda dag i Ca 12. I anslagsäskandena för innevarande budgetår föreslog högskolestyrelsen, efter framställning i ämnet från Civildförvaltningens personalförbunds sektion vid högskolan, att tre av tjänsterna, en vid envar av de tre kliniska avdelningarna, skulle uppflyttas till Ca 15. Därvid åberopade högskolestyrelsen till stöd för uppflyttningen arten av tjänstinnehavarnas arbetsuppgifter samt det med tjänsterna förenade ansvaret för betydande kontant- och materialuppbörder. Förslaget bifölls emellertid endast i fråga om den vid avdelningen för obstetrik och gynekologi placerade tjänsten.

Högskolestyrelsen förklarar nu, att enligt dess mening saklig grund icke torde föreligga för en differentiering av ifrågavarande tre tjänster. På grund härav föreslås, att jämväl de båda tjänster såsom sjukvårdarförman i Ca 12, vilka i fjol icke ansågs böra uppflyttas, skall ändras till tjänster såsom tillsynsman i Ca 15.

2 a och b. Vid högskolans bibliotek finnes, förutom förste bibliotekarien, ett kanslibitråde i Ce 11 och en biblioteksassistent i Ce 15 på halvtid. Bibliotekarien har liksom föregående år föreslagit, att bibliotekspersonalen skall ökas med en amanuens i reglerad befordringsgång och en biblioteksvaktmästare, tillika bokbindare, i Ce 12 ävensom att biblioteksassistenttjänsten skall ändras till heltidstjänst samt kanslibiträdets tjänsten uppflyttas till likaledes en dylik assistenttjänst. För sin del finner högskolestyrelsen en förstärkning av bibliotekspersonalen nödvändig och därvid alltjämt amanuens- och vaktmästartjänsterna avgjort mest angelägna. Under erinran om att 1947 års löneutredning avseende vissa biblioteksbiträden i sitt betänkande den 8 maj 1950 förordat inrättandet av två biblioteksassistenttjänster vid högskolan samt om att statens organisationsnämnd i dess förut omförmälda promemoria vitsordat behovet av en vaktmästartjänst vid biblioteket, begränsar sig emellertid högskolestyrelsen nu till att hemställa om ändring av biblioteksassistenttjänsten till heltidstjänst och om inrättande av vaktmästartjänsten.

3 a. Detta yrkande, som framförts vid flera tidigare tillfällen, motiveras med att de senare årens upprustning av högskolans vetenskapliga avdelningar medfört en avsevärd ökning av antalet elektriska motorer samt övrig teknisk apparatur för värme, vatten och belysning ävensom ökad elektrisk strömförbrukning och bränslekonsumention. I likhet med byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning finner högskolestyrelsen det därför numera synnerligen nödvändigt, att av den nuvarande maskinpersonalen en reparatör helt lösgöres från eldningsen för att tjänstgöra såsom biträde åt maskinmästaren. För att detta skall bli möjligt erfordras emellertid, att ytterligare en eldartzjänst i Ce 10 inrättas.

3 b. Högskolans intendent är administrativ och kameral avdelningsföreståndare. Tjänsten tillkom år 1946. Upprustningen av högskolan med därav föranledd betydande ökning av personal-, byggnads- och materialbestånd ligger följaktligen i tiden efter tjänstens inrättande. Omfattningen av högskolans vid de olika klinikerna bedrivna rörelse visar därjämte stadig ökning. Härtill kommer förvaltningen av den under högskolans inseende ställda veterinärinrättningen i Skara. Vid bedömandet av den avsevärt stegrade arbetsbörda och det ökade ekonomiska ansvar, som sålunda kommit att åvila innehavaren av intendentstjänsten, bör vidare fästas synnerligt avseende vid att denne är högskolans ende tjänsteman med administrativ-kameral utbildning. Nu anförda förhållanden ävensom en jämförelse med den administrativ-kamerala förvaltningspersonalen vid exempelvis lantbrukshögskolan och statens bakteriologiska laboratorium ger enligt högskolestyrelsens mening starkt stöd för att intendentstjänsten skall uppflyttas till lönegrad 31. En sådan åtgärd skulle också bidra till att något minska den inträdda disproportionen i löneställning mellan intendentstjänsten, å ena, samt vissa vetenskapliga befattningar, å andra sidan, ävensom åstadkomma paritet i lönehänseende mellan intendenten och bibliotekarien.

3 c. Ifrågavarande tjänst, som är placerad vid kansliet å högskolans ekonomiska avdelning, tillkom den 1 juli 1952 genom uppflyttning av en kontorsbiträdestjänst. Uppflyttningen har emellertid icke för vederbörande medfört den förbättring, som fullt svarar mot de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna. Dessa innefattar nämligen handsekreterargöromål åt chefs-tjänsteman, stenografi på främmande språk samt självständigt arbete med utredningar och uppsättandet av koncept m. m. Högskolestyrelsen har därför, efter särskilda framställningar i ämnet från personalförbundshåll, förordnat tjänstinnehavaren att fr. o. m. den 1 juli 1956 tills vidare som extra tjänsteman i lönegrad Cg 13 bestrida med kontoristtjänst förenade göromål å högskolans kansli. Liksom föregående år förordar högskolestyrelsen livligt, att tjänsten skall ändras till en kontoristtjänst i Ce 13.

4 och 5. Ökningarna är av automatisk karaktär.

6. Någon särskild motivering för detta yrkande lämnas icke.

7. Under denna punkt redovisar högskolestyrelsen vissa personalfrågor, vilka anses böra hänvisas till särskild utredning för åstadkommande av en fullvärdig lösning.

Till en början behandlar högskolestyrelsen laboratoriebiträdesgruppen och därmed jämförliga tjänstemän. Därvid anföres, att lärarkollegiet med anledning av framställningar från avdelningsföreståndarna hemställt om inrättande av ett antal nya tjänster av förevarande slag. Vidare har från personalförbundshåll föreslagits vissa lönegradsuppflyttningar. Emellertid har inom civildepartementet tillkallats en utredningsman med uppgift att verkställa undersökning angående vissa spörsmål, sammanhängande med inrättandet och lönegradsplaceringen av tjänster för viss teknisk biträdespersonal. Högskolestyrelsen hemställer, att nämnda utredning måtte få omfatta jämväl veterinärhögskolan. Därest frågan om inrättande av nya tjänster icke skulder falla under utredningens kompetens, bör frågan i stället, såsom skett beträffande vaktmästar- och skrivbiträdespersonalen, överlämnas till utredning av statens organisationsnämnd. Att högskolestyrelsen oaktat vad som nu ifrågasatts i det föregående i några fall framlagt förslag angående laboratoriebiträdestjänster, beror på att det därvid gällt sådana fall, där alldeles särskilda förhållanden påkallar omedelbar lösning.

Beträffande den klinikanställda personalen har lärarkollegiet på föranledande av klinikcheferna gjort framställning om en mera likformig organisation, innebärande uppflyttning av ett antal tjänster. Enahanda yrkande har gjorts av Civilförvaltningens personalförbunds sektion vid högskolan. Denna har vidare begärt, att reglerad befordringsgång skall införas för den lägre klinikanställda djurvårdarpersonalen. För sin del finner högskolestyrelsen de föreslagna uppflyttningarna vara i och för sig synnerligen befogade och vitsordar nödvändigheten av att något snarast göres för att frågan om rekrytering av den klinikanställda personalen skall kunna erhålla en tillfredsställande lösning. Högskolestyrelsen förordar emellertid, att jämväl hela ifrågavarande komplex skall överlämnas till nyssnämnda utredningsman. På grund härav har högskolestyrelsen nu inskränkt sig till att endast begära uppflyttning av två tjänster såsom sjukvårdarförman i Ca 12 till tjänster såsom tillsynsman i Ca 15.

Slutligen anför högskolestyrelsen, att Akademitjänstemännens föreningssektion vid högskolan hemställt, att lönesättningen för personal med kvalificerade sekreteraruppgifter, s. k. handsekreterare, måtte utredas i samband med en av universitetskanslersämbetet förordad utredning för prövning av biträdespersonalens lönesättning inom detta område. I likhet med lärarkollegiet förklarar sig högskolestyrelsen gärna stödja detta förslag.

Y t t r a n d e. Med hänsyn till förut omförmälda utredning angående vissa spörsmål sammanhängande med inrättande och lönegradsplacering av tjänster för viss teknisk biträdespersonal har *statens lönenämnd* ansett sig icke böra taga ställning till förslaget om uppflyttning av två sjukvårdarförmän i Ca 12 till tillsynsmän i Ca 15. Nämnden föreslår, att löneställningen för dessa tjänster skall bedömas i samråd med nyssnämnda utredning. Vidare har nämnden icke funnit tillräckliga skäl föreligga för att uppflytta intendents-tjänsten från Ca 29 till Ca 31.

Såsom framgår av det föregående har *statens organisationsnämnd* den 5 juli 1956 överlämnat en promemoria angående vaktmästar- och skrivgöromål vid veterinärhögskolan. Promemorian innefattar en organisationsundersökning av berörda göromål och har, i samråd med högskolestyrelsen, utarbetats på uppdrag av Kungl. Maj:t i anslutning till vad som uttalades i 1956 års statsverksproposition (IX ht p. 65). I promemorian föreslår organisationsnämnden vissa förstärkningar av vaktmästar- och skrivpersonalen vid högskolan, nämligen med en vaktmästare i lönegrad 12 vid vardera av medicinska avdelningen för idisslare och avdelningen för farmakologi även som vid biblioteket, ett kanslibitråde i lönegrad 11 vid avdelningen för födoämneshygien, ett kanslibitråde å halvtid vid envar av avdelningen för bakteriologi och epizootologi, avdelningen för kemi, röntgenavdelningen och kliniska centrallaboratoriet samt en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringgång vid vardera av patologisk-anatomiska avdelningen och avdelningen för kirurgi.

Departementschefen

Såsom framgår av det föregående har statens organisationsnämnd efter verkställd utredning föreslagit ett flertal förstärkningar av vaktmästar- och skrivpersonalen vid veterinärhögskolan. För sin del har högskolestyrelsen anslutit sig till organisationsnämndens förslag. Remissbehandlingen av ärendet har emellertid icke avslutats ännu. Jag är därför icke beredd att nu taga ställning till förslagen i fråga. Vad härefter angår högskolestyrelsens övriga yrkanden rörande personalförstärkningar och löneregleringar, får jag erinra om att utredningar f. n. pågår om forskningen och undervisningen vid såväl lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök som skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut. Enligt min mening är det önskvärt, att en utredning efter samma linjer kommer till stånd även beträffande veterinärhögskolan. Det är min avsikt att hos Kungl. Maj:t begära bemyndigande att föranstalta om en dylik. Under sådana omständigheter bör — med i det följande angivna undantag — ej heller högskolestyrelsens sistberörda yrkanden nu upptagas till prövning.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att högskolestyrelsen verkställt anbefalld utredning rörande centralisering av substratberedningen vid högskolan. Styrelsen har funnit en dylik åtgärd icke böra övervägas. Det synes emellertid lämpligt, att utredningen blir föremål för granskning av statskontoret och statens organisationsnämnd samt att följaktligen med det slutliga ståndpunktstagandet till frågan får anstå, tills denna granskning ägt rum.

Med hänsyn till det anförda bör, i anslutning till vad chefen för civildepartementet uttalat vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, nu endast beräknas 700 kronor för ändring av en kanslibiträdestjänst i lönegrad Ce 11 å ekonomiska avdelningens kansli till en kontoristtjänst i lönegrad Ce 13 samt 6 000 kronor för höjning av vissa från förevarande anslag utgående arvoden. Härtill kommer de av högskolestyrelsen angivna

automatiska utgiftsökningarna å i runt tal 96 300 kronor, varav 12 500 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång samt 83 800 kronor till följd av 1956 års lönereglering.

Vad slutligen angår den föreslagna omregleringen av arvodet till specialläraren i tuberkulosdiagnostik m. m., är jag icke beredd att nu taga ställning till denna fråga. För att täcka det medelsbehov, som framdeles kan komma att uppstå för ersättning till nämnde speciallärare, bör emellertid i enlighet med högskolestyrelsens förslag 2 000 kronor anvisas under posten till reseersättningar i högskolans omkostnadsstat. Härtill återkommer jag vid behandlingen av omkostnadsanslaget.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör veterinärhögskolans avlöningsanslag för nästa budgetår höjas med sammanlagt 103 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 016 500 (+ 2 000) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 128 800 (+ 9 800) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 995 500 (+ 9 000) kronor;
 särskilda löneförmåner till viss tjänsteman 1 200 (oförändrat) kronor;
 rörligt tillägg 531 000 (+ 82 200) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (1 016 500 + 128 800 + 995 500 + 1 200 + 531 000 =) 2 673 000 (+ 103 000) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 016 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	128 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	995 500
4. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman	1 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	531 000

Summa kronor 2 673 000

b) till *Veterinärhögskolan*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 673 000 kronor.

[61] 4. Veterinärhögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	267 000	316 680
1956/57 (statsliggaren s. 834)	282 000	
1957/58 (förslag)	925 500	

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 19/7 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 29 600 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Reseersättningar	3 000	3 600
2. Bränsle, lyse och vatten	200 000	15 000
3. Övriga expenser	142 000	11 000
		<hr/>
		29 600

4. Vidare upptager *högskolestyrelsen* fråga om viss omläggning av omkostnadsstaten.

M o t i v. 1. Av ökningen föranledes ett belopp av 2 000 kronor av det under avlöningsanslaget (p. 1 under 1) framlagda förslaget rörande omreglering av arvodet till specialläraren i tuberkulosdiagnostik. Ökningen i övrigt motiveras med att det på grund av materialbristen i Stockholms-trakten visat sig nödvändigt att årligen förlägga åtminstone två 14-dagars kurser för utbildning av biträden för artificiell insemination till veterinärinrättningen i Skara. Beloppet avser rese- och traktamentskostnader för högskolans två lärare i ämnet. I anslutning till förslaget erinrar högskolestyrelsen om att Kungl. Maj:t under budgetåret 1955/56 anvisat 1 000 kronor för enahanda ändamål, avseende en 14-dagarskurs.

2. Beloppet avser helt den vid 1956 års riksdag beslutade nybyggnaden för en stationär hundklinik vid avdelningen för kirurgi, vilken byggnad beräknas komma att tagas i bruk under nästa budgetår.

3. Ifrågavarande ökning hänför sig med 3 200 kronor till höjda telefonavgifter samt ökat behov av skriv- och kontorsmaterialier ävensom rengöringsmedel, med 3 600 kronor till de den 1 januari 1956 höjda städerskelönerna samt med 4 200 kronor till beräknade städningskostnader för nyssnämnda nybyggnad för stationär hundklinik.

4. F. n. fastställs årligen en stat för högskolans rörelse, upptagande vissa inkomst- och utgiftsposter. Överskottet å rörelsen ingår såsom en särskild inkomstpost i omkostnadsstaten.

Högskolestyrelsen hemställer i första hand, att den för löpande budgetår gällande rörelsestaten, upptagande å ena sidan inkomster till ett sammanlagt belopp å 398 300 kronor och å andra sidan utgifter å tillhopa 325 400 kronor, måtte fastställas att gälla även för budgetåret 1957/58. Överskottet beräknas sålunda till ett oförändrat belopp av 72 900 kronor.

Emellertid har ifrågasatts att för framtiden slopa rörelsestaten. I stället skall å ena sidan högskolans samtliga inkomster inlevereras till statsverket

under titeln Uppbörd i statens verksamhet samt å andra sidan i omkostnadsanslaget upptagas erforderligt belopp för sådana omkostnader, vilka hittills upptagits såsom utgifter i rörelsestaten. Högskolestyrelsen förklarar sig sakna anledning att motsätta sig en sådan ändring under förutsättning dock, att de för rörelsen ansvariga tjänstemännen på något sätt göres uppmärksamma på att någon saklig ändring härmed icke avses samt på nödvändigheten av att den hittills såsom erforderlig ansedda balansen mellan utgifter och inkomster upprätthålles. Då rörelseöverskottet under de senaste fem budgetåren uppgått till respektive 62 928, 79 849, 90 045, 59 120 och 64 332 kronor, förordar högskolestyrelsen att, för den händelse förevarande omläggning genomföres, inkomsterna vid högskolan skall beräknas till förslagsvis 600 000 kronor samt att utgifterna för rörelsen skall bestämmas till förslagsvis 525 000 kronor och upptagas i omkostnadsstaten under en ny anslagspost, benämnd Utgifter i samband med högskolans verksamhet för vård av djur (bl. a. inventarier, instrument, foder, medicin, bandage, fordon och drivmedel samt järnvaror till hovbeslagssmedjan).

Departementschefen

Med hänsyn till vad högskolestyrelsen anfört synes under nästa budgetår två kurser för utbildning av biträden för artificiell insemination böra förläggas till veterinärinrättningen i Skara. Under posten till reseersättningar bör därför beräknas 1 600 kronor för resekostnadsersättning och traktamenten åt lärarna vid nämnda kurser. Därjämte bör posten uppräknas med 2 000 kronor på grund av vad jag föreslagit under nästföregående anslagspunkt i fråga om arvodet till specialläraren i tuberkulosdiagnostik m. m. Sammanlagt bör alltså posten höjas med 3 600 kronor. Vidare bör delposten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med 15 000 kronor på grund av tillkomsten av den stationära hundkliniken vid kirurgiska avdelningen samt med 10 000 kronor till följd av den allmänna kostnadsstegringen eller tillhoppa med 25 000 kronor. Jag har icke heller något att erinra mot att under delposten till övriga expenser upptages 3 600 kronor på grund av nytt kollektivavtal för städningsspersonal samt 4 200 kronor för beräknade städningkostnader för nyssnämnda hundklinik. Ifrågavarande delpost bör följaktligen höjas med ett avrundat belopp av 8 000 kronor. Å andra sidan synes sjukvårdsposten med hänsyn till belastningen kunna minskas med 600 kronor.

De anslagsändringar jag sålunda föreslagit medför ett ökat medelsbehov å $(3\,600 + 25\,000 + 8\,000 - 600 =)$ 36 000 kronor. Såsom framgår av det föregående har emellertid ifrågasatts att slopa högskolans rörelsestat och i stället låta inleverera samtliga inkomster vid högskolan till statsverket, varvid under anslaget direkt skall anvisas medel till de utgifter, som hittills täckts av inkomsterna. För min del anser jag en sådan omläggning böra genomföras. I enlighet med högskolestyrelsens förslag torde därvid inkomsterna böra uppskattas till ett belopp av 600 000 kronor. Å riksstatens inkomstsida bör alltså upptagas ett belopp av nämnda storlek under titeln Uppbörd i statens verksamhet: Inkomster vid veterinärhögskolan. Jag har icke heller

något att erinra mot högskolestyrelsens beräkning av utgifterna för högskolans rörelse. Till täckande av dessa utgifter bör följaktligen anvisas 525 000 kronor under förevarande anslag. I samband härmed vill jag understryka högskolestyrelsens uttalande om att omläggningen icke avser någon saklig ändring i högskolans rörelse, och erinra om vikten av att balansen mellan inkomster och utgifter vid högskolan upprätthålles även efter omläggningen.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit behöver ifrågakvarande anslag för nästa budgetår höjas med (36 000 + 525 000 =) 561 000 kronor. Genom att högskolans inkomster skall överföras till riksstatens inkomstsida bortfaller emellertid de nuvarande inkomstposterna å tillhoppa 82 500 kronor ur omkostnadsstaten. En automatisk uppräknig även med sistnämnda belopp blir därför nödvändig. Sammanlagt behöver anslaget sålunda uppföras med (282 000 + 561 000 + 82 500 =) 925 500 (+ 643 500) kronor för budgetåret 1957/58. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan högskolestyrelsen med beaktande av vad som föreslagits i det föregående inkommit med förslag i ämnet, fastställa ny omkostnadsstat för högskolan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 925 500 kronor.

[62] 5. **Veterinärhögskolan: Materiel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	225 000	224 812	36 279
1956/57 (statsliggaren s. 834)	250 000		
1957/58 (förslag)	250 000		

Av reservationen å anslaget var i realiteten ett belopp av omkring 30 000 kronor disponerat vid budgetårets utgång. Återstående ca 6 300 kronor väntas komma att förbrukas under innevarande budgetår.

Y r k a n d e n. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 19/7 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 50 000 kronor. Tillika anhåller högskolestyrelsen att sedermera, efter hörande av lärarkollegiet, få inkomma med förslag till fördelning av sagda belopp mellan olika institutioner och ändamål.

M o t i v. Högskolestyrelsen anför, att lärarkollegiet förordat en uppräknig av anslaget med 63 000 kronor, fördelade på ett antal närmare angivna ändamål. Bl. a. har därvid upptagits 7 000 kronor för att bereda professorn i medicin för icke-idisslare B. Carlström tillfälle att, med disponerande jämväl av det f. n. till honom utgående anslaget å 8 000 kronor för vetenskapliga undersökningar, såsom emeritus fortsätta sin forskningsverksamhet beträffande bristsjukdomar och infektiös anemi hos häst. Med anledning härav framhåller högskolestyrelsen, att det måste anses mindre tillfreds-

ställande om högskolans materielanslag, som är i och för sig otillräckligt för att tillgodose berättigade aktuella krav i fråga om forskning och undervisning, skulle tagas i anspråk jämväl för forskning, bedriven av professor emeritus. Emellertid torde frågan om anslag till ifrågakvarande forskningsverksamhet komma att prövas i annat sammanhang, eftersom enligt uppgift veterinärstyrelsen i sina anslagsäskanden ämnar begära medel därtill (jfr under anslaget till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Övriga utgifter).

Vad härefter angår övriga anspråk under förevarande anslag anser högskolestyrelsen det i nuvarande ovissa läge icke möjligt att göra en avvägning mellan dessas angelägenhetsgrad. Å andra sidan har erfarenheten visat, att nuvarande anslagsposter på grund av inträffade prishöjningar i flera fall sedan länge varit alldeles otillräckliga för att tillgodose även synnerligen måttliga anspråk i fråga om såväl forskning som undervisning. Det är vidare att märka, att motsvarande anslag vid vissa andra vetenskapliga forsknings- och undervisningsinstitutioner är avsevärt högre. På grund av det anförda anser sig högskolestyrelsen böra ånyo föreslå en generell höjning av anslaget till 300 000 kronor, huvudsakligen för att någon kompensation skall erhållas för de under senare år inträffade prishöjningarna men också för att 1946 års högskoleutrednings förslag till materielanslag i återstående delar skall kunna realiserars.

Departementschefen

Jag torde få erinra om att förevarande anslag höjdes med 25 000 kronor för innevarande budgetår. Någon uppräknig av anslaget jämväl för nästa budgetår anser jag mig icke böra förorda utan föreslår, att detsamma skall uppföras med oförändrat belopp av 250 000 kronor. Emellertid bör därvid observeras, att en i det föregående närmare omförmäld anslagspost å 8 000 kronor förutsattes skola upphöra att utgå fr. o. m. nästa budgetår. Anslagsberäkningen innebär således en reell ökning av medelstillgången för övriga från anslaget tillgodosedda ändamål med sistnämnda belopp. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att sedermera bestämma anslagets fördelning på olika institutioner och ändamål.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Veterinärhögskolan: Materiel m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[63] 6. Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	17 000	17 002
1956/57 (statsliggaren s. 835)	20 000	
1957/58 (förslag)	28 000	

Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 19/7 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 20 000 kronor till 40 000 kronor. Av sistnämnda belopp avses 25 000 kronor för inköp av böcker och tidskrifter samt 15 000 kronor för bokbindning. Senaste budgetårs anslag har till ca 75 procent måst tagas i anspråk för anskaffning av nödvändiga facktidskrifter med påföljd, att såväl bokaccessionen som bindningen måst sättas i efterhand. Väsentliga luckor i bibliotekets vetenskapliga litteraturbestånd har alltså icke kunnat fyllas. Slutligen åberopas, att motsvarande anslag till lantbruks- och skogshögskolorna utgår med avsevärt högre belopp än veterinärhögskolans anslag för ändamålet.

Departementschefen

Med hänsyn till höjda bokpriser och bokbindningskostnader bör anslaget uppräknas med 2 000 kronor. Jag vill vidare föreslå, att under anslaget skall till kompletterande inköp och bindning anvisas ett engångsbelopp å 6 000 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med (20 000 + 2 000 + 6 000 =) 28 000 (+ 8 000) kronor för nästa budgetår. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 28 000 kronor.

[64] 7. Veterinärhögskolan: Stipendier

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	62 000	58 664
1956/57 (statsliggaren s. 835)	62 000	
1957/58 (förslag)	66 000	

Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 19/7 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 12 000 kronor. Beloppet är avsett för en ökning av antalet doktorandstipendier från tre till fem. Till stöd för detta förslag anföres, att ett relativt stort antal yngre vetenskapsidkare beräknas komma att under de närmaste åren vid högskolan framlägga avhandlingar för vinnande av veterinärmedicine doktorsgrad. Beträffande såväl doktorand- som elevstipendierna förutsätter högskolestyrelsen, att desamma skall utgå med enahanda belopp, vartill motsvarande stipendier vid universiteten och andra högskolor må bestämmas.

Med anledning av vad riksdagens jordbruksutskott uttalat i sitt utlåtande 1956: 17 upptager högskolestyrelsen i detta sammanhang vidare frågan om att avskaffa de obligatoriska inskrivnings- och examensavgifter, vilka f. n. uttages av de studerande vid högskolan. Ifrågavarande avgifter utgår med 50 öre respektive 15 kronor. Sammanlagt uppgick avgifterna under budgetåren 1951/52—1955/56 till i genomsnitt omkring 20 respektive 1 000 kronor. Beträffande avgifternas användning har i Kungl. Maj:ts brev den 18 oktober

1940 föreskrivits att desamma, benämnda kollegiekassan, må disponeras av lärarkollegiet för bestridande av kostnader för representation samt av utgifter för underhåll av tavlor, böcker o. d., vilka såsom gåvor överlämnats i kollegiets vård, ävensom för ändamål av likartat slag, vartill anslag av statsmedel icke kan påräknas. För egen del anser högskolestyrelsen, att ifrågasvarande avgifter näppeligen kan anses betungande för de studerande. Med hänsyn härtill och då lärarkollegiets enskilda ledamöter rimligen icke bör belastas med kostnader, vilka hittills kunnat bestridas ur kollegiekassan, såsom doktorsdiplom, insignier till hedersdoktorer samt vissa representationskostnader m. m., hemställes, att kollegiet måtte såsom hittills medgivas rätt att disponera över avgifterna. Skulle detta icke låta sig göra föreslår högskolestyrelsen, att högskolan skall erhålla kompensation för den indragna kollegiekassan genom att i omkostnadsstaten upptages ett årsanslag å minst 1 000 kronor att disponeras på enahanda villkor som nämnda kassa.

Jag torde här slutligen få erinra om de under lantbrukshögskolans stipendieanslag redovisade förslagen av *Sveriges förenade studentkårer* och *Sveriges akademikers centralorganisation*. Såsom framgår av vad där anfördes, berör dessa förslag jämväl veterinärhögskolan.

Departementschefen

Med hänsyn till de ökade levnadskostnaderna torde elevstipendierna böra höjas med 200 kronor till 2 400 kronor. Detta medför en ökning av medelsbehovet med 4 000 kronor.

Högskolestyrelsens yrkande om ökning av antalet doktorandstipendier kan jag icke biträda. Denna fråga liksom nyssnämnda organisationers förslag torde komma att upptagas vid pågående utredningsarbete angående det högre undervisningsväsendets upprustning i olika avseenden. Jag är icke heller beredd att nu taga ställning till frågan om avskaffandet av de obligatoriska inskrivnings- och examensavgifterna vid högskolan. Om dessa avgifter skall bibehållas eller ej, synes böra avgöras först i samband med att samma spörsmål tages upp till behandling beträffande andra högskolor.

Vid bifall till vad jag sålunda anförts behöver förevarande anslag höjas med nyssnämnda belopp av 4 000 kronor till 66 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Stipendier* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 66 000 kronor.

[65] 8. Veterinärhögskolan: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	6 000	4 180
1956/57 (statsliggaren s. 835)	10 000	
1957/58 (förslag)	10 000	

Styrelsen för veterinärhögskolan (skr. 19/7 1956) föreslår, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 10 000 kronor.

Jag biträder högskolestyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[66] 9. **Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	180 000	220 917	88 436
1956/57 (statsliggaren s. 836)	180 000		
1957/58 (förslag)	200 000		

Av reservationen var ett belopp av omkring 60 000 kronor i realiteten disponerat vid budgetårets utgång. Återstående ca 28 400 kronor väntas komma att förbrukas under innevarande budgetår.

Y r k a n d e. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 19/7 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett till 370 600 kronor förhöjt belopp. Fördelningen av det begärda anslaget framgår av följande sammanställning.

1. Avd. för födoämneshygien: institutionsbyggnaden	34 500
2. Avd. för födoämneshygien: nybyggnaden för undervisning och forskning i köttkontroll och allmän födoämneshygien	100 000
3. Avd. för kirurgi	125 000
4. » » anatomi och histologi	13 950
5. » » kemi	42 150
6. Patologisk-anatomiska avd.	10 000
7. Kliniska centrallaboratoriet	45 000

Summa kronor 370 600

M o t i v. 1. Beloppet avses för återstående utrustning till ifrågakvarande byggnad.

2. Vid 1955 års riksdag anvisades medel till en nybyggnad för undervisning och forskning i köttkontroll och allmän födoämneshygien. Kostnaderna för inredning och utrustning av nybyggnaden har av avdelningsföreståndaren i särskild specifikation beräknats till 143 869 kronor, därav för slakt- och demonstrationshall med biutrymmen 47 103 kronor, charkuterilaboratorium med biutrymmen 94 266 kronor samt övriga lokaler och utrymmen 2 500 kronor. Högskolestyrelsen finner icke anledning till erinran mot kostnadsberäkningen men anser, att anskaffningen bör kunna fördelas på två budgetår. I anslutning härtill hemställs nu om anvisande av 100 000 kronor för ändamålet.

3. Sedan 1956 års riksdag beviljat anslag till uppförande av en stationär hundklinik vid kirurgiska avdelningen, har avdelningsföreståndaren i en sammanställning beräknat kostnaderna för den i sagda klinik erforderliga inredningen och utrustningen till 374 000 kronor. Mot denna beräkning finner högskolestyrelsen icke anledning till erinran. Emellertid anses anskaffningen kunna fördelas på åtminstone två budgetår. Med hänsyn härtill begränsar sig högskolestyrelsen till att för nästa budgetår äska 125 000 kronor av det angivna beloppet.

4. Ifrågavarande belopp avses för utbyggnad av växelströmsnätet och installation av sugfläkt för ett dragskåp ävensom för anskaffning av belysningsarmatur och nya dissektionsbord.

5. Under förevarande punkt äskas medel till den apparatur m. m., som behövs för upprustning av avdelningen för kemi. Enligt en av avdelningsföreståndaren upprättad specifikation kan kostnaderna härför beräknas till 61 700 kronor, därav 11 620 kronor avser apparatur för undervisningen, 5 945 kronor apparatur för utrustning av nyrenoverade laboratorier, 39 130 kronor apparatur för forskning samt 5 000 kronor diverse verktygsmaskiner. Då emellertid enligt högskolestyrelsen, som i och för sig godtager kostnadsberäkningen, anskaffningen av viss del av forskningsapparaturen bör kunna uppskjutas till budgetåret 1958/59, begäres i förevarande sammanhang endast 42 125 kronor för ändamålet.

6. För att ifrågavarande avdelning skall sättas i stånd att själv tillverka för undervisningen nödvändiga diapositiv av histologiska preparat behövs ett fotomikroskop. Ett dylikt kan beräknas draga en kostnad av 10 000 kronor.

7. Beloppet avses för att anskaffa en centrifuganläggning (ca 26 000 kronor), automatisk provbytarutrustning för isotopmätningar (14 000 kronor), en mikrovåg (3 000 kronor) samt apparatur för framställning av glasdestillerat vatten (1 600 kronor). Ifrågavarande utrustning erfordras för såväl rutinarbetet som den vetenskapliga verksamheten vid det kliniska centrallaboratoriet. Den är avsedd att uppställas i laboratoriets f. n. provisoriska lokaler men skall sedermera överflyttas till den nybyggnad, som är planerad för laboratoriet.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka större uppräknig av ifrågavarande anslag än med 20 000 kronor till 200 000 kronor. Beträffande användningen av anslaget utgår jag från att detsamma skall komma att disponeras för en första etapp i anskaffningen av inredning och utrustning för nybyggnaden för undervisning och forskning i köttkontroll och allmän födoämneshygien samt för den nya stationära hundkliniken vid avdelningen för kirurgi. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att med beaktande av angivna grunder sedermera besluta om den närmare fördelningen av anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[67] 10. Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	164 700	183 917
1956/57 (statsliggaren s. 836)	178 000	
1957/58 (förslag)	184 500	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 19/7 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 32 000 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. 1 klinikchef i Ca 37 i st. för Ca 34	852
2. 1 försöksledare i Ca 37 i st. för Ca 34	1 728
3. 2 förste assistenter i Ce 27 i st. för 2 assistenter i Ce 25	4 080
4. 1 kanslibiträde i Ce 11	9 144
5. 1 gårdskarl i Ce 10	8 784
6. Höjt arvode till platschefen	300
7. Vikariatsersättningar m. m.	928
8. Löneklassuppflyttningar	384
9. 1956 års löneroglering	5 800
	<hr/>
	Summa kronor 32 000

M o t i v. Högskolestyrelsen erinrar om att Kungl. Maj:t den 23 februari 1956 uppdragit åt statens sakrevision att verkställa översyn av verksamheten vid veterinärinrättningen samt att chefen för jordbruksdepartementet i 1956 års statsverksproposition uttalat, att i avbidan på resultatet av översynen några lönerogleringar för personalen vid inrättningen eller någon förstärkning av dess personaluppsättning icke borde vidtagas. Att högskolestyrelsen det oaktat ansett sig i sin anslagsskrivelse böra framföra vissa förslag om förstärkning av inrättningens personaluppsättning ävensom löneförbättringar beror på att den finner dessa förslag innefatta åtgärder, vilka är antingen oundgängligen nödvändiga för inrättningens fortsatta verksamhet eller i allt fall med hänsyn till föreliggande omständigheter synnerligen rimliga.

Beträffande högskolestyrelsens motivering i övrigt för de olika förslagen må anföras följande.

1 och 2. Ifrågavarande tjänstemän var tidigare placerade mitt emellan professorer respektive laboratorer och prosektorer vid veterinärhögskolan.

Efter de numera genomförda löneregleringarna har denna relation åsidosatts, i det att klinikchefen och försöksledaren hänförs till samma lönegrad som nämnda laboratorer och prosektorer, eller i lönegrad 34, medan professorerna placerats i Co 14. Vidare är i detta sammanhang att observera, dels att sådan laborator, som är föreståndare för självständig avdelning, numera kan tillerkännas särskilt arvode, dels ock att fem tjänster såsom avdelningsföreståndare i lönegrad 33 vid statens veterinärmedicinska anstalt, statens bakteriologiska laboratorium samt statens rättskemiska laboratorium fr. o. m. budgetåret 1955/56 uppflyttats till lönegrad 37.

Enligt högskolestyrelsen innebär den löneställning, som sålunda fastställts för klinikchefen och försöksledaren, ett uppenbart missgynnande av dessa. Lönesättningen motsvarar näppeligen de krav i fråga om kompetens och skicklighet, som måste ställas på dem, samtidigt som den fullständigt bortser från deras synnerligen krävande och ansvarsfulla administrativa och ekonomiska uppgifter. De har nämligen att ensam bära ansvaret för och leda inrättningens verksamhet samt är därför i ännu högre grad än laboratorerna och prosektorerna vid veterinärhögskolan tvingade att arbeta självständigt och på eget initiativ. Arten och omfattningen av deras åligganden motiverar fördenskull till fullo, att de allt fortfarande bör inneha löneställning mellan professor och laborator. Därtill kommer, att svårigheter eljest torde uppstå att vid inrättningen kunna behålla de nuvarande tjänstinnehavarna, vilka på ett utomordentligt sätt fullgör sina arbetsuppgifter.

Med hänsyn till det anförda anser sig högskolestyrelsen skyldig att påkalla förnyad prövning av klinikchefens och försöksledarens löneställning. Den föreslår, att tjänsterna skall placeras i lönegrad 37 eller, därest detta yrkande icke skulle bifallas, att tjänstinnehavarna skall tillerkännas institutionsföreståndararvoden å 1 008 kronor.

3. Liksom veterinärhögskolans och statens veterinärmedicinska anstalts assistenter var veterinärrättningens båda assistenter förut placerade i Ce 24. Vid den kategoriklyvning av assistentpersonalen, som genomfördes i anslutning till tjänsteförteckningskommitténs förhandlingsresultat, hänfördes inrättningens assistenter till Ce 25, medan högskolans och anstaltens assistenter uppdelades i förste assistenter i Ce 27 samt assistenter i Ce 25. Arbetsuppgifterna för inrättningens assistenter motsvarar fullt dem, som åvilar nyssnämnda förste assistenter. Med hänsyn härtill samt under hållande av att nu gällande lönesättning på förhand gör inrättningen underlägsen vid konkurrensen om kvalificerad arbetskraft, anser sig högskolestyrelsen nödsakad att påkalla rättelse härutinnan samt liksom de tre senaste åren föreslå, att förevarande båda assistenttjänster skall ändras till förste assistenttjänster i Ce 27.

4. Vid veterinärrättningen finnes varken kanslibitråde eller kontorsbitråde. Såväl plats- och klinikchefen som försöksledaren ävensom inrättningens två assistenter tvingas därför, till men för deras egentliga verksamhet, att personligen utföra förekommande skriv- och kontorsgöromål. Arten och mängden av dessa göromål, såsom viss räkenskapsföring, föran-

de av diaries, maskinskrivning och stenografi, korrespondens för två chefs-tjänstemän, telefontjänst m. m., motiverar en kanslibiträdestjänst i Ce 11. Det ifrågasättes dock, om det icke i förevarande fall är lämpligare, att två halvtidstjänster i nämnda lönegrad inrättas.

5. Vid inrättningens smedja är numera anställd endast en hovslagare i lönegrad 11. Dennes hela arbetstid åtgår för att fullgöra hovslagarverksamheten vid smedjan ävensom smidesverksamheten för inrättningens eget behov. Då det sålunda visat sig omöjligt att — såsom förutsattes i prop. 1949: 90 — belasta hovslagaren med skötseln av inrättningens värmecentral och omfattande ytterområden, har vid inrättningen för dessa arbetsuppgifter sedan år 1949 varit anställd en arvodesavlönad gårdskar. Dennes arvode, som f. n. utgår med 500 kronor i månaden, har bestritts från dels förevarande anslag, dels inrättningens omkostnadsanslag, därvid huvudsakligen delposten till underhåll av byggnader, vägar m. m. anlåtats. Högskolestyrelsen framhåller, liksom den gjort alltsedan år 1952, att behovet av en gårdskarstjänst är synnerligen trängande. Till ytterligare stöd för yrkandet åberopas uttalanden i enahanda riktning av byggnadsstyrelsen och stadsträdgårdsmästaren i Skara.

6. Ifrågavarande arvode utgår sedan år 1949 med 1 200 kronor för år. Omfattningen av de med befattningen förenade göromålen, vilka av vederbörande — f. n. klinikchefen — fullgjorts med stort nit och skicklighet samt aldrig svikande intresse, motiverar enligt högskolestyrelsen väl en uppräknings av arvodet till 1 500 kronor.

7. Någon särskild motivering lämnas icke för detta yrkande.

8 och 9. Ökningarna är av automatisk karaktär.

Sedermera har *statens sakrevision* i skrivelse den 27 september 1956 framlagt resultatet av den granskning utav veterinärinrättningens förvaltning, som sakrevisionen enligt vad förut nämnts fått i uppdrag att verkställa. Sakrevisionens redogörelse innebär i huvudsak följande.

Enligt sakrevisionen ger översynen vid handen, att den ekonomiska utvecklingen vid veterinärinrättningen under de senaste åren undergått en avsevärd förbättring. Detta torde främst få tillskrivas det intresse och den skicklighet, varmed personalen fullgjort sina åligganden. I dagens läge föreligger sålunda väsentligt gynnsammare betingelser för inrättningens fortbestånd än tidigare.

Emellertid anser sakrevisionen, att man med skäl kan ifrågasätta rimligheten av att staten utan bidrag från annat håll ensam påtager sig det ekonomiska ansvaret för verksamheten vid inrättningen. För sin del finner sakrevisionen, att veterinärinrättningen såvitt angår den sjukvårdande verksamheten i stort sett kan jämföras med djursjukhuset i Hälsingborg. Båda har nämligen karaktär av provinskliniker. Sakrevisionen har därför kommit till den uppfattningen, att det är fullt motiverat att, i överensstämmelse med vad som gäller beträffande nyssnämnda djursjukhus, påfordra att lokala organisationer skall bidra till kostnaderna för verksamheten.

Vissa av sakrevisionen i sådant syfte förda preliminära förhandlingar synes visa, att möjligheter härtill icke saknas. Dessa förhandlingar bör därför fullföljas.

I samband med granskningen av veterinärinrättningens ekonomi berör sakrevisionen även de vid veterinärinrättningen tillämpade avgifterna. Dessa utgöres dels av fasta sådana enligt taxa, dels av särskilda operations- och andra arvoden, vilka kan variera från fall till fall. Någon generell höjning av taxavgifterna, vilka är desamma som gäller vid veterinärhögskolans kliniker, synes enligt sakrevisionen icke nu böra vidtagas. Däremot är vissa speciella höjningar fullt motiverade och möjliga att genomföra.

Sakrevisionen framhåller vidare, att den nyssnämnda förmånliga inkomstutvecklingen utom av personalens insatser främst möjliggjorts genom en betydande överbeläggning utav den stationära kliniken. I längden kommer emellertid detta att i olika avseenden verka hindrande. Enligt sakrevisionen bör därför klinikavdelningen tillföras nya vårdplatser, vilka vid behov även kan anlitas som isoleringsstall. Lämpligast synes detta kunna ske genom att taga i anspråk vissa ledigblivna utrymmen i smedjebyggnaden. På grund härav finner sakrevisionen det av såväl organisatoriska som ekonomiska skäl påkallat att snarast få utrett, på vilket sätt inrättningen till lägsta kostnad kan tillföras behövliga ökade vårdutrymmen.

Översynen har vidare föranlett sakrevisionen att taga upp frågan om en samordning av veterinärhögskolan och inrättningen speciellt i fråga om forskning och undervisning. På förstnämnda område har så redan skett, innebärande en uppdelning av vissa arbetsuppgifter. Däremot har det hittills icke ansetts erforderligt att utnyttja inrättningen för undervisningsändamål i samband med utbildningen av veterinärer. Enligt sakrevisionen talar dock numera starka skäl för att en sådan åtgärd överväges. Svårigheterna för högskolan att erhålla tillräckligt antal undervisningsobjekt i Stockholms omgivning har nämligen starkt tilltagit. Speciellt gäller detta den ambulatoriska kliniken. Sakrevisionen finner det väl motiverat, att utredning verkställes rörande möjligheterna för ett bättre utnyttjande av veterinärinrättningen jämväl för högskolans undervisningsverksamhet genom att dit förlägga viss del av den kliniska tjänstgöringen för veterinärkandidater.

I sin skrivelse yttrar sig sakrevisionen slutligen över vissa av de i det föregående redovisade anslagsäskandena för budgetåret 1957/58. Sakrevisionen vitsordar sålunda, att klinikefven och försöksledaren synes ha löst sina uppgifter på ett mycket förtjänstfullt sätt. Då emellertid den nuvarande lönegradsplaceringen i anslutning till tjänsteförteckningskommitténs förhandlingsresultat fastställdes så sent som fr. o. m. den 1 januari 1953, torde någon ändring f. n. ej kunna tillstyrkas. Detsamma gäller de båda assistenttjänsterna. Å andra sidan kan en omprövning av lönegradsplaceringen för ifrågavarande tjänstemän bli aktuell, om tanken på att utnyttja inrättningen i undervisningen kan förverkligas. Vad härefter angår kanslibiträdestjänsten tillstyrkes denna av sakrevisionen på de av högskolestyrelsen

åberopade skälen. Kommer tjänsten till stånd, bör emellertid det arvode å 1 400 kronor för år, som f. n. utgår för lokal räkenskapsföring och vissa andra arbetsuppgifter, indragas. Likaså förordar sakrevisionen inrättandet av en gårdskarlstjänst i Ce 10, eftersom behov av en dylik tjänst, såvitt numera kan bedömas, måste anses föreligga på längre sikt. Den förmån av fri bostad, som den nuvarande tillfällige befattningshavaren åtnjuter, bör dock därvid utgå. Därjämte finner sakrevisionen den föreslagna höjningen av platschefens arvode till 1 500 kronor för år väl motiverad med hänsyn till de med befattningen förenade göromålen.

Över sakrevisionens skrivelse har utlåtande avgivits av styrelsen för veterinärhögskolan. Vid högskolestyrelsens utlåtande har fogats yttranden av nämnden för veterinärrättningen i Skara samt högskolans lärarkollegium. Av remissyttrandena må här återgivas följande.

Nämnden för veterinärrättningen i Skara upplyser, att utredning redan pågår såväl i fråga om genomförandet av vissa taxeändringar som beträffande anordnandet av ökade vårdutrymmen i smedjebyggnaden. I det förra fallet har utredningen uppdragits åt klinikchefen; i det senare har byggnadsstyrelsen åtagit sig saken efter framställning av nämnden. Sedan utredningarna slutförts, har nämnden för avsikt att inkomma med förslag i dessa ämnen. Vad sakrevisionen anfört om att utnyttja inrättningen för undervisningen vid veterinärhögskolan, hälsar nämnden med största tillfredsställelse. Även detta spörsmål kräver emellertid närmare utredning. Vad slutligen angår sakrevisionens uttalanden i anledning av förslagen i högskolans anslagsskrivelse, anser nämnden det i högsta grad beklagligt, att sakrevisionen icke förordat de ifrågasatta lönegradsuppflyttningarna av de fyra akademiska tjänstemännen. I anslutning härtill uppger nämnden, att både klinikchefen och försöksledaren bestämt bestrider, att de varit i tillfälle att framföra sina synpunkter i samband med tjänsteförteckningskommitténs förhandlingar. Löneställningen för dessa tjänstemän bör därför snarast prövas ånyo utan att resultatet av nyssnämnda utredning rörande förläggandet av viss undervisning till veterinärrättningen avvaktas. Likaså bör kanslibiträdestjänsten och gårdskarlstjänsten inrättas redan under budgetåret 1957/58, eftersom dessa personalförstärkningar icke torde vara beroende av huru övriga av sakrevisionen berörda frågor löses.

Veterinärhögskolans lärarkollegium ingår blott på frågan om att utnyttja veterinärrättningen för högskolans undervisningsverksamhet. Kollegiet anför härom, att kollegiet i september 1956 tillsatt en kommitté med representanter för de fyra kliniska avdelningarna för att utreda frågan om tillgodo-seendet av behovet utav kliniskt material m. m. för den praktiska veterinärutbildningen. Vid tillsättandet av denna kommitté anfördes inom kollegiet bl. a., att det framdeles torde bli både lämpligt och nödvändigt att mera permanent flytta en del av högskolans praktiska utbildning längre bort från Stockholm till någon djurrik trakt av landet. I diskussionen angavs därvid i första hand Skara såsom lämplig plats. Ifrågavarande spörsmål kommer sålunda att behandlas av nyssnämnda kommitté.

Styrelsen för veterinärhögskolan finner det vara synnerligen önskvärt, om de inledda förhandlingarna med lokalintressenter rörande bidrag till kostnaderna för veterinärinrättningen kan fullföljas och bringas till ett för det allmänna fördelaktigt resultat. Liksom nämnden för veterinärinrättningen kan högskolestyrelsen icke dela sakrevisionens uttalanden beträffande de akademiska tjänstemännens löneställning. Såväl klinikchefen som försöksledaren är med hänsyn till verksamhet och ansvar fullt jämförbara med föreståndare för självständig avdelning vid högskolan eller andra rent vetenskapliga institutioner t. ex. vid statens veterinärmedicinska anstalt. Vad angår assistenterna framhålles, att dessa måste arbeta mera självständigt och under större ansvar än assistenterna vid högskolan och nyssnämnda anstalt samt att den omständigheten, att undervisningsskyldighet icke föreligger, icke kan få vara avgörande, helst som av assistenterna vid anstalten, där ingen undervisning bedrivs, hälften tillhör lönegrad 27 och hälften lönegrad 25. Högskolestyrelsen vidhåller fördenskull, att objektiva skäl påkallar omedelbart tillgodoseende av ifrågavarande fyra befattningshavares anspråk på förbättrad löneställning. I övrigt hänvisar högskolestyrelsen till de av veterinärinrättningens nämnd och lärarkollegiet omförmälda utredningarna av vissa frågor.

Departementschefen

Såsom framgår av det föregående har statens sakrevision på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställt en granskning av veterinärinrättningens förvaltning. Granskningen har föranlett vissa förslag beträffande inrättningens fortsatta verksamhet. Ett genomförande av förslagen förutsätter emellertid, såsom sakrevisionen själv anfört, på flera väsentliga punkter att ytterligare utredning kommer till stånd. Innan denna föreligger, är jag icke beredd att taga ställning till berörda förslag. Vid sådant förhållande torde icke heller böra genomföras några ändringar beträffande personalen vid inrättningen vare sig i form av lönerogleringar eller personalförstärkningar. Förevarande anslag bör följaktligen uppräknas endast i den mån så betingas av automatiska utgiftsökningar eller med i avrundade tal 500 kronor på grund av löneklassförändringar och 6 000 kronor till följd av 1956 års löneroglering. Sammanlagt behöver anslaget alltså höjas med 6 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 41 600 (oförändrat) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 400 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 103 700 (+ 400) kronor;

rörligt tillägg 37 800 (+ 6 100) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(41\,600 + 1\,400 + 103\,700 + 37\,800 =)$ 184 500 (+ 6 500) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för veterinärinrättningen i Skara, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	41 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	103 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 800
	Summa kronor 184 500

b) till *Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 184 500 kronor.

[68] 11. Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	30 300	19 775
1956/57 (statsliggaren s. 837)	100	
1957/58 (förslag)	100	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för veterinärhögskolan* (skr. 19/7 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 3 000 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Övriga expenser	16 700	1 500
2. Underhåll av byggnader, vägar m. m.	7 000	1 500
		3 000

3. Vidare upptager *högskolestyrelsen* fråga om viss omläggning av omkostnadsstaten.

M o t i v. 1 och 2. Vad först angår expensposten anför högskolestyrelsen, att denna delpost trots mycket sträng sparsamhet visat sig otillräcklig. Från posten skall nämligen bestridas — förutom de på grund av höjda städerskelöner ständigt ökande kostnaderna för renhållning och städning av inrättningens olika lokaler — kostnaderna för papper, blankettryck, skrivmateriel och telefon samt inköp av facklitteratur och tidskrifter.

Beträffande posten underhåll av byggnader, vägar m. m. framhålles, att årskostnaderna för normalt underhåll av inrättningens byggnader med undantag för dem, vilka hör till försöksjordbruket, hittills tack vare den allra största sparsamhet kunnat begränsas till 6 000 kronor. Då emellertid härutöver behövs minst 2 500 kronor för underhåll av park- och gårdsområden, vägar och staket samt gatuhållning och snöskottning, erfordras en ökning av posten med $(6\ 000 + 2\ 500 - 7\ 000 =) 1\ 500$ kronor.

Emellertid har högskolestyrelsen under veterinärinrättningens avlöningsanslag begärt, att en gårdskarlstjänst skall inrättas. Bifalles detta förslag, anses någon uppräknig av förevarande båda anslagsposter icke erforderlig.

3. Ifrågavarande förslag motsvarar helt vad som anförts och yrkats under veterinärhögskolans omkostnadsanslag, punkt 4. Här må därför blott nämnas, att veterinärinrättningens rörelsestat för budgetåret 1956/57 upptager inkomster å 175 200 kronor och utgifter å 129 500 kronor, innebärande ett överskott å 45 700 kronor, att överskottet de senaste fem budgetåren uppgått till 24 303, 47 919, 44 119, 52 838 samt 39 445 kronor, att med hänsyn härtill vid en omläggning inkomsterna bör beräknas till förslagsvis 175 000 kronor och de för rörelsen erforderliga utgifterna till förslagsvis 135 000 kronor samt att de sistnämnda föreslås skola upptagas under en särskild anslagspost i omkostnadsstaten, benämnd Klinik med hovbeslagssmedja och försöksavdelning med försöksjordbruk och skog (vissa löner, inventarier, instrument, foder, medicin, bandage, järnvaror, drivmedel, maskiner och redskap m. m.).

Departementschefen

En omläggning av veterinärinrättningens omkostnadsstat synes i och för sig vara motiverad. Jag har tidigare denna dag tillstyrkt motsvarande förslag beträffande veterinärhögskolan. Såsom framgår av redogörelsen under nästföregående anslagspunkt, har emellertid statens sakrevision framlagt vissa förslag rörande den fortsatta verksamheten vid inrättningen. Det synes lämpligt, att nu förevarande spörsmål behandlas samtidigt med nämnda förslag. Med hänsyn härtill och då jag, enligt vad jag anfört under nyssnämnda punkt, f. n. icke är beredd att taga ställning till sakrevisionens berörda förslag, torde jämväl med frågan om en omläggning av omkostnadsstaten tills vidare få anstå.

Beträffande de särskilda anslagsposterna kan jag tillstyrka, att delposten till övriga expenser bl. a. med hänsyn till det nya kollektivavtalet för städningpersonal höjes med 500 kronor. Vidare synes belastningen av sjukvårdsposten påkalla en uppräknig av denna med 300 kronor. Delposten till bränsle, lyse och vatten torde böra höjas med 1 200 kronor på grund av den allmänna kostnadsstegringen samt posten till reseersättningar med 600 kronor på grund av de höjda järnvägstaxorna och höjningen av traktamenten och bilersättning. Däremot kan jag icke förorda den av högskolestyrelsen föreslagna uppräknigen av posten till underhåll av byggnader, vägar m. m. I stället bör posten med anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 angående redovisning och förvaltning av vissa till särskilda ändamål upplåtta fastigheter minskas med 6 000 kronor, enär medel för byggnadsunderhåll jämlikt sagda beslut i fortsättningen kommer att anvisas i annan ordning. I samband därmed synes postens benämning böra ändras till underhåll av park- och gårdsområden, vägar m. m.

I det föregående har jag tillstyrkt ökniggar å (500 + 300 + 1 200 + 600 =) 2 600 kronor och samtidigt föreslagit en minskning med 6 000 kronor,

d. v. s. totalt en minskning med 3 400 kronor. Emellertid bör den nuvarande konstruktionen av anslaget bibehållas, innebärande en balansering av inkomsterna och utgifterna vid inrättningen och som följd därav en anslagsanvisning å endast ett formellt belopp å 100 kronor. Härav följer, att nyssnämnda minskning av medelsbehovet å 3 400 kronor blott bör leda till en motsvarande nedräkning på inkomstsidan i inrättningens omkostnads- och rörelsestater. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan högskolestyrelsen med beaktande av det anförda inkommit med förslag i ämnet, fastställa nya dylika stater.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[69] 12. *Statens veterinärmedicinska anstalt: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 757 000	1 889 796
1956/57 (statsliggaren s. 838)	2 035 500	
1957/58 (förslag)	2 127 500	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* (skr. 17/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 206 700 kronor enligt följande beräkning.

Löneregleringar

	Ökning	Minskning
1. 4 avdelningsföreståndare i Ca 34 med föreståndararvoden å 1 008 i st. för Ca 33	7 464	
2. 4 laboratorer i Ca 34 i st. för Ca 31	10 358	
3. 1 laborator i Ca 34 i st. för Ce 31	2 590	
4. 1 laborator i Ce 34 i st. för Ce 31	2 590	
5. 1 laborator i Ce 34 i st. för 1 konsulent i Ce 29 (avlönad av jaktvårdsmedel)	—	
6. 2 laboratorer i Ce 31 i st. för 2 konsulenter i Ce 29 ..	4 056	
7. 1 konsulent i Ce 29 i st. för Cg 29	—	
8. 1 konsulent i Cg 29 i st. för Cg 27 (avlönad från statens lappfond)	—	
9. 1 byrådirektör i Ca 31 i st. för 1 sekreterare i Ca 29 ..	2 028	
10. 1 laborator i Ce 34 i st. för 1 assistent i Ce 25	8 861	
11. 1 förste assistent i Ce 27 i st. för 1 assistent i Ce 25 ..	2 106	
12. 1 preparator i Ca 16 i st. för 1 institutionsvaktmästare i Ca 14	—	
13. 1 institutionsvaktmästare i Ca 14 i st. för Ca 12	—	
14. 1 förste reparatör i Ca 15 i st. för 1 reparatör i Ca 13	905	
15. 1 stallförman i Ca 13 i st. för Ca 12	436	

	Ökning	Minskning
16. 2 kontorister i Ca 13 i st. för 2 kanslibiträden i Ca 11	1 777	
17. 2 kontorister i Ce 13 i st. för 2 kanslibiträden i Ce 11	1 777	
18. 2 kanslibiträden i Ce 11 i st. för 2 kontorsbiträden i Ce 8	2 870	
19. 1 kanslibitråde i Ca 11	—	
20. Tilläggsarvode till kassören	900	
21. 1 laboratoriebitråde i Ce 13 i st. för Ce 11	—	
22. 1 förste expeditionsvakt i Ca 12 i st. för 1 vaktmästare i Ca 11	452	
23. 1 biträdande tillsynsman i Ce 12 i st. för 1 vaktmästare i Ce 10	905	

Ordinarieättningar

24. 1 telefonist i Ce 8	—
25. 3 förste biträden i Ce 8 och 5 biträden i Ce 6	—

Personalförstärkningar

26. 1 laborator i Ce 34	27 596
27. 1 laboratoriebitråde i Ce 13	10 514
28. 1 hantverkare i Ce 12	10 062
29. 1 vaktmästare i Ce 10	9 342

Särskilda undersökningar

30. Avlöning till personal för särskilda undersökningar	13 300
---	--------

Vikariatsersättningar m. m.

31. Icke-ordinarieposten	25 000
32. Rörligt tillägg	7 500

1956 års löneroglering

33. Rörligt tillägg	80 000
	<hr/>
	220 089
	13 300
	<hr/>
	+ 206 789

Motiv. 1—8. Yrkandena under dessa punkter utgör anstaltsstyrelsens förslag till slutlig lösning av frågan om löneställningen för avdelningsföreståndare, laboratorer och konsulenter vid anstalten. I fråga om en av de förstnämnda, nämligen föreståndaren för serologiska avdelningen, synes styrelsen dock anse en högre lönegradsplacering än som nu föreslagits i och för sig vara motiverad, eller i Ca 37. Att detta icke yrkats beror på att styrelsen nödgats höja sig för det hinder mot en sådan uppflyttning, som ligger i att utredning pågår rörande serum- och vaccinproduktionens förläggning.

I sitt förslag utgår styrelsen i princip från den lönegradsplacering, som redan genomförts i fråga om jämförliga tjänstemän vid universitet och and-

ra högskolor. Särskilt hänvisas till veterinärhögskolan. Förslaget innebär vidare, att en speciell befordringsgång skall skapas för konsulenterna, eftersom det i regel fordras en relativt lång tjänstgöring, innan vederbörande fullkomligt behärskar sitt särskilda område. Denna befordringsgång, som lagts till grund för den nu ifrågasatta löneregleringen för konsulentgruppen, föreslås skola få följande utseende.

Titel	Lönegrad	Tjänstetid m. m.
1. Extrakonsulent	Cg 27	0—2 år
2. Konsulent	Ce 29	2—5 år
3. Laborator vid konsulentavdelningen	Ce 31	Efter 5 år
4. Laborator vid konsulentavdelningen	Ce 34	Efter 5 år samt dokumente- rad förstärkt docentkompetens
5. Avdelningsföreståndare	Ca 34 + sär- skilt arvode	Enligt gällande kompetenskrav

Såsom framgår av yrkandet under punkt 3, föreslår styrelsen därjämte, att en laboratorstjänst skall ordinariesättas. Här är fråga om den tjänst, som hör till bakteriologiska avdelningen och som fanns redan före omorganisationen år 1944. Ordinariesättningen motiveras med de mångskiftande arbetsuppgifter och det ansvar, som åvilar tjänst innehavaren. Denne är sålunda chef för laboratoriet för allmän bakteriologi, vilket sysselsätter tre veterinärer, åtta laboratoriebiträden och en vaktmästare. Antalet rutinundersökningar vid laboratoriet uppgår till mellan 20 000 och 30 000 årligen, samtidigt som en omfattande vetenskaplig verksamhet äger rum därstädes.

9, 10, 22, 25, 27 och 29. Dessa förslag framfördes även i följ. Beträffande motiven torde därför få hänvisas till IX ht 1956, punkt 75 under 1, 2, 8, 12, 14 och 16. Det må emellertid nämnas, att styrelsen nu vill placera den under punkt 10 begärda laboratorstjänsten i lönegraden Ce 34 samt förklarar densamma vara oundgängligen nödvändig. Vidare anger styrelsen antalet av de rutinundersökningar, vilka bl. a. åberopats till stöd för inrättandet av den under punkt 27 upptagna laboratoriebiträdestjänsten, till 14 850, 25 236, 23 029 samt 18 623 under åren 1952/53—1955/56.

11. Ifrågasavarande tjänst är placerad vid parasitologiska avdelningen. För erhållande av tjänsten fordras antingen filosofie licentiatexamen i zoologi eller veterinärexamen med särskild utbildning i parasitologi. Enligt styrelsen har det visat sig mycket svårt att med den lön, som nu kan erbjudas, erhålla fullt kompetent arbetskraft till tjänsten. Ett klart behov föreligger därför att vidga möjligheterna för kvalificerade sökande att inträda vid parasitologiska avdelningen samt av att befordra kontinuitet i personaluppsättningen därstädes. Vidare bör i förevarande sammanhang även beaktas, att undervisningen i parasitologi vid veterinärhögskolan handhaves av parasitologiska avdelningen, i det att avdelningsföreståndaren är speciallärare vid högskolan i ämnet. Detta förhållande accentuerar ytterligare behovet av

ifrågavarande tjänsteförändring. Någon möjlighet att genom omdisponering av någon utav anstaltens förste assistenttjänster tillgodose parasitologiska avdelningen föreligger icke.

12 och 13. Styrelsen förklarar sig gärna se en uppflyttning av förevarande båda för anstaltens verksamhet mycket betydelsefulla tjänster, vilkas innehavare dessutom på ett synnerligen förtjänstfullt sätt tjänat anstaltens intressen. Då emellertid en principiell utredning rörande den tekniska biträdespersonalen, omfattande bl. a. den synnerligen heterogena preparatorsgruppen, är aktuell inom civildepartementet, inskränker sig styrelsen till att hemställa, att frågan om uppflyttning av de båda tjänsterna skall hänskjutas till nämnda utredning.

14. Vid anstaltens maskinavdelning tjänstgör under maskinmästaren bl. a. två reparatörer, varav en i Ca 13. Denna löneställning har tillkommit såsom resultat av den år 1950 verkställda utredningen rörande personalorganisationen vid statens fasta maskinanläggningar. Därvid synes befattningshavarens placering ha blivit avvägd närmast med hänsyn till hans kvalificerade göromål med reparationer av värme- och sanitets- samt elektriska anläggningar, varjämte viss betydelse torde ha tillmätts det förhållandet, att han är närmaste man till och ersättare för maskinmästaren. Emellertid måste enligt styrelsen ifrågavarande tjänst betraktas såsom delvis artskild från reparatörstjänsterna vid de flesta statliga maskinanläggningar. Innehavaren har nämligen även tillsyn över en mängd komplicerade tekniska apparater, vilka behövs för det vetenskapliga arbetet å anstaltens skilda avdelningar, varjämte han genom sin framstående yrkesskicklighet kommit att alltmer engageras för nytillverkning och reparation av vetenskapliga instrument samt apparater. Styrelsen förordar på grund härav, att ifrågavarande reparatörstjänst skall ändras till en förste reparatörstjänst i Ca 15.

15. Vid tjänsteförteckningsrevisionen placerades en stallförmanstjänst vid anstalten i Ca 12, medan samtidigt en ladugårdsförmanstjänst vid veterinärhögskolan hänfördes till Ca 13. Enligt styrelsen föreligger icke några skäl för en förmånligare placering av sistnämnda tjänst. Arbetsuppgifterna torde nämligen vara lika kvalificerade och ansvarsfulla. Stallförmanstjänsten bör fördenskull uppflyttas till Ca 13.

16—19. Styrelsen erinrar om att den föregående år framlade förslag rörande lönegradsplaceringen av anstaltens biträdespersonal. Resultatet blev endast, att två kanslibitradestjänster ändrades till kontoristtjänster. Efter en förnyad genomgång av kontorspersonalens arbetsuppgifter, vilka närmare redovisats för varje tjänst i skrivelsen, är styrelsen fortfarande av den uppfattningen, att nuvarande lönegradsplacering i flera fall är för låg. Detta gäller med hänsyn både till de riktlinjer, som på grundval av prop. 1951: 14 fastställts av riksdagen för inplacering av kontorspersonal, och till de lönegradsplaceringar, som genomförts för motsvarande befattningshavare vid andra jämförbara institutioner, exempelvis veterinärhögskolan. Såväl beträffande utbildningens längd som ansvarsställningen i arbetet synes de mera kvalificerade kontorsbiträdena vara fullt jämförbara med ut-

bildade befattningshavare inom andra, förmånligare placerade grupper. På grund härav och då det icke minst är angeläget att i nuvarande arbetsmarknadsläge med stor brist på utbildad kontorsbiträdespersonal återställa de f. n. betänkligt försvagade möjligheterna för anstalten att över huvud taget erhålla kompetent personal för kontorsgöromålen, finner styrelsen en höjning av lönegradsplaceringen för vissa sådana tjänster med kvalificerade arbetsuppgifter oundgängligen nödvändig. I första hand gäller detta sådana tjänster, vilka har karaktär av förmanstjänster. I anslutning till det anförda upptager styrelsen under förevarande punkter de tjänster, vilka enligt dess mening bör uppflyttas. Till övervägande del innebär förslagen en upprepning av vad som icke bifölls i fjol. Beträffande den närmare motiveeringen för de särskilda tjänsterna må anföras följande.

Av de under punkt 16 upptagna tjänsterna är den ena placerad å kansliavdelningen och den andra å konsulentavdelningen. Till stöd för uppflyttningen av förstnämnda tjänst åberopas, att med densamma är förenade krävande registrerings-, kassa- och avlöningsgöromål ävensom skyldighet att vid behov vikariera för kassören. Beträffande den andra tjänsten framhålles, att innehavaren av densamma har att verkställa översättningsarbeten i samband med utländsk korrespondens samt utskrift av vetenskapliga avhandlingar, i regel på främmande språk, för dels konsulentavdelningen med dess sju veterinärkonsulenter och dels — tillsammans med kontoristen hos föreståndaren — för anstaltens övriga vetenskapliga avdelningar.

Av de båda tjänsterna under punkt 17 hör en till patologisk-anatomiska avdelningen. Arbetsuppgifterna för denna tjänst innefattar krävande registrerings- och arkiveringsarbeten, arbetsledning över tre kontorsbiträden samt stenografering. Tjänstinnehavaren fungerar vidare såsom sekreterare åt avdelningsföreståndaren och laboratorn. Den andra tjänsten är placerad på serologiska avdelningen med uppgift för innehavaren att vara föreståndare för serumexpeditionen, vilket innebär ett betydande ansvar och kräver självständighet samt förmåga till arbetsledning.

Under punkt 18 avses en tjänst på bakteriologiska avdelningen och en på konsulentavdelningen. Uppflyttningen motiveras i båda fallen med att bland arbetsuppgifterna ingår kvalificerad maskinskrivning, exempelvis renskrift av vetenskapliga avhandlingar på i regel främmande språk. Med den första tjänsten är förenade registratorsgöromål och med den senare stenografering. Såsom ytterligare skäl för uppflyttningen av tjänsten på bakteriologiska avdelningen framhåller styrelsen dessutom, att denna avdelning i motsats till övriga huvudavdelningar saknar biträde för kontorsgöromål i högre lönegrad.

Den under punkt 19 redovisade tjänsten är placerad på serum-vaccinlaboratoriet. Å tjänstinnehavaren ankommer såväl laboratoriebiträdes- som kontorsgöromål. Styrelsen anser därför, att tjänstebenenämning och löneställning bör övervägas vid den inom civildepartementet aktuella omprövningen av den tekniska biträdespersonalen vid vetenskapliga institutioner.

20. Genom den ansvällning av forskningsverksamheten vid anstalten, som

ägt rum under de sista åren, har en ökning skett även av det kamerala arbetet vid anstaltens kansliavdelning. Härvid har icke minst anstaltens kassör fått ett betydande, kvalificerat merarbete med räkningssgranskning, avlöningar till utomstående personer, bokföringsarbete etc. Emellertid synes det ännu icke kunna avgöras, i vad mån denna utveckling blir bestående. Styrelsen är därför ej beredd att nu föreslå höjd lönegradsplacering för kassören utan inskränker sig till att hemställa, att denne fr. o. m. nästa budgetår tills vidare skall få ett tilläggsarvode å 900 kronor för år. Arvodet bör utgå från anslagsposten avlöningar till personal för särskilda undersökningar.

21. Parasitologiska avdelningen har fyra laboratoriebiträden, varav ett i lönegrad 15, ett i lönegrad 11 och två i lönegrad 9. Genom att laboratorier med likartade arbetsuppgifter ej finnes inom landet är befordringsutsikterna små och rekryteringen därför oftast svår. Avdelningsföreståndaren har framhållit, att det med hänsyn till rutinarbetets behöriga fullgörande är nödvändigt att under längre tid kunna behålla de vid avdelningen utbildade laboratoriebiträdena. Erfarenheten visar emellertid, att så icke är möjligt med mindre en fördelaktigare lönegradsplacering kan erhållas för de mest kvalificerade biträdena. Mest angeläget är därvid att uppflytta det i Ce 11 placerade biträdet till Ce 13. Enligt avdelningsföreståndaren möjliggör detta å andra sidan en indragning av en tjänst i Cg 9, dock att de på så sätt insparade medlen bör vid behov få användas till avlöning av tillfällig arbetskraft. För sin del tillstyrker styrelsen avdelningsföreståndarens förslag.

23. Vid avdelningen för uppfödning och vård av försöksdjur är anställda en tillsynsman i Ca 14 och fem vaktmästare (djurvårdare) i Ce 10. Avdelningen har under åren fått allt större arbetsuppgifter såväl genom den diagnostiska verksamheten vid anstaltens skilda laboratorier som genom ökade forskningsuppgifter och ökad produktion av vissa bakteriologiska preparat. Genom att de djurexperimentella undersökningarna är dyrbara och kräver noggrann tillsyn för att resultaten ej skall bli missvisande, vilar ett stort ansvar på tillsynsmannen och den honom underställda personalen. Bl. a. är en noggrann övervakning av givna förhållningsregler nödvändig för att undvika smittspridning mellan olika djurgrupper i de försök med smittsamma sjukdomar, som ständigt förekommer. Det har därför blivit alltmera behövt, att tillsynsmannen kan få biträde av en utav vaktmästarna med arbetsledningen inom avdelningen. En vaktmästartjänst i Ce 10 bör därför ändras till en tjänst såsom biträdande tillsynsman i Ce 12.

24. Innehavaren av denna tjänst har en tjänstetid av 12 år. Tjänsten är placerad på kansliavdelningen.

26. Ifrågavarande tjänst är avsedd för den kemiska avdelningen. Den vetenskapligt utbildade personalen vid denna består av en laborator och en förste assistent. Å avdelningen förekommer bl. a. undersökningar beträffande förgiftnings- och bristsjukdomar hos djuren, proteinanalyser, vatten- och fodermedelsanalyser, hormonbestämningar samt kliniskt-kemiska undersökningar, allt arbetsuppgifter, som på andra håll brukar vara förde-

lade på olika institutioner eller i varje fall på skilda avdelningar med specialutbildade föreståndare. Beträffande giftundersökningarna framhålles särskilt, att genom nytillkomna bekämpningsmedel mot skadedjur och ogräs nya förgiftningssjukdomar uppträtt bland husdjuren, vilket erfordrar tidsödande arbete med att utexperimentera tillförlitliga analysmetoder. Vidare upplyses, att Sveriges veterinärförbund utsett en kommitté för arbete med olika problem, sammanhängande med förgiftningsfall. En större permanent kommitté har även tillsatts av veterinärstyrelsen, medicinalstyrelsen och folkhälsoinstitutet. Genom dessa kommittéers arbete kommer de kemiska undersökningarna i samband med förgiftningsfall eller förmodade förgiftningsfall att ytterligare öka. Det är slutligen att märka, att under kemiska laboratoriet sorterar den för anstalten och jämväl för andra veterinärlaboratorier i landet betydelsefulla substratberedningen ävensom centrala disk- och steriliseringsavdelningen samt glas- och kemikalieförrådet.

Med hänsyn till nu angivna förhållanden måste det betraktas som omöjligt för en person att behärska alla för kemiska avdelningen aktuella arbetsområden och icke minst att utarbeta för anstaltens verksamhet lämpade undersökningsmetoder. På grund av den känslighet man numera fordrar av dessa metoder, måste nämligen moderna fysikaliska operationer inläggas i de kemiska bestämningarna. Härvid vinner man mycket goda resultat, men arbetet blir i gengäld krävande och tidsödande. Utvecklingen har också gått därhän, att för många undersökningar på anstaltens övriga vetenskapliga avdelningar komplettering erfordras med kemiska undersökningar. Kemiska avdelningen kan emellertid med nuvarande organisation endast till en mindre del medverka vid dylika undersökningar. I själva verket har arbetsbelastningen vid avdelningen blivit så stor, att resultatet av begärda undersökningar ej sällan betydligt försenas. Detta kan ofta föranleda ekonomiska förluster för djurägarna. Liksom föregående år yrkas därför bestämt, att en laboratoristjänst skall inrättas vid kemiska avdelningen. Tjänsten bör placeras i Ce 34.

28. Vid anstalten finns en gårdskar i Ca 10, som har att ombesörja skötsel och underhåll av parkanläggning och vägar m. m. samt dessutom att biträda vid snickeriarbeten. På grund av institutionsområdets storlek har gårdskarlen endast hunnit med förstnämnda arbetsuppgifter; snickeriarbetena har i allmänhet fått utföras av maskinpersonalen. Under sommarmånaderna och stundom under någon kortare period av vintern har arbetskraften för gårdsunderhållet måst tillfälligt förstärkas med en man. Sedan under sommaren 1956 oljeeldning installerats i anstaltens ångpannehus, har å andra sidan eldarpersonalen ansetts kunna reduceras från tre till två man. Därigenom riskeras emellertid, att den kvarvarande maskinpersonalen icke längre hinner med av dem tidigare utförda snickerigöromål. Att dylika arbeten alltjämt får utföras vid anstalten synes emellertid av kostnadsskäl väl motiverat, eftersom anstalten förfogar över en väl utrustad verkstadslokal för ändamålet. En hantverkartjänst i Ce 12 bör därför inrättas. Därvid förutsättes, att innehavaren av denna i viss utsträckning även skall

kunna ägna sig åt arbetsuppgifter å gården, så att någon förstärkning av arbetskraften där ej mera skall behövas, samt bestrida kortare vikariat å maskinavdelningen. Till jämförelse nämnes, att det vid statens bakteriologiska laboratorium finns två hantverkartjänster.

30. För avlöningar till personal för särskilda undersökningar har innevarande budgetår anvisats en anslagspost å 86 000 kronor, därav 66 000 kronor till undersökning rörande lymfadenos hos nötkreatur, 18 000 kronor till undersökning rörande tillverkning av mul- och klövsjukevaccin samt 2 000 kronor till övriga undersökningar. För nästa budgetår äskar styrelsen i enlighet med en av anstaltsföreståndaren uppgjord plan 72 700 kronor till lymfadenosundersökningen, innebärande en ökning med 6 700 kronor. Bortsett från 1956 års lönereglering beror ökningen på att en fältassistent upptagits i Cg 27 i stället för som nu i Cg 25 samt att en ny post å 3 000 kronor för tillfällig arbetskraft och övertidsersättning tillkommit. Däremot begäres inga medel till övriga båda ändamål under posten för nästa budgetår, varför en anslagsminskning å $(86\ 000 - 72\ 700 =) 13\ 300$ kronor uppstår. Bifalles det under punkt 20 redovisade förslaget om tilläggsarvode till kassören, tillkommer emellertid ett belopp av 900 kronor under posten.

31 och 32. Enligt verkställda beräkningar kan av icke-ordinarieposten omkring 50 000 kronor beräknas stå till förfogande till vikariatsersättningar m. m. under innevarande budgetår. Med all säkerhet kommer emellertid detta belopp att visa sig otillräckligt. Med ledning av tidigare erfarenheter torde man nämligen böra räkna med ett medelsbehov av 74 600 kronor för ändamålet, därav för vikariatsersättningar 15 000 kronor, sjuk- och semestervikarier 35 000 kronor, söndagstjänst, serumvakt och övertidsersättning 20 000 kronor, tillsyn över städning och ämbetslokaler 600 kronor samt arbete på obekvämt arbetstid 4 000 kronor. Icke-ordinarieposten bör på grund härav för nästa budgetår uppräknas med $(74\ 600 - 50\ 000 =)$ i runt tal 25 000 kronor. Motsvarande höjning av posten till rörligt tillägg uppskattas till 7 500 kronor.

33. Ökningen är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Statens lönenämnd* anser sig icke kunna tillstyrka den föreslagna uppflyttningen av fyra avdelningsföreståndare till Ca 34 jämte föreståndararvoden (p. 1), eftersom lönegradsplaceringen av ifrågavarande tjänster fastställdes år 1955. Då löneställningen för de under p. 2—4 och 6 upptagna laboratorerna och konsulenterna bestämts på grundval av nuvarande kompetensfordringar, avstyrker nämnden likaledes en höjning av lönegradsplaceringen i dessa fall. Därest behov föreligger av att utbyta en konsulent i Ce 29 och en assistent i Ce 25 mot två laboratorer (p. 5 och 10), bör dessa placeras i lönegrad 31. Detsamma gäller den begärde nye laboratorn (p. 26). Nämnden finner vidare icke tillräckliga skäl anförda vare sig för de förslag till lönegradsuppflyttningar, som upplagits under p. 9, 11, 16—18, 22 och 30 eller för förslaget att tillerkänna kassören särskilt tilläggsarvode (p. 20). Med hänsyn till pågående utredning angående vissa spörsmål sammanhängande med inrättande och lönegradsplacering av tjänster för viss teknisk biträdes-

personal har nämnden slutligen ansett sig icke böra taga ställning till de under p. 12—15, 21 och 23 ifrågasatta lönegradsuppflyttningarna eller frågan om att inrätta en laboratoriebiträdestjänst i Ce 13 (p. 27) och att utbyta en kanslibiträdestjänst i Ca 11 mot en laboratoriebiträdestjänst (p. 19). Nämnden föreslår, att löneställningen för berörda tjänstemän skall bedömas i samråd med omförmälda utredning. I övrigt har nämnden från de synpunkter, nämnden har att företräda, icke någon erinran mot anstaltsstyrelsens förslag.

Departementschefen

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en kanslibiträdestjänst i lönegrad Ca 11 vid serum- och vaccinelaboratoriet utbytas mot en laboratoriebiträdestjänst i lönegrad Ca 13. Kostnaderna härför kan beräknas till 700 kronor. I övrigt kan jag icke förorda några lönegradsuppflyttningar eller löneförbättringar för anstaltsens personal.

Beräffande de av anstaltsstyrelsen begärda personalförstärkningarna torde enligt min mening laboratorstjänsten utan tvekan böra sättas i första rummet, främst med hänsyn till den omfattning tillverkningen av sera och vacciner fått och än mer kan väntas komma att få vid anstalten, varigenom möjlighet torde uppkomma att nedbringa kostnader under vissa andra anslag till veterinärväsendet. Jag tillstyrker därför, att ifrågavarande tjänst nu skall inrättas. Tjänsten bör dock placeras i lönegrad Ce 31, varför kostnaderna begränsas till 24 700 kronor. Med övriga av de ifrågasatta personalförstärkningarna torde däremot få anstå. Förslagen till ordinariesättning kan jag tillstyrka såvitt angår en laboratorstjänst i lönegrad Ce 31 vid bakteriologiska avdelningen samt en telefonisttjänst i lönegrad Ce 8 på kansliavdelningen. Benämningen å sistnämnda tjänst bör samtidigt ändras till kontorsbiträde. Vad slutligen angår anslagsposten till personal för särskilda undersökningar bör, såsom anstaltsstyrelsen föreslagit, under densamma beräknas erforderliga medel till fortsättande av pågående undersökning rörande sjukdomen lymfadenos hos nötkreatur. Mot beräkningen av medelsbehovet för ändamålet har jag icke annan erinran än att någon lönegradsuppflyttning av den fältassistent, som biträder vid undersökningen, icke bör ifrågakomma. För ändamålet bör därför beräknas 70 600 kronor. Då jag vidare anser, att även för nästa budgetår bör upptagas ett belopp av 2 000 kronor till andra forskningsändamål, bör förevarande anslagspost uppföras med (70 600 + 2 000 =) 72 600 kronor. Detta innebär en minskning med 13 400 kronor.

Vid bifall till vad jag förordat i det föregående bör ifrågavarande anslag höjas med 12 000 kronor. Härutöver bör emellertid anvisas 80 000 kronor på grund av 1956 års lönereglering. Sammanlagt behöver anslaget alltså uppräknas med 92 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 578 500 (+ 27 400) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 400 (oförändrat) kronor;

avlöningar till personal för särskilda undersökningar 72 600 (— 13 400) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 003 500 (— 7 500) kronor;
rörligt tillägg 472 500 (+ 85 500) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (578 500 + 400 + 72 600 + 1 003 500 + 472 500 =) 2 127 500 (+ 92 000) kronor.

Å personalförteckningen bör antalet laboratorstjänster i lönegrad Ca 31, laboratoriebiträdestjänster i lönegrad Ca 13 och kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8 ökas med vardera en till respektive fem, fem och fyra. Å andra sidan bör antalet kanslibiträdestjänster i lönegrad Ca 11 minskas med en till fyra. Med hänsyn till att en avdelningsföreståndartjänst i lönegrad Ca 37, som ersatt en dylik tjänst i lönegrad Ca 33, numera besatts med annan person än innehavaren av sistnämnda tjänst, bör slutligen å förteckningen uppföras en avdelningsföreståndartjänst i lönegrad Ca 33 å övergångsstat. Samtidigt härmed bör föreskrivas, att en av laboratorstjänsterna i lönegrad Ca 31 ej må besättas, så länge innehavaren av den å övergångsstat förda tjänsten kvarstår i sin befattning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens veterinärmedicinska anstalt, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för statens veterinärmedicinska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	578 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	400
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	72 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 003 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	472 500

Summa kronor 2 127 500

c) till *Statens veterinärmedicinska anstalt*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 127 500 kronor.

[70] 13. Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	592 800	720 814
1956/57 (statsliggaren s. 839)	671 500	
1957/58 (förslag)	680 700	

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* (skr. 17/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 63 500 kronor till 735 000 kronor. De föreslagna ändringarna under anslaget framgår av följande uppställning.

	1956/57	Ökning	Minskning
1. Övriga expenser	49 500	2 000	
2. Publikationstryck	5 500	2 000	
3. Särskilda undersökningar	91 000		5 500
4. Inköp och underhåll av inventarier och apparatur	25 000	25 000	
5. Inköp och underhåll av djur	95 000	35 000	
6. Tvätt och inre renhållning	48 000	4 000	
7. Yttre renhållning, underhåll av vägar och planteringar m. m.	1 500	1 000	
		<u>69 000</u>	<u>5 500</u>
		+ 63 500	

M o t i v. 1. Ökningen hänför sig till delposten å 8 000 kronor till bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m. Styrelsen framhåller, att medelsanvisningen till detta ändamål under de senaste budgetåren i allmänhet varit otillräcklig, bl. a. emedan det verkliga medelsbehovet under övriga delposter visat sig betydligt större än vad som förutsetts vid anslagsberäkningen. Vidare har väsentliga prishöjningar inträtt å vetenskaplig litteratur och tidskrifter, varjämte bokbindningskostnaderna stigit. På grund härav är en uppräknig av ifrågavarande delpost med 2 000 kronor till 10 000 kronor ofrånkomlig.

2. På grund av ökning av anstaltens vetenskapliga meddelanden samt höjda tryckningskostnader har ifrågavarande anslagspost varit mycket ansträngd de senaste budgetåren. Den uppräknig av posten med 500 kronor, som skett innevarande budgetår, är icke tillfyllest för att möta utgifterna för anstaltens publiceringsverksamhet. Posten bör för nästa budgetår höjas med 2 000 kronor.

3. Denna anslagspost är för innevarande budgetår uppförd med 91 000 kronor, varav 10 000 kronor till omkostnader för undersökning angående tillverkning av mul- och klövsjukevaccin, 58 000 kronor till omkostnader för undersökning rörande lymfadenos hos nötkreatur samt 23 000 kronor till sådana undersökningar, som Kungl. Maj:t i varje särskilt fall meddelar tillstånd till.

För nästa budgetår äskas 60 500 kronor till lymfadenosundersökningen, d. v. s. en ökning med 2 500 kronor. Därvid har vissa omkostnadsposter höjts, medan andra minskats. Vidare föreslår styrelsen utan närmare motivering att det belopp, som avses för av Kungl. Maj:t särskilt medgivna undersökningar, skall höjas med åtminstone 2 000 kronor till 25 000 kronor. Däremot begäres för budgetåret 1956/57 icke några medel till undersökning angående tillverkning av mul- och klövsjukevaccin. Medelsbehovet under anslagsposten beräknas sålunda till $(60\ 500 + 25\ 000 =)$ 85 500 kronor för nästa budgetår, vilket innebär en minskning med 5 500 kronor.

4. Liksom för innevarande budgetår begär styrelsen 15 000 kronor för löpande utgifter och underhåll m. m. Till anskaffande av en elektroforesapparat enligt Boskamp för kemiska avdelningen upptages 15 000 kronor. Ifrågavarande apparat behövs för analys av olika äggviteämnen i t. ex. blod, för studium av äggvitekomponenterna vid bakterie- och virusodling samt för framställning av immunsera ävensom för bedömning av olika vacciners kvalitet och effekt. En ändamålsenlig apparatur av nu angivna slag saknas f. n. helt vid anstalten. Vid kemiska avdelningen erfordras även apparatur för påvisande av förgiftningar med sådana bekämpningsmedel, som innehåller tiosfosforföreningar, ävensom en centrifug för separertrattar. Nu nämnda apparatur beräknas vardera kosta 5 000 kronor. Det är vidare angeläget, att samma avdelning erhåller en automatiskt arbetande spektrofotometer, betecknad Beckmans spektrofotometer modell DK. Denna är avsedd för att möjliggöra säker identifiering av olika ämnen, bl. a. vid giftundersökningar. Dessutom skulle tillgången till en spektrofotometer av angivna typ medföra större möjligheter till vissa kontrollåtgärder beträffande substrat, sera och vacciner. Då emellertid ifrågavarande apparat betingar ett så högt pris som ca 45 000 kronor, sätter styrelsen förvärvet av densamma efter övriga föreslagna inköp för kemiska avdelningen. Slutligen beräknas 10 000 kronor för ersättning av utslitna apparater eller för behövliga kompletteringar till följd av utökad verksamhet. Bland den apparatur, som härvid kommer i fråga, nämnes två mikroskop, två frysboxar och en turbidometer.

Sammanlagt äskas sålunda $(15\ 000 + 15\ 000 + 5\ 000 + 5\ 000 + 10\ 000 =)$ 50 000 kronor under förevarande delpost, innebärande en ökning med 25 000 kronor.

5. Denna delpost har under de senaste budgetåren flera gånger nedsatts, och är nu uppförd med blott 95 000 kronor. Samtidigt har emellertid medelsåtgången ökat, så att den under budgetåret 1955/56 uppgått till 147 824 kronor. Detta har bl. a. berott på att inköspriserna på serumbästar och andra försöksdjur stigit liksom även kostnaderna för underhåll av dessa djur. Fr. o. m. innevarande budgetår har enligt meddelande från arméintendenturförvaltningen en ytterligare prishöjning å anstalten erbjudna kasserade militärhästar beslutats. Med hänsyn härtill anser styrelsen — som dock icke kalkylerar med så höga foderpriser som gällde under nästföregående budgetår — att förevarande anslagspost icke kan uppföras med lägre belopp än 130 000 kronor, vilket innebär en uppräknings med 35 000 kronor.

6. Ökningen motiveras med de fr. o. m. den 1 januari 1956 höjda städerskelönerna.

7. Om icke renhållningen samt underhållet av vägar och planteringar vid anstalten skall eftersättas, behöver ifrågavarande anslagspost uppräknas med åtminstone 1 000 kronor.

Departementschefen

Under delposten till inköp och underhåll av inventarier och apparatur anser jag mig böra tillstyrka en höjning med 10 000 kronor för att anstalten skall få möjlighet att anskaffa den vid serum- och vaccintillverkningen betydelsefulla elektroforesapparaten. Vidare vill jag förorda, att delposten till övriga expenser skall uppräknas med 600 kronor på grund av höjda bokpriser och bokbindningskostnader, posten till publikationstryck med 500 kronor med anledning av ökade tryckningskostnader samt delposten till tvätt och inre renhållning med 4 000 kronor till följd av det nya kollektivavtalet för städningsspersonal. En utgiftsökning är emellertid att förutse jämväl under delposten till bränsle, lyse och vatten samt posten till reseersättningar. Därför torde förstnämnda delpost böra höjas med 5 000 kronor och sistnämnda post med 1 600 kronor. Å andra sidan torde sjukvårdsposten med hänsyn till belastningen kunna nedräknas med 5 000 kronor. Vad slutligen angår posten till särskilda undersökningar har jag ingen erinran mot att under densamma beräknas 60 500 kronor till fullföljande av den pågående undersökningen rörande lymfadenos hos nötkreatur. Däremot kan jag icke förorda någon uppräknings av det belopp å 23 000 kronor, som är avsett för undersökningar enligt särskilt medgivande av Kungl. Maj:t. Ifrågavarande anslagspost bör alltså uppföras med $(60\,500 + 23\,000 =)$ 83 500 kronor, vilket innebär en minskning med 7 500 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat behöver förevarande anslag uppföras med $(671\,500 + 10\,000 + 600 + 500 + 4\,000 + 5\,000 + 1\,600 - 5\,000 - 7\,500 =)$ 680 700 (+ 9 200) kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för anstalten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 680 700 kronor.

[71] 14. Veterinärstaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	4 539 000	5 090 599
1956/57 (statsliggaren s. 840)	5 002 000	
1957/58 (förslag)	5 075 000	

Y r k a n d e n. Veterinärstyrelsen (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 153 000 kronor enligt följande beräkning.

1. 6 distriktsveterinärer i lönegrupp II	80 000
2. 1956 års lönereglering	<u>73 000</u>
	153 000

3. Vidare hemställer veterinärstyrelsen om beslut, att distriktsveterinärtjänsten i ett nytt distrikt å Gotland, omfattande i huvudsak länsveterinärens praktikområde, skall innehavas av länsveterinären.

M o t i v. 1 och 3. Veterinärstyrelsen behandlar först de s. k. praktikområdena. Härmed åsyftas de områden, inom vilka det åligger vederbörande länsveterinär att fullgöra distriktsveterinärs uppgifter. Antalet praktikområden utgör numera sju. Beträffande två av dessa, nämligen i Kalmar och Gävleborgs län, har styrelsen i sitt slutliga förslag till ny veterinärdistriktsindelning av den 30 november 1955 förutsatt, att de skall uppdelas på angränsande distrikt.

I fråga om praktikområdet i Gotlands län har styrelsen i samma förslag förordat, att utav delar av området skall bildas ett nytt distrikt, i vilket emellertid distriktsveterinärtjänsten skall innehavas av länsveterinären. Inrättandet av detta distrikt medför alltså icke någon kostnad för statsverket. Styrelsens framställning under punkt 3 ansluter till ifrågavarande förslag.

Vad angår de återstående fyra praktikområdena, vilka är belägna i Kronobergs, Skaraborgs, Kopparbergs och Västerbottens län, upplyser styrelsen, att den till åtländnad av Kungl. Maj:ts den 11 maj 1956 givna uppdrag inlett en undersökning, huruvida icke jämväl dessa områden kan uppdelas på angränsande distrikt i stället för att, såsom styrelsen tidigare ifrågasatt, omändras till nya särskilda distrikt. Enligt styrelsen är det icke uteslutet, att undersökningen kan leda till en minskning av behovet av nya distrikt med i varje fall ett. Det är dock ännu för tidigt att nu yttra sig om undersökningens resultat. I avbidan härpå utgår styrelsen tills vidare från att samtliga ifrågavarande fyra praktikområden skall ombildas till nya veterinärdistrikt samt hemställer om inrättandet av lika många nya distriktsveterinärtjänster.

Genomförandet av förut omförmälda förslag till ny distriktsindelning kräver, att åtta veterinärdistrikt tillskapas utöver de distrikt, vilka enligt vad nyss angivits erfordras för slutlig avlösning utav länsveterinärernas praktikskyldighet. Enligt styrelsen borde helst hela nyindelningen ske på en gång, men i nuvarande läge anses detta icke böra ifrågasättas. Däremot finner styrelsen det utomordentligt angeläget, att i län, där åtgärd vidtages med länsveterinärens praktikområde och där nyindelningsförslaget även förutsätter förstärkning av distriktsorganisationen med nya distrikt, hela länet kan nyregleras på en gång. Detta önskemål kan åtminstone i

huvudsak tillgodoses, om ytterligare två distriktsveterinärtjänster inrättas. Sammanlagt föreslås alltså sex nya dylika tjänster för budgetåret 1957/58.

2. Ökningen är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anser sig sakna hållpunkter för att kunna bedöma behovet av nya distriktsveterinärtjänster. Därest praktikområdet i Gotlands län anses böra ombildas till veterinärdistrikt, torde enligt statskontoret länsveterinären böra åläggas att utan särskild ersättning bestrida på distriktsveterinär inom distriktet ankommande göromål. Motsvarande är fallet i fråga om förste provinsialläkaren i länet, vilken samtidigt är provinsialläkare i Visby distrikt.

Departementschefen

Såsom framgår av det föregående har veterinärstyrelsen erhållit i uppdrag att undersöka möjligheterna att uppdelat återstående praktikområden på angränsande veterinärdistrikt. Denna undersökning har ännu icke slutförts. I avbidan på resultatet av undersökningen finner jag mig icke kunna taga ställning till styrelsens nu föreliggande förslag i vidare mån än såvitt angår Gotland. Styrelsen har därvidlag hemställt, att av delar av praktikområdet i Gotlands län skall bildas ett nytt distrikt samt att distriktsveterinärtjänsten i detta skall innehavas av länsveterinären i länet. Denna hemställan kan jag biträda. Såsom statskontoret anfört bör särskild ersättning icke utgå till länsveterinären på grund av denna anordning. Förslaget medför således icke någon kostnad för statsverket. Frågan torde dock böra underställas riksdagens prövning.

Vid bifall till vad jag i det föregående anfört, behöver förevarande anslag för nästa budgetår endast uppräknas med 73 000 kronor på grund av 1956 års lönerreglering. Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 3 450 000 (oförändrat) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 54 000 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 615 000 (oförändrat) kronor;
rörligt tillägg 956 000 (+ 73 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(3\,450\,000 + 54\,000 + 615\,000 + 956\,000 =) 5\,075\,000 (+ 73\,000)$ kronor.

I personalförteckningen för veterinärstaten bör införas en anmärkning om att i antalet distriktsveterinärtjänster icke ingår tjänsten i det distrikt, där länsveterinären i Gotlands län utan ersättning tjänstgör såsom distriktsveterinär.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) medgiva, att länsveterinären i Gotlands län skall vara distriktsveterinär i ett nytt distrikt, avsett att i huvudsak omfatta praktikområdet i länet

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för veterinärstaten, som angivits i det föregående

c) fastställa följande avlöningsstat för veterinärstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 450 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	54 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	615 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	956 000
	Summa kronor 5 075 000

d) till *Veterinärstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 5 075 000 kronor.

[72] 15. Veterinärstaten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	124 700	106 662
1956/57 (statsliggaren s. 844)	121 700	
1957/58 (förslag)	118 600	

Y r k a n d e n. *Veterinärstyrelsen* (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 2 300 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. Expensmedel till länsveterinärerna	4 800	
2. Kursverksamhet		2 500
	4 800	2 500
	+ 2 300	

M o t i v. 1. Sedan budgetåret 1950/51 utgår till varje länsveterinär ett expensbidrag å 300 kronor. Länsveterinärernas expeditionella arbete har emellertid ökat avsevärt på grund av deras ändrade arbetsförhållanden, vilket i sin tur medfört ökade omkostnader. Utvecklingen har lett därhän, att länsveterinärerna, av vilka näppeligen kan fordras, att de skall besitta färdighet i maskinskrivning, för att medhinna sina skiftande arbetsuppgifter nödgas anlita kunniga maskinskrivare för utskrifter o. d. Detta är för- enat med icke oväsentliga kostnader. Den ökade expeditionsvolymen har givetvis även medfört höjda kostnader för inköp av skrivmateriel, papper och kuvert m. m. Det måste därför anses skäligt, att expensbidraget höjes.

Veterinärstyrelsen föreslår därför en uppräknig av bidraget med 200 kronor till 500 kronor. Vid bifall härtill behöver ifrågavarande anslagspost höjas med 4 800 kronor till 12 000 kronor.

2. Styrelsen föreslår, att under nästa budgetår skall anordnas en fortsättnings- och repetitionskurs för äldre distriktsveterinärer och en kurs i bakteriologisk köttkontroll.

Till stöd för förslaget att anordna en fortsättnings- och repetitionskurs för äldre distriktsveterinärer anföres, att en dylik kurs hölls i maj—juni 1956 med 25 veterinärer som deltagare. Kursen omfattades med största förväntan och intresse, något som framgår därav, att antalet sökande uppgick till icke mindre än 63. Deltagarnas mening var, att kursen var av största betydelse och nödvändig för fullgörandet av deras arbetsuppgifter. Styrelsen finner sig fördenskull böra föreslå, att en dylik kurs skall anordnas jämväl under budgetåret 1957/58, varigenom den huvudsakliga delen av dem, som icke erhöill tillfälle att delta i 1956 års kurs, kan beredas möjlighet till motsvarande utbildning. Därmed torde behovet av kurser utav ifrågavarande slag komma att bli fyllt för någon tid framåt. Kursen bör liksom tidigare pågå under tre veckor och antalet deltagare beräknas till 25. Dessa förutsättes skola erhålla oavkortad lön under kurstiden samt bidrag till resekostnaderna. Den kurskostnad, som bör bestridas från förevarande anslagspost, beräknar styrelsen till 6 000 kronor.

Beträffande kursen i bakteriologisk köttkontroll anföres, att jämväl en dylik kurs anordnades under budgetåret 1955/56. Fortsatt behov av dylika kurser föreligger emellertid, eftersom bekämpandet av de i vårt land under senare år uppträdande epidemierna nödvändiggör, att besiktningsveterinärerna är väl förtrogna med de senaste rönen och erfarenheterna å hithörande område av bakteriologien. På grund härav bör en kurs komma till stånd även under nästa budgetår. Denna kurs, som bör kombineras med en kurs i bakteriologisk vattenkontroll, kan beräknas draga en tid av tre veckor. Antalet deltagare bör begränsas till 15. En följd av denna utav olika skäl nödvändiga begränsning blir emellertid att sådan kurs måste förutsättas bli årligen återkommande. Kostnaden för arvoden till lärare och andra direkta kurskostnader, som bör bestridas av statsmedel, uppskattas till 6 000 kronor. Kursdeltagarna bör själva bestrida kostnaderna för resor och uppehälle under kurstiden.

Sammanlagt äskas alltså 12 000 kronor till kursverksamhet för nästa budgetår. Då för innevarande budgetår anvisats 14 500 kronor för ändamålet, innebär äskandet en minskning med 2 500 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anser, att anslagsposterna till sjukvård m. m. å 10 000 kronor samt reseersättningar å 90 000 kronor med hänsyn till belastningen — under budgetåret 1955/56 6 294 respektive 75 406 kronor — bör nedsättas med 3 000 respektive minst 5 000 kronor.

Departementschefen

Liksom veterinärstyrelsen anser jag en höjning av det till länsveterinär utgående bidraget till expenser motiverad. Jag kan dock icke tillstyrka en uppräknings med mer än 100 kronor till 400 kronor. Detta medför en kostnadsökning å tillhoppa 2 400 kronor under den för ifrågavarande ändamål avsedda delposten.

Vad härefter angår styrelsens förslag till kursverksamhet för nästa budgetår, kan jag tillstyrka detsamma. Sålunda bör anordnas en fortsättnings- och repetitionskurs för äldre distriktsveterinärer samt en kurs i bakteriologisk köttkontroll, kombinerad med en kurs i bakteriologisk vattenkontroll. Mot beräkningen av kostnaderna för kurserna, tillhoppa 12 000 kronor, har jag intet att erinra. Då för innevarande budgetår anvisats 14 500 kronor till kursverksamhet, kan följaktligen denna post minskas med 2 500 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat och med beaktande av att posten till sjukvård m. m. på grund av belastningen torde kunna nedräknas med 3 000 kronor, bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med $(121\,700 + 2\,400 - 2\,500 - 3\,000 =)$ 118 600 ($- 3\,100$) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny stat för anslaget ävensom att efter förslag av veterinärstyrelsen meddela närmare bestämmelser om nyssnämnda kursverksamhet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Veterinärstaten: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 118 600 kronor.

[73] 16. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	5 400	4 108
1956/57 (statsliggaren s. 845)	5 600	
1957/58 (förslag)	6 100	

Veterinärstyrelsen (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 700 kronor till 6 300 kronor. Ökningen hänför sig helt till karantänsvaktens arvode. Ifrågavarande arvode utgår sedan den 1 juli 1953 med 1 700 kronor. Detta belopp måste emellertid med hänsyn till penningvärdets fall och till de göromål, som åvilar karantänsvakten, anses oskäligt lågt. Denne har nämligen att svara för renhållning och ordning i stallarna, djurens utfodring och skötsel, att utföra erforderlig desinfektion av lokalerna samt att verkställa övriga med en vaktmästartjänst förenade sysslor. Även om uppdraget icke innebär någon heltidstjänst, måste han ständigt vara anträffbar, emedan djurens ankomsttider varierar högst betydligt. Under år 1955 intogs i karantänsanstalten 261 hästar och 51 nötkreatur.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* (remissutlåtande 24/9 1956) har icke funnit förevarande yrkande giva anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen

I likhet med veterinärstyrelsen finner jag en uppräknig av karantänsvaktens arvode motiverad. Jag kan dock icke tillstyrka, att arvodet skall höjas med mer än 500 kronor till 2 200 kronor. Ifrågavarande anslag bör alltså uppföras med (5 600 + 500 =) 6 100 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Karantänstanstalten i Haparanda för husdjur* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 6 100 kronor.

[74] 17. **Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	710 000	817 883
1956/57 (statsliggaren s. 845)	925 000	
1957/58 (förslag)	800 000	

Y r k a n d e n. *Veterinärstyrelsen* (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 35 000 kronor och beräknas enligt följande tablå.

1. Tuberkulinundersökningar	825 000
2. Ersättning vid nedslaktning	130 000
3. Utrensning av tuberkulos inom mindre nötkreatursbesättningar	12 000
	<hr/>
	(avrundat) 960 000

M o t i v. 1. Under år 1955 kontrollundersöktes i runt tal 550 000 nötkreatur med tuberkulin, därav 57 500 inom icke tuberkulosfritt område och 492 300 inom friförklarad område. Antalet såsom reagerande betecknade djur uppgick därvid till 0,2 respektive 0,07 procent. Inom friförklarade områden blev totalt 405 nötkreatur nedslaktade mot ersättning av statsmedel på grund av konstaterad eller misstänkt tuberkulos. Tuberkulosförekomsten har sålunda minskat betydligt. Klarast framgår detta av slaktstatistiken, i det att inom den söder om Dalälven belägna delen av riket år 1937 påvisades tuberkulos hos ca 30 procent av nedslaktad storboskap, medan år 1955 sjukdomen påvisades endast hos 0,07 procent.

Trots det alltmåra förbättrade läget anser emellertid veterinärstyrelsen en övergång till väsentligt ökat intervall mellan undersökningarna ej vara tillräddig. Såsom framgår av det föregående har nämligen under år 1955 i medeltal knappt mer än 1/5 av nötkreatursstocken kontrollundersökts, och det är uppenbart, att ju längre tid som förflyter mellan kontrollunder-

sökningarna inom ett område desto större omfattning kan en eventuell smittspridning hinna få. En viss ökning av intervallen väntas dock kunna genomföras i delar av de senast friförklarade områdena.

I anslutning till det anförda beräknas, att kostnaderna för tuberkulinundersökningar under budgetåret 1957/58 skall kunna begränsas till 825 000 kronor. Vid beräkningen har förutsatts, att bekämpandet alltjämt skall vara frivilligt inom Skaraborgs län.

2. Till ersättning vid nedslaktning enligt epizootilagens bestämmelser av tuberkulösa djur beräknas vid oförändrade ersättningsnormer åtgå i runt tal 30 000 kronor. Sagda normer (se förordningen 1941:577) innebär, att ersättning utgår med 100 kronor eller, om djuret är under ett års ålder, med 50 kronor. Dessa belopp motsvarade, då de fastställdes, i huvudsak skillnaden mellan slakt- och livvårderna för vanliga bruksdjur.

I detta sammanhang upptager styrelsen fråga om höjning av nyssnämnda ersättningsbelopp. Frågan har aktualiserats genom en den 21 januari 1956 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd framställning i ämnet från *Riksförbundet Landsbygdens folk*. Styrelsen erinrar om att den redan i anslagsäskandena till 1955 års riksdag föreslog, att ersättningsbeloppen skulle höjas. Därvid anfördes i huvudsak, att förevarande bidragsfråga kommit i ett annat läge genom att kvarstående tuberkulösa besättningar inom samtliga län utom Skaraborgs inom den närmaste framtiden komme att saneras. Följden härav bleve nämligen, att de djurägare, vilka i fortsättningen komme i fråga för ersättning, bleve sådana som oförskyllt fått sina besättningar smittade genom latent tuberkulos eller nyinfektion. Att döma av de efter värdering fastställda ersättningarna för djur, som nedslaktats på grund av kastsjuka, syntes vidare skillnaden mellan liv- och slaktvårderna numera uppgå till 400 à 500 kronor. Enligt styrelsen föreläge därför skäl att höja ifrågavarande ersättning. Därvid borde övervägas, huruvida man jämväl vid tuberkulos skulle övergå till värderingsförfarande eller bibehålla principen med ett fixt ersättningsbelopp. För sin del hade styrelsen stannat för sistnämnda system, bl. a. med hänsyn till att detta hade den fördelen, att statsverkets kostnader för värderingsförfarandet bortföle samt ersättning kunde utbetalas direkt, så snart bestyrkande inkommit, att nedslaktning ägt rum i den utsträckning, varom förordnande utfärdats. Systemet borde dock modifieras i så måtto, att ersättningsbeloppen gjordes beroende av marknadsläget och avpassades efter priset på medelgoda bruksdjur. För att ägarna av värdefulla besättningar skulle kunna tillgodoses förutsattes slutligen, att möjligheten att hos Kungl. Maj:t söka extra ersättning bibehölles oförändrad.

Styrelsen framhåller, att den alltjämt är av den uppfattningen, att nuvarande ersättningsnorm icke ger skälig kompensation. Styrelsen ställer sig likaledes fortfarande tveksam till lämpligheten av att övergå till det mera omständliga värderingsförfarandet och håller före att en fix ersättning, som kan varieras efter marknadsläget, erbjuder stora fördelar. I anslutning härtill föreslås, att det för ersättning vid nedslaktning avsedda be-

loppet skall uppräknas med i runt tal 100 000 kronor, därvid antalet djur som behöver nedslaktas beräknats till högst omkring 300 samt skillnaden i slakt- och livvårderna till mellan 400 och 500 kronor. Den reella utgiftsökningen torde dock bli väsentligt mindre, enär ett flertal av de djurägare, vilkas besättningar drabbas av sjukdomen, i många fall redan begär och erhåller extra kompensation av Kungl. Maj:t.

Ett bifall till nu redovisade förslag kräver en däremot svarande ändring av de i § 9 nyssnämnda förordning 1941: 577 angivna ersättningsbeloppen.

3. Enär Skaraborgs län ännu icke friförklarats, bör medel alltjämt ställas till förfogande för frivillig utrensning av tuberkulos inom länet. Vid bifall till det under punkt 2 upptagna förslaget om höjd ersättning vid nedslaktning synes emellertid en uppräkning jämväl av bidraget till sådan utrensning befogad, då i annat fall en stagnation av åtgärderna inom ifrågavarande län kan befaras. Ifrågavarande bidrag bör fastställas till högst 300 kronor för djur eller, om djuret är under ett års ålder, 150 kronor, dock att en och samma djurägare skall kunna tillerkännas högst 1 500 kronor. Nuvarande bidragsbestämmelser, vilka återfinnes i 18 § kungörelsen 1941: 579, bör följaktligen ändras i överensstämmelse med vad nu angivits. Ett genomförande av förslaget medför, att till förevarande ändamål bör beräknas ett belopp av 12 000 kronor. Skulle förslaget icke vinna bifall och oförändrade ersättningsgrunder tillämpas, erfordras endast 4 000 kronor.

Vid bifall till vad styrelsen yrkat skulle alltså förevarande anslag behöva uppföras med $(825\ 000 + 130\ 000 + 12\ 000 =)$ 967 000 kronor. Genomföres icke de ifrågasatta ersättningshöjningarna, begränsas medelsbehovet till $(825\ 000 + 30\ 000 + 4\ 000 =)$ 859 000 kronor. Med hänsyn till de i viss mån osäkra beräkningsgrunderna samt anslaget karaktär av förslagsanslag, kan de angivna beloppen avrundas till 960 000 respektive 850 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* framhåller, att såsom även veterinärstyrelsen erinrat, frågan om ändrade ersättningsgrunder vid nedslaktning av tuberkulösa nötkreatur tidigare varit föremål för statsmakternas prövning. Riksdagens jordbruksutskott uttalade därvid, att en omprövning av ifrågavarande ersättningsbelopp erfordrades först när samtliga län framdeles hänförs till tuberkulosfria områden (JoU 1955: 1, s. 57). Utredningen i ärendet ger vid handen att Skaraborgs län ännu ej blivit friförklarat. Vid sådant förhållande lär alltjämt böra anstå med prövning av denna fråga.

Departementschefen

Vad angår veterinärstyrelsens förslag om att höja ersättningen till djurägare vid nedslaktning på grund av tuberkulos inom friförklarat område samt bidraget till utrensning av tuberkulos inom mindre nötkreatursbesättningar, får jag erinra om att denna fråga behandlades vid 1955 års riksdag (JoU: 1 s. 57) utan att föranleda någon åtgärd. Då någon ändring av förhållandena icke inträtt sedan dess, torde förslaget icke heller nu böra bifallas. Under sådana omständigheter bör till ersättning vid nedslaktning beräknas ett oförändrat belopp av 30 000 kronor och till utrensning av tuber-

kulos inom mindre nötkreatursbesättningar ett med 1 000 kronor till 4 000 kronor sänkt belopp. Det synes vidare vara tillfyllest att upptaga den återstående delposten under anslaget, d. v. s. den som är avsedd för tuberkulinundersökningar, med ett med 125 000 kronor till 765 000 kronor minskat belopp. Ifrågavarande anslag behöver alltså uppföras med (30 000 + 4 000 + 765 000 =) ett avrundat belopp av 800 000 (— 125 000) kronor för nästa budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[75] 18. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinäravdelningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	240 000	208 227
1956/57 (statsliggaren s. 846)	240 000	
1957/58 (förslag)	235 000	

Y r k a n d e. *Veterinärstyrelsen* (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 115 000 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. Höjt bidrag till tio avdelningar med fullständig bakteriologisk och patologisk-anatomisk laborieverksamhet .	100 000	
2. Höjt bidrag till en avdelning med ej fullt utbyggd laborieverksamhet	5 000	
3. Bidrag till ny avdelning i Jämtlands län	15 000	
4. Vidareutbildning av laboratoriepersonal		5 000
	<u>120 000</u>	<u>5 000</u>
	+ 115 000	

M o t i v. 1 och 2. Ifrågavarande bidrag utgår alltsedan verksamhetsåret 1953 med 20 000 respektive 15 000 kronor. Emellertid har automatiska utgiftstegringar såsom höjda löner samt ökade lokal- och materialkostnader medfört, att flertalet laboratorier fått ekonomiska svårigheter. Då utgiftstegringarna icke lämpligen kan täckas genom höjda avgifter för laboratorie- och fältundersökningar, har i vissa fall verksamheten kunnat hållas i gång endast tack vare avsevärda bidrag från mejeri- och slakteriorganisationer. Med hänsyn till laboratoriernas stora betydelse för icke blott bekämpandet av smittsamma husdjursjukdomar utan jämväl födoämneshygieniska undersökningar är en höjning av ifrågavarande statsbidrag synnerligen moti-

verad. Bidragen bör höjas med 10 000 till 30 000 kronor respektive med 5 000 till 15 000 kronor. I betraktande av att endast ett av de nuvarande elva laboratorierna icke är fullt utbyggt, medför förslaget ett ökat medelsbehov av $(10 \times 10\,000 + 5\,000 =)$ 105 000 kronor.

3. Under denna punkt återkommer styrelsen till sin föregående år gjorda hemställan, att bidrag jämväl skall utgå till en planerad veterinäravdelning hos hushållningssällskapet i Jämtlands län. Samtidigt har styrelsen överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd framställning i ämnet från nämnda hushållningssällskap. För sin del tillstyrker styrelsen livligt framställningen. Av denna framgår, att ett fullt utbyggt laboratorium avses skola anordnas men att verksamheten beräknas taga sin början först efter den 1 juli 1957. På grund härav upptager styrelsen nu endast ett belopp av 15 000 kronor för ändamålet, d. v. s. hälften av bidraget för helt år.

4. För innevarande budgetår har under anslaget upptagits ett belopp å 5 000 kronor för vidareutbildning av laboratoriepersonal. Några medel för ändamålet äskas icke för nästa budgetår.

Y t t r a n d e. Då närmare uppgifter angående det ekonomiska utfallet av laboratoriernas verksamhet saknas, anser *statskontoret* någon uppräknig av statsbidragen ej böra ifrågakomma. Med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar bör i stället i första hand avgifterna för laboratorie- och fältundersökningar höjas. Statskontoret avstyrker därför förslaget om höjda statsbidrag till laboratorierna. Med hänsyn till att yrkandet om bidrag till en veterinäravdelning hos hushållningssällskapet i Jämtlands län prövats av 1956 års riksdag, förutsätter statskontoret likaledes, att detta yrkande alltjämt ej skall föranleda någon åtgärd.

I detta sammanhang torde vidare få anmälas en den 25 september 1956 dagtecknad framställning av *Hushållningssällskapens förbund*. I denna hemställes, att ifrågavarande anslag skall uppräknas i sådan omfattning, att därigenom möjliggöres dels inrättande av ytterligare veterinäravdelningar hos sällskapen, dels en höjning av de nu utgående bidragen. Beträffande bidragens storlek föreslår förbundet för sin del, att bidrag till avdelningar med fullständig bakteriologisk och patologisk-anatomisk laborieverksamhet skall bestämmas till 30 000 kronor för år samt att bidrag till övriga avdelningar skall höjas i proportion därtill.

Departementschefen

Någon uppräknig av de nuvarande bidragen till veterinäravdelningarna anser jag mig icke kunna förorda. Beträffande förslaget om bidrag till en ny avdelning vid hushållningssällskapet i Jämtlands län torde jag få erinra om att denna fråga behandlades av riksdagen så sent som i fjol (JoU: 1 s. 66). Riksdagen ansåg därvid i likhet med Kungl. Maj:t, att något bidrag i detta fall icke borde utgå. Med hänsyn härtill kan jag icke heller nu tillstyrka detta förslag. Då för nästa budgetår icke erfordras några medel för vidareutbildning av laboratoriepersonal, bör följaktligen ifrågavarande an-

slag endast minskas med det belopp å 5 000 kronor, som avsetts för sistnämnda ändamål, och sålunda uppföras med (240 000 — 5 000 =) 235 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinäravdelningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 235 000 kronor.

[76] 19. *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	650 000	418 033
1956/57 (statsliggaren s. 846)	535 000	
1957/58 (förslag)	375 000	

Y r k a n d e. *Veterinärstyrelsen* (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med 375 000 kronor, vilket innebär en minskning med 160 000 kronor.

M o t i v. Under år 1955 har smittsam kastning påvisats i 15 och under första halvåret 1956 i fyra besättningar. Kostnaderna för värdering, nedslaktning och desinfektion har under budgetåret 1955/56 uppgått till i runt tal 45 000 kronor. Till kontrollåtgärder har förbrukats ca 350 000 kronor.

Då skäl finnes till antagande, att sjukdomen icke skall återuppträda i större omfattning, anser styrelsen kostnaderna för ersättning vid nedslaktning av smittade djur m. m. kunna begränsas till 50 000 kronor under nästa budgetår mot beräknade 200 000 kronor för innevarande budgetår. En viss minskning i kontrollåtgärdernas omfattning väntas likaledes bli möjlig. För detta ändamål bör dock upptagas ett oförändrat belopp av 300 000 kronor. Vad slutligen angår kostnaderna för utredning av andra kastningsorsaker än abortbacillen, närmast *Vibrio fetus*, har till dessa för löpande budgetår ställts 35 000 kronor till styrelsens förfogande. Till ett försöksbekämpande av sistnämnda sjukdom är f. n. anslutna omkring 100 enskilda besättningar samt 15 tjurföreningar. Materialkostnaderna, för vilka statens veterinärmedicinska anstalt erhållit ersättning, har uppgått till 23 500 kronor. Då en del av nämnda kostnader haft engångskaraktär samt antalet prov per besättning kunnat begränsas i förhållande till vad som beräknats, räknar styrelsen med att 25 000 kronor skall vara tillfyllest för att bestrida anstaltens kostnader för provtagningsmaterial. Sammanlagt behöver sålunda enligt styrelsen förevarande anslag uppföras med (50 000 + 300 000 + 25 000 =) 375 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* har icke funnit veterinärstyrelsens ifrågavarande förslag giva anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen

Mot veterinärstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har jag intet att erinra. Anslaget bör alltså uppföras med 375 000 kronor, vilket i jämförelse med anslagsanvisningen för innevarande budgetår innebär en minskning med 160 000 kronor. Liksom tidigare år torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter framställning av veterinärstyrelsen, meddela närmare bestämmelser om dispositionen av det belopp, som är avsett för nyssnämnda utredning rörande annan orsak till smittsam kastning än *Brucella abortus*.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 375 000 kronor.

[77] 20. **Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot hönstypus**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	70 000	37 234
1956/57 (statsliggaren s. 847)	70 000	
1957/58 (förslag)	55 000	

Veterinärstyrelsen (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med 55 000 kronor, vilket innebär en minskning med 15 000 kronor. Därvid framhålles, att genom fortgående friförklaring av anslutna besättningar medelsåtgången visat fortsatt minskning. Av år 1955 anslutna 1 203 besättningar med 757 000 djur var sålunda vid årets utgång 922 besättningar med 630 000 djur friförklarade; av återstående besättningar var endast 24 smittade. Å andra sidan har det frivilliga bekämpandet fortgått så länge, att det får anses lämpligt att genom utvidgade tvångsundersökningar i bruksbesättningar enskilt eller genom stickprov vid fjäderfäslakterier erhålla en uppfattning om huruvida den nästan genomförda saneringen av avelsbesättningarna medfört avsedd verkan jämväl för bruksbesättningarnas del. Med hänsyn till medelsåtgången under det förflutna budgetåret anser styrelsen dock en minskning av anslaget möjlig till förslagsvis 55 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 24/9 1956) har icke funnit anledning till särskilt uttalande på grund av förevarande anslagsäskande.

Departementschefen

Såsom veterinärstyrelsen föreslagit, torde ifrågavarande anslag kunna minskas med 15 000 till 55 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot hönstypus* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

[78] 21. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Statsbidrag vid försäkring

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	100	—
1956/57 (statsliggaren s. 848).....	100	
1957/58 (förslag)	100	

Veterinärstyrelsen (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 100 kronor. Därvid framhålles, att under senare år några medel icke utbetalats från anslaget. Det är emellertid icke möjligt att förutse, vilka anspråk som kan komma att ställas på anslaget under nästa budgetår.

Statskontoret (remissutlåtande 24/9 1956) har icke funnit veterinärstyrelsens förslag under förevarande punkt giva anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen

I enlighet med veterinärstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Statsbidrag vid försäkring* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[79] 22. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Övriga utgifter

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	500 000	1 127 351
1956/57 (statsliggaren s. 848)	500 000	
1957/58 (förslag)	500 000	

Y r k a n d e n. *Veterinärstyrelsen* (skr. 29/8 1956) hemställer

1. att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 500 000 kronor;
2. att till forsknings- och försöksverksamhet rörande bekämpande av sjukdomen smittsam blodbrist hos häst skall under budgetåret 1957/58 få disponeras ett belopp av 63 000 kronor; samt
3. att vissa från anslaget utgående stipendier skall höjas.

M o t i v. 1. Medelsåtgången under anslaget har ett direkt samband med förekomsten av svårartade epizootier och deras bekämpande. Vad som under sistförflutna budgetår försakat de största utgifterna har varit kost-

naderna för kontrakterat inköp från Danmark av mul- och klövsjukevaccin samt bekämpandet av paratyfus och svinbrucellos. Enligt styrelsen är det svårt för att icke säga omöjligt att förutsäga, huruvida det kan uppkomma behov av ingripanden av dylik art från statsmakternas sida under budgetåret 1957/58. Vad särskilt gäller svinbrucellos, anser styrelsen sjukdomen vara begränsad och att vad som rimligen kan förväntas, såvitt nu kan bedömas, är enstaka ströfall. Epizootiläget i övrigt såväl inom landet som å kontinenten förefaller ej särskilt oroväckande, varför man icke torde behöva räkna med utgifter utöver dem, som är av mera regelmässig art. Med hänsyn härtill anser styrelsen, att anslaget kan uppföras med oförändrat belopp av 500 000 kronor. Hänsyn har därvid tagits till de utgifter, som blir följden av bifall till förslagen under punkterna 2 och 3 i det följande.

2. För innevarande budgetår äger styrelsen disponera ett belopp av högst 52 000 kronor av anslaget till forsknings- och försöksverksamhet rörande bekämpandet av smittsam blodbrist hos häst. Beloppet är avsett för att täcka de årliga kostnaderna för arrende och underhåll av två till kulturbeten iordningställda områden i Junosuando socken samt för försöksverksamheten i övrigt. Emellertid har det mindre av betesområdena, beläget å holmen Kuusisaari i Torne älv, visat sig så ofta bli vattendränkt, att det måste anses olämpligt att bibehålla detsamma som försöksområde. Till underhåll av detta område, vartill nu beräknats 2 500 kronor om året, behöves därför icke vidare anvisas några medel. Någon minskning av den totala medelsanvisningen möjliggöres dock icke härigenom, enär dels den årliga underhållskostnaden för det större betesområdet på grund av stegrade kostnader för såväl arbetskraft som fröer och konstgödsel m. m. måste uppräknas med 1 500 kronor till 12 000 kronor, dels löne- och resekostnaderna för den veterinär, som utövar den närmaste ledningen av fältförsöksverksamheten, stigit med mer än 1 000 kronor för år. Styrelsen hemställer fördenskull om oförändrat belopp av 52 000 kronor till fullföljande under nästa budgetår av den hittills bedrivna verksamheten.

Emellertid är det enligt styrelsen ofrånkomligt, att ifrågakvarande verksamhet kompletteras med laboratorieundersökningar. Professorn vid veterinärhögskolan B. Carlström har förklarat sig beredd att leda dessa undersökningar och uppgjort en preliminär plan för desamma. Denna plan innefattar i huvudsak följande moment, nämligen undersökningar av frekvensen av infektiös anemi i olika trakter av Norrland, försök att provocera akuta sjukdomsfall hos kroniska virusbärare genom försämring av miljön med avseende på utfodring och arbete, elektroforesundersökning av blodserum från hästar i olika stadier av infektiös anemi, serodiagnostiska undersökningar bl. a. med tillhjälp av hämagglutination och komplementbinding samt slutligen virologiska undersökningar. Kostnaderna har Carlström beräknat till sammanlagt 11 000 kronor, varvid förutsatts, att nyssnämnde veterinär tidvis skall biträda vid undersökningarna. För sin del godtager styrelsen kostnadsberäkningen.

Till bestridande av kostnaderna för forsknings- och försöksverksamhet

rörande bekämpande av smittsam blodbrist hos häst äskas sålunda tillhoppa 63 000 kronor för nästa budgetår.

3. Under denna punkt upptager styrelsen ånyo frågan om att höja de från anslaget utgående resestipendierna till veterinärer. Ifrågavarande stipendier utgöres av ett större å lägst 1 200 och högst 2 400 kronor samt två mindre, vardera å lägst 500 och högst 1 000 kronor. Beloppen har fastställts i Kungl. Maj:ts brev den 29 oktober 1920 (SFS nr 710), således för över 35 år sedan. Enligt styrelsen är stipendierna alltför obetydliga för att tjäna det ändamål, för vilket de är avsedda, eftersom de numera uppenbarligen endast kan anses utgöra en obetydlig del av de sedan tillkomsten alltmer stegrade rese- och levnadskostnaderna. Detta har medfört, att stipendiaterna nödgats anlita enskilda företag och personer för att erhålla vad som ytterligare erfordrats för att kunna företaga de resor, för vilka stipendierna erhållits. Styrelsen hemställer därför åter, att stipendiebeloppen skall höjas, det större till lägst 3 000 och högst 5 000 kronor samt de två mindre till lägst 1 000 och högst 2 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* finner veterinärstyrelsens förnyade krav på höjning av resestipendierna ej f. n. böra bifallas. I övrigt har styrelsens förslag icke givit statskontoret anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen

Jag har icke något att erinra mot att ett oförändrat belopp av 52 000 kronor disponeras till fullföljande under nästa budgetår av nu pågående forsknings- och försöksverksamhet rörande bekämpandet av smittsam blodbrist hos häst. Såsom veterinärstyrelsen framhållit, torde det emellertid vara nödvändigt att sagda verksamhet kompletteras med vissa laboratorieundersökningar. Den härför beräknade kostnaden, 11 000 kronor, synes böra godtagas. Sammanlagt bör alltså ett belopp av (52 000 + 11 000 =) 63 000 kronor få användas till ifrågavarande verksamhet. Någon uppräknings av de från anslaget utgående stipendierna kan jag däremot icke förorda.

Vad angår anslagsberäkningen delar jag veterinärstyrelsens uppfattning, att anslaget bör uppföras med oförändrat belopp av 500 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Övriga utgifter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[80] 23. Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	230 000	211 488
1956/57 (statsliggaren s. 849)	270 000	
1957/58 (förslag)	270 000	

Veterinärstyrelsen (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 270 000 kronor. Enligt styrelsen är nämligen endast en ringa del — 4 257 under år 1955 — av rikets ca 260 000 nötkreatursbesättningar anslutna till juverhälsokontrollen, och det torde kunna förväntas, att nyanslutningar tills vidare kommer att ske i relativt långsam takt.

Statskontoret (remissutlåtande 24/9 1956) har icke funnit anledning till särskilt uttalande i anledning av förevarande anslagsäskande.

Departementschefen

Såsom veterinärstyrelsen föreslagit torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 270 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kronor.

[81] 24. Täckande av vissa kostnader vid importkontroll av animala livsmedel

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 850)	30 000
1957/58 (förslag)	30 000

Veterinärstyrelsen (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 30 000 kronor. Såsom skäl härför anföres, att det finns anledning antaga, att det för innevarande budgetår anvisade anslaget kommer att tagas i anspråk helt eller till största delen samt att vissa utländska inspektionsresor blir nödvändiga även under budgetåret 1957/58.

Statskontoret (remissutlåtande 24/9 1956) har icke funnit anledning till särskilt uttalande i ärendet.

Departementschefen

I anslutning till vad veterinärstyrelsen anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckande av vissa kostnader vid importkontroll av animala livsmedel* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[82] 25. Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	95 000	89 298
1956/57 (statsliggaren s. 850)	95 000	
1957/58 (förslag)	90 000	

Veterinärstyrelsen (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett belopp av 90 000 kronor, innebärande en minskning med 5 000 kronor. Minskningen motiveras med den under senare tid konstaterade tendensen att nedlägga mindre mejerier. Denna tendens kommer sannolikt att göra sig gällande även under nästa budgetår.

Statskontoret (remissutlåtande 24/9 1956) har icke funnit veterinärstyrelsens förslag under förevarande punkt giva anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen

I likhet med veterinärstyrelsen anser jag, att anslaget kan nedsättas med 5 000 kronor till 90 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde* m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[83] 26. Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	800 000	623 175
1956/57 (statsliggaren s. 850)	700 000	
1957/58 (förslag)	625 000	

Veterinärstyrelsen (skr. 29/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 700 000 kronor. Medelsförbrukningen under budgetåren 1954/55 och 1955/56 — i runt tal 637 000 respektive 622 000 kronor — ligger visserligen betydligt lägre än under de närmast föregående budgetåren och kan därför i och för sig ge anledning till ett något minskat anslagsäskande. Emellertid är de bestämmelser om statsbidrag, varom här är fråga, f. n. föremål för översyn av 1954 års veterinärtaxeutredning. I avbidan på resultatet av sagda utredning bör ändring icke vidtagas beträffande medelsanvisningen för nästa budgetår.

Statskontoret (remissutlåtande 24/9 1956) har icke funnit anledning till särskilt uttalande i fråga om förevarande anslagsäskande.

Departementschefen

Enligt min mening är det med hänsyn till medelsåtgången tillfyllest att under ifrågavarande anslag anvisa ett med 75 000 kronor till 625 000 kronor nedsatt belopp för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 625 000 kronor.

G. Lanthushållning i allmänhet**[84] 1. Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	5 588 300	5 914 665
1956/57 (statsliggaren s. 850)	6 076 200	
1957/58 (förslag)	6 468 800	

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 411 200 kronor till 6 487 400 kronor.

Den av styrelsen beräknade anslagsökningen avser följande poster.

	Ökning
1. 2 maskininstruktörer i Ca 19 i st. för Ca 17 under sex månader.....	600
2. 5 kontorsbiträden i reglerad befordringgång under sex månader ..	18 000
3. Löneklassförändringar	92 900
4. Lönetillägg för övriga i det föregående ej angivna befattningshavare enligt kungörelsen 1956: 94	239 700
5. Kostnader för arbetsgivarebidrag till allmänna sjukförsäkringen, m. m.	60 000
	411 200

M o t i v. I en allmän motivering framhåller *lantbruksstyrelsen* — liksom flera gånger tidigare — att en betydande förstärkning av hushållningssällskapens personalresurser är oundgängligen nödvändig, om sällskapen skall vara i stånd att fullgöra sina på grund av utvecklingen inom jordbruket alltmer ökande och alltmer betydelsefulla uppgifter. Med hänsyn till att i 1956 års statsverksproposition bebådats tillsättande av en allsidig utredning rörande upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område har styrelsen nu avstått från att framföra några förslag, som skulle innebära en utvidgning av verksamheten, och bortsett från automatiska stegringar begränsat sig till vissa smärre justeringar av nu utgående anslag. Styrelsen understryker emellertid i detta sammanhang starkt den betydelse det har för jordbruket, att nyssnämnda utredning snarast möjligt får börja sin verksamhet och att dess arbete bedrivs i sådan takt, att det utan alltför långt dröjsmål kan leda till en lösning av denna för jordbrukets utveckling synnerligen betydelsefulla fråga.

Beträffande styrelsens motivering för de olika förslagen må nämnas följande.

1. Detta förslag framfördes jämväl i styrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 (se IX ht 1956 s. 228 under 4).

2. Yrkandet har framförts tidigare. Beträffande motiveringen hänvisas till IX ht 1953 och 1954 s. 167 under 5 respektive s. 200 under 4.

3—4. Ökningarna är av automatisk karaktär.

5. I sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 (se IX ht 1956 s. 228 under 6 och 7) erinrade styrelsen om att från förevarande anslag bestrides samtliga de avlöningsförmåner, som enligt gällande avlöningsreglemente skall utgå för de statsbidragsavlönade befattningarna hos hushållningssällskapen (prop. 1947: 76), samt framhöll, att enligt styrelsens mening även sällskapens kostnader för de s. k. arbetsgivarebidragen till allmänna sjukförsäkringen borde bestridas från förevarande anslag. Nämnade uppfattning har icke föranlett någon erinran från statsmakternas sida. Med hänsyn till att kostnaderna för ifrågavarande bidrag eventuellt kunde komma att kompenseras av de besparingar, som uppstår genom dels de löneavdrag, tjänstemän under sjukdom får vidkännas, dels de minskade direkta sjukvårdskostnaderna för sällskapen, var det dock tidigare icke möjligt att bedöma, huruvida kostnaderna borde föranleda någon uppräknig av anslaget. Sedan styrelsen nu erhållit uppgifter från sällskapen för år 1955 om dels erlagda arbetsgivarebidrag, dels utbetalade kompenstationstillägg och dels gjorda sjukpenningavdrag, har det emellertid visat sig, att de besparingar, som uppkommit genom nämnda avdrag, icke varit tillräckliga för att bestrida kostnaderna för kompenstationstilläggen och därmed ej heller arbetsgivarebidragen. Kostnadsökningen under år 1955 för ifrågavarande bidrag och tillägg uppgår till sammanlagt ca 60 000 kronor, med vilket belopp anslaget sålunda bör uppräknas.

I anslutning till sin framställning under punkten 5 har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 9 oktober 1956 närmare motiverat sin uppfattning, att arbetsgivarebidragen bör utgå från hushållningssällskapens avlöningsanslag och icke från sällskapens omkostnadsanslag. I samband härmed har styrelsen därjämte bl. a. föreslagit viss ändring av kungörelsen den 5 december 1947 (nr 929; ändr. 1953: 115) om statsbidrag till avlöande av vissa befattningshavare hos hushållningssällskap m. m. Förslaget innebär, att avlöningsanslaget skall få tagas i anspråk jämväl för att bestrida kostnader för arbetsgivarebidrag till allmänna sjukförsäkringen för på sällskapens personalförteckningar uppförda befattningar.

Y t t r a n d e n. *Riksräkenskapsverket* (remissutlåtande 20/10 1956), som erinrar om att avlöningsanslaget enligt gällande bestämmelser får tagas i anspråk jämväl för att täcka andra utgifter än avlöningskostnader, t. ex. sjukvårdsersättning och flyttningersättning, anser att anslaget bör uppräknas med det belopp, som erfordras för att därur bestrida kostnaderna för arbetsgivarebidragen. Enligt ämbetsverkets mening synes därför anslaget fr. o. m. budgetåret 1957/58 böra benämnas: Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar m. m.

Statskontoret (remissutlåtande 31/10 1956) framhåller, att hushållningssällskapen i likhet med skogsvårdsstyrelserna bör erhålla gottgörelse av statsmedel för kostnader för arbetsgivarebidrag till den allmänna sjukförsäkringen för personalförtecknade befattningshavare. Ämbetsverket anser

vidare, att denna gottgörelse bör bestridas från samma anslag, som tages i anspråk för ersättning för sjukvårdskostnader, eller sålunda från sällskapens avlöningsanslag. Framställningen bör därför enligt ämbetsverkets mening icke föranleda annan Kungl. Maj:ts åtgärd, än att 3 § nyssnämnda kungörelse ändras på sätt lantbruksstyrelsen föreslagit.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att 1954 års öutredning i ett den 30 juni 1956 avgivet betänkande bl. a. föreslagit, att möjlighet skall beredas att på försök anställa en jordbruksinstruktör, stationerad på Öland.

Till stöd härför anför utredningen bl. a. följande.

Det öländska jordbrukets produktionsproblem måste fortlöpande övervägas, då ändrade avsättnings- och lönsamhetsförhållanden kan ge helt andra förutsättningar än de, som råder i dag. Med hänsyn härtill och på grund av den betydelse, som jordbruket har och fortsättningsvis kommer att ha för sysselsättningen på Öland, synes det enligt utredningens mening av vikt, att de öländska jordbrukarna kan få ett effektivt stöd och lämplig rådgivning från framför allt hushållningssällskapet. Det anses emellertid ej möjligt att med nuvarande personella resurser aktivera sällskapets upplysnings- och rådgivningsverksamhet beträffande de öländska jordbruksproblemen i önskvärd utsträckning. Då utredningen anser det betydelsefullt att en sådan aktivering kommer till stånd, förordar utredningen anställandet av en dylik instruktör. Kostnaderna härför beräknas till sammanlagt 17 000 kronor.

I den mån vederbörande *remissinstanser* yttrat sig över förevarande förslag har de tillstyrkt detsamma.

Departementschefen

Jag torde få erinra om att jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 september 1956 föranstaltat om en översyn av upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område. Innan resultatet av denna översyn föreligger är jag ej beredd upptaga till prövning frågan om utvidgning av sällskapens verksamhet. Vid sådant förhållande anser jag mig icke kunna biträda 1954 års öutrednings förslag om anställande av en jordbruksinstruktör, stationerad på Öland.

Förslaget om att inrätta fem nya kontorsbiträdestjänster kan jag heller icke i år tillstyrka. Vidare kan jag icke förorda den ånyo föreslagna lönegradsuppflyttningen av två maskininstruktörstjänster. De av lantbruksstyrelsen beräknade kostnadsökningarna genom löneklassförändringar — 92 900 kronor — samt 1956 års lönereglering — 239 700 kronor — bör däremot godtagas. Ej heller har jag något att invända mot att medel till hushållningssällskapens kostnader för arbetsgivarebidrag enligt lagarna om allmän sjukförsäkring och om moderskapshjälp för på sällskapens personalförteckningar uppförda befattningshavare anvisas under förevarande anslag. För dessa bidrag jämte kompenstationstillägg bör beräknas ett belopp av 60 000 kronor. Då arbetsgivarebidragen tidigare utgått från sällskapens omkostnadsanslag, bör hänsyn härtill tagas vid beräkningen av sistnämnda an-

slag. Vid bifall till mitt förslag i fråga om arbetsgivarebidragen torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att ombesörja den för förslaget genomförande erforderliga författningsändringen.

Därest riksdagen bifaller vad jag nu förorddat, skulle förevarande anslag för nästa budgetår behöva uppföras med (6 076 200 + 92 900 + 239 700 + 60 000 =) 6 468 800 (+ 392 600) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapen: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 6 468 800 kronor.

[85] 2. Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	4 260 000	4 260 000
1956/57 (statsliggaren s. 851)	4 460 000	
1957/58 (förslag)	4 550 000	

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 430 000 kronor till 4 890 000 kronor.

För sin del hemställer *Hushållningssällskapens förbund* (skr. 25/9 1956), att anslaget skall uppräknas med ett belopp av 570 000 kronor.

M o t i v. *Lantbruksstyrelsen* erinrar om att den i sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 (se IX ht 1956 s. 230—231) framhöll, att en ökning av anslaget med 520 000 kronor erfordrades för att sällskapens verksamhet skulle kunna upprätthållas i minst samma omfattning som under tidigare år. Genom att statsmakterna för innevarande budgetår allenast medgivit en höjning med 200 000 kronor, har sällskapen endast delvis blivit kompenserade för under senare år inträffade kostnadsstegringar. Sällskapen har emellertid även under innevarande år fått vidkännas kostnadsstegringar till följd av ökade löner till utanför personalförteckningen anställd personal, vilka stegringar uppgår till i runt tal 80 000 kronor. Härtill kommer kostnaderna för s. k. arbetsgivarebidrag till allmänna sjukförsäkringen för nyssnämnda personal. Dessa kostnader belöper sig till omkring 30 000 kronor. För att sällskapens omkostnadsanslag skall bringas i överensstämmelse med det faktiska kostnadsläget, erfordras sålunda en uppräkning av anslaget med (520 000 — 200 000 + 80 000 + 30 000 =) 430 000 kronor. Varje uppräkning av anslaget med mindre belopp än det föreslagna innebär med nödvändighet, att sällskapen i motsvarande grad måste inskränka sin verksamhet.

Hushållningssällskapens förbund framhåller, att omkostnadsanslaget är av avgörande betydelse för sällskapens verksamhet. Efter en närmare redogörelse för de ändamål, vartill anslaget användes, påpekar förbundet,

att de uppgifter, som ålagts sällskapen av Kungl. Maj:t och andra myndigheter, undan för undan ökat i både antal och omfattning. Förbundet betonar, att det med hänsyn till anslagets användning måste framstå som uppenbart nödvändigt, att sällskapen erhåller täckning för de genom kostnadsstegringarna uppkomna utgiftsökningarna. Om så ej sker, påverkas och begränsas genast sällskapens möjligheter att sköta sin verksamhet. Förbundet beräknar, att en anslagsökning av 1 010 000 kronor skulle ha erfordrats för att täcka omkostnadsstegringarna t. o. m. år 1956. Då anslaget endast uppräknats med sammanlagt 440 000 kronor, återstår alltså ett belopp om 570 000 kronor för att sällskapen skall få de utgiftsökningar täckta, som orsakats av de senaste årens allmänna kostnadsstegringar. För att belysa kostnadsutvecklingen har inom förbundet verkställts en undersökning rörande sällskapens omkostnader och dispositionen av omkostnadsanslaget under åren 1950—55. Härvid har bl. a. klarlagts, hur vissa av de utgiftsposter, vilka bestrides ur omkostnadsanslaget, utvecklats och förändrats. Resultatet av undersökningen, som är sammanställt i följande tabell, understryker den nyss påtalade eftersläpningen.

Hushållningssällskapens kostnader för (relativtal)

År	Resor o. trakta- menten	Löner, arvodet o. pens.- avgifter	Telefon	Städning och ren- göring	Kontors- material	Omkost- nadsan- slaget
1950	100	100	100	100	100	100
1951	129	112	119	121	125	100
1952	131	130	146	143	143	129
1953	143	132	161	153	151	137
1954	139	145	165	151	152	137
1955	145	166	187	173	170	142

¹ Tilläggsanslag för år 1955 om 150 000 kronor inräknat.

I anslutning härtill framhåller förbundet, att eftersläpningen i verkligheten varit större än tabellen utvisar, eftersom åtskilliga sällskap i brist på medel varit nödsakade att vidtaga begränsningar i sin verksamhet.

I detta sammanhang torde jämväl få anmälas en av *Hushållningssällskapens förbund* (skr. 30/10 1956) gjord framställning om sådan ändring i grunderna för fördelningen av förevarande anslag, att det grundbelopp om 5 000 kronor, som jämlikt kungörelsen den 23 maj 1952 (nr 296) angående fördelning av anslagsmedel till bestridande av sällskapens omkostnader tillföres ettvarrt sällskap för varje på personalförteckning upptagen sekreterare m. fl. (resande befattningshavare), i stället skall utgöra 7 500 kronor. Förbundet utgår härvid från den förutsättningen, att anslaget skall höjas i enlighet med dess nyss nämnda hemställan till 570 000 kronor.

Till stöd för framställningen anför förbundet bl. a. följande.

Sedan grundbeloppen utgått, fördelas återstoden av anslaget efter vissa regler å sällskapen med hänsyn till den med jordbruk med binäringar samsatta folkmängden m. m. De enskilda sällskapens delaktighet i den del

av anslaget, vilken icke utgår som grundbelopp, fastställes för tioårsperioder. Den nu gällande perioden omfattar åren 1952—1961.

Under senare år har de kostnader, vilka i främsta hand avsetts skola täckas genom grundbeloppen, undergått en mycket kraftig stegring. Sålunda har rese- och traktamentsersättningarna stigit med 45 procent från år 1950 till år 1955. Kostnaderna för telefon och kontorsmateriel har under samma tid ökat med 87 respektive 70 procent. Jämväl lokalhyrorna har stegrats avsevärt. Även om kostnadsökningarna till någon del sammanhänger med ökning av personalen hos vissa sällskap, har dock kostnadsstegringen, räknat för varje befattningshavare, varit så väsentlig, att det med hänsyn härtill är motiverat med en omprövning av fördelningsgrunderna. Som ytterligare skäl för en omprövning kan vidare anföras följande. Av omkostnadsanslaget fördelas med nuvarande regler ungefär en tredjedel i form av grundbelopp. De sällskap, inom vilkas områden folkmängd, antalet brukningsdelar och areal är relativt ringa och vilkas andelar av övrig del av anslaget härigenom blir lägre, måste alltså till följd av omkostnadsstegringarna taga i anspråk jämförelsevis mera av dessa anslagsdelar för de fasta omkostnadernas täckande. Nuvarande fördelningsregler innebär vidare, att varje höjning av anslaget ger de mindre sällskapen en relativt sett lägre anslagsökning. Då med undantag av en mindre ökning samtliga efter reglernas fastställande vidtagna och nu av lantbruksstyrelsen och Hushållningssällskapens förbund begärda minskningar är föranledda av utgiftsstegringar, över vars tillkomst sällskapen icke råder, blir fördelningen ur de mindre sällskapens synpunkt allt ogynnsammare. Därtill kommer att det i de flesta fall just är dessa sällskap, som i nuvarande läge har det besvärligast med sin ekonomi.

Om den totala anslagsramen icke höjes, skulle vid genomförande av den föreslagna ändringen i fördelningsgrunderna åtskilliga sällskap få vidkännas ganska betydande minskningar av sina andelar. Därför kan ändringen ej vidtagas utan att anslaget samtidigt uppräknas. Om vid en höjning av anslaget fördelningen skulle ske efter oförändrade regler, kommer de mindre sällskapen relativt sett att erhålla mycket obetydliga ökning av sina anslagsdelar. En ökning av grundbeloppen med 50 procent eller till 7 500 kronor skulle däremot ge en fördelning, som på ett nöjaktigt sätt bör kompensera sällskapen för de allmänna kostnadsstegringarna.

Lantbruksstyrelsen tillstyrker, att grundbeloppet höjes till 7 500 kronor under förutsättning, att anslaget i dess helhet uppräknas.

Statskontoret finner en viss höjning av grundbeloppet i och för sig motiverad med hänsyn till den kostnadsstegring, som inträtt, sedan beloppet fastställdes år 1952. Enligt statskontorets mening bör dock höjningen i fråga skäligen kunna begränsas till högst 1 000 kronor. Ämbetsverket förutsätter härvid, att den i ärendet antydda anslagsuppräknningen anses böra komma till stånd, varigenom medel skulle erhållas för täckande av den ökning av bidragsandelarna till vissa hushållningssällskap, som de ändrade fördelningsgrunderna skulle föranleda.

Departementschefen

För att hushållningssällskapens verksamhet skall kunna uppehållas vid i huvudsak oförändrad omfattning synes en viss uppräkning av anslaget böra ske. Jag föreslår därför, att ytterligare 150 000 kronor ställes till sällskapens

lörfogande. Då enligt vad jag uttalat under föregående anslagspunkt kostnaderna för arbetsgivarebidrag för på sällskapens personalförteckningar uppförda befattningshavare framdeles bör belasta sällskapens avlöningsanslag, kan uppräknningen dock stanna vid 90 000 kronor. Den av Hushållningssällskapens förbund gjorda framställningen i fråga om ändrade grunder för fördelningen av sällskapens omkostnadsanslag är jag beredd tillstyrka i så måtto, att jag föreslår, att grundbeloppet till varje sällskap skall höjas till 5 750 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 4 550 000 kronor.

[86] **3. Bidrag till hushållningssällskapen: Demonstrationsgårdsverksamhet**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	30 000	34 765
1956/57 (statsliggaren s. 852)	30 000	
1957/58 (förslag)	30 000	

Anslaget, som första gången uppfördes i riksstaten för budgetåret 1952/53, avses för ersättningar för driftsintrång å demonstrationsgårdar.

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 40 000 kronor till 70 000 kronor samt att styrelsen erhåller myndigande att fördela medlen för därmed avsett ändamål. Ifrågavarande förslag framfördes jämväl i styrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1956/57.

Departementschefen

I avvaktan på resultatet av den nu pågående utredningen rörande upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område, bör enligt mitt förmenande någon ändring av medelsberäkningen under förevarande anslag icke ske. Anslaget bör således uppföras med oförändrat belopp av 30 000 kronor. Ej heller i övrigt kan jag biträda lantbruksstyrelsens hemställan.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapen: Demonstrationsgårdsverksamhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[87] **4. Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1955/56	1 100 000	1 502 500	204 166
1956/57 (statsliggaren s. 852)	1 100 000		
1957/58 (förslag)	1 100 000		

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall uppföras med ett till 2 100 000 kronor höjt belopp.

M o t i v. 1955 års riksdag (prop. 1955:180) beslutade en viss omläggning av principerna för fraktbidragen till Norrland till vilka medel anvisas under reservationsanslaget till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Bidrag skulle fortsättningsvis utgå endast vid transport av fodersäd och andra fodermedel till Västerbottens och Norrbottens län, medan bidragen till övriga områden skulle helt slopas. För budgetåret 1955/56 beräknades det totala bidragsbeloppet för hela Norrland till 1,5 miljoner kronor. Härav avsågs 1 miljon kronor för de även i fortsättningen utgående bidragen till Västerbottens och Norrbottens län. Återstoden eller 500 000 kronor överfördes till nu ifrågavarande anslag för att användas såsom statsbidrag under år 1956 till intensifierad rådgivnings- och upplysningsverksamhet i enlighet med vad som angivits i nyssnämnda proposition.

Styrelsen framhåller, att tillräcklig tid visserligen ännu ej förflutit för att några erfarenheter rörande dessa medels användning nu skulle kunna föreligga. Uppenbart är emellertid att de ökade resurserna för berörda hushållningssällskap väsentligt förbättrat deras möjligheter till intensifiering av rådgivnings- och upplysningsverksamheten. Styrelsen är därför av den uppfattningen, att även de medel, som i enlighet med riksdagens öförmälda beslut fortfarande skall utgå såsom fraktbidrag vid transport av fodersäd och vissa andra fodermedel till Västerbottens och Norrbottens län genom omdisponering bör ställas till förfogande för en förstärkt upplysnings- och rådgivningsverksamhet. Härigenom skulle skapas avsevärda möjligheter till inkomstförbättring för jordbrukarna i berörda områden. Liksom redan omdisponerade medel bör även dessa medel användas för åtgärder, som direkt är ägnade att få till stånd en mera allsidig produktionsinriktning och att främja driftsrationaliseringen i allmänhet. En av grundförutsättningarna för att åstadkomma en verklig inkomstförbättring är ett rätt utnyttjande av och anpassning till för handen varande förutsättningar för produktionen. Härvid är valet av utsäde, utnyttjandet av handelsgödseln och förädlingen av det hemmaproducerade fodret av utomordentlig betydelse. En allmän upplysnings- och rådgivningsverksamhet i form av skriftlig upplysning, föredrag, film och demonstrationer m. m. utgör visserligen betydelsefulla metoder för att få tillstånd ett riktigt utnyttjande av produktionsförutsättningarna, men denna upplysningsverksamhet kan dock förväntas ge resultat först på lång sikt. Avsevärt snabbare och effektivare resultat torde uppnås genom en väl planlagd personlig rådgivning. Enligt styrelsens mening talar därför starka skäl för att förstärkningen av sällskapens resurser skall användas för att finansiera en av sällskapen bedriven personlig rådgivning. I den mån så befinnes lämpligt med hänsyn till i olika trakter rådande lokala förhållanden bör dock möjligheten stå öppen att utnyttja medlen för andra åtgärder med samma syfte liksom givetvis även för åtgärder på andra områden.

Rörande uppläggningsen av den föreslagna personliga rådgivningsverksamheten må följande återges.

För verksamheten avses skola bildas ett antal s. k. jordbruksringar. Deltagare utväljes av respektive hushållningssällskap. Som ledare och rådgivare anställs en instruktör hos vederbörande hushållningssällskap. Antalet jordbrukare i en ring avpassas till rådande förhållanden i den bygd, där ringen organiseras. En instruktör beräknas skola betjäna 50—100 jordbrukare. Rådgivningen bör omfatta växtodling, husdjursskötsel, enkel bokföring samt erforderlig produktionskontroll. Med hänsyn till kostnaderna för verksamheten och storleken av de ifrågasatta medlen kan verksamheten beräknas nå endast ett begränsat antal jordbrukare varje år. Efter viss tid, förslagsvis tre år, bör därför densamma överflyttas till andra gårdar. Som uppmuntran för deltagarna i ringverksamheten bör sällskapen i viss utsträckning få lämna kontanta bidrag för inköp av handelsgödsel, utsäde och fodermedel. Dessa bidrag avses skola utgå endast under första verksamhetsåret. Kostnaden för en ring under en treårsperiod beräknas till cirka 100 000 kronor, varav 60 000 kronor avser lön samt rese- och traktamentsersättningar till instruktören.

Enligt styrelsens mening skulle en efter nu anförda linjer upplagd rådgivningsverksamhet bli av mycket stor betydelse för utvecklingen av jordbruket i Norrland. Ett bibehållande av systemet med fraktbidrag innebär enligt styrelsen egentligen viss konservering av en mindre ekonomisk jordbruksdrift i området. Det framlagda förslaget syftar till att genom ett rationellt utnyttjande av de naturliga förutsättningarna förhållandevis snabbt och effektivt förbättra det norrländska jordbruket och ge dess utövare skälig inkomst för nedlagt arbete. Styrelsen förordar därför, att förevarande anslag för budgetåret 1957/58 skall uppräknas med samma belopp som av 1956 års riksdag anvisades att av anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område användas till fraktbidrag eller 1 000 000 kronor.

Beträffande det belopp å 100 000 kronor, som av förevarande anslag under senare år ställts till förfogande för bidrag till mejerier i lappmarken, erinrar styrelsen om vad den anfört i skrivelse till Kungl. Maj:t den 25 maj 1956 i fråga om fördelningen av beloppet. Styrelsen ifrågasatte dels om det alltjämt förelåg samma skäl för stöd åt mejerierna i området, som då bidragsformen tillskapades, dels ock huruvida de årliga bidragsbelopp, som med den nuvarande medelstillgången för ändamålet var att påräkna, kunde anses utgöra ett verksamt stöd. Bl. a. med hänsyn till nuvarande avvägning av mjölkpriset till producenterna i Norrland synes enligt styrelsen lika bärande skäl som tidigare icke längre föreligga för de särskilda bidragen till berörda mejerier. Styrelsen föreslår därför, att jämväl detta belopp skall ställas till förfogande för den föreslagna rådgivningsverksamheten. Liksom hittills bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av styrelsen besluta om medlens fördelning.

För fördelningen av övriga medel, som anvisas under anslaget, anser styrelsen att den proportion, i vilken fraktbidrag tidigare utgått till de skilda hushållningssällskapsområdena, alltjämt i stort sett bör ligga till grund. Av förevarande anslag bör vidare, liksom enligt Kungl. Maj:ts beslut den 10

februari 1956 medgivits beträffande 1955/56 års anslag, viss mindre del få användas till främjande av sådana åtgärder i fråga om berörda sällskaps rådgivnings- och upplysningsverksamhet, vilka är av gemensamt intresse för jordbruket inom sällskapens områden.

I detta sammanhang må nämnas, att även *statens jordbruksnämnd* för sin del funnit tiden vara inne för en avveckling av fraktbidragen samt att nämnden i överensstämmelse härmed icke upptagit någon delpost till fraktbidrag för fodersändningar i prisregleringsanslaget för budgetåret 1957/58 (se vidare s. 288).

Departementschefen

Den av lantbruksstyrelsen föreslagna uppräknigen av förevarande anslag anser jag mig icke kunna biträda. Anslaget bör sålunda uppföras med oförändrat belopp av 1 100 000 kronor. Ej heller kan jag tillstyrka förslaget om ändrad disposition av de medel, som under senare år ställts till förfogande för bidrag till mejerier i lappmarken. Liksom under föregående anslagspunkt torde jag i detta sammanhang få erinra om den pågående utredningen rörande upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor.

[88] 5. Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar

För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 80 000 kronor. Anslaget avser att möjliggöra för Kungl. Maj:t att för olika ändamål, som faller antingen inom befrämjandet i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar eller inom lantbruksundervisningen, anvisa medel efter uppkommande behov och eget beprövande.

Ifrågavarande anslag torde även för nästa budgetår böra upptagas med 80 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[89] 6. Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1955/56	789 600	705 464	839 052
1956/57 (statsliggaren s. 852).....	789 600		
1957/58 (förslag)	930 100		

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall uppföras med 930 100 kronor, vilket belopp jämte en beräknad reservation av 50 000 kronor erfordras för att täcka det beräknade medelsbehovet.

M o t i v. Styrelsen erinrar om att typjordbrukskommittén i sitt år 1952 avgivna betänkande angående den jordbruksekonomiska undersökningen uttalat, att den verksamhet, som dittills bedrivits på detta område, företedde vissa brister. Bl. a. var representativiteten icke tillfredsställande. Vid beräkningen av kostnaderna för bokföringsverksamheten utgick kommittén från att antalet deltagande gårdar skulle utgöra 2500. Vid bestämmande av bokföringsanslaget för budgetåret 1953/54 räknades emellertid med att endast 2 000 gårdar skulle delta i undersökningen. Någon ändring härutinnan har sedermera icke skett.

Vidare erinrar styrelsen mot bakgrunden av den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter om att frågan rörande en utökning av antalet i den jordbruksekonomiska undersökningen deltagande gårdar under senare tid har varit föremål för diskussion inom såväl lantbruksförbundet som Riksförbundet Landsbygdens folk. Vid riksförbundets extra riksstämma i början av år 1956 förklarade sig stämman vilja understryka angelägenheten av att jordbrukarna själva medverkade till att ytterligare bokföringsmaterial från basjordbruk, främst från slättbygderna men även från skogsbygderna, i ökad utsträckning framkommer för bearbetning.

Som ytterligare motivering anför styrelsen vidare, att prissförhandlingarna inom jordbruket till stor del grundar sig på resultatet av den jordbruksekonomiska undersökningen. Det är därför angeläget, att detta underlag är så tillförlitligt som möjligt. Tillförlitligheten är beroende på flera faktorer. En viktig sådan är antalet deltagare, speciellt när det rör sig om så relativt få gårdar, som f. n. ingår i varje grupp, från vilken resultat presenteras. Resultatets stabilitet beror då i hög grad på storleken av variationerna mellan de enskilda gårdarnas resultat inom gruppen. Variationerna blir relativt större, ju färre deltagare gruppen har, och gruppens resultat blir som konsekvens därav osäkra. Eftersom man vid inkomstjämförelserna mellan jordbrukare och industriarbetare räknar med snäva marginaler, erfordras en väsentlig utökning av antalet gårdar i främst de för prissättningen väsentligaste grupperna, nämligen basjordbruken på slättbygden. Utökningen är nödvändig, oavsett vilka åtgärder som i övrigt kan vidtagas för att förbättra undersökningsmaterialet. Styrelsens uppskattning av medelsbehovet för budgetåret 1957/58 framgår av följande sammanställning.

1. Inventering, kontering och journalisering	417 500
2. Bokslut	195 625
3. Resekostnader	125 000
4. Ekonomikonsulentverksamhet	20 000

5. Ersättning åt deltagande lantbrukare	72 000
6. Bokföringsmaterial	37 500
7. Kurser för bokförare m. fl.	7 500
8. Publikationstryck	6 000
9. Den till undersökningen knutna nämnden	2 000
10. Byggnadsinventering och skogstillväxtuppskattning	36 000
	Summa 919 125
11. Ordnad bokföring vid mindre jordbruk	61 000
	Totalsumma 980 125

I förevarande sammanhang torde böra erinras om att i propositionen 1955:198 angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbruksprodukter samt i propositionen 1956:165 angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m. framhölls bl. a. vikten av att de statistiska undersökningarna för belysande av jordbruksbefolkningens inkomstläge fortsattes och intensifierades. Det underströks också betydelsen av att undersökningarna påbörjades utan dröjsmål, så att bästa möjliga belysning av hithörande spörsmål skulle kunna erhållas vid den allmänna översyn av prissättningssystemet för jordbruksprodukter, som skall äga rum år 1959. Riksdagen anslöt sig till vad som sålunda anförts.

Enligt vad jag under hand inhämtat, har med anledning av dessa uttalanden inom statens jordbruksnämnd diskuterats, i vad mån de undersökningar, som f. n. försiggår löpande, kan ytterligare kompletteras i olika hänseenden. Vidare har diskuterats möjligheterna att igångsätta större eller mindre nya undersökningar i syfte att ernå en mera allsidig belysning av jordbrukets inkomstläge. Det synes lämpligt att här lämna en kortfattad redogörelse för den hittills förda diskussionen och de planerade åtgärderna på berörda område.

Inom jordbruksnämnden anses, enligt vad jag erfarit, vid den allmänna översynen år 1959 i främsta rummet följande material böra föreligga bearbetat, nämligen

1. resultat av en konsumtionsundersökning
2. »slättbygdkalkyler» m. m. grundade på den jordbruksekonomiska undersökningen
3. totala kalkyler över jordbrukets inkomster och kostnader samt
4. en särskild undersökning av skogsbrukets ekonomi.

I fråga om en undersökning av konsumtionen må erinras, att förslag till en dylik nyligen utarbetats av socialstyrelsen och att nämnda styrelse hos Kungl. Maj:t hemställt om medel för undersökningens genomförande. Enligt socialstyrelsens förslag bör sagda undersökning omfatta drygt 4 000 hushåll, varav ca 1 400 jordbrukarhushåll. Undersökningen skall avse kalenderåret 1958. Det kan tilläggas, att socialstyrelsen förutsatt, att den detaljerade planläggningen av undersökningen skall ske i samråd med ekonomisk och statistisk expertis från olika institutioner, däribland jordbruks-

nämnden. Den nya konsumtionsundersökningen synes i den av socialstyrelsen föreslagna formen kunna bli av stort värde i olika sammanhang. För jordbrukets del kan man framför allt peka på följande två användningsområden.

För det första bör undersökningen ge en god uppfattning om konsumtionsstandarderna i jordbrukarhushållen jämförd med standarderna i andra hushåll. Frågan om även uppgifter om sparandets omfattning skall ingå i socialstyrelsens undersökning eller inhämtas i annat sammanhang har ännu icke avgjorts. Det kan befinnas lämpligt att göra en kompletterande specialundersökning av sparandet. Under förutsättning att denna, i likhet med konsumtionsundersökningen, blir representativt utförd, kan den ställas samman med resultaten från konsumtionsundersökningen utan att några betänkligheter av statistisk art behöver uppkomma. För det andra kommer man att få upplysning om konsumtionens sammansättning och storlek i olika familjetyper och inkomstklasser, något som har betydelse vid en bedömning av bl. a. förändringarna i jordbrukets avsättningsutrymme vid inträdda pris- och inkomstförändringar. Dylig information får f. n. i huvudsak grundas på material från förkrigstiden, nämligen socialstyrelsens undersökning av levnadskostnaderna, avseende år 1933.

Den jordbruksekonomiska undersökningen kan av naturliga skäl icke göras i statistisk mening representativ. Det är därför angeläget, att undersökningen kompletteras med andra undersökningar utförda på representativ basis. Ett första steg i denna riktning har tagits därigenom att Kungl. Maj:t den 5 oktober 1956 på förslag av lantbruksstyrelsen, som i ärendet samrått med statistiska centralbyrån och jordbruksnämnden, uppdragit åt statistiska centralbyrån att företaga en statistisk bearbetning av uppgifterna i självdeklarationer för åren 1954 och 1955 för deltagare i den jordbruksekonomiska undersökningen. Kostnaderna för sagda bearbetning skall enligt Kungl. Maj:ts beslut täckas av de medel, som av reservationsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område anvisats för bestridande av diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen. Resultatet av bearbetningen avses skola jämföras med statistiska centralbyråns representativa undersökning av deklaramaterialet för av ägaren själv brukade gårdar över 2 hektar åker, den s. k. deklaramundersökningen.

Enligt vad jordbruksnämnden upplyst, bör emellertid även andra liknande jämförelseundersökningar kunna komma i fråga. Såsom exempel kan anföras följande.

Från de i den jordbruksekonomiska undersökningen ingående gårdarna bör det vara möjligt att erhålla i stort sett samma uppgifter om arbetskraften i jordbruket som löpande infordras av statistiska centralbyrån från ett representativt material. Härigenom skulle man bl. a. få kännedom om avgången i jordbrukets egen arbetskraft, särskilt de egna familjemedlemmarna, från år till år i den jordbruksekonomiska undersökningen jämfört med riket i dess helhet (uppgifter om antalet i jordbruket sysselsatta brukare och familjemedlemmar viss dag inhämtas av statistiska centralbyrån tre gånger årligen, vilket kan anses vara tillräckligt som underlag för en bedömning av avgången från jordbruket). Jämförelser kan också göras i fråga om utvecklingen av den lejda arbetskraften (uppgifter inhämtas i cen-

tralbyråns undersökning en gång om året för helt år räknat och tre gånger om året för viss dag).

Givetvis kan även andra sådana mera lättåtkomliga data, såsom uppgifter om arealer, skördarnas storlek, husdjursantalet etc. göras till föremål för löpande jämförelser mellan den jordbruksekonomiska undersökningens material och statistiska centralbyråns representativa undersökningar på området. Övriga indikatorer såsom t. ex. byggnadsbeståndets beskaffenhet, mekaniseringsgraden etc. hos den jordbruksekonomiska undersökningens gårdar kan f. n. icke direkt jämföras med ett motsvarande representativt material. Dylika jämförelser fordrar, att man går ut i fältet med intervjuundersökningar eller liknande, vilket är kostnads- och arbetskrävande. Möjligheterna att vidtaga dylika undersökningar av mindre format har berörts och kan väntas bli ytterligare diskuterade inom nämnden för den jordbruksekonomiska undersökningen.

Ur den jordbruksekonomiska undersökningen kan olika slag av inkomstmått beräknas. Vid prisförhandlingarna våren 1956 fästes huvudvikten vid brukarens arbetsinkomst. I god tid före översynen av prissättningssystemet år 1959 synes även statistiska bearbetningar av andra inkomst- och lönsamhetsmått böra finnas tillgängliga. Materialet bör hållas aktuellt, så att endast kompletteringar behöver förekomma vid förhandlingstillfället.

I fråga om det andra ledet vid inkomstjämförelserna — industriarbetarnas inkomster — har jordbruksnämnden upplyst, att jordbrukets utredningsinstitut under hand meddelat, att man där har för avsikt att följa utvecklingen. Så sker emellertid även inom jordbruksnämnden. Det gäller här icke enbart att söka fastställa lönen i kronor för vissa grupper av arbetare utan även att söka klarlägga arbetarfamiljernas verkliga inkomststandard.

Den s. k. totalkalkylen har numera förlorat sin betydelse som prissättningsinstrument. Arbetet med densamma måste dock fortsätta, enär kalkylen behövs för en rad andra mer eller mindre viktiga ändamål. Inkomstsidan måste sålunda årligen utarbetas för att tjäna till ledning för en bedömning av försörjningsläget med jordbruksprodukter. Även kostnadssidan måste fullföljas, enär den tillsammans med inkomstsidan behövs bl. a. för de årliga beräkningarna av jordbrukets bidrag till nationalprodukten. Kalkylarbetet synes emellertid kunna förenklas på vissa punkter.

Granskningen av kalkylmaterialet torde liksom hittills böra utföras av de sakkunniga, som handhar kalkylerna rörande jordbrukarnas inkomstförhållanden. Den betydelse kalkylmaterialet kan komma att få vid översynen av prissystemet behöver, med hänsyn till att materialet ändock måste vara tillgängligt, icke beröras i detta sammanhang.

Utöver vad som nu anförts synes det önskvärt, att man följer inkomst- och kostnadsförändringarna inom den del av skogsbruket, som drivs av jordbrukarna. De undersökningar på hithörande område, som hittills utförts inom jordbruksnämnden, avses, enligt vad jag erfarit, skola utökas och föras löpande. F. n. undersöks vidare möjligheterna att mera snabbt och säkert bedöma förändringarna i timmerpriserna och andra virkespriser samt storleken av avverkningarna. Ett försök avses även skola göras att

belysa de förändringar, som kostnaderna för avverkning m. m. undergår i samband med ökad mekanisering och rationalisering.

I enlighet med beslut av riksdagen i anslutning till den framtida utformningen av prissättningen på jordbruksprodukter (prop. 1955:198) beräknas numera månadsvis en producentprisindex för jordbruksprodukter. Enligt vad jag inhämtat pågår f. n. inom jordbruksnämnden arbeten med att konstruera en index avseende prisutvecklingen för jordbrukets viktigare förnödenheter m. m.

Utöver nu nämnda undersökningar pågår, enligt vad jordbruksnämnden upplyst, statistiska och ekonomiska utredningar av — med hänsyn till användningen vid den kommande översynen av prissystemet — mera periferiskt slag såväl inom jordbruksnämnden som vid andra institutioner. Nämnden anser bl. a., att större intresse bör fästas vid utvecklingen av saluvärdena för jordbruksfastigheter och ämnar därvid taga kontakt med statistiska centralbyrån, som handhar den officiella statistiken på området. Inom jordbrukets utredningsinstitut har nyligen planerats en undersökning av avflyttningsproblemet inom jordbruket, varvid även den aktuella åldersfördelningen för brukarna och deras familjemedlemmar kommer att utredas. Även på andra håll utföres eller planeras undersökningar som, även om de icke kan väntas få avgörande betydelse vid översynen av prissystemet, ändock kan bidra till att fullständiga bilden av jordbrukets inkomstförhållanden.

I detta sammanhang torde även böra anmälas, att Kungl. Maj:t — efter framställning av lantbruksstyrelsen samt Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet Landsbygdens folk — den 26 oktober 1956 bemyndigat lantbruksstyrelsen att fr. o. m. den 1 januari 1957 utöka antalet deltagare i den jordbruksekonomiska undersökningen med 500 till 2 500 i huvudsaklig överensstämmelse med en av den till undersökningen knutna nämnden upprättad plan. Kostnaderna för utökningen av undersökningen under tiden 1 januari—30 juni 1957, högst 77 600 kronor, skall enligt beslutet bestridas av de medel, som av anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område anvisats för bestridande av diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen.

Departementschefen

Av den nyss lämnade redogörelsen för de statistiska undersökningarna för belysande av jordbruksbefolkningens inkomstläge framgår, att i enlighet med statsmakternas intentioner anstalter vidtagits på skilda håll för att fortsätta och intensivifiera arbetet med sagda undersökningar. I fråga om vissa utredningar, vilka kräver särskild anvisning av medel för sitt genomförande, har planläggningen kommit så långt, att förslag kunnat underställas Kungl. Maj:t för prövning. Med anledning av socialstyrelsens förut berörda framställning om en undersökning av konsumtionen har sålunda chefen för socialdepartementet förut denna dag hemställt, att Kungl.

Maj:t måtte framlägga förslag till riksdagen om en dylik undersökning i huvudsaklig överensstämmelse med de av socialstyrelsen utarbetade planerna. Genom denna undersökning torde, såvitt nu är ifråga, kunna erhållas bl. a. en uppfattning om konsumtionsstandarden i jordbrukarhushållen jämförd med standarden i andra hushåll samt material för en bedömning av bl. a. förändringarna i jordbrukets avsättningsutrymme vid inträdda pris- och inkomstförändringar. Av kostnaderna för sagda undersökning under budgetåret 1957/58 — 650 000 kronor — avses, med hänsyn till undersökningens avpassning till och betydelse för prisregleringsverksamheten på jordbrukets område, 200 000 kronor skola bestridas av de medel, som av anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område anvisas för bestridande av diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen.

I det föregående har redogjorts för ett flertal uppslag till ytterligare undersökningar, vilka avses skola bidra till att fullständiga bilden av jordbrukets inkomstförhållanden. Enligt min mening bör bearbetningen av alla dessa uppslag fortsättas och om möjligt fullföljas.

Vad angår den i förevarande sammanhang aktuella jordbruksekonomiska undersökningen, vilken av naturliga skäl icke kunnat göras representativ, har möjligheterna till komplettering med andra undersökningar utförda på representativ grund redovisats i det föregående. Härav har framgått bl. a., att Kungl. Maj:t uppdragit åt statistiska centralbyrån att företaga en bearbetning av uppgifter i självdeklarationer för deltagare i den jordbruksekonomiska undersökningen. De bearbetade uppgifterna avses skola jämföras med motsvarande uppgifter i centralbyråns representativa undersökning av deklaramaterialet. Vidare har som förut anmälts Kungl. Maj:t — för att tillgodose önskemålen om ett större underlag för den jordbruksekonomiska undersökningen — bemyndigat lantbruksstyrelsen att fr. o. m. den 1 januari 1957 utöka antalet deltagare i denna undersökning med 500 till 2 500 i huvudsaklig överensstämmelse med en av den till undersökningen knutna nämnden upprättad plan. Medel till bestridande av kostnaderna för sagda utökning under första halvåret 1957 ävensom till nyssberörda deklaramaterialundersökning har anvisats att utgå ur prisregleringsanslaget. Mot bakgrunden av bl. a. de samfälliga ansträngningarna att på olika sätt söka belysa jordbrukarnas inkomstförhållanden bör man givetvis söka bibehålla det sålunda utökade deltagarantalet i den jordbruksekonomiska undersökningen även under budgetåret 1957/58. Jag finner mig därför böra biträda den av lantbruksstyrelsen föreslagna beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag, vilket i enlighet med styrelsens förslag till 50 000 kronor bör täckas av en per den 1 juli 1957 beräknad reservation av samma storlek.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med (789 600 + 190 500 — 50 000 =) 930 100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 930 100 kronor.

[90] 7. **Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 485 900	1 567 615
1956/57 (statsliggaren s. 852)	1 772 200	
1957/58 (förslag)	1 767 000	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 23 100 kronor enligt följande fördelning.

	Ökning	Minskning
1. Tjänsteförändringar		
a) 1 föreståndare i Co 14 i st. för Ca 37	1 956	
b) 2 frökontrollanter i Ca 33 i st. för Ca 29	6 840	
c) 1 fältkontrollant i Ca 33 i st. för Ca 29	3 420	
d) 1 fältkontrollant i Ca 29 i st. för Ca 27	2 064	
e) 1 förste byråsekreterare i Ca 27 i st. för 1 kamrerare i Ca 25	2 100	
f) 3 förste assistenter i Ce 27 i st. för Ce 25	6 384	
g) 1 assistent i Ce 17 i st. för 1 kontorist i Ce 13	2 124	
h) 2 förste laboratoriebiträden i Ce 15 i st. för 2 frökontrollbiträden i Ce 13	1 656	
i) 2 frökontrollbiträden i Ce 13 i st. för Ce 11	1 704	
j) 6 frökontrollbiträden i Ce 11 i st. för Ce 8	6 264	
k) Ordinariesättning av 1 filialföreståndartjänst i Ce 29 ..	—	
l) 1 assistent i Ce 17 i st. för Cg 17	—	
2. Personalförstärkning		
1 inspektör i Ce 19	13 332	
3. Arvodesreglering	—	
4. Personalindragning		
4 frökontrollbiträden i Ce 8		39 744
5. Löneklassförändringar och 1956 års lönerreglering	15 000	
	62 844	39 744
	+ 23 100	

Motiv. 1 a. Anstaltens föreståndare, som benämnes professor, åligger att handha ledningen och övervakningen av verksamheten samt, i den mån övriga skyldigheter det medger, delta i undersökningar, som förekommer vid anstalten. Omfattande internationella arbetsuppgifter åvilar vidare

föreståndaren. I ett av lantbruksstyrelsen utarbetat förslag till instruktion för anstalten föreskrives, att anstaltens chef skall genom högre universitets- eller högskoleexamina eller annorledes ha visat sig äga synnerligen goda insikter i naturvetenskapliga ämnen, särskilt botanik och genetik, samt inom dessa ämnen genom utgivna skrifter ha ådagalagt framstående förmåga till vetenskaplig forskning, ävensom ha ådagalagt goda insikter på frökontrollens område.

1 b—c. Frö- och fältkontrollanterna tjänstgör som avdelningsföreståndare, churu den nu gällande instruktionen för anstalten icke erkänner dem som sådana. Hela den statliga plomberingsverksamheten handhaves av dem. Tjänsterna medför också ett stort juridiskt och ekonomiskt ansvar. Anstaltsföreståndarna skall nämligen signera det stora antal analysattester — enbart vid huvudanstalten uppgående till omkring 50 000 årligen — på vilka handeln med utsädesvaror baseras och varpå domsluten enligt frölagen grundas. Vidare har föreståndarna flitigt engagerats i det internationella samarbetet på frökontrollområdet. Utav avdelningsföreståndarna kräves dessutom förmåga till självständig forskning inom avdelningens område. Man kan därför räkna med att agronomie licentiat- eller annan högre universitetsexamen kommer att framdeles krävas för erhållande av föreståndarbefattning. Ifrågasvarande befattningshavare har tidigare i lönehänseende jämställts med statsagronomerna, som numera placerats i lönegrad 33. Anstaltens föråldrade instruktion, vilken som tidigare nämnts icke erkänner frö- och fältkontrollanterna som avdelningsföreståndare, bör icke få lägga hinder i vägen för strävandena att förbättra avlöningsförhållandena för dessa tjänstemän.

1 d. Fältkontrollanten i lönegrad 27 är ställföreträdare för avdelningsföreståndaren å fältkontrollavdelningen. Denne vistas en stor del av året på tjänsteresor. Då fältkontrollantens arbetsuppgifter synes vara likvärdiga med de uppgifter, som åvilar flertalet konsulenter hos lantbruksnämnder och hushållningssällskap samt överassistenterna hos bl. a. statens växtskyddsanstalt och Sveriges utsädesförening samt då för befattningen kräves agronomexamen, synes det skäligt, att befattningen placeras i lönegrad 29.

1 e. Till motivering för detta yrkande anföres, att kamrerartjänsten ursprungligen placerades i samma lönegrad som motsvarande befattning vid statens provningsanstalt. Sistnämnda tjänst har numera omändrats till en förste byråsekreterartjänst i lönegrad 27. Kamreraren har fått alltmer kvalificerade juridiska och ekonomiska uppgifter samt större ekonomiskt ansvar på grund av ökad medelsförvaltning. Han är tillika personalchef och föredragande i personalärenden. Förslaget till ny instruktion för anstalten pålägger kamreraren vidgade och mera självständiga uppgifter.

1 f. Assistenterna i lönegrad 25 har mycket självständiga och ansvarsfulla uppgifter. Bl. a. deltar de i forskningsarbetet på respektive avdelningar. Det synes därför skäligt, att de beredes en förbättrad lönegradsplacering. Då deras arbetsuppgifter närmast torde svara mot dem, som åvilar

förste assistenterna vid statens växtskyddsanstalt och lantbrukskonsulenterna vid lantbruksnämnderna, vilka är placerade i lönegrad 27, är det rimligt, att åtminstone några av de sex fasta assistenttjänsterna, förslagsvis tre tjänster, uppflyttas till lönegrad 27.

1 g. Kontoristen förestår den expedition, som handhar kontrollen i fråga om Allmänna svenska utsädesaktiebolaget i Svalöv, vilket representerar 20—25 procent av anstaltens arbete. Han är därjämte arbetsledare för de i lönegrad 15 placerade magasinsskontrollanterna. Beträffande utsädespartiernas godkännande i plomberingsklasser eller totala kasserande framlägger han förslag i form av analysattester, som signeras av avdelningsföreståndaren. Dessutom biträder han föreståndaren med statistiska bearbetningar och sammanställningar m. m. Styrelsen anser, att lantmästar-examen eller motsvarande utbildning bör fordras för befattningen.

1 h. Befattningshavarna tjänstgör som arbetsledare vid filialens renhetsrespektive gröningsavdelning. Då såväl filialföreståndaren som hans assistent ofta befinner sig på resor, måste arbetsledarna ofta handla under eget ansvar. De handhar dessutom utbildningen av ny personal.

1 i. Det ena frökontrollbiträdet handleder under första laboratoriebiträdets överinseende personalen på renhetsavdelningens spannmålslaboratorium. Dessutom förestår han anstaltens laboratorium för diastasbestämning av kvarnspannmål. Det andra frökontrollbiträdet förestår gröningsavdelningens vågrum och har att leda vattenhaltsbestämningar och betningar av inkomna prover. På grund av den stora noggrannhet, varmed vattenhaltsbestämningar måste ske, ställes stora krav å detta biträde. Med hänsyn till det ansvar, som åvilar dessa två befattningshavare, finner styrelsen det angeläget, att tjänsterna uppflyttas till lönegrad 13.

1 j. Befordringsläget för den tekniska biträdespersonalen är fortfarande mycket dåligt. Av det 70-tal frökontrollbiträden, som ännu icke nått någon befordringstjänst, har ett tiotal en anställningstid av omkring 20 år, lika många över 15 år och ett 30-tal över tio år. För att förbättra befordringsläget för denna personalgrupp föreslås inrättande av sex nya tjänster i lönegrad 11 för den mera kvalificerade personalen.

1 k. Med hänsyn till filialens i Åkarp permanenta karaktär synes det styrelsen rimligt att tjänsten som filialföreståndare, som alltsedan filialens tillkomst år 1928 varit uppförd å icke-ordinarie stat, göres till ordinarie.

1 l. Befattningshavaren har att under överinseende av assistenten å fältkontrollavdelningens köksväxtkontroll i Åkarp leda de med kontrollodlingen för utrönande av sort- och stamäkthet hos köksväxtfrö förenade praktiska arbetsuppgifterna. Han har vidare att ansvara för den dagliga skötseln av odlingar samt utöva tillsyn för förhindrande av sjukdomsangrepp m. m. Då behovet av tjänsten är permanent, är det rimligt, att densamma uppføres å extra ordinarie stat i lönegrad Ce 17.

2. Provningsarbetet är av grundläggande betydelse för anstaltens verksamhet. En intim kontakt med provtagarna samt en noggrann övervakning av deras arbete är av största vikt. En inspektör bör därför knytas till an-

stalten för kontakt- och övervakningsverksamhet. Denne bör dessutom dels övervaka efterlevnaden av frölagen och flyghavreförordningen, dels fungera som instruktör för nya provtagare. För att kunna erhålla kvalificerad innehavare av tjänsten bör denna placeras i lönegrad 19.

3. Till anstaltsstyrelsens ordförande utgår ett årligt arvode om 750 kronor och till övriga icke självskrivna ledamöter av styrelsen ersättning med 20 kronor för sammanträdesdag. Styrelsen anser det skäligt, att arvodet till ordföranden höjes till 1 000 kronor för år och ersättningen till övriga ledamöter till 40 kronor för dag.

4. På grund av vissa rationaliseringsåtgärder har det varit möjligt att nedbringa personalen med fyra frökontrollbiträdestjänster i lönegrad Ce 8.

5. Ökningen är av automatisk natur.

Statens lönenämnd kan icke tillstyrka, att de tre assistenttjänsterna i lönegrad Ce 25 uppflyttas till lönegrad Ce 27. Vad gäller yrkandet om en förändring av kontoristtjänsten i lönegrad Ce 13 till en assistenttjänst i lönegrad Ce 17 vill nämnden icke motsätta sig, att kontoristtjänsten uppflyttas till lönegrad 15 med tjänstebenenämningen kansliskrivare. Beträffande förslaget om inrättande av en tjänst som inspektör i lönegrad Ce 19 åberopar nämnden sina utlåtanden under förevarande punkt för budgetåren 1955/56 och 1956/57, i vilka anfördes, att nämnden icke kunde tillstyrka, att inspektorstjänsten hänfördes till högre lönegrad än 15.

Departementschefen

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör två frökontrollanttjänster och en fältkontrollanttjänst i lönegrad Ca 29, en kamrerartjänst i lönegrad Ca 25 samt en kontoristtjänst i lönegrad Ce 13 uppflyttas till respektive tre avdelningsföreståndartjänster i lönegrad Ca 31, en förste byråsekreterartjänst i lönegrad Ca 27 samt en kansliskrivartjänst i lönegrad Ce 15. Kostnaderna härför kan beräknas till 9 300 kronor. I övrigt kan jag icke tillstyrka några lönegradsuppflyttningar beträffande anstaltens personal. Ej heller kan jag förorda inrättandet av en inspektorstjänst eller ordinariesättandet av en filialföreståndartjänst. Däremot har jag intet att erinra mot att en assistenttjänst i lönegrad Cg 17 skall överföras till extra ordinarie stat i motsvarande lönegrad.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, behöver förevarande anslag uppräknas med nyssnämnda belopp å 9 300 kronor. Emellertid bör härutöver beräknas 300 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden. Vidare bör upptagas 15 000 kronor för löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång samt 60 000 kronor med anledning av 1956 års löne reglering. Å andra sidan kan, såsom anstaltsstyrelsen föreslagit, anslaget minskas med 39 800 kronor på grund av att fyra frökontrollbiträdestjänster efter rationaliseringsåtgärder icke längre behövs. Därjämte synes icke-ordinarieposten med hänsyn till belastningen böra nedräknas med 50 000 kronor. Sammanlagt bör anslaget alltså minskas med 5 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 311 800 (+ 9 000) kronor;
 arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 700 (+ 300) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 1 050 500 (— 71 000) kronor;
 rörligt tillägg 403 000 (+ 56 500) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (311 800 + 1 700 + 1 050 500 + 403 000 =) 1 767 000 (— 5 200) kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras tre avdelningsföreståndartjänster i lönegrad Ca 31 samt en förste byråsekreterartjänst i lönegrad Ca 27. Samtidigt bör de båda frökontrollanttjänsterna i lönegrad Ca 29, fältkontrollant-tjänsten i samma lönegrad samt kamrerartjänsten i lönegrad Ca 25 utgå ur förteckningen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens centrala frökontrollanstalt, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för statens centrala frökontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	311 800
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 050 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	403 000

Summa kronor 1 767 000

c) till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 767 000 kronor.

[91] 8. *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	639 700	682 491
1956/57 (statsliggaren s. 854)	596 400	
1957/58 (förslag)	643 900	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* (skr. 31/8 1956) hemställer, att omkostnadsanslaget skall höjas med 68 600 kronor

till 665 000 kronor. De ändringar, som föreslås i gällande omkostnadsstat, framgår av följande sammanställning.

	1956/57	Ökning
1. Resersättningar	9 000	10 000
2. Provtagning och plombering	150 400	24 600
3. Fältkontroll	200 000	25 000
4. Utsädeskontroll vid Svalöv	85 000	3 000
5. Inköp av viss utrustning	9 000	6 000
		<hr/>
		68 600

Motiv. 1. Ökningen hänför sig till förslaget att inrätta en inspektörsbefattning vid anstalten.

2—4. Beträffande delposten provtagning och plombering belöper omkring 10 000 kronor av ökningen på att provtagarnas arvoden fr. o. m. den 1 juli 1955 höjts med ca 15 procent. Vidare beräknas resekostnaderna på grund av ökad plomberingsverksamhet stiga med ungefär 5 000 kronor. Härtill kommer stegrade kostnader för tryck och plomber. Anslagsposten bör därför uppräknas till 175 000 kronor.

Även under delposten fältkontroll utgör lönestegringarna en väsentlig anledning till den begärda uppräknigen. Genom den stegrade plomberingsverksamheten i vad avser utsädespotatis har anstaltens utgifter till hushållningssällskapen, som åtagit sig att för anstaltens räkning utföra provtagningar m. m. av utsädespotatis efter fastställd taxa, kommit att avsevärt stegas. Härtill kommer att Hushållningssällskapens förbund fr. o. m. den 1 juli 1956 uppsagt gällande överenskommelser för sällskapens medverkan vid fältbesiktning av utsädespotatis och krävt en ökning med 25 procent av ersättningen härför, vilket styrelsen anser skäligt. Delposten bör därför höjas till 225 000 kronor.

Uppräkningen av delposten utsädeskontroll vid Svalöv beror på den ökade omfattningen av anstaltens kontrollverksamhet hos Allmänna svenska utsädesaktiebolaget i Svalöv.

Kostnaderna för utförda provtagningar, plomberingar, fältbesiktningar m. m. debiteras vederbörande uppdragsgivare enligt en av lantbruksstyrelsen fastställd taxa, som bl. a. med anledning av de ökade arvoden till provtagare m. m. höjts fr. o. m. den 15 november 1955. Såvitt nu kan bedömas kommer ökningen av inkomsterna att motsvara de å ifrågakvarande delposter begärda höjningarna.

5. För innevarande budgetår har för inköp av viss utrustning anvisats ett belopp av 9 000 kronor. Det för nästa budgetår begärda beloppet, 15 000 kronor, avses för inköp av en blandningsmaskin (2 000 kronor), en apparat för uttagning av medelprov (1 500 kronor), en tillräkningsapparat för stråsäd (900 kronor), två elektriska brännugnar för sterilisering av sand och tegelgrus (5 000 kronor), en analysvåg (2 000 kronor), ett stereomikroskop för filialen i Åkarp (2 500 kronor) samt en kamera med tillbehör (1 100 kronor).

Departementschefen

I enlighet med anstaltsstyrelsens hemställan föreslår jag, att delposterna till provtagning och plombering samt till fältkontroll skall huvudsakligen med hänsyn till ökade lönekostnader uppräknas med 24 600 resp. 25 000 kronor. Likaså bör på grund av ökad omfattning av anstaltens kontrollverksamhet hos Allmänna svenska utsädesaktiebolaget delposten till utsädeskontroll vid Svalöv höjas med 3 000 kronor. Utgiftsökningar är emellertid att förvänta jämväl under vissa andra anslagsposter. Sålunda bör delposten till övriga expenser främst med hänsyn till det nya kollektivavtalet för städningsspersonal höjas med 1 600 kronor. Vidare påkallar de stegrade tryckningskostnaderna en uppräkningspost till publikationstryck med 300 kronor. Vad slutligen angår reseersättningsposten bör denna ökas med 1 000 kronor på grund av ökade järnvägstaxor samt höjning av traktamenten och bilersättning. Å andra sidan torde sjukvårdsposten med hänsyn till belastningen kunna nedräknas med 8 000 kronor.

Därest riksdagen godkänner vad jag nu förordat, bör förevarande anslag uppföras med $(596\,400 + 24\,600 + 25\,000 + 3\,000 + 1\,600 + 300 + 1\,000 - 8\,000 =) 643\,900 (+ 47\,500)$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för anstalten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 643 900 kronor.

[92] **9. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk fröodling**

	Anslag
1955/56	35 000
1956/57 (statsliggaren s. 854)	35 000
1957/58 (förslag)	35 000

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget å 35 000 kronor avses 5 000 kronor för understöd åt lokala frökontrollanstalter, 25 000 kronor för de ändamål, som angives i kungörelsen 1928: 121 med däri sedermera gjorda ändringar, samt 5 000 kronor för anläggande av fröreenserier, särskilt i Norrland. Dock äger lantbruksstyrelsen, om den finner skäl därtill, använda sistnämnda belopp jämväl för de ändamål i övrigt, som angives i nyssnämnda kungörelse.

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 10 000 kronor till 45 000 kronor. Styrelsen erinrar därvid om att detta förslag framförts jämväl i styrelsens anslagsäskanden för budgetåren 1955/56 och 1956/57 (IX ht 1955 s. 190 och 1956 s. 243). Med hänsyn till de därefter inträffade ytterligare kostnadsstegringarna vidhåller styrel-

sen sin uppfattning, att en höjning av anslaget med 10 000 kronor är i hög grad motiverad. För understöd åt de lokala frökontrollanstalterna föreslås ett oförändrat belopp av 5 000 kronor.

Departementschefen

Den under förevarande punkt föreslagna uppräknningen av anslaget är jag icke beredd att tillstyrka. Anslaget torde således för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk fröodling* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 35 000 kronor.

[93] 10. *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter*

	Anslag
1955/56	20 000
1956/57 (statsliggaren s. 854)	20 000
1957/58 (förslag)	20 000

Algot Holmberg & Söner Aktiebolag (skr. 10/8 1956) anhåller om ett från 20 000 till 30 000 kronor höjt statsbidrag till fullföljande under år 1957 av bolagets förädlingsarbeten med sojväxter.

Statens jordbruksnämnd (remissutl. 28/8 1956) förordar, under hänvisning till uttalanden i 1953 års växtförädlingsutrednings betänkande om statens stöd åt växtförädlingen m. m. samt med hänsyn till penningvärdets fall, ett med 5 000 kronor till 25 000 kronor höjt statsbidrag.

Departementschefen

Någon höjning av förevarande anslag är jag ej beredd att tillstyrka. Detta torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 20 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

[94] 11. *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	902 300	1 063 000
1956/57 (statsliggaren s. 855)	1 041 500	
1957/58 (förslag)	1 202 900	

Y r k a n d e n. *Sveriges utsädesförening* (skr. 30/7 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 318 800 kronor till 1 360 300 kronor. Vid skrivelsen har fogats bl. a. förslag till inkomst- och utgiftsstat för föreningen för budgetåret 1957/58. Anslagsökningen har beräknats på följande sätt.

	Ökning	Minskning
1. 1 förste assistent å kromosomavdelningen, 1 förste assistent och 1 assistent å kemiska avdelningen samt 1 kontorist å kassakontoret	57 900	
2. Arvoden åt professorn Å. Gustafsson och 1 förste assistent å vete- och havreavdelningen J. Mac Key	7 700	
3. 1 förste assistent vid Ultunafilialen och 1 d:o vid Röbbäcksdalen	39 000	
4. Lönerreglering för den lägre ordinarie personalen samt för sekreteraren-ekonomichefen och kassören-bokföraren	36 600	
5. Löneklassförändringar	50 000	
6. Substation å småländska höglandet	6 000	
7. D:o vid Röbbäcksdalen	10 000	
8. Pensionsavgifter	15 800	
9. Sjukförsäkringsavgifter	1 600	
10. Höjda arvoden och traktamenten åt styrelseledamöter och revisorer	2 000	
11. Höjt arvode åt siffergranskaren	500	
12. Resekostnader och representation	1 400	
13. Försöksverksamheten		
a) hittillsvarande förädlingsavgifter	13 400	
b) resistensförädlingen	97 100	
14. Ärftlighetsinstitutionen	1 000	
15. Kontrollverksamheten	200	3 700
16. Ledning av och samarbete med filialerna	500	
17. Lokala sortförsök	1 900	
18. Bibliotek, prenumeration, tidskrifter, trycksaker och frakter	9 200	
19. Uppvärmning och belysning	2 600	
20. Städning och renhållning	1 500	
21. Underhåll av byggnader, trädgård, park och vägar	14 600	
22. Underhåll och inköp av inventarier	800	
23. Förevisning för besökande	1 000	
24. Kontorsutgifter		2 700
25. Ökade inkomster		47 100
	372 300	53 500
	+ 318 800	

M o t i v. 1. Föreningens verksamhet har efter hand avsevärt utvidgats och nya verksamhetsgrenar har tillkommit. Det äskade beloppet medför

icke någon ökning av statsbidraget, enär beloppet motsvaras av dels en ökning av inkomsten från kemiska laboratoriets analysverksamhet å 36 400 kronor, dels en minskning av bidraget till försöksverksamheten å 18 400 kronor samt av bidraget till kontorsutgifter å 3 100 kronor.

2. Beloppet avser två personliga arvoden. Arvodet till Gustafsson, 3 600 kronor, utgör ersättning för de av denne vid anstalten bedrivna mutationsarbetena. Därest Gustafsson icke erhåller ifrågavarande arvode, torde föreningen ej kunna räkna med dennes fortsatta medverkan. Arvodet åt förste assistenten, 4 176 kronor, utgör skillnaden i lön mellan lönegraderna Ca 27 och Ca 31. Denna löneförstärkning anses erforderlig om föreningen skall kunna räkna med att få behålla den nuvarande kvalificerade arbetskraften.

3. Inrättandet av assistenttjänsten vid filialen i Ultuna, vilken begärts de senaste åren, är ett av de angelägnaste önskemålen. Ett intimt samarbete äger rum mellan filialen och lantbrukshögskolan, varvid filialen ställer sitt material till förfogande för studerandena vid högskolan och filialföreståndaren åtager sig vissa demonstrationer och föreläsningar för dessa. Samarbetet ställer helt naturligt särskilda krav på föreståndaren och ökar behovet av kvalificerad assistenthjälp åt denne. Sedan år 1945 har enligt ett mellan föreningen och högskolan träffat underhandsavtal en arvodesavlönad assistent varit anställd vid filialen. Avlöningen åt denne har delvis bestritts genom speciella forskningsanslag. Föreningen anser sig icke kunna för framtiden påräkna dylika anslag i tillräcklig omfattning.

Assistenttjänsten vid Röbbäcksdalen anses nödvändig, om föreningen — på sätt Röbbäcksdalsutredningen föreslagit i sitt den 26 januari 1954 avgivna betänkande — skall kunna medverka i den till Röbbäcksdalen förlagda verksamheten. Därjämte bör assistenten vara föreståndaren för föreningens Västernorrlandsfilial behjälplig i dennes omfattande förädlingsverksamhet för södra och mellersta Norrlands kustområden. Särskilt viktigt anser föreningen det vara att få till stånd ett samarbete med statens växtskyddsanstalts filial i Röbbäcksdalen.

4. Under denna punkt föreslås en löne reglering för föreningens lägre ordinarie personal i förmansställning eller på speciella ansvarsposter. Det framhålles, att lönevillkoren för den kollektivavtalsanställda personalen under de senaste åren så avsevärt förbättrats, att balansen mellan lönerna åt förmän och arbetare blivit rubbad. Detta förhållande har medfört svårigheter vid besättandet av vakanta förmanstjänster.

Såvitt angår sekreteraren-ekonomichefen anföres, att styrelsen i samband med våren 1955 inträffat skifte å posten som föreståndare för föreningen beslutat genomföra en viss omfördelning av arbetsuppgifterna beträffande den centrala administrationen. Sålunda skall föreståndaren i fortsättningen praktiskt taget helt befrias från administrativa och ekonomiska göromål. Dessa skall i stället överflyttas på den hittillsvarande sekreteraren-ekonomichefen, som dessutom skall fungera såsom personalchef vid anstalten. Med hänsyn härtill anser styrelsen det skäligt och i hög grad angeläget, att tjänsten uppflyttas från nuvarande lönegrad Ca 33 till Ca 37.

Vidare föreslås uppflyttning av tjänsten såsom kassör-bokförare från lönegrad Ca 19 till Ca 23. Detta förslag motiveras av de under senare år kraftigt ökade arbetsuppgifterna å kassakontoret. Nu ifrågavarande båda uppflyttningar anser föreningen vara särskilt angelägna.

5. Ökningen är av automatisk karaktär.

6 och 7. Förslag om inrättande av en substation å småländska höglandet har framförts i anslagsäskandena sedan år 1947. Föreningen har hittills icke haft möjlighet till speciella förädlingsarbeten å nämnda högland under där rådande klimat- och jordmånsförhållanden. Till stöd för inrättandet av en till Röbbäcksdalen förlagd substation till Västernorrlandsfilialen åberopas, att förslag härom framlagts av Röbbäcksdalsutredningen.

8. Ökningen av pensionsavgifterna betingas till ett belopp av 12 900 kronor utav de föreslagna nya befattningarna och till återstoden utav en höjning av det rörliga tillägget å avgiftsunderlaget. Sistnämnda ökning är av automatisk karaktär.

9. Sjukförsäkringsavgifterna har beräknats i enlighet med bestämmelserna därom i gällande författningar.

10. År 1953 fattade föreningen beslut om att ifrågavarande arvoden skulle utgå efter samma grunder, som tillämpas för ordförande och ledamöter i styrelsen för statens växtskyddsanstalt. I övrigt betingas höjningen av ökade rese- och traktamentsersättningar.

11. Arvodet till siffergranskaren har med hänsyn till granskningsarbetets omfattning av föreningen höjts från 1 500 kronor till 2 000 kronor.

12. Ökningen motiveras av höjda reseersättningar och traktamentskostnader.

13 a. Ökningen hänför sig till höjda löner åt den kollektivanställda personalen. Den totala löneökningen för den personal, som sysselsatts i den hitillsvarande försöksverksamheten utgör 18 700 kronor. Från detta belopp har dragits lönen, 18 400 kronor, åt förste assistenten å kromosomavdelningen, vars tjänst föreslagits skola bli reglerad (se under 1). Under förevarande post upptages därför såvitt angår huvudanstalten en nettoökning av 300 kronor. För den vid filialerna för nyssnämnda verksamhet anställda personalen uppgår ifrågavarande löneökning till 13 100 kronor.

13 b. Posten avser intensifierad resistensförädling vid huvudanstalten och vissa filialer. Denna utvidgning av förädlingsverksamheten är synnerligen starkt av behovet påkallad och har föreslagits av 1953 års växtförädlingsutredning. Utvidgningen avses komma till stånd bl. a. dels genom att växtpatologisk expertis (1 förste assistent i lönegrad Ca 27) knytes till institutionen, dels genom att vissa avdelningar får förbättrade personella resurser. Även vid filialerna kommer resistensförädlingsverksamheten att utökas.

14. Ökningen beror på höjda löner åt kollektivanställd personal.

15. Lönekostnaderna för den ordinarie personalen å kontrollbyrån beräknas på grund av den genomförda löneökningen och den föreslagna löneregleringen komma att stiga med 3 700 kronor. Enligt en sedan flera år tillämpad praxis skall utgifterna för nämnda byrås kontroll över Allmänna svens-

ka utsädesaktiebolaget sättas lika med inkomsterna från frökontrollanstalten. I följd härav kan driftsanslaget för ifrågavarande verksamhet nedsättas med 3 700 kronor. Ökningen å 200 kronor beror på höjda löner åt den kollektivanställda personal, som arbetar för föreningens egen räkning.

16—22. De angivna beloppen motsvarar i de flesta fall de utgifter, som i medeltal utgått för ändamålen under de tre senaste budgetåren. I fråga om posten till byggnaders underhåll, som föreslås skola höjas med 14 600 kronor till 30 000 kronor, framhålles att det hittills utgående beloppet ej står i rimlig proportion till fastighetsbeståndets omfattning.

23. Ökningen har icke särskilt motiverats.

24. Posten till kontorsutgifter har ökat med 400 kronor, motsvarande ökningen av timlönerna åt arvodesanställd personal. Å andra sidan har posten nedräknats med 3 100 kronor, utgörande en tredjedel av lönen åt den föreslagne kontoristen å kassakontoret (se under 1).

25. Inkomsterna av kemiska undersökningar beräknas öka med 45 100 kronor. Härtill kommer ökning av ett anslag från Örebro läns landsting med 2 000 kronor. Inkomstökningen från kemiska undersökningar sammanhänges med den föreslagna regleringen av vissa tjänster och innebär i realiteten ett överförande av lönekostnader av motsvarande storlek från driftsanslag till lönekonto. Beloppet i fråga kan således upptagas bland inkomsterna endast under förutsättning, att den begärda regleringen av berörda tjänster bifalles.

Y t t r a n d e n. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksför- sök* tillstyrker inrättandet av befattningarna som förste assistent vid kromosomavdelningen samt vid Ultuna- och Västernorrlandsfilialerna ävensom kontoristtjänsten i lönegrad Ca 13. Beträffande de föreslagna befattningarna som förste assistent och assistent vid kemiska avdelningen anses ordinariesättningen av dessa tills vidare böra anstå i avvaktan på ytterligare erfarenheter av omfattningen av verksamheten vid sagda avdelning. De särskilda arvodena åt professorn Å. Gustafsson och förste assistenten J. Mac Key liksom den av föreningen begärda ändringen av kassörsbefattningen i lönegrad Ca 19 till en kamrerarbefattning i lönegrad Ca 23 tillstyrkes. Beträffande den föreslagna regleringen av befattningen som sekreterare och ekonomichef anser högskolestyrelsen, att innehavaren av denna tjänst utöver lönen som avdelningsföreståndare i lönegrad Ca 33 bör erhålla ett skäligt arvode för det arbete han har att utföra i egenskap av sekreterare och ekonomichef. Återstående av föreningen föreslagna tjänsteregleringar bör göras till föremål för särskild översyn.

Mot övriga utgiftsposter har högskolestyrelsen icke något att erinra. Den understryker dock angelägenheten av att medel nu anvisas för en intensifierad resistensförädlingsverksamhet. Därjämte framhålles att det begärda beloppet, 30 000 kronor, till underhåll av byggnader torde vara väl lågt beräknat.

Högskolestyrelsen har icke något att invända mot de i inkomststaten upplagda beloppen i annan mån än att styrelsen framhåller vikten av att All-

männa svenska utsädesaktiebolagets möjligheter till ökat stöd till föreningen noggrant bör undersökas i samband med att nytt avtal upprättas mellan bolaget och föreningen fr. o. m. den 1 juli 1957.

Statens lönenämnd har i utlåtande den 1 december 1956 anfört följande.

Lönenämnden har från de synpunkter, nämnden har att beakta, ingen erinran mot inrättande av fyra förste assistenttjänster med lön motsvarande lönegrad 27 vid respektive kromosomavdelningen, kemiska avdelningen, Ultuna-filialen och Västernorrlandfilialen liksom ej heller mot inrättande av en extra förste assistenttjänst såsom växtpatologisk expert vid resistensförädlingen. Nämnden har icke heller någon erinran mot inrättande i någon av lönegraderna 15, 17, 19 eller 21 av en assistenttjänst vid kemiska avdelningen och i kontoristgraden (lönegrad 13) av en biträdestjänst på kassakontoret. Beträffande assistenttjänsten får nämnden erinra om att reglerad befordringgång i egentlig mening icke gäller för statliga tjänster av denna typ.

Nämnden kan icke tillstyrka bifall till förslaget om högre löneställning för tjänsten som sekreterare och ekonomichef, tillika avdelningsföreståndare, i lönegrad 33 eller för de två korrespondenttjänsterna, den ena på sekretariatet och den andra på kemiska och cereala laboratorier, eller för en institutionsvaktmästartjänst i lönegrad 11 vid institutionsbyggnaderna. Tjänstebenenämningen för sistnämnda tjänst bör vara vaktmästare. Däremot har nämnden ingen erinran mot att tjänsten som kassör och bokförare omändras till kamrerartjänst i lönegrad 23. Tjänsten som trädgårdsmästare vid huvudinstitutionen bör enligt nämndens mening placeras i lönegrad 14.

Enligt vad nämnden under hand inhämtat, har byggnadsstyrelsen icke klassificerat värme- och maskinläggningarna vid anstalten i Svalöv. Löneställningen för maskinisttjänsten på huvudinstitutionen och den för eldargöromål m. m. avsedda tjänsten som förste avdelningsbiträde på linlaboratoriet torde icke kunna bedömas, förrän en sådan klassificering verkställts.

I fråga om övriga förslag till lönereglering för första och andra avdelningsbiträden, i vad de avser höjd löneställning, får nämnden erinra om pågående utredning angående vissa spörsmål, sammanhängande med inrättande och lönegradsplacering av tjänster för viss teknisk biträdespersonal. Nämnden föreslår, att ifrågavarande förslag prövas i samband med nämnda utredning. Samråd med utredningen bör enligt nämndens mening ske vid prövningen av löneställningen för den till inrättande föreslagna tjänsten som andra avdelningsbiträde vid resistensförädlingen.

Nämnden förutsätter, att de tjänster som andra avdelningsbiträde, vilka föreslås omändrade till kontorsbiträdestjänster, erhåller löneställning motsvarande den för skriv- och kontorsbiträden i reglerad befordringgång gällande.

Nämnden kan ej på de anförda skälen tillstyrka, att agronomie doktorn James Mac Key erhåller arvode motsvarande skillnaden mellan lönegraderna 27 och 31.

Mot det föreslagna särskilda arvodet till professorn Åke Gustafsson har nämnden icke något att erinra.

Departementschefen

I sitt den 11 november 1955 dagtecknade betänkande har 1953 års växtförädlingsutredning framlagt förslag rörande statens stöd åt växtförädlingen m. m. Efter avslutad remissbehandling har befunnits, att förslaget

bör bli föremål för viss översyn. I avbidan på resultatet härav är jag ej beredd att för riksdagen framlägga förslag i ämnet.

Vid nu angivna förhållande finner jag mig ej kunna biträda förslagen om inrättande av nya tjänster vid utsädesföreningen. Däremot förordar jag, att ett belopp av 5 000 kronor skall ställas till föreningens förfogande för förstärkning av arbetskraften vid föreningens Ultunafilial. Därjämte kan jag tillstyrka, att professorn Å. Gustafsson skall åtnjuta ett särskilt arvode av 3 600 kronor, med vilket belopp anslaget således bör uppräknas. Vidare anser jag, att den avdelningsföreståndare, som tillika är sekreterare och ekonomichef, skall erhålla ett tilläggsarvode med 2 400 kronor. Därjämte bör kassören i lönegrad Ca 19 hänföras till lönegrad Ca 23 och erhålla tjänstebenenämningen kamrerare. Kostnaden härför beräknas till 2 900 kronor. I fråga om löne reglering för den lägre personalen föreslår jag, att trädgårdsmästaren i lönegrad Ca 11 vid huvudinstitutionen skall hänföras till lönegrad Ca 14. Därjämte bör ett förste avdelningsbiträde vid cereala laboratoriet och tre förste avdelningsbiträden vid kemiska laboratoriet, frökontrollbyrån och linlaboratoriet, samtliga med lön efter lönegrad Ca 11, hänföras till lönegrad Ca 13, i samband varmed tjänstebenenämningarna bör ändras till expeditionsförman respektive laboratoriebiträde. Likaledes bör 16 förste avdelningsbiträden i lönegrad Ca 11 vid förädlingsavdelningar och filialer hänföras till lönegrad Ca 13. Ett andre avdelningsbiträde i lönegrad Ca 8 vid cereala laboratoriet bör hänföras till lönegrad Ca 13 samt tre dylika biträden i lönegrad Ca 8 vid bakningslaboratoriet samt kemiska och cereala laboratorierna hänföras till lönegrad Ca 11. Tjänstebenenämningen för sistnämnda fyra tjänster bör därvid ändras till laboratoriebiträde. Vid uppkommande vakanser torde fyra tjänster som andre avdelningsbiträde i Ca 8 vid kemiska och cereala laboratorierna samt vid frökontrollbyrån och linlaboratoriet återbesättas som kontorshjälpstjänster i reglerad befordringsgång. Kostnaderna för dessa lönegradsuppflyttningar kan beräknas till 19 200 kronor. Till täckande av kostnaderna för automatiska lönestegringar samt pensions- och sjukförsäkringsavgifter tillstyrker jag anslag med respektive 50 000, 4 100 och 1 600 kronor. För höjning av arvodet till siffergranskare bör beräknas ett belopp av 500 kronor, varjämte 1 000 kronor torde böra anvisas för ökning av styrelsearvoden m. m. Slutligen påkallar de höjda resekostnaderna en anslagshöjning av 400 kronor.

Vad härefter angår försöksverksamheten är det enligt min mening angeläget, att utsädesföreningen beredes möjlighet att utvidga sin resistensförädlingsverksamhet. Jag tillstyrker därför, att ett belopp av 50 000 kronor anvisas för detta ändamål. Höjningen av lönerna åt den kollektivanställda personalen inom försöksverksamheten samt verksamheten vid ärftlighetsinstitutionen föranleder merkostnader å tillhoppa 22 600 kronor, med vilket belopp anslaget bör uppräknas. Av samma skäl bör bidraget till kontrollverksamheten höjas med 200 kronor.

I fråga om övriga utgiftsändamål förordar jag en uppräknings av anslaget med 1 600 kronor till kostnaderna för bibliotek, prenumeration, tidskrifter, tryck och frakter, med 1 600 kronor för uppvärmning och belys-

ning, med 600 kronor för städning och renhållning, med 8 100 kronor för dels underhåll av byggnader, trädgård, park och vägar, dels underhåll och inköp av inventarier samt med 400 kronor på grund av ökade kontorsutgifter.

Å andra sidan kan anslaget minskas med 14 400 kronor. Av detta belopp hänför sig 2 000 kronor till ökat bidrag från Örebro läns landsting samt 3 700 kronor till ett minskat medelsbehov under posten till kontrollverksamheten ävensom 8 700 kronor till ökade inkomster av den kemiska analysverksamheten.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, behöver anslaget för nästa budgetår uppföras med (1 041 500 + 5 000 + 3 600 + 2 400 + 2 900 + 19 200 + 50 000 + 4 100 + 1 600 + 500 + 1 000 + 400 + 50 000 + 22 600 + 200 + 1 600 + 1 600 + 600 + 8 100 + 400 — 14 400 =) 1 202 900 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande år med 161 400 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.*: *Bidrag till Sveriges utsädesförening* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 1 202 900 kronor.

[95] **12. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.**

	Anslag
1955/56	65 000
1956/57 (statsliggaren s. 856)	65 000
1957/58 (förslag)	65 000

Y r k a n d e. *Sveriges utsädesförening* (skr. 30/7 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med ett till 75 000 kronor höjt belopp.

M o t i v. I förslag till driftskalkyl för nästa budgetår har föreningen beräknat utgifterna till 241 800 kronor och inkomsterna till 176 800 kronor. Skillnaden uppgår till 65 000 kronor. Med utgångspunkt från att Riksförbundet Lin och hampa samt linspinnerierna för nästa budgetår kommer att lämna ett från 20 000 kronor till 10 000 kronor sänkt bidrag, erfordras ett statsbidrag av 75 000 kronor.

På uppdrag av Kungl. Maj:t den 30 juni 1954 har *byråchefen i lantbruksstyrelsen Henry Gustafsson* företagit en översyn av de ekonomiska betingelserna för verksamheten vid Sveriges utsädesförenings linlaboratorium. Resultatet av denna översyn och därav föranledda förslag har redovisats i en med skrivelse den 15 september 1956 överlämnad promemoria. I promemorian ger utredningsmannen inledningsvis en historik över linlaboratoriets tillkomst och en översikt över laboratoriets organisation och arbetsuppgifter samt verksamhetens finansiering. Därefter diskuteras fyra alternativ för den fortsatta verksamheten, nämligen bibehållande av laboratoriet i Svalöv med som hittills kontinuerlig drift, bibehållande av laboratoriet i Svalöv med

dels laboratoriedrift, dels försöksberedning under endast ca tre månader av året, förflyttning av laboratoriet till linberedningsverket i Laholm eller sammanslagning av de svenska och danska linlaboratorierna till ett laboratorium, förlagt till Svalöv.

Vid överväganden har utredningsmannen funnit det första alternativet vara alltför kostsamt och det tredje alternativet förenat med betydande olägenheter. Förutsättningar torde enligt utredningsmannen icke f. n. föreligga för en sammanslagning av de svenska och danska laboratorierna, men möjligheterna för ett dylikt samgående längre fram synes böra undersökas. Utredningsmannen har därför stannat för att förorda det andra alternativet, innebärande att laboratoriet skall bibehållas i Svalöv, varvid dock försöksberedning skall förekomma endast under en del av året.

Till närmare motivering av sitt förslag anför utredningsmannen bl. a. följande.

Om en inhemsk fiberväxtodling för produktion av industriell råvara fortsättningsvis skall bedrivas synes en fortgående förädlingsverksamhet och försöksverksamhet vara nödvändig. Högre skördar med god fiberkvalitet har varit och är alltjämt forskningen och försöksverksamhetens målsättning på detta område. För att följa kvalitetsfaktorn är det nödvändigt med tillgång på laboratorieresurser. Efter överväganden innebärande jämförelser mellan olika alternativ för linlaboratoriefrågans lösning gives — som nyss nämnts — förord för ett alternativ, innebärande att verksamheten även i fortsättningen skall bedrivas vid det nuvarande laboratoriet i Svalöv men att driften i laboratoriets halmbredningsavdelning, som under senare år genom utfyllnad med brukshalmpartier varit kontinuerlig, skall inskränkas till kampanjdrift under ca tre månader om året, varvid endast försökshalm skall beredas. Utgifterna för denna verksamhet beräknas f. n. till 97 400 kronor för år, varav 50 800 kronor utgör lönekostnader. De förhållandevis låga lönekostnaderna beror på att personalen föreslås skola starkt reduceras. Personalminskningen är möjlig endast under förutsättning av viss rationalisering å bredningsavdelningen. Härför erfordras bl. a., att ett oljeeldningsaggregat inköpes. För detta ändamål bör ett investeringsanslag å 15 000 kronor anvisas. Inkomsterna kan å andra sidan beräknas till 22 400 kronor. Skillnaden mellan utgifter och inkomster skulle sålunda bli 75 000 kronor.

Almedahl-Dalsjöfors aktiebolag, Oskarströms linnfabrik samt Jonsereds fabrikers aktiebolag har förklarat sig beredda att stödja laboratoriet, om det av utredningsmannen förordade alternativet väljes, med ett sammanlagt belopp av 5 000 kronor årligen under treårsperioden 1957—1959 under förutsättning, att linlaboratoriets råd (med representanter för kommerskollegium, linspinnerierna och odlarna) erhåller en fastare organisation och myndigas utforma laboratoriets forskningsprogram inom ramen för tillgängliga resurser. Riksförbundet Lin och hampa har förklarat sig berett att stödja laboratoriet med motsvarande belopp eller 5 000 kronor årligen. Förutsättningen för bidragen är dock, att avtal träffas mellan den inhemska beredningsindustrin och respektive spinnerier om fortsatta uppköp till spinnerierna av svensk fiber. Utöver dessa båda bidrag är sålunda ett oförändrat statsanslag av 65 000 kronor årligen erforderligt.

Vidkommande den föreslagna omorganisationen av linlaboratoriets råd föreslås att som villkor för statsbidrag skall föreskrivas, att ett linlaboratoriets råd inrättas, bestående av i första hand tekniska experter. Rådet, som

bör tillsättas av utsädesföreningens styrelse, bör bestå av sex ledamöter, av vilka två skall föreslås av spinnerierna och två av Riksförbundet Lin och hampa. Rådet skall bl. a. ha till uppgift att utforma laboratoriets forskningsprogram.

Över promemorian har *utlåtanden* avgivits av statskontoret, styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, Sveriges utsädesförening, Riksförbundet Lin och hampa samt Svenska lin-, jute- och hampindustri-föreningen 1939.

Statskontoret ifrågasätter om icke tiden nu är mogen för en omprövning av frågan, om statligt stöd över huvud bör lämnas till ifrågavarande verksamhet. Ämbetsverket erinrar om sitt utlåtande den 4 januari 1954 i anledning av en i december 1953 avgiven promemoria över laboratoriets verksamhet, varvid det bl. a. framhöll angelägenheten av att de i promemorian angivna alternativen gjordes till föremål för en mera ingående granskning i syfte att få utrönt, om och i vad mån verksamheten vid laboratoriet avsåg arbetsuppgifter, för vilka statsbidrag borde utgå.

Med hänsyn till den förhållandevis långa tidrymd, under vilken statsanslag anvisats till kvalitetsundersökning av lin m. m., och under beaktande av att den svenska lin- och hampodlingen nu arealmässigt stabiliserat sig och odlingsmässigt koncentrerats, finner statskontoret det i hög grad tveksamt, om statsbidrag även i fortsättningen bör utgå. Ämbetsverket motsätter sig dock icke, att under de tre år, under vilka Riksförbundet Lin och hampa samt linspinnerierna på vissa villkor förbundit sig att anslå medel för att täcka anslagsbehovet för driften, fortsatt statligt stöd lämnas. Härvid synes det i utredningen förordade alternativet böra ges företräde. Beträffande organisationernas bidrag påpekar statskontoret, att dessa utgör endast hälften av vad som under senare år anslagits från industrihåll. Enligt statskontorets uppfattning borde det för ifrågavarande period ankomma på vederbörande intressenter att tillskjuta förhållandevis minst lika stora belopp som tidigare.

I anslutning till utredningsmannens uttalande, att ett samgående med Danmark vid en lösning av linlaboratoriefrågan synes innebära fördelar, framhåller statskontoret, att förutsättningarna för ett realiserande av detta alternativ synes vara förtjänta att ytterligare övervägas och undersökas med tanke främst på en framtida avveckling av det särskilda statsstödet.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök ansluter sig till utredningsmannens förslag. Vidkommande frågan om ett framtida samordnande av kvalitetsundersökningarna av fiber från spånadsväxtodlingen i Danmark och Sverige anser högskolestyrelsen, att möjligheterna till en dylik lösning är värda att fortsättningsvis närmare undersökas.

Sveriges utsädesförening uttalar sin tillfredsställelse över att utredningsmannen förordat, att verksamheten skall bibehållas i Svalöv. Med hänsyn till den alltmer försämrade relationen mellan utgifter och intäkter vid linlaboratoriet och det härigenom ökade stödbehovet från det allmänna, motsätter sig föreningen icke den förordade inskränkningen av laboratoriets

verksamhet. En ovillkorlig förutsättning för den föreslagna driftsömläggningen är, att installationen av oljeeldning kommer till stånd, varför det härför föreslagna engångsanslaget är obetingat nödvändigt. Beträffande en sammanslagning av de svenska och danska linlaboratorierna ansluter sig föreningen till den i promemorian framförda uppfattningen. Mot en fastare organisation av linlaboratoriets råd har föreningen intet att invända.

Riksförbundet Lin och hampa samt *Svenska lin-, jute- och hampindustri-föreningen 1939* tillstyrker likaså utredningsmannens förslag.

I skrivelse den 10 oktober 1956 har *styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* — under hänvisning till innehållet i nyssnämnda promemoria — tillstyrkt ett statsbidrag för budgetåret 1957/58 om 65 000 kronor för kvalitetsundersökningar av lin m. m.

Departementschefen

Som framgår av den lämnade redogörelsen har utredningsmannen diskuterat olika alternativ för den fortsatta verksamheten vid linlaboratoriet och därvid stannat för ett alternativ, innebärande att laboratoriet skall bibehållas i Svalöv men att driften vid laboratoriets halmberegningsavdelning skall inskränkas till ca tre månader om året. En sålunda inskränkt verksamhet beräknas i nuvarande läge lämna ett driftunderskott av 75 000 kronor om året. Från industriellt håll har på vissa villkor utlovats ett bidrag om 10 000 kronor årligen under åren 1957—59. Utöver detta bidrag skulle sålunda ett oförändrat statsanslag om 65 000 kronor vara erforderligt. För vissa rationaliseringsarbeten vid laboratoriet har utredningsmannen därjämte förordat ett engångsanslag av 15 000 kronor.

I likhet med remissinstanserna kan jag ansluta mig till utredningsmannens förslag i fråga om verksamheten vid laboratoriet.

Vad angår frågan om statsbidrag till driftkostnaderna finner jag det motiverat, att sådant bidrag utgår tills vidare. Som utredningsmannen förordat torde statsbidraget böra bestämmas till 65 000 kronor. Härvid förutsätter jag, att bidrag lämnas från industriellt håll i minst den omfattning som omnämnes i utredningsmannens promemoria eller med 10 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma villkoren för statsbidragets åtnjutande. Det för rationaliseringsändamål yrkade beloppet är jag icke beredd att tillstyrka.

Förevarande anslag torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 65 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 65 000 kronor.

[96] 13. **Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm**

	Anslag
1955/56	210 000
1956/57 (statsliggaren s. 856)	210 000
1957/58 (förslag)	210 000

Y r k a n d e. *W. Weibull Aktiebolag med Weibullsholms växtförädlingsanstalt* (skr. 30/7 1956) anhåller om ett med 240 000 kronor till 450 000 kronor höjt anslag för nästa budgetår.

M o t i v. Liksom under föregående år lämnar bolaget i sin framställning en redogörelse för sina arbetsinsatser på växtodlingens område. Kostnaderna för denna verksamhet uppskattas för nästa budgetår till 1 003 900 kronor, varav 48 000 kronor hänför sig till planerad utvidgning av verksamheten i samband med intensifiering av resistensförädlingen. Bolaget erinrar i sin framställning om att 1953 års växtförädlingsutredning i sitt betänkande angående statens stöd åt växtförädlingen m. m. (SOU 1956: 4) förordat, att statsbidraget till Weibullsholm skall bestämmas till 35 procent av det statliga anslaget till Sveriges utsädesförening, dock att bidraget icke får överstiga 45 procent av den verkliga nettokostnaden för anstaltens drift. Bolaget har på närmare anförda skäl vid beräkningen av statsbidraget utgått från det av utredningen föreslagna spärtalet och hemställt om bidrag med 45 procent av 1 003 900 kronor, vilket utgör i runt tal 450 000 kronor. Till jämförelse kan nämnas att motsvarande procenttal för budgetåret 1955/56 utgjorde 22,5 procent. Anslaget för innevarande budgetår beräknas täcka endast 22,1 procent av nämnda kostnader. En anslagshöjning av yrkad omfattning bör enligt bolaget möjliggöra en intensifiering av resistensförädlingen vid Weibullsholm och ett påbörjande av filial verksamhet vid Röbbäcksdalen.

Y t t r a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* tillstyrker bifall till den av bolaget gjorda framställningen. Högskolestyrelsen erinrar om att den i utlåtande över 1953 års växtförädlingsutrednings betänkande framhållit som ett angeläget önskemål, att den vid anstalten bedrivna resistensförädlingen erhåller väsentligt förstärkta resurser. Med hänsyn till de på resistensförädlingens område föreliggande stora och angelägna arbetsuppgifterna är det i hög grad motiverat, att medel nu anvisas för att möjliggöra en intensifierad sådan förädling. Högskolestyrelsen har icke heller något att erinra mot utgiftsökningarna i övrigt, då dessa huvudsakligen synes vara föranledda av inträffade löne- och prisstegringar.

Departementschefen

Med hänsyn till vad jag under anslaget till Sveriges utsädesförening uttalat i fråga om 1953 års växtförädlingsutrednings förslag, bör enligt min mening förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 210 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 210 000 kronor.

[97] 14. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	303 900	294 736
1956/57 (statsliggaren s. 857)	338 200	
1957/58 (förslag)	355 100	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* (skr. 25/8 1956) hemställer, att anstaltens avlöningsanslag skall höjas med i runt tal 10 200 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. 1 registrator och kassör i Ca 19 i st. för 1 förste kansliskrivare i Ca 17	1 731	
2. 1 institutionsvaktmästare i Ca 14 i st. för Ca 12	920	
3. 2 förste assistenter i Ce 27 i st. för Ce 25	4 087	
4. Ordinariesättning av 1 förste laboratoriebiträdestjänst i Ce 15, 1 laboratoriebiträdestjänst i Ce 13, 1 laboratoriebiträdestjänst i Ce 11 och 1 institutionsvaktmästartjänst i Ce 12	—	
5. 1 förste laboratoriebiträde i Ce 15	11 403	
6. Extra arbetskraft samt vikariats- och övertidsersättningar		9 500
7. Löneklassförändringar	1 513	
	<hr/>	
	19 654	9 500
	<hr/>	
	+ 10 154	

Motiv. 1. Innehavaren av befattningen som förste kansliskrivare kan tillgodoräkna sig en lång och ytterst krävande tjänstgöring vid anstalten, nämligen fr. o. m. den 16 juli 1942. De arbetsuppgifter, som på grund av anstaltens mångskiftande verksamhet nu åvilar tjänsten, är så kvalificerade och ansvarsfulla, att en uppflyttning av befattningen i lönegrad Ca 19 enligt styrelsens mening är mycket starkt motiverad. Göromålen motsvarar till väsentlig del sådana, som vid vissa med anstalten jämförbara men större verk handhaves av kamrerare. Den nya befattningen synes böra benämnas registrator och kassör.

2—3. Dessa förslag har framförts i styrelsens anslagsäskanden de tre senaste budgetåren. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1954 s. 216 och 217 under 2 och 3.

4. Innehavarna av under denna punkt upptagna befattningar kan tillgodoräkna sig lång tjänstgöring vid anstalten, nämligen förste laboratoriebi-

trädet fr. o. m. den 14 januari 1946, laboratoriebiträdet i Ce 13 fr. o. m. den 22 juli 1940, laboratoriebiträdet i Ce 11 fr. o. m. den 16 augusti 1948 och institutionsvaktmästaren fr. o. m. den 29 maj 1941. Då varaktigt behov av ifrågasatt befattningar föreligger, finner styrelsen det synnerligen angeläget, att de uppföres å ordinarie stat.

5. Sedan laboratoriebiträden och tekniska biträden erhållit den grundliga och för anstalten kostsamma utbildning, som erfordras för analysarbetets säkra och snabba utförande, lämnar de ofta sina befattningar för anställning å annat håll, där de kan erhålla bättre förmåner än dem anstalten erbjuder. Härigenom åsamkas anstalten allvarliga svårigheter. Under budgetåret 1955/56 har sålunda ej mindre än tre laboratoriebiträden och sex tekniska biträden begärt avsked. Anställandet av ett förste laboratoriebiträde, som kan förväntas kvarstå i tjänst en längre tid, skulle enligt styrelsens mening avsevärt bidra till svårigheternas bemästrande.

6. Under förutsättning att förslaget under föregående punkt bifalles minskas medelsbehovet med 9 500 kronor.

7. Ökningen är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* erinrar om att 1956 års riksdag (prop. 77; rskr. 174) i princip fattat beslut om sammanförande av statens lantbrukskemiska kontrollanstalt med kemiska analyslaboratoriet vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök m. m. till en institution, benämnd statens lantbrukskemiska laboratorium, och avsedd att förläggas till Ultuna. Någon slutgiltig ställning till de olika personalfrågorna och därmed sammanhängande spörsmål har dock ännu ej företagits. Statskontoret erinrar vidare om att statens sakrevision i den utredning, som låg till grund för statsmakternas principbeslut, räknat med att omorganisationen skulle göra det möjligt att minska personalen från omkring 50 till 34 befattningshavare. Med hänsyn härtill kan statskontoret icke tillstyrka av styrelsen föreslagen löne reglering eller ordinariesättning av vissa tjänster. Därvid har ämbetsverket jämväl beaktat, att inom civildepartementet översyn f. n. pågår av löneställningen för den tekniska biträdespersonalen ävensom att de nu ifrågasatta lönegradsuppflyttningarna nyligen varit föremål för riksdagens prövning. Av samma skäl kan ämbetsverket ej biträda förslaget om inrättande av en laboratoriebiträdestjänst i lönegrad Ce 15.

Departementschefen

Vid 1956 års riksdag har fattats principbeslut om sammanförande av kontrollanstalten med kemiska analyslaboratoriet vid lantbrukshögskolan till en institution. Innan slutgiltig ställning tagits till de olika organisatoriska spörsmål, som sammanhänger med denna sammanföring, är jag icke beredd att pröva lönegradsuppflyttningar eller ordinariesättning av vissa tjänster. Av samma skäl kan jag ej heller biträda förslaget om inrättande av en ny tjänst såsom laboratoriebiträde. Endast ändringar av automatisk karaktär bör därför komma i fråga. I överensstämmelse härmed torde anslaget böra uppräknas med 1 500 kronor på grund av beräknade löneklass-

förändringar samt med 15 000 kronor med anledning av 1956 års lönerreglering. Härutöver föreslår jag, att ett belopp av 400 kronor skall beräknas för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 103 100 (+ 800) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 500 (+ 400) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 167 000 (+ 400) kronor;
 rörligt tillägg 82 500 (+ 15 300) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (103 100 + 2 500 + 167 000 + 82 500 =) 355 100 (+ 16 900) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	103 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	167 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	82 500
	Summa kronor 355 100

b) till *Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 355 100 kronor.

[98] 15. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	82 000	82 522
1956/57 (statsliggaren s. 858)	78 800	
1957/58 (förslag)	81 100	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* (skr. 25/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 33 200 kronor till 112 000 kronor. De föreslagna ändringarna i gällande omkostnadsstat framgår av följande sammanställning.

	Ökning
1. Expenser	
Övriga expenser	1 000
2. Övriga utgifter	
a) Underhåll av byggnader	3 000
b) Inventarier och apparater	25 200
c) Förbrukningsmaterialier	<u>4 000</u>
	33 200

Motiv. 1. Uppräkningen betingas av ökade utgifter för skrivmaterialier, blankettryck, telefon m. m. Vidare har städningskostnaderna stigit avsevärt. Anskaffningen av litteratur har måst starkt begränsas.

2 a. Anstaltens gamla byggnader kräver dryga kostnader för sitt underhåll även om förbättringsarbetena och reparationerna begränsas till det allra nödvändigaste. En uppräknig av posten är därför nödvändig.

2 b. Anstaltens tillgång på moderna instrument och apparater är otillräcklig. Styrelsen erinrar därjämte om att i den av statens sakrevision verkställda utredningen, som föregick riksdagens principbeslut om sammanslagning av anstalten med kemiska analyslaboratoriet vid lantbrukshögskolan till en i Ultuna förlagd institution, beräknades kostnaderna för komplettering av anstaltens och analyslaboratoriets utrustning till 289 000 kronor. Det är starkt motiverat, att anstalten redan nu beredes möjlighet att komplettera sin utrustning med sådan apparatur, som den är i särskilt trängande behov av. Styrelsen hemställer därför att posten uppräknas med 25 200 kronor. Av detta belopp avses 7 000 kronor för komplettering av spektrofotometerutrustning och 12 000 kronor till fotometer för rutinmässiga jordundersökningar.

2 c. Ökningen betingas av den ökade analysverksamheten på fodermedelsavdelningen och stegrade omkostnader i övrigt under anslagsposten.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* föreslår, att posterna till sjukvård m. m., reseersättningar samt bränsle, lyse och vatten med hänsyn till belastningen under föregående budgetår — posten till sjukvård m. m. jämväl med beaktande av den allmänna tendensen till minskning av de sjukvårdskostnader, vilka skall bestridas från myndigheternas omkostnadsanslag — upptages med 1 200 respektive 1 500 och 18 500 kronor. Vad angår övriga expenser motsätter sig statskontoret icke den av anstaltsstyrelsen föreslagna uppräknigen med 1 000 kronor. Vad i framställningen anförts motiverar enligt ämbetsverkets uppfattning även en höjning av den under anslagsposten till övriga utgifter uppförda delposten till underhåll av byggnader. Med hänsyn till anstaltens framtida förläggning till annan ort bör likväl medelsanvisningen begränsas till att avse allenast det nödvändigaste underhållet. Anstaltsstyrelsens hemställan om uppräknig med 25 200 kronor av delposten till inventarier och apparater torde endast i så måtto böra bifallas, att posten höjes med 7 000 kronor. Därvid förutsattes, att erforderlig kontakt tagges med kemiska analyslaboratoriet före anskaffning av apparatur, så att

onödig dubbelanskaffning av apparater förebygges. Slutligen anser ämbetsverket, att delposten förbrukningsmaterialier bör upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen

Av skäl, som jag närmare utvecklat under nästföregående anslagspunkt, anser jag mig kunna tillstyrka anslagshöjningar endast i den mån dessa är av automatisk karaktär. Med hänsyn härtill bör den av anstaltsstyrelsen begärda uppräknigen av delposten till övriga expenser begränsas till 300 kronor, vilket belopp huvudsakligen hänför sig till de på grund av nytt kollektivavtal ökade städningskostnaderna. Automatiska utgiftstegringar är emellertid att förvänta jämväl under delposten till reseersättningar samt posten till bränsle m. m. Sålunda påkallar de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning en uppräknigen av förstnämnda delpost med 300 kronor, medan sistnämnda post bör höjas med 2 500 kronor på grund av den allmänna kostnadsstegringen. Å andra sidan torde delposten till sjukvård kunna nedräknas med 800 kronor med hänsyn till belastningen.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör ifrågavarande anslag uppräknas med $(300 + 300 + 2\,500 - 800 =)$ 2 300 kronor till 81 100 kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för anstalten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 81 100 kronor.

[99] 16. Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer

	Anslag
1955/56	35 000
1956/57 (statsliggaren s. 858)	35 000
1957/58 (förslag)	35 000

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp.

Örebro läns hushållningssällskap (skr. 28/6 1956) hemställer på anförda skäl om statsbidrag till verksamheten vid sällskapets kemiska station i Örebro.

Över hushållningssällskapets framställning har remissutlåtande avgivits av *lantbruksstyrelsen*, som vid utlåtandet fogat dels en inom styrelsen upprättad promemoria angående verksamheten vid stationen, dels ett av *styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* avgivet yttrande. Lantbruksstyrelsen tillstyrker bifall till sällskapets hemställan. Styrelsen för

kontrollanstalten motsätter sig ej, att statsbidrag beviljas. Ur den av lantbruksstyrelsen upprättade promemorian må följande återgivias.

Verksamheten vid stationen i Örebro upptogs av hushållningssällskapet i länet med stöd av statsmedel redan år 1882 och har sedan pågått utan avbrott. T. o. m. verksamhetsåret 1938/39 utgick statsunderstöd, medan verksamheten därefter kunnat upprätthållas genom analysinkomster samt anslag från sällskapet samt landstinget i länet. Enligt den utredning (SOU 1936: 40), som låg till grund för den fr. o. m. den 1 juli 1939 beslutade omorganisationen av den lantbrukskemiska verksamheten i landet, i samband med vilken statsunderstödet till stationen drogs in, intog stationen i fråga om inkomster av jordbruksanalyser andra platsen efter den i Skara. Verksamheten har varit av betydligt större omfattning efter det statsbidraget till stationen indrogs än tidigare. Minskningen under de senare åren av antalet undersökta prov är av ungefär samma omfattning som vid de statsunderstödda stationerna. En stor nedgång i antalet jordprov budgetåret 1954/55 berodde på den under hösten 1954 regniga väderleken, som försvårade eller helt omöjliggjorde uttagningen av prov på fälten.

Anstaltens inkomster och utgifter under budgetåren 1948/49—1954/55 framgår av följande sammanställning.

	1948/49	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55
Inkomster	89 627	89 427	87 235	97 332	99 328	110 552	96 514
Utgifter	85 437	87 889	94 506	98 072	95 553	106 516	100 675
Överskott	4 190	1 538	—	—	3 775	4 036	—
Underskott	—	—	7 271	740	—	—	4 161

Den vid stationen fast anställda personalen utgöres f. n. av en föreståndare, en assistent, två laboratoriebiträden, ett kontorsbiträde samt en vaktmästare, vilken även tjänstgör som laboratoriebiträde. Under perioder med särskild anhopning av arbetsuppgifter anställs under längre eller kortare tid extra biträden. Föreståndaren uppnådde pensionsåldern år 1952. Han uppehåller emellertid alltjämt tills vidare befattningen, enär det med hänsyn till den ekonomiska utvecklingen vid stationen och ovissheten om den framtida utvecklingen icke ansetts lämpligt att utse annan person till tjänsten. Pensionsfrågan är med visst undantag icke ordnad för personalen.

Såväl lantbruksstyrelsen som styrelsen för kontrollanstalten erinrar i sina utlåtanden om att 1956 års riksdag beslutat, att statens lantbrukskemiska kontrollanstalt skall sammanföras med kemiska analyslaboratoriet vid lantbrukshögskolan. Den härigenom bildade institutionen, statens lantbrukskemiska laboratorium, synes dem få så många nya uppgifter för högskolan och lantbruksförsöken, att det kan visa sig ändamålsenligt, att den övriga verksamheten begränsas, varvid en del av dess nuvarande distrikt lämpligen bör tillföras stationen i Örebro. Lantbruksstyrelsen framhåller därjämte att, därest örebrostationen nedlägges, detta torde komma att innebära en sådan ökning av antalet analyser för det framtida statens lantbrukskemiska laboratorium, att planläggningen av detsamma kan behöva omprövas med hänsyn härtill.

I sitt utlåtande berör lantbruksstyrelsen slutligen frågan om den fortsatta lantbrukskemiska verksamheten i dess helhet. Styrelsen uttalar därvid, att

det är ovisst när den nyss berörda sammanslagningen av kontrollanstalten med kemiska analyslaboratoriet vid lantbrukshögskolan kan äga rum. Innan den nya institutionen börjar sin verksamhet, anser styrelsen emellertid att gränserna bör dragas upp för dennas verksamhet liksom för verksamheten vid de lokala lantbrukskemiska stationerna i förhållande till de undersökningar, som inom samma eller närliggande områden utföres av andra institutioner. Områdena för undersökningar vid de olika institutionerna synes böra avgränsas så väl som möjligt från varandra. Styrelsen föreslår därför, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda hithörande spörsmål och framlägga förslag, vartill utredningen kan leda.

Departementschefen

Såsom lantbruksstyrelsen framhållit, bör avgränsningen av de olika lantbrukskemiska institutionernas undersökningsområden utredas. Det är min avsikt att begära Kungl. Maj:ts bemyndigande att låta företaga en sådan utredning.

I fråga om anslagsbehovet för nästa budgetår är jag vid sådant förhållande icke beredd att tillstyrka statsbidrag till verksamheten vid kemiska stationen i Örebro. Anslaget torde därför böra upptagas med oförändrat belopp av 35 000 kronor. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, lantbruksstyrelsen att verkställa fördelning av anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 35 000 kronor.

[100] 17. Bidrag till plantskolekontroll

	Anslag
1955/56	15 000
1956/57 (statsliggaren s. 858)	15 000
1957/58 (förslag)	15 000

Beträffande de närmare riktlinjerna för kontrollverksamheten hänvisas till prop. 1945: 141.

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer — med överlämnande av en framställning i ämnet från statens plantskolenämnd — dels att anslaget skall uppföras med ett till 25 000 kronor höjt belopp, dels att arvodesbefattningen såsom plantskoleinspektör hos nämnden skall omändras till en extra ordinarie tjänst i lönegrad 29 (jfr IX ht 1956 s. 255).

M o t i v. Enligt den av lantbruksstyrelsen fastställda inkomst- och utgiftsstaten för statens plantskolenämnd för budgetåret 1956/57 beräknas inkomsterna till 22 000 kronor. Dessa fördelar sig med 15 000 kronor på statsanslaget och med 7 000 kronor på kontrollavgifter. Årsarvodet för plantskoleinspektören, vilket ursprungligen utgjorde 10 000 kronor, har upptagits med 15 500 kronor.

Nämnden framhåller bl. a., att den höjning av kontrollavgifterna, som vidtagits, icke varit tillfyllest för att kompensera de senare årens ständigt stegrade kostnader i samband med verksamheten. Den nedskärning av utgifterna, som med oförändrat anslag måste genomföras, kommer bl. a. att medföra en försämrad inspektion av landets plantskolor.

Departementschefen

Någon höjning av förevarande anslag anser jag mig icke kunna tillstyrka. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 15 000 kronor. Icke heller kan jag biträda förslaget, att arvodesbefattningen såsom plantskoleinspektör skall omändras till en extra ordinarie tjänst. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till plantskolekontroll* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[101] 18. **Bekämpande av växtsjukdomar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	250 000	169 662
1956/57 (statsliggaren s. 858)	250 000	
1957/58 (förslag)	250 000	

Styrelsen för statens växtskyddsanstalt (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp av 250 000 kronor.

Departementschefen

Mot anslagsberäkningen har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bekämpande av växtsjukdomar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[102] 19. **Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd**

	Anslag
1955/56	100 000
1956/57 (statsliggaren s. 859)	100 000
1957/58 (förslag)	100 000

Y r k a n d e. *Styrelsen för Föreningen för växtförädling av fruktträd* (skr. 15/7 1956) hemställer om ett med 70 000 kronor till 170 000 kronor höjt statsbidrag till växtförädlingsverksamheten vid institutionen Balsgård under år 1957.

M o t i v. Föreningens budgetförslag för år 1957 uppvisar i jämförelse med innevarande års stat en ökning från 211 000 kronor till 228 000 kronor.

Av de större utgiftsökningarna må nämnas, i avrundade tal, 8 300 kronor till underhåll av byggnader och inventarier, 3 500 kronor till bokinköp och bindning, 3 500 kronor till bränsle och elektrisk kraft samt 2 000 kronor till förbrukningsartiklar. Styrelsen framhåller liksom föregående år, att de under de senaste åren stegrade kostnaderna ej är att hänföra till annan utvidgning av driften än sådan, som planerats på lång sikt eller betingats av fruktträdens naturliga tillväxt. Vidare anmäler styrelsen, att 1955 års verksamhet givit ett underskott av drygt 27 000 kronor, vilket dock genom anlitan- de av visst reservanslag kunnat nedbringas till 20 656 kronor. Innevarande års verksamhet väntas resultera i ett underskott på ca 55 000 kronor. Föreningen har emellertid från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse erhållit ett anslag, som är avsett att täcka dessa förluster samt vissa lån, som föreningen på grund av den ekonomiska situationen måst upptaga.

Y t t r a n d e. *Lantbruksstyrelsen* anför att det från 75 000 kronor till 100 000 kronor höjda anslag, som under de senaste två budgetåren utgått, icke synes ha varit tillfyllest för att täcka de med verksamheten förenade kostnaderna. Styrelsen erinrar om att den i utlåtande den 20 mars 1956 över växtförädlingsutredningens betänkande anslutit sig till utredningens förslag, att verksamheten bör upprätthållas vid institutionen och tills vidare — efter vissa ändringar i föreningens stadgar — bedrivs i föreningens regi. Styrelsen tillstyrker därför föreningens framställning och föreslår, att i avvaktan på det förslag, vartill utredningens resultat kan leda, anslaget skall uppföras med 170 000 kronor.

Departementschefen

Den verksamhet, som bedrivs av Föreningen för växtförädling av fruktträd, lämnar en förlust, som under senare år ökat icke oväsentligt. Verksamheten torde emellertid vara av sådan betydelse, att det bör tillses, att föreningen får möjlighet att fortsätta denna. Frågan om den framtida gestaltningen av verksamheten torde komma att upptagas av jordbrukshögskoleutredningen. Av betydelse kommer även att bli den ställning, som slutligen tages till den föreliggande utredningen på växtförädlingens område. Vid nu angivna förhållanden är jag icke beredd att här föreslå någon uppräkn- ing av bidraget till föreningen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till Föreningen för växtförädling av frukt-
träd* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 100 000 kro-
nor.

[103] 20. Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering för-
enade kostnader

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 860)	100
1957/58 (förslag)	100

Anslaget har uppförts med 1 000 kronor för ettvarrt av budgetåren 1934/35—1939/40 samt med 100 kronor för ettvarrt av budgetåren 1940/41—1956/57.

De för budgetåren 1934/35—1955/56 anvisade anslagen har icke behövt tagas i anspråk. Medel för ändamålet torde emellertid böra ställas till förfogande även för nästa budgetår. Därvid synes liksom för innevarande budgetår under anslaget endast behöva upptagas ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[104] 21. Bidrag till markkartering och grundkalkning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	230 000	266 353	64 392
1956/57 (statsliggaren s. 860)	230 000		
1957/58 (förslag)	230 000		

Y r k a n d e n. 1. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, dels att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp, dels ock att det belopp, som av anslaget må disponeras för särskilda undersökningar rörande kalkningens betydelse, skall uppräknas med 20 000 kronor till 40 000 kronor.

2. Vidare hemställer *styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 1/9 1956) — i anledning av en utav t. f. föreståndaren för statens jordbruksförsök, professorn O. Franck gjord framställning — att 28 700 kronor måtte anvisas statens jordbruksförsök för budgetåret 1957/58 för fortsättande av markkarteringsförsök enligt en i Francks framställning intagen plan.

M o t i v. 1. Det vid ingången av innevarande budgetår disponibla beloppet för ifrågavarande ändamål utgjorde 238 130 kronor. Emellertid förelåg från hushållningssällskapen ansökningar om bidrag å tillhoppa 352 340 kronor. I avvaktan på de resultat, som efter hand framkommer vid pågående särskilda undersökningar rörande kalkningens betydelse, föreslår lantbruksstyrelsen emellertid — även om anspråken på bidrag skulle motivera en uppräkning av anslaget — oförändrad anslagsanvisning för ändamålet.

För ettvarrt av budgetåren 1952/53—1956/57 har av förevarande anslag anvisats ett belopp av 20 000 kronor till särskilda undersökningar rörande kalkningens betydelse. Under återopande av vad lantbruksstyrelsen anfört härom i sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 (IX ht 1956 s. 258—259) förordar lantbruksstyrelsen att 40 000 kronor måtte få disponeras för sistnämnda ändamål under budgetåret 1957/58.

2. Franck anför i sin framställning bl. a. följande. Under åren 1952—56

har vid statens jordbruksförsök och lantbrukshögskolans institution för allmän och oorganisk kemi genomförts en undersökning för omprövning av metoderna för markkartering. Kostnaderna för denna försöksverksamhet har bestritts ur fonden för främjande av forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område. Som ett led i undersökningen har omkring tvåhundra fältförsök utlagts i landets olika delar. Resultaten av försöken har använts vid överarbetningen av normerna för bedömning av gödslingsbehovet på grundval av kemisk analys av jord och växter. Då analysresultaten visat sig ge synnerligen värdefulla resultat även för klarläggande av ett flertal andra praktiskt viktiga gödslingsproblem, synes det vara angeläget, att åtminstone en del av försöken fortsättes. Genom att ytterligare ett antal år följa förändringarna i halten av de aktuella växtnäringssämnen i marken och dessas upptagande i växterna, skulle sådana praktiskt synnerligen aktuella problem som i vilken omfattning tillförda gödselmedel bibehålles i lättlöslig form respektive lakas ut av nederbörden eller fixeras i för växterna svårtillgänglig form bli väl belysta. Därmed skulle man få ett fast grepp om förutsättningarna för förrådsgödsling under olika betingelser. Vidare skulle frågan om varaktighet av en utförd markkartering bli ytterligare belyst. Under år 1957 planeras 40 kalkfosfatförsök, 20 fosfatförsök och 20 kalieförsök. Kostnaderna härför beräknas under budgetåret 1957/58 uppgå till 28 700 kronor, varav 12 000 kronor för fältförsök, 8 754 kronor för viss arbetskraft, 7 000 kronor för kemiska analyser och 916 kronor för förbrukningsmaterial.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, som upplyser, att ifrågavarande undersökningar bedrivits enligt en femårsplan, vilken utlöper i och med utgången av år 1956, betonar vikten av att undersökningarna ytterligare fortsättes. Då föreliggande försöksbetingelser med hänsyn till det omfattande arbete och de betydande kostnader, som nedlagts, torde vara mera definierade än andra liknande försök, anser högskolestyrelsen tillika det ur ekonomisk synpunkt vara väl motiverat att de, såvitt möjligt, utnyttjas även framdeles. Enär möjligheter att erhålla medel härtill ur nyssnämnda fond icke längre torde föreligga, tillstyrker högskolestyrelsen medelsanvisningen.

I remissutlåtande den 2 november 1956 över den av styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök gjorda framställningen anför *lantbruksstyrelsen* bl. a. följande.

Med hänsyn till den stora praktiska betydelse de av försöken berörda spörsmålen har för jordbruket i dess helhet, anser lantbruksstyrelsen det vara av vikt, att undersökningarna kan fortsätta någon tid efter det att de enligt uppgjord plan skolat upphöra. För dessa fortsatta undersökningar synes det med hänsyn till det arbete och de kostnader, som hittills nedlagts i försöken, vara angeläget, att dessa så långt möjligt utnyttjas även framdeles. Det kan därför vara i hög grad önskvärt, att det skapas möjligheter för ett fortsättande av försöken. Enligt lantbruksstyrelsens mening är ifrågavarande undersökningar av sådan natur, att medel till deras fortsättande borde kunna erhållas av jordbrukets forskningsråd från det av rådet disponerade anslaget till Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.

Då emellertid detta anslag hittills varit otillräckligt med hänsyn till på jordbrukets område redan föreliggande behov av forskning, synes detsamma böra uppräknas, så att medel därav kan beviljas även för nu ifrågavarande ändamål.

Departementschefen

Såsom lantbruksstyrelsen föreslagit, bör anslaget uppföras med oförändrat belopp av 230 000 kronor för nästa budgetår. Ej heller har jag något att erinra mot att ur anslaget må jämväl under nämnda budgetår bestridas kostnaden för särskilda undersökningar rörande kalkningens betydelse. Det torde emellertid lämpligen få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av lantbruksstyrelsen i samråd med överinspektören för lantbrukets försöksväsen, meddela beslut om medelsdispositionen för ändamålet. Vad slutligen angår framställningen om särskilda medel till professorn O. Francks undersökningar, torde bidrag härför icke böra utgå från förevarande anslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till markkartering och grundkalkning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 kronor.

[105] 22. Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg

	Anslag
1955/56	14 700
1956/57 (statsliggaren s. 860)	14 700
1957/58 (förslag)	14 700

Styrelsen för Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg (skr. 24/7 1956) anhåller, i anslutning till upprättat förslag till inkomst- och utgiftsstat för tiden den 1 januari—31 december 1957, om ett statsbidrag av 14 700 kronor.

Statens jordbruksnämnd (skr. 28/8 1956) erinrar om att departementschefen i IX ht 1956 (s. 260) anmält sin avsikt att låta undersöka, huruvida tillräcklig anledning föreligger att låta bidrag till kontrollanstalten utgå i fortsättningen. Under hänvisning till att de statliga bestämmelser, som utfärdats beträffande kontrollanstaltens verksamhet, är såsom villkorsföreskrifter knutna till ifrågavarande bidrag, framhåller nämnden, att det samtidigt bör utredas, om ej de erforderliga föreskrifterna i ämnet vid bidragets upphörande i stället bör utfärdas författningsvägen. Nämnden anmäler, att undersökningen ännu icke slutförts, och tillstyrker därför kontrollanstaltens framställning.

Departementschefen

I avvaktan på resultatet av omförmälda utredning torde i enlighet med jordbruksnämndens förslag för budgetåret 1957/58 till kontrollanstalten böra utgå oförändrat anslag av 14 700 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 14 700 kronor.

[106] 23. Statens jordbruksnämnd: Avlöningar

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 860).....	2 350 000
1957/58 (förslag)	2 524 000

Y r k a n d e n. Statens jordbruksnämnd (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall ökas med 195 000 kronor till 2 545 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. Höjning av arvodena till nämndens ledamöter	3 000
2. Tjänsteförändringar	
a) 15 kontorsbiträden i Ca 8 i st. för Ce 8	—
b) 2 byråsekreterare i Ce 25 i st. för Cg 25	—
3. Personalförstärkningar	
a) 1 byråsekreterare i Cg 25 för tillfälliga arbetsuppgifter	21 564
b) 1 kontorist i Cg 13 för tillfälliga arbetsuppgifter	11 832
c) 1 kanslibitråde i Cg 11 för tillfälliga arbetsuppgifter	10 980
d) 1 biträdande inspektör för köttklassificeringen i Cg 21	17 532
e) 2 kanslibiträden i Cg 11	21 960
4. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	30 417
5. Uppräkning av posten till rörligt tillägg	74 956
6. Justeringar av ordinarie- och icke-ordinarieposterna samt posten avlöningar för tillfälliga arbetsuppgifter	2 759
	<hr/>
	195 000

M o t i v. 1. Senast i anslagsäskandena för budgetåret 1955/56 (skr. 9/2 1955) har jordbruksnämnden hemställt, att arvodena till nämndens ledamöter måtte höjas från 150 till 200 kronor per månad. Då de nuvarande arvodena alltjämt måste anses för låga med hänsyn till omfattningen av ledamöternas arbetsbörda, har nämnden vid anslagsberäkningen utgått från de begärda högre arvodesbeloppen.

2 a. Jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång föreslår nämnden, att av 19 kontorsbiträden med minst 7 års statstjänst 15 biträden skall överföras till ordinarie stat.

2 b. Nämnden hemställer, att två befattningshavare i lönegrad Cg 25, som har 15 års respektive mer än 15 års statstjänst och som avlönas av anslagsposten avlöningar till personal för tillfälliga arbetsuppgifter, måtte med i övrigt oförändrad ställning i nämnden överföras till extra ordinarie stat.

3 a—c. Utöver de på nämnden ankommande arbetsuppgifter, som närmare redovisas i sakrevisionens förslag till omorganisation av nämnden och i nämndens däröver avgivna utlåtande (jfr prop. 1956: 40), har tillkommit vissa uppgifter, som redan nu medför behov av utökning av nämndens personal. Nämnden har i framställning till Kungl. Maj:t den 15 juni 1956 angående antalet befattningshavare för tillfälliga arbetsuppgifter under andra halvåret 1956 lämnat en redogörelse för sagda behov. I denna framställning har nämnden anfört bl. a. följande.

Enligt Kungl. Maj:ts av riksdagen godkända proposition 1956: 165 angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m. fr. o. m. den 1 september 1956 lämnades utan erinran nämndens förslag om avveckling av den ensamrätt till import, som tillkommit Svensk fettimport, ekonomisk förening, och om avveckling av statens engagemang i denna förening. De statliga uppgifter, som åvilade föreningen, förutsattes skola överflyttas till nämndens fettvarusektion. Vidare skulle nämndens arbete öka efter införande av det nya systemet med registrering av importen av vissa jordbruksprodukter (prop. 1956: 165 s. 87 ff). Genom registrering och bearbetning av de importuppgifter, som dagligen tillställs nämnden från tullanstalterna, avsåg nämnden att följa utvecklingen i fråga om importpriser och importkvantiteter för olika varuslag, vilket bl. a. skulle ha betydelse för att man i tid skulle få vetskap om eventuella dumpingtendenser. Systemet skulle till en början komma att omfatta ett 40-tal positioner i tulltaxan. För fullgörandet av angivna arbetsuppgifter inom fettvarusektionen och utrikeshandelsbyrån skulle enligt nämndens bedömande arbetskraftsbehovet utgöra en tjänsteman i lönegrad Cg 25 samt minst två befattningshavare i lönegraderna Cg 13 respektive Cg 11. Vid bifall till förslaget om en befattningshavare i Cg 25 skulle någon nyanställning ej ske, utan avsikten skulle vara att anförtro arbetsuppgifterna åt en befattningshavare, som redan hade anställning hos nämnden med placering i samma lönegrad och som kunde tillgodoräkna sig nära tio års statstjänst. Nyanställning erfordrades alltså endast av befattningshavarna i lönegraderna Cg 13 och Cg 11. Med anledning av nämndens framställning medgav Kungl. Maj:t den 6 juli 1956 för andra halvåret 1956 en utökning av antalet befattningshavare för tillfälliga uppgifter med en befattningshavare i lönegrad Cg 25.

Enär medel till avlöning av sistnämnda befattningshavare i Cg 25 icke har beräknats vid anslagsanvisningen för innevarande budgetår, anmäler nämnden sin avsikt att senare hos Kungl. Maj:t begära bemyndigande att överskrida den i avlöningsstaten för nämnden upptagna anslagsposten avlöningar till personal för tillfälliga arbetsuppgifter med det belopp, som erfordras för att avlöna ifrågavarande befattningshavare. Kostnaderna för den i övrigt erforderliga förstärkningen av personalen för tillfälliga uppgifter med två befattningshavare i lönegraderna Cg 13 respektive Cg 11 avser nämnden att för innevarande budgetår bestrida inom ramen av tillgängliga medel i den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

För budgetåret 1957/58 hemställer nämnden, att anslagsposten till avlöningar till personal för tillfälliga arbetsuppgifter skall uppräknas med belopp, motsvarande kostnaderna för avlönande av en byråsekreterare i Cg 25, en kontorist i Cg 13 och ett kanslibitråde i Cg 11.

3 d. För att fullgöra de på nämnden ankommande uppgifterna i fråga om kontrollen av klassificeringen av kött finnes anställd en inspektör i lönegrad Ce 25. Nämnden anmäler, att *Sveriges slakteriförbund, Kooperativa förbundet* och *Sveriges charkuteri- & slakteriidkares riksförbund* i en den 12 juli 1956 dagtecknad gemensam skrivelse till nämnden — under framhållande av angelägenheten av en väsentlig utökning av kontrollverksamheten, särskilt med hänsyn till att fr. o. m. den 1 september 1956 även importerat kött blir föremål för klassificering — hemställt om att nämnden måtte gå i författning om anställande av ytterligare minst två inspektörer för köttklassificeringen. Nämnden, som delar organisationernas uppfattning om behovet av en utökning av ifrågavarande kontrollverksamhet, inskränker sig emellertid f. n. till att äska medel till en biträdande inspektör för köttklassificeringen med placering i lönegrad Cg 21.

3 e. Genom införandet av det nya prissättningssystemet på jordbruksprodukter och i anslutning därtill slopandet av tullen på olika jordbruksprodukter kommer nämnden att i fortsättningen rörande restitution av införselavgifter få utföra vissa utredningar, som tidigare har utförts av tullverket i anslutning till tullrestitutionsärenden. Den på grund härav ökade arbetsbelastningen för nämnden väntas komma att göra sig gällande i full utsträckning, sedan det nuvarande systemet under någon tid varit i tillämpning. För biträde med handläggningen av ifrågavarande ärenden på den administrativa byrån har nämnden funnit erforderligt med en förstärkning av byråns personal med två extra kanslibiträdestjänster.

4—5. Uppräkningarna under dessa punkter avser automatiska utgiftsstegringar.

6. Uppräkningen under denna punkt hänför sig till utjämnningar av anslagsposterna med hänsyn till vikariatsersättningar, overtidsersättningar m. m.

Y t t r a n d e. *Statens lönenämnd* — som efter remiss avgivit utlåtande över förslaget om inrättande av en tjänst som biträdande inspektör för köttklassificeringen i Cg 21 — har icke något att erinra mot den föreslagna lönegradsplaceringen. Lönenämnden ifrågasätter emellertid, om icke tjänstebemärningen bör vara kontrollant.

Departementschefen

Jordbruksnämndens förslag att jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången överföra 15 av de nuvarande kontorsbiträdena i Ce 8 å ordinarie stat kan jag tillstyrka. Däremot finner jag mig icke kunna förorda förslaget att överföra två extra byråsekreterare i lönegrad Cg 25 å extra ordinarie stat.

Vad härefter angår de personalförstärkningar, som nämnden begärt, bör

enligt min mening tillgodoses dels behovet av arbetskraft för de statliga uppgifter, som nämnden numera övertagit från föreningen Svensk fettimport, samt för registrering och bearbetning av dagliga importuppgifter, dels behovet av en utökad kontroll å köttklassificeringen. Däremot synes förslaget om inrättande av två tjänster som kanslibiträden i lönegrad Cg 11 för arbetet med restitution av införselavgifter icke böra vinna bifall. I likhet med nämnden finner jag mig därför böra föreslå, att för förstnämnda arbetsuppgifter en tjänst såsom byråsekreterare i lönegrad Cg 25 inrättas. Vad gäller den föreslagna biträdespersonalen för samma arbetsuppgifter — en kontorist i lönegrad Cg 13 och ett kanslibitråde i lönegrad Cg 11 — anser jag mig emellertid icke kunna tillstyrka högre placering än såsom kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. Kostnaderna för nu förordade tjänster kan beräknas till 39 000 kronor och torde böra bestridas ur anslagsposten till avlöningar till personal för tillfälliga arbetsuppgifter. För att möjliggöra en utökning av kontrollen över klassificeringen av kött bör vidare inrättas ytterligare en tjänst. Denna torde böra placeras i lönegrad Cg 21 och i enlighet med lönenämndens förslag benämnas kontrollant. Tjänsten medför en ökning av lönekostnaderna med 14 800 kronor. Nämnda ökning torde böra bestridas ur anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Vidare bör under förevarande anslag beräknas medel för en höjning dels av posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 5 000 kronor, dels av posten till ersättningar till experter och sakkunniga med 10 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit, behöver förevarande anslag uppräknas med 68 800 kronor. Emellertid tillkommer vissa utgiftsökningar av automatisk karaktär. Med anledning av 1956 års lönereglering bör anslaget sålunda höjas med 75 000 kronor. Vidare föranleder beräknade löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar på grund av reglerad befordringsgång en ökning med 30 400 kronor. Sammanlagt behöver alltså anslaget höjas med i avrundat tal 174 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

- Avlöningar till ordinarie tjänstemän 657 000 (+ 83 000) kronor;
- arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 30 000 (+ 5 000) kronor;
- avlöningar till personal för tillfälliga arbetsuppgifter 275 800 (+ 37 800) kronor;
- avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 948 400 (— 55 600) kronor;
- ersättningar till experter och sakkunniga 85 000 (+ 10 000) kronor;
- rörligt tillägg 527 800 (+ 93 800) kronor.

Å personalförteckningen bör jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång uppföras ytterligare 15 kontorsbiträden i Ca 8.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens jordbruksnämnd, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för statens jordbruksnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	657 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Avlöningar till personal för tillfälliga arbetsuppgifter, <i>förslagsvis</i>	275 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	948 400
5. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	85 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	527 800

Summa kronor 2 524 000

c) till *Statens jordbruksnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 524 000 kronor.

[107] 24. *Statens jordbruksnämnd: Omkostnader*

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 862)	695 000
1957/58 (förslag)	633 000

Enligt gällande omkostnadsstat fördelas anslaget med 20 000 kronor på sjukvård m. m., 225 000 kronor på reseersättningar, 385 000 kronor på expenser och 65 000 kronor på publikationstryck.

Y r k a n d e n. *Statens jordbruksnämnd* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall ökas med 40 000 kronor till 735 000 kronor på sätt framgår av följande sammanställning.

	1956/57	Ökning
1. Reseersättningar	225 000	30 000
2. Publikationstryck	65 000	10 000
		<u>40 000</u>

M o t i v. 1. Uppräkningen är föranledd av att enligt allmänna resereglementet traktamenten och resekostnadsersättningar fr. o. m. den 1 juli 1956 har undergått höjningar.

2. Uppräkningen betingas av den nu för budgetåret 1956/57 beräknade medelsåtgången och av en allmän höjning av tryckningskostnaderna.

Departementschefen

Såsom jordbruksnämnden föreslagit torde posterna reseersättningar och publikationstryck böra uppräknas till följd av den under föregående punkt föreslagna personalökningen, de höjda järnvägstaxorna, höjningen av trakamenten och bilersättning samt de stegrade tryckningskostnaderna. Med hänsyn till bl. a. den hittillsvarande medelsförbrukningen kan jag emellertid icke förorda större uppräkning än med 15 000 respektive 5 000 kronor. Posten sjukvård m. m. synes med hänsyn till belastningen böra nedräknas med 2 000 kronor. Likaledes synes posten expenser med beaktande av de senaste årens medelsförbrukning kunna minskas med 80 000 kronor. Jag har därvid beaktat den höjning, som bör företagas till följd av kostnadsstegringen.

Jordbruksnämndens omkostnadsanslag bör sålunda för nästa budgetår upptagas med (695 000 + 15 000 + 5 000 — 2 000 — 80 000 =) 633 000 (— 62 000) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för nämnden.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens jordbruksnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 633 000 kronor.

[108] 25. Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56	269 000 000	277 493 565	¹ 141 166 195
1956/57 (statsliggaren s. 862) ..	161 000 000		
1957/58 (förslag)	168 000 000		

Y r k a n d e n. *Statens jordbruksnämnd* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1957/58 skall ökas med 13 000 000 kronor till 174 000 000 kronor. Nämndens beräkning av medels- och anslagsbehovet framgår av följande sammanställning, i vilken till jämförelse upptagits för innevarande budgetår beviljade belopp.

	1956/57	1957/58 (förslag)
1. Allmänt mjölkpristillägg	100 000 000	96 000 000
2. Extra mjölkpristillägg i norra Sverige	30 000 000	30 000 000
3. Leveranstillägg för mjölk	50 000 000	49 000 000

¹ Beräknad disponibel behållning omkring 12 000 000 kronor.

	1956/57	1957/58 (förslag)
4. Stöd åt odlingen av lin och hampa	2 000 000	1 800 000
5. Fraktbidrag för fodersändningar till Norrbottens och Västerbottens län	1 000 000	—
6. Diverse kostnader	4 000 000	4 000 000
Medelsbehov	187 000 000	180 800 000
7. Avgår reserverade medel	26 000 000	7 000 000
Anslagsbehov	161 000 000	173 800 000

Motiv. 1—3. Det allmänna mjölkpristillägget skall enligt den av Kungl. Maj:t och riksdagen godkända, mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffade jordbruksprisöverenskommelsen för regleringsåren 1956/57—1958/59 under hela denna treårsperiod utgå efter oförändrade grunder och med oförändrat belopp, 74,4 öre per kilogram mjölkfett. Nämnden förklarar sig medveten om att den år 1955 tillsatta kommittén för utredning rörande frågan om särskilt stöd till småbruket i sinom tid kan komma att avge förslag, som påkallar en omprövning av det småbrukarstöd, som nu utgår i form av extra mjölkpristillägg för Norrland och vissa delar av Svea- och Götaland samt leveranstillägg för mjölk. Innan så sker, föreligger enligt nämndens mening icke anledning att ändra nu utgående tillägg. I samband med nyssnämnda överenskommelse förutsattes också, att leveranstillägget icke skall minskas under den närmaste perioden av tre regleringsår. Nämnden föreslår med hänsyn till det nu anförda, att de extra mjölkpristilläggen och leveranstilläggen även för regleringsåret 1957/58 skall utgå efter hittillsvarande grunder. Omfattningen av mjölkinvägningen under regleringsåret 1957/58 — liksom under regleringsåret 1956/57 — har beräknats med ledning av tillgängliga uppgifter för invägningen under senast tilländalupna månader.

4. Jordbruksnämnden anmäler, att *Riksförbundet Lin och hampa, producentförening u. p. a.*, i skrift till nämnden den 24 augusti 1956, såvitt gäller 1957 års skörd av lin och hampa, i avvaktan på resultatet av vissa av nämnden igångsatta undersökningar av linodlingens aktuella lönsamhet m. m. beräknat medelsbehovet för statligt prisstöd till lin- och hampodlingen under budgetåret 1957/58 till 1 758 750 kronor. Riksförbundet har därvid bl. a. utgått från att all beredning av 1957 års linskörd kommer att koncentreras till beredningsverket i Laholm, att pristilläggen för lin- och hampfiber liksom nu skall utgå med 75 öre per kilogram samt att de pristilläggsberättigade kvantiteterna skall utgöra 1 625 ton för linberedningsverket i Laholm och 720 ton för hampberedningsverket i Visby. Riksförbundet har vidare anhållit, att sedvanligt statsbidrag å 14 000 kronor till bestridande av viss del av riksförbundets årliga kostnader för tekniska undersökningar och försöksverksamhet måtte utgå även under budgetåret 1957/58.

Vidare anmäler nämnden, att *Sveriges allmänna linodlingsförening* i skrift till nämnden den 28 juli 1956 anhållit, att sedvanligt statsbidrag å 5 000 kronor till föreningens verksamhet måtte utgå även under budgetåret 1957/58.

Nämnden anser för sin del, att ett statligt pristöd till 1957 års odling av lin och hampa enligt de grunder för statsstödet på längre sikt, som godkändes vid 1956 års riksdag, skall kunna rymmas inom ett anslagsbelopp av den storleksordning, som angivits av riksförbundet. Nämnden, vilken utgår från samma antaganden som riksförbundet i fråga om linberedningens koncentration och storleken av erforderliga pristillägg m. m., förutsätter att resultatet av pågående undersökningar beträffande vissa nu aktuella förhållanden inom linhanteringen icke skall i mera avsevärd omfattning behöva påverka bedömningen av medelsbehovet för budgetåret 1957/58. De för riksförbundets tekniska verksamhet m. m. och för *Sveriges allmänna linodlingsförening* begärda statsbidragen å 14 000 respektive 5 000 kronor finner nämnden motiverade även för nästa budgetår.

Nämnden föreslår sålunda, att anslagsposten för stöd åt odlingen av lin och hampa för budgetåret 1957/58 skall upptagas med ett till (1 758 750 + 14 000 + 5 000 =) 1 800 000 kronor avrundat belopp.

5. Nämnden upplyser, att enligt vad nämnden inhämtat lantbruksstyrelsen vid sina överväganden om anslagsbehov inom styrelsens område för budgetåret 1957/58 förutsatt, att de fraktbidrag, som under de två senaste åren har utgått för fodersändningar till Norrbottens och Västerbottens län, skall upphöra, och i stället föreslagit motsvarande uppräknig av anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. Nämnden anmäler, att en motsatt uppfattning angivits av jordbrukets förhandlingsdelegation, som vid överläggningar med nämnden i augusti 1956 förklarar sig vilja ha kvar fraktbidragen även för regleringsåret 1957/58.

Nämnden, som redan tidigare i skrivelser till Kungl. Maj:t under hänvisning bl. a. till den förhållandevis betungande administrationen ifrågasatt lämpligheten av hittillsvarande anordning med fraktbidrag, har för sin del funnit tiden vara inne för en avveckling av dessa bidrag. I överensstämmelse härmed föreslår nämnden, att någon delpost till fraktbidrag för fodersändningar icke skall upptagas i prisregleringsanslaget för budgetåret 1957/58, i vilket fall lantbruksstyrelsens förslag till uppräknig av anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. bör bifallas.

6. Till diverse kostnader för jordbruksregleringen har under innevarande budgetår beräknats ett belopp av 4 000 000 kronor. Nämnden förutsätter, att även för nästa budgetår en medelsanvisning av samma storleksordning kommer att erfordras för speciella utgifter i samband med jordbruksregleringen. Bland dessa förutser nämnden bl. a. utgifter för följande — under senare år mer eller mindre regelbundet återkommande — ändamål, nämligen ersättning åt Svenska mejeriernas riksförening för handhavande av vissa med regleringen av mjölk och mejeriprodukter sammanhängande uppgifter, bidrag till Föreningen Mjölpropagandan för föreningens allmänna verksam-

het, bidrag till stöd åt ullproduktionen med två kronor per kilogram (motvarande sammanlagt omkring 250 000 kronor), bestridande av kostnader för cereala undersökningar (25 000 kronor), bidrag till stöd åt den kvalitetsbefrämjande verksamhet på matpotatisområdet, som bedrivs av Svensk matpotatiskontroll (15 000 kronor), utbetalande av stöd till främjande av smågrisproduktionen samt bestridande av kostnaderna för speciella utredningar i samband med jordbruksregleringen. Nämnden föreslår sålunda, att anslagsposten till diverse kostnader för budgetåret 1957/58 skall upptagas till samma belopp, som har anvisats för innevarande budgetår eller 4 000 000 kronor.

7. I propositionen 1956: 165 har intagits vissa av nämnden i början av år 1956 verkställda beräkningar angående åtgången av de medel, som anslags under reservationsanslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för regleringsåret 1955/56 och tidigare regleringsår. Enligt dessa beräkningar skulle på de anslagna medlen komma att uppstå en behållning av omkring 36 000 000 kronor. Enligt propositionen, som i denna del bifölls av riksdagen, skall av behållningen ett belopp av 26 000 000 kronor tagas i anspråk för att under regleringsåret 1956/57 jämte de för regleringsåret anvisade anslagsmedlen, 161 000 000 kronor, täcka det beräknade medelsbehovet för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Återstoden av den beräknade behållningen — cirka 10 000 000 kronor — är enligt propositionen och riksdagsbeslutet avsedd att användas för utbetalning av en med jordbrukets förhandlingsdelegation hösten 1955 överenskommen ersättning å högst 6 000 000 kronor till Svenska mejeriernas riksförening för prisfallsförluster på smör och att i övrigt reserveras för att möta de ökade utgifter för regleringen, som kunde uppstå på grund av svårigheten att i fråga om mjölkbidragen göra mera exakta beräkningar.

Nyssnämnda ersättning till Svenska mejeriernas riksförening beräknas enligt nämnden — med hänsyn till storleken av ineliggande smörlager — komma att utbetalas med i det närmaste maximibeloppet, 6 000 000 kronor. Återstoden av de för tiden t. o. m. regleringsåret 1955/56 uppkommande behållningarna behöver, enligt vad nämnden kunnat konstatera, icke tagas i anspråk för regleringsåret 1956/57. I stället kan på de medel, som anvisats för tiden t. o. m. regleringsåret 1955/56 — utöver den enligt beräkningarna i propositionen 1956: 165 uppkommande, odisponerade behållningen å (36 000 000 — 26 000 000 — 6 000 000 =) 4 000 000 kronor — beräknas uppkomma en besparing av ca 8 000 000 kronor och på medlen för regleringsåret 1956/57 antagas komma att uppstå en behållning å ca 5 000 000 kronor. Besparingarna sammanhänger enligt nämnden huvudsakligen med inträffad och beräknad minskning av underlaget för mjölkpristilläggen (invägd kvantitet mjölk).

Nämnden har för regleringsåret 1957/58, enligt vad som närmare framgår av det föregående, beräknat medelsbehovet för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område till sammanlagt ca 181 000 000 kronor, varav enligt nämndens mening ett belopp av 7 000 000 kronor lämpligen kan

läckas av nyssnämnda behållningar å sammanlagt (4 000 000 + 8 000 000 + 5 000 000 =) 17 000 000 kronor, medan återstoden av medelsbehovet, 174 000 000 kronor, torde få tillgodoses genom medelsanvisning för budgetåret 1957/58 under här ifrågavarande reservationsanslag. Återstående behållning, (17 000 000 — 7 000 000 =) ca 10 000 000 kronor, utgör enligt nämndens uppfattning en nödvändig reserv för att möta ökade utgifter, som kan uppstå på grund av svårigheten att på förevarande område göra mera exakta beräkningar.

I detta sammanhang torde få anmälas, att *lantbruksstyrelsen* (skr. 10/8 1956) hemställt, att statsbidrag till Svensk matpotatiskontrollns verksamhet måtte beviljas med 15 000 kronor även för budgetåret 1957/58. Jordbruksnämnden har, såsom förut anförts, räknat med samma belopp i sina anslags-askanden.

I skrivelse den 27 november 1956 har *statens jordbruksnämnd* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte *dels* godkänna, att de för regleringsåret 1957/58 inflytande införselavgiftsmedlen disponeras och användes enligt i huvudsak samma grunder som under innevarande regleringsår, samt att inflytande avgiftsmedel under regleringsåret 1957/58 disponeras för forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet inom samma ram, som gäller för innevarande regleringsår, *dels* förordna, att av behållningen i nämndens clearingkassa för fettvaror ett belopp av 5 000 000 kronor skall ställas till nämndens förfogande för stödande av fortsatt odling av oljelin och för stöd åt spånadslinodlingen genom omhändertagande och avyttring av oljefrö av dylik odling ävensom ett belopp av likaledes 5 000 000 kronor skall tillföras den under statskontorets förvaltning stående Fonden för främjande av forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område samt att nämndens clearingkassa för kolonialvaror skall upplösas och dennas behållning — med viss i skrivelsen angiven reservation — skall tillföras statsverket under inkomstiteln A III: 5 Övriga diverse inkomster.

I en särskild, till skrivelsen fogad sammanställning över införselavgifter på jordbruksregleringens område (s. 292) lämnar jordbruksnämnden för de olika grupperna av regleringsvaror vissa uppgifter samt preliminära beräkningar och förslag rörande de medel, som influtit eller kan komma att inflyta genom upptagande av införselavgift. I anslutning till sammanställningen anför nämnden beträffande regleringsåren 1955/56 och 1956/57 i huvudsak följande.

Av sammanställningen framgår beträffande regleringsåret 1955/56, vilka belopp som influtit såsom införselavgifter efter avdrag för restitutioner, samt hur mycket som utbetalats av avgiftsmedlen och till vilka ändamål. I fråga om regleringsåret 1956/57 har en ny beräkning gjorts rörande den blivande importen och de genom denna inflytande avgifterna. I tablån redovisas dessa beräkningar. Vid jämförelse med de beräkningar, som gjordes under våren 1956 och intogs i bilaga 10 till propositionen 1956: 165 framgår, att slutsummorna i båda fallen blir omkring 72 000 000 kronor men att avvikelserna mellan de båda beräkningarna för de enskilda varugrupperna i

vissa fall är betydande. För brödsåden räknas nu med ett ökat avgiftsbelopp med hänsyn till förutsett importbehov till följd av kvalitetsbrister i årets skörd. För fodermedel åter räknas nu med ett lägre avgiftsbelopp, beroende på minskat importbehov till följd av den goda fodermedelsskörden och på att man under innevarande regleringsår ej tager upp någon införselavgift på oljekraftfoder. För potatis och stärkelsevaror räknar man nu, till följd av årets såväl kvalitativt som kvantitativt goda skörd, med en avsevärt mindre import än man gjorde våren 1956. För socker har avgiftsberäkningen sänkts, beroende på att sockerbetsskörden blivit avsevärt bättre än vad tidigare beräknats. För fettvaror räknar man med en ökning av införselavgiftsmedlen, vilken är föranledd av att årets oljeväxtskörd givit så klent utbyte, att man måste förutse en betydande import av fettråvaror för margarinframställning. I fråga om ägg och äggprodukter redovisas en som tillfällig betraktad ökning av införselavgiftsmedlen.

För regleringsåret 1957/58 har, anför jordbruksnämnden, beräknats inflyta tillhoppa omkring 67 700 000 kronor i införselavgifter. Beloppet understiger med 4 300 000 kronor den våren 1956 gjorda beräkningen för regleringsåret 1956/57, vilken var avsedd som en »normalberäkning». Minskningen hänför sig huvudsakligen till bortfall av avgiften för oljekraftfoder (3 600 000 kronor), en avtrappning av införselavgifter för råsocker m. m. (1 000 000 kronor) samt en minskning av köttvaruimporten (1 500 000 kronor). Å andra sidan föreligger en ökning till följd av stegrad import av fettråvaror för margarintillverkning (1 300 000 kronor) i anslutning till den rådande tendensen till ökad margarinkonsumtion.

Jordbruksnämnden lämnar därefter en sammanfattning av de utav Kungl. Maj:t och riksdagen för regleringsåret 1956/57 givna föreskrifterna rörande införselavgiftsmedlen. Sammanfattningen är av i huvudsak följande innehåll.

I den av riksdagen på denna punkt utan erinran lämnade propositionen 1956: 165 (s. 108) angavs, att vid normalt importbehov införselavgifter beräknades inflyta till ett belopp av mer än 70 000 000 kronor per år (enligt bilaga 10 till propositionen 71 980 000 kronor). Vidare angavs där, att beloppet — beroende på den inhemska produktionens och konsumtionens utveckling — kunde komma att variera högst avsevärt. Därest medlen under den första treårsperioden skulle komma att nämnvärt överstiga den totalsumma, som då kunde förutses inflyta under normala förhållanden, skulle överskottet balanseras över till en följande prissättningsperiod. I propositionen angavs även för de olika varuslagen, vilka belopp som — efter avdrag för restitutioner — beräknades inflyta för regleringsåret 1956/57 och förslag framlades om de ändamål, till vilka medlen skulle användas under sagda regleringsår (prop. 1956: 165, s. 243 och bilaga 10 kolumnerna 7 och 8). Vidare föreslogs i propositionen (s. 244), att för regleringsåret 1956/57 avgiftsmedel till högst vissa angivna belopp skulle få användas för försöks-, forsknings- och upplysningsverksamhet. Genom beslut den 7 juni 1956 föreskrev Kungl. Maj:t bl. a., att medel, som under regleringsåret 1956/57 inflyter genom upplagande av införselavgifter enligt förordningarna av samma dag angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. (nr 401) och angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. (nr 403), skall av nämnden i mån av behov användas för de ändamål och enligt de grunder, som anges i propositionen 1956: 165 och

Införelavgifter på jordbruks-

(Tecknet · är utsatt i uppgiftskolumnerna för varugrupper,

Avgiftsbelagda importvaror	Regleringsåret 1/9 1955—31/8 1956			Regle- 1/9	
	Avgiftsmedel, som influtit (med avdrag för restitu- tioner) 1 000 kronor	Av inlutna och balanserade avgiftsmedel har under regleringsåret utbetalats		Beräk- nad import ton	
		1 000 kronor	till		
Brödsäd samt mjöl och gryn därav:					
vete.....	} 1 320	455	Till föreningen Svensk spannmålshandel för prisreglering för brödsäd	50 000	
råg					60 000
övriga slag					.
Ärter och bönor (för män- niskoföda) samt hampfrö:					
bönor	357	—	—	2 500	
ärter	—	—	—	.	
hampfrö	—	—	—	200	
Fodermedel (samt malt)					
korn, havre, sorghum (även i form av mjöl o. dyl.) och sockersnitsel kli	} 2 550	95	Svenska mejeriernas riksförening för prisreglering av mjölk och mejeriprodukter	.	
majs		—		25 000	
		—		35 000	
oljekraftfoder	} 2 550	2 515	Sveriges export- och importförening för ägg för prisregleringen för ägg	.	
övriga (bl. a. malt och melass)		—		.	
Summa		2 550	2 610		—
Potatis:					
matpotatis inkommande 16/1—30/6	} 3 177	—	(Av den 1 september 1956 inestående införelavgifter jämte därpå upplupen ränta har efter regleringsårets utgång utbetalats till potatisodlingens konjunkturutmättningsfond 6 668 894 kronor 26 öre och till Sveriges potatisodlares riksförbund 2 000 000 kronor)	10 000	
andra slag		—		100	
Stärkelse och stärkelsepro- dukter:					
vete- och risstärkelse....	} 1 329	—		250	
majsstärkelse samt ma- nioka- och arrowrot ..					2 000
glykos, dextrin, appretur- medel o. dyl.					1 700
övriga slag (potatismjöl etc.).....				.	
Summa	1 329	—		—	
Socker m. m.:					
råsocker	5 119	—	—	48 000	
sockerraffinad (även sockerkulör)	—	—	—	15 000	
sirap	10	—	—	2 000	
sockerbeter	—	—	—	58 000	
Summa	5 129	—	—	—	

regleringens område

där inflytande avgiftsmedel beräknas icke uppgå till 10 000 kronor)

ringsåret 1956—31/8 1957		Regleringsåret 1/9 1957—31/8 1958			Ändamål till vilka inkommande avgiftsmedel skall användas. (Medgivett av Kungl. Maj:t och riksdagen för regleringsåret 1956/57. Jordbruksnämndens förslag för regleringsåret 1957/58)
Införelavgift (fast eller fast inom prisgränser) Kronor per 100 kilogram	Avgiftsmedel, som beräknas inflyta för importen (med avdrag för restitutioner) 1 000 kronor	Beräknad import ton	Införelavgift (fast eller fast inom prisgränser) Kronor per 100 kilogram	Avgiftsmedel, som beräknas inflyta för importen (med avdrag för restitutioner) 1 000 kronor	
7: —	3 500	12 000	7: —	840	Till föreningen Svensk spannmålshandel för prisreglering för brödsäd
7: —	4 200	.	.	.	
.	.	.	.	.	
20: —	500	2 500	20: —	500	Reserveras tills vidare hos jordbruksnämnden
20: —	40	50	20: —	10	
.	.	20 000	5: —	1 000	För prisregleringarna för ägg, slaktvaror, mjölk och mejeriprodukter (genom Sveriges export- och importförening för ägg, föreningen Svensk kötthandel och Svenska mejeriernas riksförening); majs- och klivavgifterna i första hand för äggprisregleringen
5: —	1 250	35 000	5: —	1 750	
(rörliga avgifter)	1 750	40 000	(rörliga avgifter)	2 000	
.	.	.	.	.	
.	.	10 000	4: —	400	
—	3 000	—	—	5 150	
5: —	500	50 000	5: —	2 500	
25: —	25	100	25: —	25	
27: —	68	250	25: —	63	
35: —	700	2 000	35: —	700	
45: —	1 640	1 700	45: —	1 640	
.	.	.	.	.	
—	1 408	—	—	1 403	
24: —	11 520	58 000	23: 50	13 630	Till en hos jordbruksnämnden inrättad regleringsfond att användas för pristillägg på sockerregleringens område
32: —	14 590	15 000	31: 50	14 515	
28: —	560	3 000	27: 50	825	
1: 50	870	20 000	1: 50	300	
—	17 540	—	—	19 270	

Avgiftsbelagda importvaror	Regleringsåret 1/9 1955 - 31/8 1956			Regle- 1/9
	Avgiftsmedel, som influtit (med avdrag för restitu- tioner) 1 000 kronor	Av influtna och balanserade avgiftsmedel har under regleringsåret utbetalats		Beräk- nad import ton
		1 000 kronor	till	
Fettråvaror och fettvaror	—	—	—	73 000 (räknat i olja)
Mjolk- och mejeriprodukter:				
hårdost och dessertost ..	4 572	4 702	Till Svenska mejeriernas riksförenings regleringskassa för prisreglering på mejeri- området	4 300
mesost				50
smältost				.
torrmjolk				200
övriga slag (mjolk, grädde, smör, glass m. m.)				.
Summa	4 572	—	—	—
Slakterivaror (samt slakt- djur; ej fjäderfä):				
kalvkött (ostyckat)	3 —	—	—	2 000
annat nötkött (ostyckat)	3 —	—	—	12 000
fläsk (ostyckat)	3 —	—	—	1 040
hästkött (ostyckat)	3 —	—	—	1 500
fårkött (ostyckat)	3 —	—	—	200
charkuterivaror, organ, styckningsdetaljer (bl. a. salt hästkött) och kon- server	2 291	2 535	Föreningen Svensk kötthand- del	5 860
övriga slag (levande djur m. m.)	—	—	—	—
Summa	2 291	2 535	—	—
Ägg och äggprodukter m. m.:				
fjäderfäkött	86	85	Sveriges export- och import- förening för ägg	(1,05 milj. kronor)
ägg och övriga slag	—	—	—	460
Summa för samtliga av- gifter	20 811	10 387	—	—

¹ Restitutioner avdragna: stärkelse 125 000 kronor, socker 210 000 kronor och fettvaror

² Ingen införselavgift; i stället högre regleringsavgift.

³ Ingen införselavgift; importvinster uppstår hos föreningen Svensk kötthandel.

ringsåret 1956—31/8 1957		Regleringsåret 1/9 1957—31/8 1958			Ändamål till vilka inkommande avgiftsmedel skall användas. (Medgivet av Kungl. Maj:t och riksdagen för regleringsåret 1956/57. Jordbruksnämndens förslag för regleringsåret 1957/58)
Införelavgift (fast eller fast inom prisgränser) Kronor per 100 kilogram	Avgiftsmedel, som beräknas inflyta för importen (med avdrag för restitutioner) 1 000 kronor	Beräknad import ton	Införelavgift (fast eller fast inom prisgränser) Kronor per 100 kilogram	Avgiftsmedel, som beräknas inflyta för importen (med avdrag för restitutioner) 1 000 kronor	
30: —	19 000	63 000 (räknat i olja)	30: —	16 000	Till föreningen Sveriges oljeväxtintressenter för regleringsbidrag och för täckande av förluster i samband med inlösen av svenskt oljeväxtfrö
60: —	2 580	4 300	60: —	2 580	Till Svenska mejeriernas riksförenings regleringskassa för prisreglering på mejeriområdet
20: —	10	50	20: —	10	
100: —	200	200	100: —	200	
—	2 790	—	—	2 790	
100: —	2 000	2 000	100: —	2 000	Till föreningen Svensk kött-handel för prisregleringen för kött och fläsk m. m.
75: —	9 000	12 000	75: —	9 000	
83: —	863	.	.	.	
55: —	825	1 500	55: —	825	
100: —	200	200	100: —	200	
118: —	6 915	5 800	118: —	6 844	Till Sveriges export- och importförening för ägg för prisregleringen för ägg och äggprodukter
—	100	—	—	100	
—	19 903	—	—	18 969	
20 %	210	(1,05 milj. kronor)	20 %	210	
65: —	299	100	65: —	65	
—	72 915	—	—	67 732	

2 900 000 kronor.

jordbruksutskottets utlåtande 1956:30, samt under iakttagande av vissa närmare föreskrifter, som anges i beslutet eller som må av Kungl. Maj:t framdeles meddelas. Såvitt avser fördelningen av inflytande införselavgifter för fodermedel skall samråd äga rum med jordbrukets förhandlingsdelegation. Till bestridande av kostnaderna för återbäring och utbetalning av regleringsbidrag bemyndigades nämnden anlita bl. a. enligt fettregleringsförordningen inflytande införselavgiftsmedel. Nämnden bemyndigades även att inom ramen för i förenämnda proposition och utskottsutlåtande för regleringsåret 1956/57 angivna belopp besluta om användning av viss del utav bl. a. nyssnämnda införselavgiftsmedel för forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet av i huvudsak den art, som angavs i propositionen och utlåtandet. Kungl. Maj:t anbefallde vidare nämnden att — med tillämpning av vad i propositionen 1955:198 och jordbruksutskottets utlåtande 1955:39 samt i förenämnda proposition och utskottsutlåtande anförts angående grunderna för det nya prissättningssystemet — meddela närmare villkor och föreskrifter för användningen till olika ändamål av de medel, som av nämnden ställes till förfogande för Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a., Sveriges oljeväxtintressenter, förening u. p. a., Svenska mejeriernas riksförening u. p. a., Svensk kötthandel, förening u. p. a., samt Sveriges export- och importförening för ägg, förening u. p. a., och bemyndigade nämnden att även i övrigt, med tillämpning av nyssnämnda grunder, meddela erforderliga direktiv för dessa frågor. Beträffande direktiv åt föreningen Svensk spannmålshandel anbefalldes nämnden att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag.

Beträffande innehållet i av jordbruksnämnden föreslagna, meddelade eller avsedda direktiv åt regleringsföreningarna såvitt avser användningen av införselavgiftsmedel, varöver nämnden äger förfoga, anför nämnden i huvudsak följande.

Jordbruksnämnden har med skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 oktober 1956 överlämnat förslag till direktiv för föreningen *Svensk spannmålshandel*, avsedda att gälla tills vidare fr. o. m. den 1 september 1956. Enligt förslaget skall nämnden tillhandahålla föreningen medel, som inflyter i form av införselavgifter på råg och vete samt råg- och vetemjöl, för att användas till täckande av kostnader i föreningens prisreglerande verksamhet. Därvid skall dock den inskränkningen gälla, att nämndens särskilda tillstånd kräves för användning av medlen till täckande av exportkostnader.

I fråga om de övriga nämnda regleringsföreningarna har direktiv utfärdats för Svensk kötthandel och för äggföreningen och är under utarbetande såvitt avser stärkelseföreningen, Sveriges oljeväxtintressenter samt Svenska mejeriernas riksförening.

Direktiven för föreningen *Svensk kötthandel* innebär, att införselavgiftsmedel, som inflyter för levande slaktdjur, kött (ej fjäderfä eller fjäderfäkött) och fläsk, organ och inälvor, charkuterivaror, ätbara djurdelar samt kött- och fläskkonserver, successivt kommer att överföras till föreningen. Till föreningen kan därjämte, efter särskilt beslut av nämnden, överföras inflytande införselavgifter för fodermedel och malt. Medlen får dock icke tagas i anspråk av föreningen utan särskilt medgivande av nämnden. Det har förutsatts, att sådant medgivande i första hand skall avse medlens användning för täckande av rörliga kostnader vid lagring av inhemskt kött och fläsk hos medlemmar i föreningen. Andra kostnader i föreningens verksamhet (här bortses från bidrag till försök och forskning, varom nedan omförmäles) avses däremot skola täckas av till föreningen överförda slakt-

djursavgifter jämte vinstmedel som kan uppstå i verksamheten. Helt allmänt föreskrives vidare i direktiven, att föreningen skall planlägga och bedriva sin prisreglerande verksamhet så, att tillbörlig säkerhet vinnes för att kostnaderna under ett räkenskapsår icke blir större än att de täckes av vinstmedel, som uppstår i föreningens verksamhet, och de medel i övrigt, som får tagas i anspråk enligt givna direktiv och särskilda av nämnden lämnade medgivanden. För regleringsåret 1956/57 får föreningen använda högst 50 000 kronor av sina avgiftsmedel för stödande av forsknings- och försöksverksamhet.

Beträffande *Sveriges export- och importförening för ägg* föreskrives i direktiven, att införselavgiftsmedel, som inflyter för ägg, äggprodukter, fjäderfä och fjäderkött, efter hand skall tillföras föreningen till täckande av kostnaderna för dennas prisreglerande verksamhet. Till föreningen kan härjämte, efter särskilt beslut av nämnden, för samma ändamål överföras inflytande införselavgifter för fodermedel och malt. Föreningens verksamhet finansieras huvudsakligen av medel av sistnämnda slag. Införselavgifterna för ägg, äggprodukter m. m. är av helt blygsam omfattning. Föreningen skall planlägga och bedriva sin verksamhet så, att tillbörlig säkerhet vinnes för att eventuella förluster under ett räkenskapsår skall kunna täckas av under året inflytande regleringsmedel och vid årets början inestående behållning i ägghandelns konjunkturutmättningsfond, bortsett från ett belopp av 2 827 196 kronor 77 öre jämte därå upplupen ränta fr. o. m. den 1 januari 1955. Sistnämnda belopp och räntemedel, vilka härrör från exportavgifter, upptagna före föreningens tillkomst, får icke disponeras utan särskilt medgivande av nämnden. Föreningen skall enligt propositionen 1956:165 ha viss prioritet till de medel, som inflyter genom införselavgifter för majs och vetekli. Av regleringsmedel får för regleringsåret 1956/57 användas intill 20 000 kronor för sådan forsknings- och försöksverksamhet, som kan ha betydelse för avsättningen av svenska ägg, särskilt på exportmarknaden.

I fråga om *Sveriges stärkelseproducenters förening* avser nämnden att i direktiven föreskriva följande: Till täckande av kostnaderna för föreningens prisreglerande verksamhet kommer nämnden att successivt till föreningen överföra medel, som inflyter genom upptagande av tillverknings-, införsel- och kompensationsavgifter för stärkelse och stärkelseprodukter ävensom av införselavgifter för fabriks-, mat- och utsädespotatis (inberäknat eventuellt blivande införselavgifter på färskpotatis), samt räntemedel, belöpande på nu nämnda avgifter. Medel, som inflyter i form av införselavgifter på potatis får av föreningen utan särskilt medgivande tagas i anspråk för att täcka kostnader, som kan uppkomma genom att föreningen åtagit sig att omhändertaga vissa överskott av mat- och utsädespotatis för användning till fabriksändamål inom ramen för marknadsmässiga avsättningsmöjligheter. För användningen av dessa medel till andra ändamål kommer nämnden senare att meddela anvisningar. Intill dess så skett, får medlen icke utan nämndens medgivande i varje särskilt fall tagas i anspråk för andra ändamål än nyss sagts. Föreningen skall på sådant sätt planlägga och bedriva sin regleringsverksamhet på matpotatisområdet, att tillbörlig säkerhet vinnes för att eventuella förluster under ett räkenskapsår i denna verksamhet skall kunna täckas av under året inflytande eller stiftelsen potatisodlingens konjunkturutmättningsfond tillförda införselavgifter på potatis. Införselavgifter för stärkelse och stärkelseprodukter får användas för rabattering av potatisstärkelse till industrikonsumenter. Beträffande regleringsverksamheten på fabrikspotatisområdet gäller i övrigt, att denna skall planläggas och bedrivas så, att tillbörlig säkerhet vinnes för att eventuella förluster under

ett år skall kunna täckas av under året inflytande införsel- och kompensationsavgifter för stärkelse och stärkelseprodukter samt tillverkningsavgifter jämte vad som vid årets ingång av sådana medel inestår i konjunktur-utjämningsfonden utöver dennas grundkapital jämte upplupen ränta härå. Föreningen äger vidare efter särskilt beslut av nämnden av sina avgiftsmedel använda högst 3 000 kronor för regleringsåret 1956/57 till försöks-, forsknings- och upplysningsverksamhet.

Vad beträffar föreningen *Sveriges oljeväxtintressenters* verksamhet och direktiven för denna må framhållas, att det nya regleringssystemet på detta område innebär, att ett fast inlösenpris åsättes svenskt frö av raps, rybs och senap, medan å andra sidan utförsäljningspriset även på den inhemska marknaden blir rörligt och beroende av världsmarknadsutvecklingen. Föreningen får således det ekonomiska ansvaret för avsättningen av oljeväxtskörden såväl inom som utom landet. Inlösenpriset skall fastställas, innan skörden marknadsföres, och får icke sättas till högre belopp än som motsvarar det beräknade världsmarknadspriset under inlösenåret för sådana vegetabiliska oljor, som närmast är att jämföra med oljor av inhemskt ursprung med tillägg av gällande införselavgift. Vid prissättningen skall vidare — under hänsynstagande till den väntade skördevolymen — tillses, att den förlust, som skulle uppkomma vid export av fröskörden med avdrag av 85 000 ton, med tillbörlig säkerhet kan beräknas icke överstiga ett belopp av $(85\,000\,000 \times 0,40 \times 0,30 =)$ 10 200 000 kronor, motsvarande den beräknade prishöjning, som på grund av införselavgiften kan erhållas vid förbrukning av samma kvantitet frö på den inhemska marknaden. Föreningen tillföres efterhand de medel, som inflyter i form av införselavgifter för fettvaror och fettråvaror. Dessa medel får föreningen, under iakttagande av nyssnämnda regler för prissättning och exportverksamhet, använda till att täcka sina kostnader för omhändertagandet av det svenska fröet jämte eventuella förluster på inlösningsverksamheten. Enligt riksdagsbeslutet kan avgiftsmedel vidare intill ett belopp av 250 000 kronor för regleringsåret 1956/57 tagas i anspråk för stödande av forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet.

Införselavgifter för mjölk och mejeriprodukter skall enligt av nämnden utfärdade direktiv överföras till *Svenska mejerierernas riksförenings* kassa för prisreglering på mejeriområdet. Till samma kassa skall även överföras den del av införselavgiftsmedlen för fodervaror, som enligt beslut av jordbruksnämnden bör tillkomma mjölkproduktionen. Beträffande användningen av dessa medel har föreskrivits, att de får tagas i anspråk för utbetalning av utjämningsbidrag för mjölk, för att bestrida kostnader för lagring av smör, för utbetalning av kvalitetstillägg för runmärkt ost och för att främja avsättningen på hemmamarknaden av överskott av en viss mejeriprodukt. Huvudparten av de medel, som inflyter till riksföreningens regleringskassa utgöres emellertid av utjämningsavgifter, som upptages enligt särskild författning. Utjämningsavgifterna får — förutom till nu nämnda ändamål — även användas för att täcka exportförluster på smör och andra mejeriprodukter. Nämnden beslutar på förslag av riksföreningen, i vilken omfattning eller efter vilka grunder regleringskassans medel får disponeras för de olika ändamålen. I enlighet med riksdagens beslut har nämnden vidare medgivit, att av regleringskassans medel under år 1956/57 får användas högst 500 000 kronor till konsumtionsbefrämjande reklam för ost och 90 000 kronor till upplysnings- och försöksverksamhet på mejerihanteringsens område.

Enligt de för regleringsåret 1956/57 gällande bestämmelserna skall införselavgifterna för vissa varuslag tills vidare reserveras hos nämnden. Så är fallet dels beträffande ärter och bönor samt hampfrö, dels i fråga om socker

m. m. Införselavgifterna för arter, bönor och hampfrö skall enligt riksdagens beslut tills vidare reserveras hos nämnden. Kungl. Maj:t skall senare, efter förslag av nämnden, besluta om disposition av medlen. Införselavgifterna för vitbetor, socker, sirap och kulör skall enligt propositionen 1956:146 och jordbruksutskottets utlåtande 1956:22 tillföras en hos nämnden inrättad regleringsfond, avsedd att användas dels för utbetalande av kompensation åt Svenska sockerfabriksaktiebolaget vid nedgång av sockerbetsarealen under viss gräns, dels för utbetalande av pristillägg åt sockerbetsodlare, när så finnes påkallat med hänsyn till prisläget på världsmarknaden eller omfattningen av den inhemska odlingen, samt för extra pristillägg åt sockerbetsodlingen på Öland och Gotland. Kungl. Maj:t har genom beslut den 27 april 1956 bemyndigat nämnden att ur sagda fond bestrida kostnaderna för de med fonden avsedda ändamålen. Samråd skall därvid äga rum med Sveriges betodlares centralförening och sockerbolaget. Till regleringsfonden har i enlighet med bemyndigande i samma skrivelse förts ett belopp av 5 000 000 kronor från clearingkassan för fettvaror. Regleringsfonden kan även enligt samma skrivelse tillföras högst 15 000 000 kronor såsom lån från nyssnämnda clearingkassa.

Jordbruksnämnden föreslår, att de för regleringsåret 1957/58 inflytande införselavgiftsmedlen skall få användas till de ändamål, som för regleringsåret 1956/57 har angivits i propositionen 1956:165. De föreskrifter eller anvisningar, som nämnden utfärdat för sistnämnda regleringsår beträffande medlens närmare användning, bör enligt nämndens mening i huvudsak gälla även under nästa regleringsår. Enär de medel, som beräknas inflyta under regleringsåret 1957/58, totalt sett väl motsvarar normalramen, finner nämnden f. n. behov icke föreligga av att, utöver vad som har skett genom nämndens direktiv och anvisningar till respektive föreningar, närmare bestämma de belopp, som för olika ändamål skall få användas under regleringsåret. Eftersom nämnden ännu ej har någon längre tids erfarenhet av import- och prisutvecklingen under det nya regleringssystemet, synes ej heller säkert underlag finnas för en sådan bestämning. Sedan erfarenhet vunnits av det nya systemet åtminstone under ett helt regleringsår, uppger sig nämnden ha för avsikt att under hösten 1957 i mån av behov och möjlighet avge ett mera specificerat förslag till dispositionen av de inflytande avgiftsmedlen, varvid hänsyn avses skola tagas till den av riksdagen beslutade ungefärliga totalramen för medelsdispositionen under löpande regleringsperiod.

Vidare bör enligt jordbruksnämndens mening under regleringsåret 1957/58 för forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet få disponeras avgiftsmedel inom samma ram, som gäller för innevarande regleringsår, alltså med högst följande belopp: 600 000 kronor såvitt angår Svenska mejeriernas riksförening, 50 000 kronor för föreningen Svensk kötthandel, 250 000 kronor för föreningen Sveriges oljeväxtintressenter, såvitt angår Sveriges stärkelseproducenters förening 3 000 kronor samt för Sveriges export- och importförening för ägg 20 000 kronor.

Jordbruksnämnden tager därefter upp frågan om dispositionen av nämndens clearingkassor för fettvaror samt kolonialvaror samt anför beträffande behållningen i clearingkassan för fettvaror i huvudsak följande.